

విజయ దీపిక

బి.సి. సంక్షేమ శాఖ నుండి వివిధ పోటీ పరీక్షల కోసం
బహుళైచ్ఛిక ప్రశ్నలు, వ్యాసాలు మరియు స్ఫూర్తిదాయక కథనాలు

VOLUME 1 - NUMBER 7

జనవరి, 2023.

ఫుట్బాల్ ప్రపంచకప్ విజేత అర్జెంటీనా

డిజిటల్ రూపీ (eRupee)

విపత్తుల నిర్వహణ

✘ అగ్ని-5 క్షిపణిని ప్రయోగం విజయవంతం

✘ భద్రతామండలి ప్రెసిడెంట్ గా భారత్

✘ మిసైల్ వరల్డ్ గా 21 ఏళ్ల తర్వాత
భారత్ సంతతి వ్యక్తి సర్గమ్ కౌశల్

✘ జి-20 అధ్యక్ష బాధ్యతలను చేపట్టిన
భారత్

కరెంట్ అఫైర్స్ మాస పత్రిక

టి.ఎన్.బి.సి.స్టడీ సెల్స్, హైదరాబాద్. (టి.ఎన్.బి.సి.ఇ.ఎన్.డి.టి.సి)

విజయ దీపిక
(కరెంట్ అఫైర్స్ మాస పత్రిక)

సంపుటి:

జనవరి, 2023

సంచిక:

Volume: 1

Number: 7

ఎడిటర్ ఇన్ చీఫ్ :

కె.అలోక్ కుమార్

డైరెక్టర్, టి.ఎస్.బిసి స్టడీ సర్కిల్స్, హైదరాబాద్.

ప్రచురణకర్త: టి.ఎస్. బి.సి. స్టడీ సర్కిల్స్, హైదరాబాద్.

పరిచయం

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో బి.సి విద్యార్థుల తల్లిదండ్రుల వార్షిక ఆదాయం రూ.5,00,000/- మించని అర్హులైన నిరుద్యోగ గ్రాడ్యుయేట్లు మరియు పోస్ట్-గ్రాడ్యుయేట్లకు ఉచితంగా 12 బి.సి స్టడీ సర్కిల్స్ మరియు 50 స్టడీ సెంటర్స్ ద్వారా UPSC, స్టాఫ్ సెలక్షన్ కమిషన్, బ్యాంకింగ్ సర్వీసెస్, RRB, DSC మరియు స్టేట్ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ నిర్వహించే గ్రూప్-1,2,3,4 లతో పాటు వివిధ పోటీ పరీక్షలకు ఉచిత కోచింగ్ ఇవ్వబడును.

అందించే కోర్సులు

క్ర.సంఖ్య	కోచింగ్ కార్యక్రమాలు
1.	UPSC (సివిల్ సర్వీసెస్ ప్రీలిమ్స్ మరియు మెయిన్స్ ప్రోగ్రామ్)
2.	గ్రూప్ - I, II, III & IV మరియు ఫౌండేషన్ కోర్సు
3.	సబ్-ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ పోలీస్/పోలీస్ కానిస్టేబుల్స్/ఎక్సైజ్ కానిస్టేబుల్స్
4.	జిల్లా. ఎంపిక కమిటీ/REIS/జూనియర్ లెక్కరద్దు
5.	RRB/SSC/బ్యాంక్ P.Os./బ్యాంక్ క్లర్క్స్
6.	వైపుణ్య అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు

LOCATION OF TS BC STUDY CIRCLES

క్ర. సంఖ్య	జిల్లా పేరు	ఏర్పడిన సంవత్సరం	చిరునామా
1	వరంగల్	1994	లక్ష్మర్ బజార్, హన్మకొండ - 506001.
2	హైదరాబాద్	1996	సైదాబాద్, హైదరాబాద్ - 500059.
3	మహబూబ్ నగర్	1997	మెట్టుగడ్డ, మహబూబ్ నగర్ - 509001.
4	నిజామాబాద్	2010	పాత BSNL బిల్డింగ్ సుబాష్ నగర్, నిజామాబాద్ - 503001.
5	ఆదిలాబాద్	2010	తిరుమల పెట్రోల్ పంప్ దగ్గర, ఆదిలాబాద్ - 504001.
6	కరీంనగర్	2010	మానేరు డ్యామ్ రోడ్, కరీంనగర్ - 505001.
7	ఖమ్మం	2010	ఎస్టిఆర్ సర్కిల్, బై పాస్ రోడ్, ఎస్సీ హాస్టల్స్ పక్కన, ఖమ్మం - 507001.
8	నల్గొండ	2013	శ్రీనగర్ కాలనీ, నల్గొండ - 508001.
9	సంగారెడ్డి	2013	వెలుగు ఆఫీస్ క్యాంపస్, బైపాస్ రోడ్, సంగారెడ్డి - 502103.
10	సిద్దిపేట	2015	డి.ఇ.ఓ. ఆఫీస్ పక్కన, నసర్పూరా, సిద్దిపేట్ - 502103.
11	జోగులాంబ గద్వాల	2018	TTN బిల్డింగ్, 1వ రైల్వే గేట్ దగ్గర, గద్వాల - 509125.
12	రాజన్న సిరిసిల్ల	2022	సర్దార్ నగర్, ప్రభుత్వ కళాశాల గ్రౌండ్ దగ్గర, రాజన్న సిరిసిల్ల-505301

ఈ “విజయ దీపిక మాస పత్రిక” యొక్క ఉద్దేశం అన్ని రకాల పోటీ పరీక్షల గురించి అవగాహన కల్పించడం.

K.ALOKE KUMAR
DIRECTOR
TS BC STUDY CIRCLES,
(TSBCESDTC),
HYDERABAD.

విషయసూచిక		
క్ర.సంఖ్య	విషయం	పేజీ నెం.
I	కవర్ స్టోరీలు	
a	కవర్ స్టోరీ 1 - డిజిటల్ e Rupee	6
b	కవర్ స్టోరీ 2 - ఫిఫా వరల్డ్ కప్ (Fifa World Cup)	14
c	కవర్ స్టోరీ 3 - విపత్తుల నిర్వహణ, డిజాస్టర్ మేనేజ్ మెంట్	24
II	2022, సంవత్సరపు కరెంటు అఫైర్స్ ముఖ్యాంశాలు	
a	అంతర్జాతీయం అంశాలు	34
b	జాతీయం అంశాలు	37
c	రాష్ట్ర అంశాలు	42
d	ఆర్థిక అంశాలు	42
e	శాస్త్ర సాంకేతిక విషయాలు	44
f	వ్యక్తులు - ప్రదేశాలు	45
III	జనవరి నెల జాతీయ మరియు అంతర్జాతీయ దినోత్సవాలు, వివరాలు	
a	అంతర్జాతీయ దినోత్సవాలు	46
b	జాతీయ దినోత్సవాలు	46
c	వివిధ జాతీయ మరియు అంతర్జాతీయ దినోత్సవాలు వివరాలు	47
IV	2022, డిసెంబర్ నెల కరెంటు అఫైర్స్ ముఖ్యాంశాలు	
a	అంతర్జాతీయం అంశాలు	48
b	జాతీయం అంశాలు	57
c	రాష్ట్ర అంశాలు	59
d	ఆర్థిక అంశాలు	60
e	శాస్త్ర సాంకేతిక విషయాలు	61
V	జనరల్ స్టడీస్	
a	భారత రాజ్యాంగము మరియు రాజనీతి శాస్త్రము	66
b	భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ	69
c	భారత దేశ భౌగోళిక శాస్త్రం	73
d	భారతదేశ చరిత్ర	78
e	జనరల్ సైన్స్	81
f	అరిథ్మెటిక్	83
g	రీజనింగ్	88
h	సామాజిక శాస్త్రం	92

విషయసూచిక		
క్ర.సంఖ్య	విషయం	పేజీ నెం.
VI	జనరల్ స్టడీస్	
i	తెలంగాణ ఆర్థికవ్యవస్థ	97
j	తెలంగాణ భౌగోళికశాస్త్రం	100
k	తెలంగాణ స్వాతంత్ర్య ఉద్యమం	106
l	తెలంగాణ చరిత్ర, సంస్కృతి, కళలు	109
m	తెలంగాణ ప్రభుత్వ విధానాలు మరియు పథకాలు	112
VII	విజయ గాథలు	116
VIII	గ్రూప్ IV మాక్ టెస్ట్	117
IX	రాబోయే పోటీ పరీక్షల నోటిఫికేషన్లు	146
X	టి.ఎస్. బి.సి. స్టడీ సర్కిల్స్ సోషల్ మీడియా లింక్ లు	148

TELANGANA STATE BC STUDY CIRCLES

- **ASK** - Always Seek Knowledge.
- **NOW** - No Opportunity Wasted.
- **FAIL** - First Attempt In Learning.
- **FOCUS** - Following One Course Until Successful.
- **ACTION** - Always Complete the Immediate Objective Now.
- **GREAT** - Get Really Excited About Today.
- **GOALS** - Golden Opportunities Allowing Large Successes.
- **GUTS** - Great Urge To Succeed.
- **PEACE** - Pursue Excellence And Cherish Everyday.
- **TOTAL** - Taking Ourselves To Another Level.

K. ALOKE KUMAR
DIRECTOR,
TS BC STUDY CIRCLES,
HYDERABAD.

కవర్ స్టోరీ: 1 – డిజిటల్ రూపీ (eRupee)

కాలం చాలా వేగంగా పరిగెడుతోంది. ప్రపంచంలో సాంకేతికత కొత్త వుంతలు తొక్కుతోంది. నాణేల నుంచి నోట్ల వరకు వచ్చి.. ఎక్కువ డబ్బు తక్కువస్థలంలో నిల్వ చేసుకున్నాం. తర్వాత వివిధ బ్యాంకుల ద్వారా సొమ్ము దాచుకున్నాం. తర్వాత కార్డులరూపంలో ఆ డబ్బును ఖర్చు చేయడం మొదలు పెట్టాం. ప్రస్తుతం ఫ్రెండింగ్ గా మారిన ఫోన్ పే, గూగుల్ పే, పేటీఎమ్ల ద్వారా సులభంగా నగదు చలామణి చేస్తున్నాము. ఐతే, ప్రస్తుతం మరో భవిష్యత్ కరెన్సీకి మార్గం సుగమమైంది. అదే డిజిటల్ రూపీ (eRupee). నవంబర్ 1, 2022 నుంచి ప్రారంభించిన ఈ డిజిటల్ కరెన్సీ రూపే సపరేట్. డిజిటల్ రూపీ సామాన్యులకు ఎలా ఉపయోగ పడనుంది.? డిజిటల్ రూపీతో భవిష్యత్తులో ఆర్థిక కార్యకలాపాలు ఎలా ఉండబోతున్నాయి. అనే అంశాలను గురించి పరిశీలించుదాం...

e ₹

డిజిటల్ రూపాయి అవసరం ఏంటి?

- ◆ దేశంలో డిజిటల్ లావాదేవీలు పెంచడంతోపాటు భౌతిక కరెన్సీ నిర్వహణకు అయ్యే ఖర్చును తగ్గించుకోవడంలో భాగంగా ఆర్ బీఐ డిజిటల్ రూపాయి తీసుకొస్తోంది.
- ◆ డిజిటల్ రూపాయి వర్చువల్ కరెన్సీ కాబట్టి దానికి ఎటువంటి రిస్క్ ఉండదు.
- ◆ ఆఫ్లైన్ లోనూ వాడొచ్చు: డిజిటల్ రూపాయిని ఆఫ్లైన్ విధానంలోనూ వాడొచ్చు. కాబట్టి విద్యుత్, మొబైల్ నెట్ వర్క్ లేకపోయినా అది పని చేస్తుంది.
- ◆ సీబీడీసీ అంటే?
- ◆ సీబీడీసీ అంటే సెంట్రల్ బ్యాంక్ డిజిటల్ కరెన్సీస్. ఇది రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా తీసుకొచ్చే చట్టబద్ధమైన కరెన్సీ. ఇది కూడా పేపర్ కరెన్సీ వంటిదే.
- ◆ సీబీడీసీ లను ఆర్ బీఐ నేరుగా జారీ చేయడంతోపాటు వాటిని కంట్రోల్ చేస్తుంది.
- ◆ ఇక బ్యాంకులు కేవలం, అకౌంట్ కీపింగ్ వంటి నిర్వహణ పరమైన కార్యకలాపాలు చూసుకుంటాయి.

డిజిటల్ రూపీ గురించి తెలుసుకోవాల్సిన విషయాలు:

డిజిటల్ రూపాయిని (ఈ-రూపీ) డిసెంబర్ 1, ఎటువంటి రిస్క్ ఉండదు. ఆఫ్ లైన్ లోనూ వాడొచ్చు: డిజిటల్ రూపాయిని ఆఫ్ లైన్ విధానంలోనూ వాడొచ్చు. కాబట్టి విద్యుత్, మొబైల్ నెట్ వర్క్ లేకపోయినా అది పని చేస్తుంది.

సీబీడీసీ అంటే?

- ◆ సీబీడీసీ అంటే సెంట్రల్ బ్యాంక్ డిజిటల్ కరెన్సీస్. ఇది రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా తీసుకొచ్చే చట్టబద్ధమైన కరెన్సీ. ఇది కూడా పేపర్ కరెన్సీ వంటిదే.
- ◆ సీ బీడీ సీ లను ఆర్ బీఐ నేరుగా జారీ చేయడంతోపాటు వాటిని కంట్రోల్ చేస్తుంది.
- ◆ ఇక బ్యాంకులు కేవలం, అకౌంట్ కీపింగ్ వంటి నిర్వహణ పరమైన కార్యకలాపాలు చూసుకుంటాయి.

డిజిటల్ రూపాయి ఎలా ఉంటుంది? డిజిటల్ రూపాయి రెండు విధాలుగా ఉంటుంది. ఒకటి, టోకెన్ ఆధారిత డిజిటల్ రూపాయి. ఇది కరెన్సీ నోటు వంటిదే. ఎవరి దగ్గర ఉంటే వారే దాని యజమానులు. రిటైల్ లావాదేవీలకు దీన్ని ఉపయోగిస్తారు. ఇది ఒక రకంగా భౌతిక నగదు వంటిది. రెండు, అకౌంట్ ఆధారిత డిజిటల్ రూపాయి. దీన్ని ఎంపిక చేసిన ఆర్థిక సంస్థలు మాత్రమే వాడటానికి అనుమతి ఉంటుంది. టోకు లావాదేవీలు లేదా బ్యాంకుల మధ్య లావాదేవీలకు దీన్ని ఉపయోగిస్తారు.

డిజిటల్ రూపాయి కూడా క్రిప్టో కరెన్సీ వంటిదేనా? డిజిటల్ రూపాయి అనేది క్రిప్టో కరెన్సీ

కాదు. బిట్కాయిన్ వంటి క్రిప్టో కరెన్సీల మాదిరిగా డిజిటల్ రూపాయిని మైనింగ్ చేయలేరు. క్రిప్టో కరెన్సీలో వాడే డిస్ట్రిబ్యూటెడ్ లెడ్జర్ టెక్నాలజీని డిజిటల్ రూపాయిలో కూడా వాడొచ్చు. కానీ వాడతామని మాత్రం ఆర్ బీఐ కచ్చితంగా చెప్పలేదు. బిట్కాయిన్, ఇథేరియం వంటి క్రిప్టోకరెన్సీల మీద ఎవరి

నియంత్రణ ఉండదు. కానీ డిజిటల్ రూపాయి మీద మాత్రం ఆర్ బీఐ నియంత్రణ ఉంటుంది.

డిజిటల్ రూపాయి ఎలా ఉంటుంది?

డిజిటల్ రూపాయి రెండు ఎవరు వాడొచ్చు? డిజిటల్ రూపాయిని ఆర్ బీఐ జారీ చేస్తుంది. బ్యాంకులు దాన్ని పంపిణీ చేస్తాయి. టోకెన్ ఆధారిత డిజిటల్ రూపాయిని రిటైల్ లావాదేవీలకు వాడతారు.

వడ్డీ వస్తుందా?

ఆర్ బీఐ జారీ చేసిన కాన్సెప్ట్ నోట్ ప్రకారం వాలెట్ ఉంచే డిజిటల్ రూపాయి మీద వడ్డీ చెల్లించరు. అలా చేయడం వల్ల బ్యాంకుల నుంచి డబ్బులు డ్రా తీసి డిజిటల్ రూపాయి రూపంలో పొదుపు చేయడం మొదలు పెడతారు. అది బ్యాంకింగ్ వ్యవస్థకు నష్టం చేస్తుంది.

ఇతర పేమెంట్స్ తో పోలిస్తే ఎంత మెరుగు?

డిజిటల్ రూపాయిని వాడటం వల్ల ఇంటర్ బ్యాంక్ సెటిల్ మెంట్స్ అవసరం ఉండదు. ఆర్థిక లావాదేవీలలో బ్యాంకుల మధ్యవర్తిత్వం అవసరం లేదు. తక్కువ ఖర్చుతో రియల్ టైంలో లావాదేవీలు పూర్తి అవుతాయి. దేశాల్లో పని చేసే వాళ్లు డిజిటల్ రూపాయి సాయంతో తక్కువ ఖర్చుతో దేశంలోని తమ వాళ్లకు డబ్బులు పంపొచ్చు.

ఎన్ని దేశాలు డిజిటల్ కరెన్సీ

తీసుకొస్తున్నాయి? ప్రపంచంలో 100కు పైగా దేశాలు డిజిటల్ కరెన్సీ తీసుకొచ్చే ఆలోచనలో ఉన్నట్లు ద వరల్డ్ ఎకనామిక్స్ ఫోరం చెబుతోంది. ప్రస్తుతం నైజీరియా, జమైకాతో సహా 10 దేశాలు డిజిటల్ కరెన్సీని తీసుకొచ్చాయి. 2023లో చైనా డిజిటల్ కరెన్సీ తీసుకురానుంది. జీ20 గ్రూపులోని అత్యధిక దేశాలు ఈ దిశగా ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాయి.

డిజిటల్ కరెన్సీ ఎంత సురక్షితం? ప్రభుత్వ

హామీ ఉండే డిజిటల్ కరెన్సీలో రిస్క్ ఉండదని యురోపియన్ సెంట్రల్ బ్యాంక్ చెబుతోంది. 27 సభ్య దేశాల్లో యురోపియన్ యూనియన్ త్వరలోనే డిజిటల్ కరెన్సీ తీసుకురానుంది. ఒకవేళ తాము డిజిటల్ కరెన్సీ తీసుకొస్తే అది అత్యంత సురక్షితంగా ఉంటుందని అమెరికా ఫెడరల్ రిజర్వు చెబుతోంది.

ప్రపంచంలో చాలా దేశాలు క్రిప్టో కరెన్సీ (Crypto Currency)లను లాంచ్ చేశాయి. అధికారికంగా ట్రాన్సాక్షన్లు (Transactions) నిర్వహించుకునే అవకాశం కల్పిస్తున్నాయి. అయితే భారత ప్రభుత్వం (Indian Government) క్రిప్టోకరెన్సీ లాంచ్ చేయడానికి నిరాకరించింది. క్రిప్టోకరెన్సీ వంటి వర్చువల్ అసెట్స్పై భారీగా పన్నులు విధిస్తోంది.

ఈ క్రమంలోనే ఇండియా డిజిటల్ రూపాయిని తీసుకొచ్చింది. ఇప్పటికే హెయిల్ సెగ్మెంట్లో నవంబర్ 1న డిజిటల్ రూపాయి పైలట్ ప్రాజెక్ట్ను ప్రారంభించింది. అదే విధంగా రిటైల్ డిజిటల్

రూపాయి (e-R) పైలట్ ప్రాజెక్ట్ను 2022 డిసెంబర్ 1న ప్రారంభించనున్నట్లు రిజర్వ్ బ్యాంక్ (Reserve Bank of India) తెలిపింది. ఆర్బిఐ దీన్ని డిజిటల్ లీగల్ టెండర్గా నిర్వచించింది.

కొన్ని బ్యాంకులతో మొదలు: డిజిటల్ రూపీ

కోసం ఆర్బిఐ 8 బ్యాంకులతో భాగస్వామ్యం కుదుర్చుకుంది. రెండు దశల్లో ఈ భాగస్వామ్యం కార్యరూపం దాల్చనుంది. డిజిటల్ రూపీని దేశ ప్రజలకు పరిచేయం చేసే తొలిదశలో ఆర్బిఐ... ఎస్బీఐ, ఐసీఐసీఐ బ్యాంక్, యెస్ బ్యాంక్, ఐడీఎఫ్ సీ ఫస్ట్ బ్యాంక్ లతో కలిసి పనిచేయనుంది. ప్రస్తుతానికి ఇది పైలెట్ ప్రాజెక్టు కింద ముంబయి, ఢిల్లీ, బెంగళూరు, భువనేశ్వర్ నగరాల్లో అమల్లోకి తెస్తున్నారు. తదుపరి దశలో డిజిటల్ కరెన్సీని అహ్మదాబాద్, గాంగ్ టక్, గువాహటి, హైదరాబాద్, ఇండోర్, కొచ్చి, లక్నో, పాట్నా, సిమ్లా నగరాలకు విస్తరించనున్నారు.

CBDC లేదా డిజిటల్ రూపాయి అని

కూడా పిలుస్తారు. ఇది రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా జారీ చేసిన కొత్త కరెన్సీ. ఇది డిజిటల్ ట్రాన్సాక్షన్లు సులువుగా నిర్వహించేలా చేస్తుంది.

క్రిప్టోకరెన్సీ: క్రిప్టోకరెన్సీ అనేది డిసెంట్రలైజ్డ్ మనీ.

ఇది ఏ ప్రభుత్వం, సెంట్రల్ బ్యాంక్ నియంత్రణలో ఉండదు. క్రిప్టోకరెన్సీ బ్లాక్చెయిన్ టెక్నాలజీపై

ఆధారపడి ఉంటుంది. హ్యూమన్ ట్రాన్సాక్షన్లు సెక్యూర్గా ఉండటానికి క్రిప్టోగ్రఫీని ఉపయోగిస్తుంది. వాటిని డూప్లికేట్ చేయడం అసాధ్యం. అయితే 2010 ఆగస్ట్ లో.. ఒక హ్యూకర్ బిట్కాయిన్ ప్రోటోకాల్ లో లోపాన్ని కనుగొన్నాడు. బ్లాక్చెయిన్ లోకి లాగిన్ చేయడానికి ముందు మల్టిపుల్ ట్రాన్సాక్షన్లు చేయడం ద్వారా ఇన్ ఫైనెట్ బిట్కాయిన్లను జనరేట్ చేశాడు.

క్రిప్టోకరెన్సీ ఎలా క్రియేట్ అవుతుంది?

అన్ని క్రిప్టోకరెన్సీలు మైనింగ్ అని ప్రాసెస్ ద్వారా క్రియేట్ అవుతాయి. ఇందుకు మైనర్స్ వివిధ సంక్లిష్ట గణిత సమస్యలు, పజిల్లను పరిష్కరించడానికి హై-ఎండ్ % గ్రాఫిక్స్ లతో కూడిన కంప్యూటర్లను ఉపయోగిస్తారు. ప్రజలు కరెన్సీ యజమానులు, ఎక్స్చేంజ్ ప్లాట్ ఫారమ్ల నుంచి క్రిప్టోకరెన్సీలను కొనుగోలు చేయవచ్చు. అలాగే వాటిని ఇతర వ్యక్తులకు విక్రయించవచ్చు. క్రిప్టోకరెన్సీలు డిజిటల్ వాలెట్లలో ఉంచుతారు. అవి హాట్ లేదా కూల్ గా ఉంటాయి. హాట్ వాలెట్ కి ఇంటర్నెట్ కనెక్షన్ ఉంది. కోల్డ్ స్టోరేజ్ అసెట్స్ ను ఆఫ్ లైన్ లో ఉంచుతుంది. క్రిప్టోకరెన్సీలను స్ట్రాక్టర్ ఫోన్ ని ఉపయోగించి ట్రాన్సాక్షన్లు చేయవచ్చు. వినియోగదారులు తమ క్రిప్టో హోల్డింగ్లను నగదుగా మార్చుకోవడానికి వారి బ్యాంక్ ఖాతాలు లేదా P2P ట్రాన్సాక్షన్లు వినియోగించుకోవచ్చు.

క్రిప్టోకరెన్సీ, డిజిటల్ రూపాయి మధ్య తేడా? :

CBDC అనేది డిజిటల్ రూపంలో సెంట్రల్ బ్యాంక్ జారీ చేసిన చట్టపరమైన టెండర్. ఇది ప్రస్తుతం ఉన్న ఫిజికల్ మనీకి సమానంగా ఉంటుంది. దీనిద్వారా అన్నిరకాల ట్రాన్సాక్షన్లు నిర్వహించవచ్చు. బ్యాంకులు, ఇతర యూపీఐ ట్రాన్సాక్షన్లను నిర్వహించవచ్చు. దాని

రూపం మాత్రమే భిన్నంగా ఉంటుందని ఆర్బీఐ స్పష్టం చేసింది. CBDC అనేది RBI వంటి సెంట్రల్ బ్యాంకులు జారీ చేసే పేపర్ కరెన్సీకి డిజిటల్ రూపం. అయితే ఇది క్రిప్టోకరెన్సీల వంటి డీసెంట్రలైజ్డ్ అసెట్ కాదు. డిజిటల్ రూపాయికి చట్టబద్ధత ఉంటుంది.

క్రిప్టోపై ఇండియా స్పందన

2018లో వర్చువల్ కరెన్సీలు చట్టబద్ధం కావని భారతదేశంలోని ప్రజలను హెచ్చరించినట్లు ఫోర్బ్స్ నివేదిక తెలిపింది. భారతదేశంలో క్రిప్టోకరెన్సీ బిల్లును రూపొందించడానికి ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది. 2019లో ఒక బిల్లు క్రిప్టోకరెన్సీ మైనింగ్, హోల్డింగ్, అమ్మకం, జారీ చేయడం, బదిలీ చేయడం, ఉపయోగించడాన్ని నిషేధించింది. చట్టాన్ని ఉల్లంఘిస్తే భారీ జరిమానా లేదా పదేళ్ల వరకు జైలు శిక్షను ఎదుర్కోవలసి ఉంటుంది.

సుప్రీంకోర్టు 2020 మార్చిలో ఈ నిషేధాన్ని ఎత్తివేసింది. అనంతరం ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ 2021 నవంబర్ లో రాజ్యసభలో క్రిప్టోకరెన్సీ సమస్యను లేవనెత్తారు. భారతదేశంలో క్రిప్టోకరెన్సీ ప్రకటనలను నిషేధించడానికి ప్రభుత్వం కచ్చితమైన చర్యలు తీసుకోవప్పటికీ, RBI, SEBI ద్వారా అవగాహన కల్పిస్తామని ఆమె పేర్కొన్నారు. యూనియన్ బడ్జెట్ 2022-23లో భారత ప్రభుత్వం క్రిప్టోకరెన్సీలను గుర్తించింది. అలాంటి ఏమైనా వర్చువల్ అసెట్స్ పై 30% పన్ను విధించాలని నిర్ణయించింది. అప్పుడే డిజిటల్ రూపాయి (CBDC) ని తీసుకొస్తున్నట్లు ప్రకటించారు.

కాగా, డిజిటల్ రూపీ పైలెట్ ప్రాజెక్టులో భాగంగా.... కొందరు కస్టమర్లను బ్యాంకులే ఎంపిక చేసుకుంటాయి. వారు కోరితే వారి ఖాతా నుంచి నగదును సెంట్రల్ బ్యాంక్ డిజిటల్ కరెన్సీ (సీడీబీసీ) వ్యాలెట్ కు సదరు బ్యాంకు బదిలీ చేస్తుంది. ఆ సీడీబీసీ వ్యాలెట్ లోని నగదు డిజిటల్ రూపీగా చలామణి అవుతుంది. పైలెట్ ప్రాజెక్టు కాబట్టి, దీన్ని ప్రస్తుతానికి వినియోగదారులు, వ్యాపారుల మధ్య లావాదేవీల వరకే పరిమితం చేయనున్నట్లు తెలుస్తోంది. **ఇప్పటిదాకా చైనా, జపాన్, ఘనా, బహమాస్ యూరప్ దేశాల్లో డిజిటల్ కరెన్సీ వాడుకలో ఉంది. ప్రపంచంలోనే మొదటిసారిగా బహమాస్ తన 'శాండ్ డాలర్' డిజిటల్ కరెన్సీని 2019లో ప్రవేశపెట్టింది.**

రిటైల్ సెగ్మెంట్లో ప్రయోగాత్మకంగా చేపట్టనున్న ఈ పైలెట్ ప్రాజెక్టులో ఎస్బీఐ, బ్యాంక్ ఆఫ్ బరోడా, యూనియన్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా, హెచ్డీఎఫ్సీ బ్యాంక్, ఐసీఐసీఐ బ్యాంక్, కోటక్ మహింద్రా బ్యాంక్, యస్ బ్యాంక్, ఐడీఎఫ్సీ ఫస్ట్ బ్యాంక్, హెచ్ఎస్బీసీలను భాగస్వాములుగా ఆర్బీఐ ఎంచుకుంది.

డిజిటల్ రూపీ అనుకూలతలు: సీడీబీసీ ప్రతి యూనిట్కు ప్రత్యేక గుర్తింపు ఉంటుంది. ప్రతి యూనిట్ను ట్రేస్ చేయవచ్చు. మరో ముఖ్యమైన విషయం ఏంటంటే.. డిజిటల్ రూపీ ప్రోగ్రామబుల్. అంటే అవసరమైన రీతిలో బహుళ పరిమాణాలను జోడించే అవకాశం ఉంటుంది. కాలపరిమితి, ట్రాన్స్ ఫర్ చేసుకునే వెసులుబాటు ఉంటుంది.

◆ అన్నీ లావాదేవీలు, బ్యాలెన్సులకు సంబంధించిన సమాచారం బ్లాక్-చైన్ రూపంలో నిక్షిప్తమై ఉంటుంది.

◆ డిజిటల్ రూపీకి భౌగోళిక పరిధులు ఏమీ ఉండవు. అంతర్జాతీయంగా ఆమోదం ఉంటుంది. ప్రపంచంలో ఎక్కడైనా ఆర్థిక లావాదేవీలు నిర్వహించుకునే వెసులుబాటు ఉంటుంది.

◆ డిజిటల్ రూపీతో పారదర్శకత మరింత పెరగనుందని ఆర్థికవేత్తలు ఆశాభావం వ్యక్తం చేస్తున్నారు. చెల్లింపు, నిర్వహణలో మరింత సమర్థత, విశ్వాసం పెరుగుతాయని అంచనా వేస్తున్నారు.

◆ యూపీఐ (UPI) చెల్లింపుల మాదిరిగా బ్యాంక్ అవసరం ఉండదు. డిజిటల్ రూపీ లావాదేవీలు నిర్వహించేందుకు బ్యాంక్ అకౌంట్ అవసరం ఉండదు.

◆ డిజిటల్ కరెన్సీ లేదా రూపీ ద్వారా చేసే పేమెంట్లు రియల్-టైమ్. అంటే ప్రభుత్వానికి అన్ని లావాదేవీల యాక్సెస్ ఉంటుంది.

◆ అవసరమైతే అన్నింటినీ పరిశీలించవచ్చు.

◆ డిజిటల్ రూపీ విషయంలో ప్రింటింగ్, పంపిణీ, వేర్వేరు నోట్ల నిర్వహణ వ్యయాల భారం ఉండదు. నగదు రవాణా ఖర్చులు కూడా ఏమాత్రం ఉండవని ఆర్థికవేత్తలు చెబుతున్నారు.

◆ అన్ని అథరైజ్డ్ నెట్వర్కుల పరిధిలో జరిగే లావాదేవీలను ప్రభుత్వం పొందొచ్చు.

◆ భౌతికంగా పోగొట్టుకోవడం లేదా డ్యామేజ్ చేసేందుకు అవకాశం ఉండదు.

◆ మోసాలను అరికట్టడంలో డిజిటల్ రూపీ దోహదపడనుంది. తనిఖీ చేసుకున్న తర్వాత చెల్లింపులు చేయాల్సి ఉంటుంది. ఒకవేళ మోసాలు జరిగినా సులభంగా ట్రేస్ చేయవచ్చు. ఎలా జరిగిందో గుర్తించవచ్చు.

◆ డిజిటల్ రూపీతో లావాదేవీల ఖర్చు తగ్గుతుంది.

◆ అధికృత నెట్వర్కుల పరిధిలో లావాదేవీలన్నీ ప్రభుత్వం ఇట్టే తెలుసుకోగలుగుతుంది. ప్రతిదీ చట్టాలకు లోబడి

సాగుతుంది. దేశంలోకి డబ్బు ఎలా వస్తోంది, ఎలా పోతోందన్న దానిపై ప్రభుత్వానికి నియంత్రణ ఉంటుంది.

- ◆ భవిష్యత్ ఆర్థిక ప్రణాళికలకూ, మెరుగైన బడ్జెట్‌కూ వెసులు బాటు లభిస్తుంది.
- ◆ భౌతిక కరెన్సీ నోట్లలా చిరిగిపోవడం, కాలిపోవడం, చేజారడం లాంటివేవీ ఉండవు గనక ఈ డిజిటల్ కరెన్సీ ఆయుఃప్రమాణం అనంతం.
- ◆ అన్నివర్గాలనూ ఆర్థికంగా కలుపుకొనిపోవడానికీ, చెల్లింపుల ప్రపంచంలో సామర్థ్యం తేవడానికీ సీబీడీసీ ప్రోద్బలమిస్తుంది.
- ◆ ఇప్పటికే ఉన్న రిజర్వ్ బ్యాంక్ 'ఆర్ట్జీఎస్' విధానం, ఈ కొత్త సీబీడీసీ కలసి లావాదేవీల్లో పారదర్శకత, భద్రత తెస్తాయి.

డిజిటల్ రూపీ ప్రతికూలతలు:

- ◆ డిమాండ్ ఉంటుంది కాబట్టి బ్యాంకులకు అదనపు లిక్విడిటీని అందించవలసి రావచ్చు మరియు ఇది క్రెడిట్ రిస్క్ కు దారితీయవచ్చు
- ◆ పౌరులు బ్యాంకుల నుండి భారీ డబ్బును విత్తాక చేసుకోవచ్చు మరియు CBDCలలో పెట్టుబడి పెట్టవచ్చు, ఫలితంగా బ్యాంక్ రన్ అవుతుంది. సైబర్-భద్రతా సమస్యలను ఎదుర్కోవచ్చు.

డిజిటల్ రూపాయి V/S క్రిప్టోకరెన్సీ

క్ర.సం.	డిజిటల్ రూపాయి	క్రిప్టోకరెన్సీ
1	ఇది కేంద్రీకృతమై ఉంటుంది.	ఇది వికేంద్రీకరించబడింది.
2	అనుమతించబడిన బ్లాక్‌చెయిన్‌లను ఉపయోగించి సృష్టించబడింది.	అనుమతించబడని బ్లాక్‌చెయిన్‌లను ఉపయోగించి సృష్టించబడింది.
3	వినియోగదారుల గుర్తింపుతో ముడిపడి ఉంటుంది మరియు పూర్తి సమాచారం అందుబాటులో ఉంటుంది.	ఇక్కడ వినియోగదారులు అనామకతను ఎదుర్కొంటున్నారు.
4	చెల్లింపుల కోసం ఉపయోగించవచ్చు మరియు ద్రవ్య లావాదేవీలు మాత్రమే గావించవచ్చును.	నియంత్రణ లేని చెల్లింపులు, ఏవైనా ఊహగానాల కోసం ఉపయోగించవచ్చును.
5	కేంద్ర బ్యాంకు/ రిజర్వ్ బ్యాంక్ / ప్రభుత్వంచే నిర్వహించబడుతుంది.	ప్రభుత్వానికి నియంత్రణాధికారం ఉండదు.

ఈ డిజిటల్ కరెన్సీని ఆర్బీఐనే జారీ చేస్తుంది. బ్యాంకులు దీన్ని పంపిణీ చేస్తాయి. 1934 ఆర్బీఐ చట్టం ప్రకారం.. బ్యాంకు నోట్లను జారీ చేసే ఏకైక అధికారం ఆర్బీఐకి ఉంది. ప్రస్తుతం దీన్ని సవరించి, డిజిటల్ రూపంలో కూడా కరెన్సీలను జారీ చేసే అధికారాన్ని ఆర్బీఐకి కల్పించారు. డిజిటల్ రూపాయి తీసుకొచ్చినా... ప్రస్తుత కరెన్సీ నోట్ల చలామణికి ఎలాంటి ధోకా ఉండదని ఆర్బీఐ స్పష్టం చేసింది. డిజిటల్ రూపాయి, ప్రస్తుత కరెన్సీ నోట్లకు అనుబంధ కరెన్సీ తప్ప, వాటిని పూర్తిగా భర్తీ చేసేది కాదని పేర్కొంది. డిజిటల్ రూపాయి కరెన్సీని కూడా ఆర్బీఐనే విడుదల చేస్తుంది. కాగితం కరెన్సీ నోట్లపై ఉండే గుర్తులే ఈ కరెన్సీపైనా ఉంటాయి. ముందు ప్రయోగాత్మకంగా కొన్ని పరిమిత చెల్లింపులకు మాత్రమే దీన్ని అనుమతిస్తారు. తర్వాత అన్ని రకాల చెల్లింపులనూ అనుమతిస్తారు. కాకపోతే ప్రస్తుత కరెన్సీ నోట్లు కాగితం రూపంలో ఉంటే, డిజిటల్ రూపాయి నోట్లు డిజిటల్ రూపంలో ఉంటాయి. ఈ నోట్ల నంబర్లుగానీ, గుర్తులుగానీ మార్చేందుకు ఏమాత్రం అవకాశం ఉండదు. ఇందుకోసం బ్లాక్చెయిన్ టెక్నాలజీ ఉపయోగిస్తారు. దీంతో దొంగనోట్ల ముద్రణకూ చెక్ పడుతుంది. ప్రజలు కరెన్సీ నోట్లు జేబులో పెట్టుకుని బయటికి వెళ్లాలని అవసరం తప్పుతుంది. స్ట్రాప్ ఫోన్ వాలెట్లోనే డిజిటల్ రూపాయిలు స్టోర్ చేసుకోవచ్చు.

డిజిటల్ రూపీ వ్యాలెట్... జేబులో పర్చు లాంటిదే... కాకపోతే యాప్తో డిజిటల్ రూపంలో, స్మార్ట్ఫోన్లలో డౌన్లోడ్ చేసుకోవాలి. క్యూఆర్ కోడ్తో చెల్లింపులు జరపాలి. మరి, ఇప్పటికే గూగుల్పే లాంటి డిజిటల్ వ్యాలెట్తో 'యూనిఫైడ్ పేమెంట్స్ ఇంటర్ఫేజ్' (యూపీఐ)లో చెల్లింపులు చేస్తున్నాం కదా? అక్కడ మొబైల్లో లింక్ చేసిన బ్యాంక్ ఖాతాలతో చెల్లింపులు

జరపాలి గనక తెర వెనుక బ్యాంక్ ల లాంటి మధ్యవర్తులకు బోలెడంత పని! ఇక్కడ మధ్యవర్తులేని డిజిటల్ రూపీలో పర్చులోని నోట్లలా నేరుగా నగదు బదలీ అవుతుంది.

సీబీడీసీ, లేదా డిజిటల్ రూపీ... డబ్బుకు ఎలక్ట్రానిక్ రూపమే! మరోమాటలో కేంద్ర బ్యాంక్ (మన దగ్గర రిజర్వ్ బ్యాంక్) జారీ చేసిన కరెన్సీనోట్లకు డిజిటల్ రూపం. చేతికి ఇచ్చిపుచ్చుకోని లావాదేవీలకు ఈ ఎలక్ట్రానిక్ డబ్బును వాడవచ్చు. అయితే బిట్కాయిన్, ఈథెరియం లాంటి క్రిప్టోకరెన్సీలకు ఇది పూర్తి భిన్నం. 2008లో ఒక ఊహగా మొదలై, 2015లో తెరపైకొచ్చిన బిట్కాయిన్ సైతం పారదర్శకంగా, ప్రభుత్వ నియంత్రణ లేకుండా, అజ్ఞాతంగా సాగే డిజిటల్ కరెన్సీ కావాలనే భావన ముందుకు తెచ్చింది. కరోనా వేళ వందలాది క్రిప్టోకరెన్సీలు పుట్టగాడుగుల్లా వెలిశాయి. తీరా 2022కు వచ్చేసరికి అనుమానాస్పద లావాదేవీలతో ఆ కల చెదిరింది.

క్రిప్టోలు కుప్పకూలి, ఇప్పటికి దాదాపు 1200 కోట్ల డాలర్ల మేర మదుపర్ల సొమ్ము ఆవిరై, కథ మారిపోయింది. ఒక్క మాటలో బ్లాక్చెయిన్ సాంకేతికతతో నడిచే వికేంద్రీకృత డిజిటల్ ఆస్తి - క్రిప్టో. దాని వికేంద్రీకృత స్వభావం, అలాగే బ్యాంకులు - ఆర్థిక సంస్థల లాంటి మధ్యవర్తులే లేని దాని నిర్వహణ వివాదాస్పదం. అందుకు భిన్నంగా సీబీడీసీ... సాక్షాత్తు ఆర్బీఐ డిజిటల్ రూపంలో ఇచ్చే అధికారిక కరెన్సీ. దీనికి ప్రభుత్వపు అండ ఉంటుంది గనక విలువ మారదు. ఫోన్లో డిజిటల్ రూపీ ఉంటే చేతిలో కరెన్సీ నోట్లున్నట్టే!

ముఖ్యాంశాలు

1. డిజిటల్ రూపాయి అంటే ఏమిటి? భారత

రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా RBI ద్వారా జారీ చేయబడుతున్న కరెన్సీ నోట్ల కు డిజిటల్ రూపమే ఈ సరికొత్త డిజిటల్ రూపీ. దీనిని సెంట్రల్ బ్యాంక్ డిజిటల్ కరెన్సీ CBDC అని కూడా పిలుస్తారు. ఈ కరెన్సీ సెంట్రల్ బ్యాంక్ ద్వారా తమ ద్రవ్య విధానానికి అనుగుణంగా జారీ చేయబడే సాధికార కరెన్సీ. రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా (RBI) నవంబర్ 1న పైలెట్ ప్రాజెక్టు కింద హెబిల్ సేల్ అనగా టోకు సెగ్మెంట్ కొరకు భారతదేశపు మొట్టమొదటి డిజిటల్ రూపాయిని విడుదల చేసింది. అయితే సామాన్యులకు త్వరలో రిలైబ్ వేరియాంట్ ను కూడా ప్రారంభించనుంది.

2. డిజిటల్ రూపాయి యొక్క ప్రయోజనాలు ఏంటి?

1. ఈ డిజిటల్ రూపీ (e-రూపాయి) వర్చువల్ రూపంలో ఉంటుంది తద్వారా చెల్లింపు సులభతరం అవుతుంది.
2. ఈ చెల్లింపులు మరింత చౌకగా మరియు వేగంగా ఉండనున్నాయి.
3. ఈ డిజిటల్ రూపాయి లావాదేవీలు బ్లాక్ చైన్ టెక్నాలజీతో పనిచేస్తాయి. తద్వారా నగదు లావాదేవీలు త్వరగా జరుగుతాయి మరియు తక్కువ రిస్క్ కలిగి ఉంటాయి.
4. ఈ కరెన్సీని ఏదైనా వాణిజ్య బ్యాంకు డబ్బు లేదా నగదుగా మార్చుకోవచ్చు. పూర్తి ఉచితంగా ఈ సదుపాయం కల్పించడం జరుగుతుంది.
5. మరి ముఖ్యంగా ఈ డిజిటల్ రూపీ పొందే వ్యక్తికి ఎటువంటి బ్యాంక్ అకౌంట్ ఉండాల్సిన అవసరం లేదు.

3. బ్యాంకుల్లో డిజిటల్ డబ్బుకి మరియు ఈ డిజిటల్ రూపాయికి వ్యత్యాసం ఏంటి?

- ఈ డిజిటల్ రూపాయి మరియు లావాదేవీలకు రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా బాధ్యత వహిస్తుంది. మరియు ఇది సెంట్రల్ బ్యాంక్ బ్యాలెన్స్ షీట్లో కనిపిస్తుంది.
  - మన బ్యాంకుల్లో దాచుకునే డబ్బుకి బ్యాంకు ఖాతా అవసరం అయితే ఈ డిజిటల్ రూపాయికి ఎటువంటి బ్యాంకు ఖాతా అవసరం లేదు.
  - ఈ CBDCని బ్లాక్చెయిన్ టెక్నాలజీ కలిగి ఉన్న వాలెట్లతో అనుసంధానం చేస్తారు. తద్వారా లావాదేవీలు సులభంగా మరియు త్వరగా చేయవచ్చు. రిస్క్ కూడా తగ్గుతుంది.
- కాలగతిలో డబ్బు తన రూపం మార్చుకొంటూ వచ్చింది. ఆర్థిక సంక్షోభాలతో పాటు అనేక వ్యవస్థాగత జాగ్రత్తలూ వచ్చాయి. ఆధునిక సాంకేతికతతో నూతన సహస్రాబ్దిలో ధనలక్ష్మి అనేక రూపాలు ధరించింది. కరెన్సీ నోట్లలా ముద్రించాల్సిన పని లేని డిజిటల్ రూపీతో మున్ముందు మరిన్ని మార్పులు చూడనున్నాం. ప్రపంచవ్యాప్త అంగీకారంతో ప్రవాసీయులూ వినియోగించే వీలుంది గనక నరిహద్దులు చెరిగిపోనున్నాయి. నవీన భారతావనిలో యూపీఐ చెల్లింపుల విజయగాఢ ఆధునిక విధానాల పట్ల మనకు పెరుగుతున్న ఆసక్తికి తార్కాణం. ఇవాళ డిజిటల్ చెల్లింపుల్లో ప్రపంచంలో మనదే అగ్రస్థానం. అందుకే, సరైన సమయంలో పుట్టిన పాపాయి... మన డిజిటల్ రూపాయి!
- భారత డిజిటల్ ప్రయాణంలో డిజిటల్ రూపీ (Digital Rupee) ఆవిష్కరణ చాలా పెద్ద మైలురాయిగా పరిగణించాల్సి ఉంటుంది. సులభతర వ్యాపారం, జనాల్లో విశ్వాసం, పేమెంట్ సిస్టమ్పై నమ్మకం వంటి సానుకూల అంశాల కారణంగా డిజిటల్ రూపీ భారత్కు ప్రయోజనకరమవనుందని ఆర్థిక నిపుణులు విశ్లేషిస్తున్నారు.

కవర్ స్టోరీ: 2

ఫిఫా వరీపంచే కప్ (FIFA World Cup)

పపంచంలో అత్యంత ప్రజాదరణ కలిగిన ఆట ఫుట్బాల్. ఈ ఆటలో క్రీడాకారులు మైదానంలో చిరుతల్లా పరిగెత్తుతూ.. అద్భుతమైన గోల్స్ చేస్తూ ప్రేక్షకులను అలరిస్తుంటారు. ఫుట్బాల్ చైనాలో 476 BCలో ప్రారంభమైంది. ఫుట్బాల్ ప్రపంచంలో ఎక్కువ మంది ఆడే, చూసే ఆట. దాదాపు వంద కోట్ల మంది ఫుట్బాల్ వరల్డ్ కప్ ని టీవీలో చూస్తారట. ఈ ఆటలో క్రీడాకారులు గంటకు సుమారు 9.65 కి.మీల వేగంతో పరిగెత్తుతారు. అమెరికా, కెనడా ప్రజలు ఫుట్బాల్ను 'సాకర్'గా పిలుస్తారు. ఫిఫా ప్రపంచ కప్ (FIFA World Cup) లేదా క్లుప్తంగా ప్రపంచ కప్, అని పేరొందిన ఫుట్బాల్ పోటీ ప్రపంచంలోనే అత్యంత ప్రాచుర్యం పొందిన క్రీడా పోటీ అని చెప్పవచ్చు. ఈ పోటీలు 1930 లో

మొదలయ్యి, నాలుగేళ్ళకోసారి (1942,46 లో ద్వితీయ ప్రపంచ యుద్ధం మూలాన తప్ప) కొనసాగుతూ వస్తున్నాయి. ప్రస్తుత విజేత ఫ్రాన్స్, రష్యాలో జరిగిన 2018 ఫిఫా ప్రపంచ కప్ లో క్రొయేషియాను ఓడించి, కప్పును స్వంతం చేసుకుంది. ఇంతవరకూ జరిగిన 21 ప్రపంచ కప్ ఆటలపోటీల్లో 8 జట్లే చివరికి విజేతలుగా రావడం విశేషం. ప్రతి సారీ పోటీలో పాల్గొన్న ఏకైక జట్టు బ్రెజిల్ 5 సార్లు గెలవగా, ఇటలీ, జర్మనీలు నాలుగు సార్లు, అర్జెంటీనా, ఉరుగ్వే, ఫ్రాన్సు రెండేసి సార్లు నెగ్గాయి. ఇంగ్లాండ్, స్పెయిన్లు ఒకొక్కసారి గెలిచాయి. 2014 జూలైలో బ్రెజిల్లో జరిగిన ప్రపంచ కప్, ఆ తరువాత 2018 లో రష్యా లోనూ జరిగాయి.

FIFA:

◆ ప్రపంచ కప్ 2022: కీలక అంశాలు : 22వ

◆ FIFA పురుషుల ప్రపంచ కప్ 2022 నవంబర్ 20 నుండి డిసెంబర్ 18 వరకు ఖతార్ లో జరిగింది.

◆ అరబ్ దేశం ఈ టోర్నీకి ఆతిథ్యం ఇవ్వడం ఇదే తొలిసారి.

◆ జపాన్ మరియు దక్షిణ కొరియా సంయుక్తంగా

ఆతిథ్యమిచ్చిన 2002 ప్రపంచకప్ తర్వాత ఆసియాలో జరుగుతున్న రెండో ప్రపంచకప్ ఇది.

◆ ప్రపంచకప్ లో మొత్తం 32 జట్లు పాల్గొంటాయి.

◆ లాయీబ్ కప్ అధికారిక చిహ్నం. ఇది అరబ్ పురుషులు ధరించే సంప్రదాయ శిరస్త్రాణం అయిన కెఫియేహ్ నుండి ప్రేరణ పొందింది.

◆ ప్రపంచకప్ లో ఉపయోగించే ఫుట్ బాల్ పేరు అల్ రిఫ్లీ. అల్ రిఫ్లీ అంటే అరబిక్ భాషలో “ప్రయాణం”. దీనిని జర్మన్ బహుళజాతి కంపెనీ అడిడాస్ తయారు చేసింది. ఖిఫా ప్రపంచకప్ లో అడిడాస్ తయారు చేసిన బంతిని ఉపయోగించడం ఇది వరుసగా 14వ సారి. అల్-రిఫ్లీ అనేది నీటి ఆధారిత ఇంక్స్ మరియు జిగురులతో ప్రత్యేకంగా తయారు చేయబడిన మొదటి FIFA వరల్డ్ కప్ బాల్.

FIFA World Cup 2022 Winner:

ఫుట్ బాల్ ప్రపంచకప్ విజేత అర్జెంటీనా : ఖతార్ వేదికగా డిసెంబర్ 18న జరిగిన ఫుట్ బాల్ ప్రపంచకప్ ఫైనల్ లో అర్జెంటీనా 4-2 (షూటౌట్ లో) తేడాతో డిఫెండింగ్ చాంపియన్ ఫ్రాన్స్ ను ఓడించింది. నిర్ణీత

సమయం, అదనపు సమయం కలిపి ఇరు జట్లు 3-3తో సమంగా నిలవగా, షూటౌట్ లో ఫలితం తేలింది. అర్జెంటీనా తరపున కెంపెస్ మెస్సీ (23వ నిమిషం, 108వ నిమిషం), మరియు (36వ నిమిషం) గోల్స్ చేయగా.. ఫ్రాన్స్ తరపున ఎంబాపె ఒక్కడే (80వ నిమిషం, 81వ నిమిషం, 118వ నిమిషం) మూడు గోల్స్ తో హ్యూస్ట్రీక్ నమోదు చేశాడు.

వరల్డ్ కప్ -2022 అవార్డులు

◆ గోల్డెన్ బాల్ (బెస్ట్ ప్లేయర్) : మెస్సీ (7 గోల్స్)

◆ గోల్డెన్ బూట్ (టాప్ స్కోరర్ బీ 8 గోల్స్) : ఎంబాపె

◆ గోల్డెన్ గ్లావ్ (బెస్ట్ గోల్ కీపర్) : మార్షినెజ్ (అర్జెంటీనా బీ 34 సార్లు గోల్స్ నిలువరించాడు)

◆ బెస్ట్ యంగ్ ప్లేయర్ : ఎంజో ఫెర్నాండెజ్ (అర్జెంటీనా)

◆ మ్యాన్ ఆఫ్ ద ఫైనల్ : మెస్సీ

◆ ఫెయిర్ ప్లే అవార్డు : ఇంగ్లండ్

ప్రపంచకప్ విశేషాలు :

◆ 172 ప్రపంచకప్ లో నమోదైన మొత్తం గోల్స్. ఒకే టోర్నీలో ఇవే అత్యధికం. 1998, 2014 ప్రపంచకప్ లలో 171 గోల్స్ చొప్పున నమోదయ్యాయి.

◆ జరిగిన మ్యాచ్ లు : 64

◆ టోర్నీలో అత్యధిక గోల్స్ చేసిన జట్టు (ఫ్రాన్స్): 16

◆ ఒకే మ్యాచ్ లో నమోదైన అత్యధిక గోల్స్ (ఇంగ్లండ్ 6, ఇరాన్ 2) : 8

◆ టోర్నీలో నమోదైన ‘హ్యూస్ట్రీక్’లు (ఎంబాపె, గొన్నాలో రామోస్) : 2

వివరికెంత వచ్చాయంటే..

- ◆ విజేత: అర్జెంటీనా : 4 కోట్ల 20 లక్షల డాలర్లు (రూ. 347 కోట్లు)
- ◆ రన్నరప్: ఫ్రాన్స్ : 3 కోట్ల డాలర్లు (రూ. 248 కోట్లు)
- ◆ మూడో స్థానం: క్రోయేషియా : 2 కోట్ల 70 లక్షల డాలర్లు (రూ. 223 కోట్లు)
- ◆ నాలుగో స్థానం: మొరాకో : 2 కోట్ల 50 లక్షల డాలర్లు (రూ. 206 కోట్లు)
- ◆ క్వార్టర్ ఫైనల్స్ లో ఓడిన జట్లకు (4) : కోటీ 70 లక్షల డాలర్ల చొప్పున (రూ. 140 కోట్ల చొప్పున)
- ◆ ప్రిక్వార్టర్ ఫైనల్స్ లో ఓడిన జట్లకు (8) : కోటీ 30 లక్షల డాలర్ల చొప్పున (రూ. 107 కోట్ల చొప్పున)
- ◆ గ్రూప్ లీగ్ దశలో నిష్క్రమించిన జట్లకు (16) : 90 లక్షల డాలర్ల చొప్పున (రూ. 74 కోట్ల చొప్పున)

దేశాల అర్హత ఆధారంగా..

ఫిఫా ప్రపంచ కప్ లో పాల్గొనే దేశాల అర్హత ఆధారంగా ఈ ప్రపంచాన్ని ఆరు భాగాలుగా విధించింది. ఆఫ్రికా, ఆసియా, యూరప్, ఉత్తర మధ్య అమెరికాలు, ఓషియానియా, దక్షిణ అమెరికా. ఇందులో ఆసియా విభాగం లో ఆస్ట్రేలియా కూడా ఉంది. ఓషియానియా విభాగంలో న్యూజిలాండ్, తాహితి, సమోవా లాంటి అనేక ద్వీపాలు ఉన్నాయి. ఈ ప్రపంచ కప్ లో అర్హత సాధించేందుకు 200కు పైగా దేశాలు పోటీపడ్డాయి.. వివిధ టోర్నీలో సాధించిన గెలుపు ద్వారా 31 దేశాలు ఆతిథ్య దేశం నిర్వహించే ప్రపంచ కప్ లో పాల్గొన్నాయి

పుట్బాల్ ప్రపంచకప్ లోని ముఖ్యమైన అంశాలు..

ప్రపంచకప్ పుట్బాల్ టైటిల్ సాధించడం అర్జెంటీనాకిది మూడోసారి. గతంలో ఆ జట్టు 1978, 1986లలో సాధించింది.

◆ ప్రపంచకప్ ను అత్యధిక సార్లు గెలిచిన జట్టు జాబితాలో అర్జెంటీనా మూడో స్థానానికి చేరుకుంది. బ్రెజిల్ (5 సార్లు) టాప్ ర్యాంక్ లో, జర్మనీ (4 సార్లు), ఇటలీ (4 సార్లు) సంయుక్తంగా రెండో ర్యాంక్ లో ఉన్నాయి.

◆ 'షూటౌట్' ద్వారా ప్రపంచకప్ నెగ్గిన మూడో జట్టు అర్జెంటీనా. గతంలో బ్రెజిల్ (1994లో), ఇటలీ (2006లో) ఈ ఘనత సాధించాయి. అత్యధికంగా ఆరుసార్లు ప్రపంచకప్ లో 'షూటౌట్' లలో మ్యాచ్ లు గెలిచిన జట్టుగా అర్జెంటీనా గుర్తింపు పొందింది.

◆ డిఫెండింగ్ చాంపియన్ తదుపరి టోర్నీ ఫైనల్ లో ఓడిపోవడం ఇది మూడోసారి. గతంలో అర్జెంటీనా (1990లో), బ్రెజిల్ (1998లో) జట్లకు ఇలాంటి ఫలితమే ఎదురైంది.

◆ ప్రపంచకప్ టోర్నీ ఫైనల్ లో 'హ్యూట్రీక్' సాధించిన రెండో ప్లేయర్ ఎంబాపె (ఫ్రాన్స్). 1966 ఫైనల్ లో జర్మనీపై ఇంగ్లండ్ ప్లేయర్ జెఫ్ హార్స్ట్ తొలిసారి ఈ ఘనత సాధించాడు.

◆ ఒకే ప్రపంచకప్ టోర్నీలో గ్రూప్ దశ మ్యాచ్ లో, ప్రిక్వార్టర్ ఫైనల్ లో, క్వార్టర్ ఫైనల్ లో, సెమీఫైనల్ లో, ఫైనల్ లోనూ గోల్స్ చేసిన ఏకైక ప్లేయర్ మెస్సీ.

◆ ప్రపంచకప్ చరిత్రలో అత్యధిక మ్యాచ్ లు ఆడిన ప్లేయర్ గా మెస్సీ (26 మ్యాచ్ లు) గుర్తింపు పొందాడు.

ఫిఫా వరల్డ్ కప్ ట్రోఫీని దేనితో తయారు చేస్తారంటే..?

ఫిఫా వరల్డ్ కప్ ను 18 క్యారెట్ల బంగారంతో తయారు చేస్తారు. ఈ ట్రోఫీ ఎత్తు 37 సెంటీమీటర్లు. బరువు ఆరు కేజీలు. ఇద్దరు వ్యక్తులు భూగోళాన్ని మోస్తున్నట్లుగా ఈ ట్రోఫీని తీర్చిదిద్దారు. ఈ ట్రోఫీని తయారు చేసినప్పుడు దీని విలువ 50 వేల డాలర్లు. కానీ దీని ప్రస్తుత విలువ 2 కోట్ల డాలర్లు. అంటే మన కరెన్సీలో సుమారు రూ.160 కోట్లు కావడం విశేషం.

ఈ ట్రోఫీ తయారు చేసేది ఆ కుటుంబమే.. ఎందుకంటే..?

50 ఏళ్లకుపైగా ఫిఫా వరల్డ్ కప్ ట్రోఫీని ఇటలీకి చెందిన ఒక కుటుంబం తయారు చేస్తోంది. వరుసగా రెండోసారి కూడా ఇటలీ టీమ్ వరల్డ్ కప్ లో పాల్గొనకపోయినా.. ఈ ట్రోఫీ రూపంలో ఇటలీ ప్రాతినిధ్యం ఉండటం విశేషం. ప్రస్తుత ట్రోఫీని 1971లో ఇటలీలోని సివియో గాజానిగా అనే ఆర్టిస్ట్ రూపొందించాడు. అంతకుముందు ట్రోఫీని బ్రెజిల్ కు ఇచ్చేయడంతో ఈ కొత్త ట్రోఫీని రూపొందించాల్సి వచ్చింది. ఇక ఇప్పుడు కూడా ఫిఫా వరల్డ్ కప్ ట్రోఫీని గాజానిగా కుటుంబమే తయారు చేసింది. నిజానికి ప్రతిసారీ విజేతకు బంగారు ట్రోఫీని బహూకరించి తర్వాత తిరిగి తీసుకుంటారు. వాళ్లకు బంగారుపూత ఉన్న (duplicate) నకలును ఇస్తారు. అయితే ఏదైనా టీమ్ మూడుసార్లు ట్రోఫీని గెలిస్తే వాళ్లకు మాత్రం అసలు ట్రోఫీని ఇచ్చేసి మళ్లీ కొత్తగా మరొక ట్రోఫీని తయారు చేస్తారు.

సాకర్ లో రారాజు... మెసీ

లియోనల్ మెసీ... ఈ పేరు ప్రపంచమంతా మార్మోగిపోతోంది. ఫిఫా వరల్డ్ కప్ లో అర్జెంటీనాను విజయతీరాలకు చేర్చడంతో మెసీ పేరు ట్రెండింగ్ అవుతోంది. ఫుట్ బాల్ మీద ఏ మాత్రం ఆసక్తిలేని భారతీయులు కూడా ఇప్పుడు మెసీ పేరును జపిస్తున్నారు. అతడి జీవితంలో ఎన్నో అద్భుతాలు, కొన్ని విషాదాలు ఉన్నాయి. ఆ వివరాలు మీ కోసం... ఫుట్ బాల్ ఆటగాళ్లంటే మొదట గుర్తొచ్చే పేర్లు.. మెసీ, రొనాల్డో. తమ ఆటతో.. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఎందరో అభిమానులను సంపాదించుకున్నారు. అయితే.. రొనాల్డో కంటే ఓ మెట్టుపైనే ఉంటాడు అర్జెంటీనా దిగ్గజం, బార్సిలోనా స్టార్ లియోనల్ మెసీ. రొనాల్డోకు సాధ్యం కాని ఎన్నో ఘనతల్ని సాధించి.. సాకర్లో రారాజుగా పేరు గడించాడు.

లియోనల్ మెసీ.. 1987 జూన్ 24న

అర్జెంటీనాలోని రోసారీలో జన్మించాడు. దేశ జాతీయ ఫుట్ బాల్ జట్టుకు ఆడుతున్నప్పటికీ.. స్పానిష్ ఫుట్ బాల్ క్లబ్ బార్సిలోనాతోనే ఎక్కువ ప్రాచుర్యం పొందాడు. ఆ క్లబ్ తో అతడికి విడదీయరాని అనుబంధం ఉంది. 11 ఏళ్ల వయసులో హార్మోన్ లోపం అతడిని ఇబ్బంది పెట్టింది. చికిత్స కోసం నెలకు 900 డాలర్లు కట్టాలి. ఆ సమయంలో.. ఫుట్ బాల్ క్లబ్ బార్సిలోనా కాంట్రాక్టుపై సంతకం చేస్తేనే వైద్యానికి డబ్బులు వస్తాయి. ఏం ఆలోచించకుండా.. కాంట్రాక్టు కుదుర్చుకున్నాడు. అతని వైద్యానికి అయిన ఖర్చులను క్లబ్ చెల్లించింది.

- ◆ 2003లో తొలిసారి బార్నిలోనా క్లబ్ (స్పెయిన్) తరపున అరంగేట్రం చేశాడు. అప్పుడతని వయసు 17 ఏళ్లే.
- ◆ 2017లో ఆంటోనెల్లా రోకుంజోను వివాహం చేసుకున్న మెస్సీకి.. ముగ్గురు కుమారులు.
- ◆ ఫుట్బాల్లో అత్యంత ప్రతిష్టాత్మకంగా భావించే నాలుగు అవార్డులు (బాలన్ డీ ఓర్, ఫిఫా వరల్డ్ ప్లేయర్, పిచిచీ ట్రోఫీ, గోల్డెన్ బూట్) అందుకున్న ఏకైక ఆటగాడు మెస్సీ. 2009-10 సీజన్లో ఈ ఘనతను అతడు సాధించాడు.
- ◆ అత్యుత్తమ ఫుట్బాల్ ఆటగాడికి ఇచ్చే బాలన్ డీ ఓర్ను అవార్డును ఏకంగా ఆరుసార్లు అందుకున్న ఏకైక ఆటగాడు మెస్సీ. 2009,10,11,12,15,19లలో దీనిని సొంతం చేసుకున్నాడు.
- ◆ ఫోర్చ్యూగల్ స్టార్ క్రిస్టియానో రొనాల్డో 5 సార్లు సాధించి.. మెస్సీ వెనుక ఉన్నాడు.
- ◆ యూరో లీగ్లో అత్యధిక గోల్స్ చేసిన ఆటగాడికి ఇచ్చే గోల్డెన్ షూను కూడా ఆరుసార్లు పొందిన ఏకైక ఆటగాడు మెస్సీనే.
- ◆ ఒక క్యాలెండర్ ఇయర్లో ఎక్కువ గోల్స్ చేసిన ఆటగాడు మెస్సీనే.
- ◆ 2012లో అన్ని టోర్నీల్లో కలిపి మొత్తం 91 గోల్స్ చేశాడు. ఒక క్లబ్ తరపున ఎక్కువ గోల్స్ చేసింది మెస్సీనే.
- ◆ బార్నిలోనాకు ఆడుతూ.. ఇప్పటివరకు 672 గోల్స్ చేసి, బ్రెజిల్ లెజెండ్ పీలే (643) ను అధిగమించాడు.
- ◆ చిన్న వయసులోనే తొలి గోల్, అలాగే వందోది, రెండోవందల గోల్ చేసింది మెస్సీనే.
- ◆ వైదానంలో మెస్సీ వేగం, చురుకుదనం కారణంగా.. అతడిని 'ది ఫ్లీ' అని కూడా పిలుస్తుంటారు.

- ◆ ప్రపంచ ఫుట్బాల్ ఆటగాళ్లలో అత్యంత ధనవంతుడు మెస్సీనే. అతని ఆస్తి 126 మిలియన్ డాలర్లు.
- ◆ తొలిసారి మెస్సీ నైపుణ్యాలు, ఆటను మెచ్చిన బార్నిలోనా డైరెక్టర్ కార్లెస్ రియాచ్.. వెంటనే కాంట్రాక్టు కుదుర్చుకున్నాడు. అప్పట్లో పేపర్ అందుబాటులో లేకుంటే టిష్యూ పేపర్పై కాంట్రాక్ట్ సంతకం చేశాడు.
- ◆ బార్నిలోనా తరపున అత్యంత చిన్న వయసులో(17) గోల్స్ చేసిన ఆటగాడిగా నిలిచాడు.
- ◆ ఇతనికి రెండు పాస్పోర్టులున్నాయి.. అర్జెంటీనా సహా స్పెయిన్లో అతడికి పౌరసత్వం ఉంది.
- ◆ బ్రెజిల్ దిగ్గజ ఫుట్బాల్ ఆటగాడు.. రొనాల్డినో నుంచి 2008లో జెర్సీ నెం.10ను పొందాడు.
- ◆ 2009లో తొలిసారి ఫిఫా వరల్డ్ ప్లేయర్ ఆఫ్ ది ఇయర్ అవార్డు అందుకున్నాడు.
- ◆ అర్జెంటీనా జాతీయ జట్టుకు ఆడే మెస్సీని.. స్పెయిన్ తరపున ఆడాలని ఆ దేశం కోరినా సున్నితంగా తిరస్కరించాడు.
- ◆ పిల్లలకు మంచి విద్య, వైద్య సదుపాయాల కోసం.. లియో మెస్సీ అనే ఫౌండేషన్ను స్థాపించాడు. యూనిసెఫ్ గుడ్విల్ అంబాసిడర్గానూ ఉన్నాడు.
- ◆ ఇన్నోక్లుగా అర్జెంటీనా జాతీయ జట్టు తరపున ఫుట్బాల్ ప్రపంచకప్ ని మాత్రం ముద్దాడలేకపోయాననే వెలతి మెస్సీలో ఉండేది.. కానీ, 2022 ఫిఫా కప్ గెలవడంతో అతడి కెరీర్ పరిపూర్ణమైందనడంలో అతిశయోక్తి లేదు.

**జీవితంలో... గెలుపు, ఒక వాక్యాన్ని
పరిచయం చేస్తే, ఓటమి... ఒక కొత్త
పుస్తకాన్నే పరిచయం చేస్తుంది.**

బైజూస్ బ్రాండ్ అంబాసిడర్ గా

ఫుట్ బాల్ దిగ్గజం లియోనెల్ మెస్సీ...

ప్రముఖ మల్టీనేషనల్ ఎడ్యుకేషనల్ టెక్నాలజీ కంపెనీ బైజూస్ కి బ్రాండ్ అంబాసిడర్ గా.. ఫుట్ బాల్ దిగ్గజం లియోనెల్ మెస్సీని నియమించుకుంది.

అభిమానుల హృదయాల్లో చిరస్థాయిగా

నిలిచిన.. టాప్-5 స్టార్స్ వీరే..!

ఎందరో సూపర్ స్టార్లు తమ ఆటతో అభిమానులను ఉర్రూతలూగించారు. కార్లెస్ ఆల్బర్ట్, రోజర్ మిల్లా, బాబీ చార్లటన్, థియరీ హెన్రీ, ప్లాటినీ, జిదాన్, ఒలివర్ కాన్, క్లిన్స్ మన్, లోథర్ మథియాస్, రుడ్ గలిట్, జోహన్ క్రఫ్.. ఇలా ఎందరో మైదానంలో బంతితో విన్యాసాలు చేయించారు. కానీ కొందరు మాత్రం వీరందరికంటే కచ్చితంగా పై స్థానంలో ఉంటారు. తమదైన ప్రత్యేకతతో ఆటను శాసించిన వీరు, అభిమానుల హృదయాల్లో చిరస్థాయిగా నిలిచిపోయారు. అలాంటి టాప్-5 వరల్డ్ కప్ స్టార్స్ ను చూస్తే శా

పీలే (బ్రెజిల్)

ఫుట్ బాల్ పేరు చెప్పగానే అందరికంటే ముందుగా గుర్తొచ్చే ఆటగాళ్లలో పీలే పేరు ఉంటుంది. మూడుసార్లు ప్రపంచకప్ గెలిచిన జట్టులో సభ్యుడిగా ఉన్న ఏకైక ప్లేయర్ పీలేనే కావడం విశేషం. 1958, 1962, 1970లలో బ్రెజిల్ ప్రపంచకప్ గెలవడంలో పీలే ముఖ్యపాత్ర పోషించాడు. స్టార్ ఆటగాళ్లు ఉన్న జట్టులో 17 ఏళ్ల వయసులో తొలి ప్రపంచకప్ లో చెలరేగిన పీలే మరో 12 ఏళ్ల తర్వాత ఎవరికీ అందనంత ఎత్తుకి తనే ఒక దిగ్గజంగా ఎదిగాడు. కెరీర్ మొత్తంలో నాలుగు ప్రపంచకప్ లు ఆడిన పీలే మొత్తం 12 గోల్స్ సాధించాడు.

డీగో మారడోనా (అర్జెంటీనా)

పీలేతో సంయుక్తంగా 'ఫిఫా ప్లేయర్ ఆఫ్ ద సెంచరీ'గా నిలిచిన ఆటగాడు డీగో మారడోనా. దేశాలతో సంబంధం లేకుండా ఫుట్ బాల్ అభిమానులందరి హృదయాలు గెల్చుకున్నాడు. 1986 ప్రపంచకప్ ను అర్జెంటీనాకు సాధించి పెట్టడంతో అతను సూపర్ స్టార్ గా ఎదిగిపోయాడు. 1990లో కెప్టెన్ గా జట్టును ఫైనల్ కి చేర్చిన అతను 1994 వరల్డ్ కప్ సమయంలో డ్రగ్స్ వాడినట్లుగా తేలింది. నాలుగు ప్రపంచకప్ లు ఆడి ఎనిమిది గోల్స్ చేసిన మారడోనా ఉజ్వల కెరీర్ ముగిసిన తర్వాత అనేక వివాదాలు చుట్టుముట్టినా... ప్లేయర్ గా అవి అతని గొప్పతనాన్ని తగ్గించలేవు.

ఫ్రాంజ్ బెకన్ బాయర్ (పశ్చిమ జర్మనీ)

జర్మనీ అందించిన ఆల్ బైమ్ గ్రేట్ లలో ఒకడు. మూడు ప్రపంచకప్ లు ఆడిన అతను తన శైలి, నాయకత్వ పటిమతో 'ది ఎంపరర్'గా పేరు తెచ్చుకున్నాడు. కెప్టెన్ గా, మేనేజర్ గా రెండు సార్లు ప్రపంచకప్ ను అందుకున్న ఇద్దరు ఆటగాళ్లలో బెకన్ బాయర్ ఒకడు. 1974లో సొంతగడ్డపై కెప్టెన్ హోదాలో బెకన్ బాయర్ తొలి మ్యాచ్ నుంచే జట్టును విజయ పథంలో నడిపించాడు. ఫైనల్ లో జర్మనీ 2-1తో నెదర్లాండ్స్ ను ఓడించడంలో కీలక పాత్ర పోషించి చరిత్రలో నిలిచిపోయాడు. అనంతరం 1990లో బెకన్ బాయర్ కోచ్ గా ఉన్న పశ్చిమ జర్మనీ ప్రపంచకప్ ను సొంతం చేసుకుంది.

గెర్డ్ ముల్లర్ (పశ్చిమ జర్మనీ)

'ద నేషన్స్ బాంబర్' అనే నికనేమ్ ఉన్న గెర్డ్ ముల్లర్ ప్రపంచ ఫుట్ బాల్ చరిత్రలో అత్యధిక గోల్స్ కొట్టిన

ఆటగాళ్లలో ఒకడు. రెండు ప్రపంచకవ్లలో (1970, 1974) 13 మ్యాచ్లలోనే మొత్తం 14 గోల్స్ కొట్టిన ముల్లర్ ఓవరాల్గా ఈ జాబితాలో మూడో స్థానంలో నిలిచాడు. 1974లో సొంతగడ్డపై ప్రపంచకవ్ ఫైనల్లో ముల్లర్ చేసిన గోల్తో జర్మనీ రెండోసారి విజేతగా నిలిచింది. కెరీర్ ఆసాంతం ముల్లర్ 'ఫెయిర్ ప్లేయర్'గా గుర్తింపు పొందడం విశేషం.

రొనాల్డో (బ్రెజిల్)

ఫుట్బాల్ను ప్రాణంగా ప్రేమించే బ్రెజిల్లో పీలే తర్వాత ఆ స్థాయిలో పేరు తెచ్చుకున్న ప్లేయర్ రొనాల్డో లూయీ డి లిమా. మూడుసార్లు 'ఫిఫా వరల్డ్ ప్లేయర్ ఆఫ్ ద ఇయర్', రెండు సార్లు 'గోల్డెన్ బాల్' గెలుచుకోవడం మాత్రమే రొనాల్డో గొప్పతనం కాదు. పీలే రిటైర్మెంట్ తర్వాత 24 ఏళ్ల పాటు వరల్డ్ కప్ విజయానికి నోచుకోకుండా నిరాశగా కనిపించిన బ్రెజిల్ అభిమానులకు కొత్త ఊపిరి పోసింది అతనే అనడంలో అతిశయోక్తి లేదు. మొత్తంగా నాలుగు ప్రపంచకవ్లు ఆడిన రొనాల్డో 15 గోల్స్ కొట్టి రెండోస్థానంతో కెరీర్ను ముగించాడు.

ఫిఫా చరిత్రలో మరిచిపోలేని ఐదు వివాదాలు ఇవే

ఫిఫా వరల్డ్ కప్లో విజయాలు ఎన్ని ఉంటాయో వివాదాలు కూడా అన్నే ఉంటాయి. అన్ని గుర్తుండకపోయినా కొన్ని మాత్రం చరిత్రలో మిగిలిపోతాయి. అలా ఫిఫా వరల్డ్ కప్ చరిత్రలో మాయని మచ్చలా మిగిలిపోయిన ఐదు వివాదాల గురించి ఇప్పుడు తెలుసుకుందాం.

1. మారడోనా హ్యాండ్ ఆఫ్ గాడ్ (Hand of GOD Goal)

1986 ఫిఫా వరల్డ్ కప్ అనగానే ముందుగా గుర్తుకు వచ్చేది అర్జెంటీనా విశ్వవిజేతగా నిలవడం. దీనితో పాటు డీగో మారడోనా అనే పేరు కూడా కచ్చితంగా వినిపిస్తుంది. అర్జెంటీనా విజేతగా నిలవడంతో మారడోనా పాత్ర ఎంత కీలకమో అతని హ్యాండ్ ఆఫ్ గాడ్ గోల్ కూడా అంతే ప్రసిద్ధి చెందింది. 1986 సాకర్ వరల్డ్ కప్లో ఇంగ్లండ్తో జరిగిన క్వార్టర్ ఫైనల్ మ్యాచ్లో మారడోనా రెండు గోల్స్ చేశాడు. అందులో ఒక గోల్ను చేతితో కొట్టడం అధికారులెవరు గుర్తించలేదు. తర్వాత మారడోనా కొట్టిన ఆ గోల్.. "హ్యాండ్ ఆఫ్ గాడ్" (Hand Of GOD) గోల్గా ప్రసిద్ధి చెందింది. ఈ గోల్ అప్పట్లో వివాదాస్పదమైంది. క్వార్టర్స్లో ఇంగ్లండ్తో మ్యాచ్లో అర్జెంటీనా 2-1తో గెలిచి సెమీఫైనల్ చేరింది. అయితే మారడోనా తన ఆటతో అర్జెంటీనాను విశ్వవిజేతగా నిలబెట్టడంతో అందరూ ఆ వివాదాన్ని మరిచిపోయారు. ఆ తర్వాత మారడోనా తన ఆటబయోగ్రఫీలో "హ్యాండ్ ఆఫ్ గాడ్" గురించి రాసుకొచ్చాడు. మాట్లాడిన ప్రతీసారి "హ్యాండ్ ఆఫ్ గాడ్" గోల్ అంటున్నారు.. కానీ ఆ చేయి మారడోనాది అన్న సంగతి మరిచిపోయినట్లున్నారని పేర్కొన్నాడు.

2. జినదీన్ జిదానే (2006 ఫిఫా వరల్డ్ కప్)

ఫుట్బాల్ బతికున్నంత వరకు 2006లో ఫ్రాన్స్ ఆటగాడు జినదీన్ జిదానే చేసిన పని గుర్తింపింతుందనంలో అతిశయోక్తి లేదు. టోర్నీ

అసాంతం అద్భుత ఆటతీరు కనబరిచి ఒంటిచేత్తో ప్రాన్స్‌ను పైనల్‌కు చేర్చాడు. అయితే అతను పైనల్లో చేసిన ఒక చిన్న తప్పిదం ప్రాన్స్ ఓటమికి బాటలు వేయడంతో పాటు కెరీర్‌ను కూడా ముగించింది. ఇరుజట్లు 1-1తో సమంగా ఉన్నాయి. అప్పటికే ప్రాన్స్ ఇటలీ గోల్ పోస్టులపై దాడి చేస్తూనే ఉంది. అయితే ఇక్కడే జిదానే పెద్ద పొరపాటు చేశాడు. ఇటలీ మిడ్‌ఫీల్డర్ మార్కో మాటెరాజీతో గొడవపడ్డాడు. ఆవేశంలో జిదానే తన తలతో మార్కో చాతిలో గట్టిగా గుద్దాడు నొప్పితో విలవిల్లాడిపోయిన మార్కో అక్కడే కుప్పకూలాడు. అయితే మొదట ఏం జరిగిందో ఎవరికి అర్థం కాలేదు. జిదానే కూడా సైలెంట్‌గా ఉన్నాడు. కానీ రిఫ్లేలో జిదానే బండారం బయటపడింది. దీంతో రిఫరీ రెడ్ కార్డ్ చూపించడంతో మైదానం వదిలాడు. అలా వెళ్లిన జిదానే మళ్లీ తిరిగి గ్రౌండ్‌లో అడుగుపెట్టలేదు. అతనికి అదే చివరి మ్యాచ్ అవుతుందని బహుశా అతను కూడా ఊహించి ఉండడు. జిదానే వైఖరి తప్పుబట్టినప్పటికీ అతని ఆటతీరును మాత్రం అందరూ మెచ్చుకోవడం విశేషం.

3. పోర్చుగల్ వర్సెస్ నెదర్లాండ్స్ మ్యాచ్,

ఈ మ్యాచ్‌ను న్యూరేమ్‌బెర్గ్ యుద్ధం అని పిలుస్తారు. పోర్చుగల్, నెదర్లాండ్స్ మధ్య ప్రి క్వార్టర్స్ మ్యాచ్ జరిగింది. మ్యాచ్ కన్నా గొడవలే ఎక్కువసార్లు జరిగాయి. అందుకే మ్యాచ్‌లో రష్యా రిఫరీ వాలెంటిన్ ఇవనోవ్ ఆటగాళ్లు చేసిన తప్పిదాలకు నాలుగు రెడ్ కార్డ్స్.. 16 సార్లు ఎల్లో కార్డులను జారీ చేశాడు. ఒక ఫిఫా ప్రపంచకప్‌లో మ్యాచ్‌లో అన్నిసార్లు రెడ్,

ఎల్లో కార్డులు జారీ చేయడం అదే తొలిసారి. అసలు మ్యాచ్‌లో ఎవరు నెగ్గారనే దానికంటే ఎన్ని కార్డులు జారీ అన్న విషయమే గుర్తుంది. ఇక మ్యాచ్‌లో పోర్చుగల్ 1-0 తేడాతో డచ్‌పై గెలిచి క్వార్టర్స్‌కు చేరుకుంది.

4. 2002 ఫిఫా వరల్డ్ కప్ లో సడెన్ డెత్ వివాదం

2002 ఫిఫా వరల్డ్ కప్ కు తొలిసారి ఆసియా దేశాలైన జపాన్, సౌత్ కొరియాలూ ఆతిథ్యం ఇచ్చాయి. ఈ ప్రపంచకప్ లో సౌత్ కొరియా సెమీఫైనల్ వరకు రాగా.. జపాన్ మాత్రం ప్రి క్వార్టర్స్ లో వెనుదిరిగింది. అయితే స్పెయిన్ తో జరిగిన క్వార్టర్ ఫైనల్ లో పెనాల్టీ షూటౌట్ ద్వారా సౌత్ కొరియా సెమీస్ కు అర్హత సాధించింది. ఇక ప్రి క్వార్టర్స్ లో ఇటలీ తో జరిగిన మ్యాచ్ లో సౌత్ కొరియా సడెన్ డెత్ రూల్ తో క్వార్టర్స్ చేరడం వివాదాస్పదంగా మారింది. నిర్ణీత సమయంలో మ్యాచ్ ముగిసిన తర్వాత టైబ్రేక్ కు దారితీస్తే అప్పుడు సడెన్ డెత్ కింద పరిగణించి.. ఇద్దరిలో ఎవరు ఎక్కువసార్లు గోల్ పోస్ట్ పై దాడి చేస్తే వారిని విజేత కింద లెక్కిస్తారు. దీని ప్రకారం సౌత్ కొరియా ముందంజలో ఉండడంతో వారినే విజయం వరించింది. దీనిపై స్పెయిన్ అభ్యంతరం వ్యక్తం చేసినప్పటికీ రూల్స్ ప్రకారమే చేసినట్లు మ్యాచ్ రిఫరీ పేర్కొనడంతో నిరాశగా వెనుదిరిగింది. ఈ వివాదం అప్పట్లో పెద్ద దుమారమే రేపింది.

5. 2010 ఫిఫా వరల్డ్ కప్ లో..

ఘనాపై లూయిస్ సురెజ్ చివరి నిమిషంలో హ్యాండ్ బాల్ : ఈ టోర్నమెంట్ ఆఫ్రికా దేశమైన

దక్షిణాఫ్రికాలో జరిగింది. ఈ టోర్నీలో ఘనాది డ్రీమ్ రన్ అని చెప్పొచ్చు. ఎలాంటి అంచనాలు లేకుండా బరిలోకి దిగిన ఘనా క్వార్టర్స్ వరకు చేరి అందరిని ఆశ్చర్యపరిచింది. ఇక క్వార్టర్స్ లో ఉరుగ్వేతో తలపడింది. మ్యాచ్ లో ఘనా ఫ్రీ కిక్ పొందింది. ఆ సమయంలో గోల్ పోస్ట్ వద్ద ఉన్న లూయిస్ సురేజ్ ఘనా ఆటగాడు డొమినిక్ ఆదియ్యు హెడర్ గోల్ ను చేతితో అడ్డుకున్నాడు. దీంతో సురేజ్ కు రెడ్ కార్డ్ జారీ చేయడంతో మైదానం వీడాడు. ఆ తర్వాత నిర్ణీత సమయం ముగిసేలోగా ఇరుజట్లు 1-1 తో నిలవడంతో మ్యాచ్ డ్రాగా ముగిసి పెనాల్టీ షూటౌట్ కు దారి తీసింది. ఇక పెనాల్టీ షూటౌట్ లో ఉరుగ్వే గోల్ చేసిన ప్రతీసారి సురేజ్ ఎంజాయ్ చేయడం అప్పట్లో వైరల్ గా మారింది. ఇక షూటౌట్ లో ఉరుగ్వే 4-2 తో ఘనాను ఓడించి సెమీ-ఫైనల్ లో అడుగుపెట్టింది.

ఫిఫా వరల్డ్ కప్ ముఖ్యంగా ఆదాయం ఇలా..

%ఫిఫా సంపాదనలో చాలా వరకూ టీవీ హక్కుల అమ్మకం ద్వారానే వస్తుంది. వరల్డ్ కప్, ఇతర ఇంటర్నేషనల్ టోర్నీల టీవీ హక్కులను ఫిఫా భారీ మొత్తానికి అమ్ముతుంది. ఇంతకు ముందు చెప్పినట్లు 640 కోట్ల ఆదాయంలో 460 కోట్లు కేవలం టీవీ హక్కుల ద్వారానే రావడం విశేషం. ఇక మార్కెటింగ్ హక్కుల ద్వారా కూడా ఫిఫా పెద్ద మొత్తమే అందుకుంటుంది. వరల్డ్ కప్ లాంటి మెగా ఈవెంట్ లో బడా కంపెనీలు తమ అడ్వర్టైజ్ మెంట్ల కోసం భారీ మొత్తాలు ఫిఫాకు చెల్లిస్తాయి. 2015-18 నాలుగేళ్ల సైకిల్ లో ఫిఫాకు ఇలా మార్కెటింగ్ హక్కుల అమ్మకం ద్వారా ఏకంగా

166 కోట్ల డాలర్ల (సుమారు రూ.13500 కోట్లు) ఆదాయం వచ్చింది. ఇక టీకెట్ల అమ్మకాలు, ఆతిథ్యం ద్వారా కూడా ఫిఫాకు కొంత ఆదాయం సమకూరుతుంది. అయితే టీవీ, మార్కెటింగ్ హక్కులతో పోలిస్తే ఇది చాలా తక్కువ. 2015-18 సైకిల్ లో వీటి ద్వారా ఫిఫాకు 7.12 కోట్ల డాలర్లు (సుమారు రూ.580 కోట్లు) సమకూరింది.

ఫిఫా తన పేరును వాడుకోవడానికి కూడా భారీ మొత్తంలో డబ్బు వసూలు చేస్తుంది. వీడియో గేమ్స్ చేసే ఈవెంట్ 20 ఏళ్లకుగాను ఫిఫా పేరు వాడుకునేందుకు ఒప్పందం కుదుర్చుకుంది. దీనికోసం ఏడాదికి 15 కోట్ల డాలర్లు ఫిఫాకు చెల్లిస్తుంది. గతేడాది లైసెన్సింగ్, మర్చండైజ్, రీటెయిల్, గేమింగ్ ద్వారా ఫిఫాకు 18 కోట్ల డాలర్లు వచ్చాయి.

1950లో గోల్డెన్ చాన్స్ ను వదులుకున్న భారత్.. ఇంతకు ఆ ఏడాది ఏమైందంటే..?

లక్షల్లో జనాభా ఉన్న చిన్నచిన్న దేశాలు కూడా ప్రపంచకప్ ఫుట్ బాల్ టోర్నీకి అర్హత సాధించి తమ ప్రత్యేకతను చాటుకుంటుంటే... 130 కోట్ల జనాభా ఉన్న భారత్ మాత్రం ఏనాడూ ఈ మెగా టోర్నీకి అర్హత సాధించలేకపోయింది. ప్రస్తుత ప్రపంచ ర్యాంకింగ్స్ లో భారత్ 106 వ స్థానంలో ఉంది. క్రికెట్ ఆదరణ పెరిగాక మన దేశంలో ప్రాభవం కోల్పోయిన ఎన్నో ఆటల్లో ఫుట్ బాల్ కూడా ఒకటి. ప్రతి నాలుగేళ్లకు ప్రపంచకప్ లో ఒక్క కొత్త జట్టయినా గ్రాండ్ ఎంట్రీ ఇస్తుంటే భారత ఫుట్ బాల్లో మాత్రం కదలిక కనిపించదు. అఖిల భారత ఫుట్ బాల్ సమాఖ్య

(ఏఐఎఫ్ఎఫ్) ఇండియన్ సూపర్ లీగ్, ఐ-లీగ్ తదితర టోర్నీలతో రకరకాల ప్రయత్నాలు, ప్రయోగాలు చేస్తున్నా ఆశించిన ఫలితం మాత్రం కనిపించడంలేదు. 1950, 60వ దశకాల్లో భారత జట్టు ఆసియాలోని అత్యుత్తమ ఫుట్ బాల్ టీమ్ లలో ఒకటిగా నిలిచింది.

ఒలింపిక్స్ లో...

1951, 1962 ఆసియా క్రీడల్లో స్వర్ణాలు సాధించిన మన జట్టు 1956 మెల్ బోర్న్ ఒలింపిక్స్ లో నాలుగో స్థానంలో నిలవడం మన అత్యుత్తమ ఘనత. అయితే 1970 నుంచి మన తిరోగమనం వేగంగా సాగింది. బైచుంగ్ భూటియా, సునీల్ ఛెత్రి తదితర స్టార్లు మాత్రమే వ్యక్తిగత ప్రదర్శనతో ప్రత్యేక గుర్తింపు తెచ్చుకోగలిగారు.

ఇంతకి 1950లో ఏమైందంటే..?

ఫుట్ బాల్ ప్రపంచకప్ వచ్చిన ప్రతిసారీ అయ్యో మన జట్టు ఉంటే బాగుండేదని సగటు క్రీడాభిమాని ఆశపడతాడు. అయితే 72 ఏళ్ల క్రితం 1950 ప్రపంచకప్ లో తొలిసారి భారత్ కు ఆడే అవకాశం దక్కింది. కానీ మన టీమ్ మాత్రం టోర్నీలో పాల్గొనలేకపోయింది. దీనికి సంబంధించి అనేక కారణాలు ప్రచారంలో ఉన్నాయి. రెండో ప్రపంచ యుద్ధం ముగిసిన తర్వాత 1950లో ప్రపంచ కప్ ను బ్రెజిల్ లో నిర్వహించారు. అయితే ఈ టోర్నీలో ఆడేందుకు ఎక్కువ దేశాలు ఆసక్తి చూపించలేదు. క్వాలిఫయింగ్ లో 33 జట్లే పోటీ పడ్డాయి. దాంతో మన జట్టు క్వాలిఫయింగ్ లో బర్మా, ఫిలిప్పీన్స్ ల గ్రూప్ లో నిలిచింది. ఆ రెండు జట్లు తప్పుకోవడంతో భారత్ ఆటోమెటిక్ గా అర్హత సాధించింది. కానీ చివరి నిమిషంలో టోర్నీ నుంచి భారత్ తప్పుకుంది.

ఏఐఎఫ్ఎఫ్ అధికారిక వివరణ ప్రకారం..

జట్టు ఎంపికపై భేదాభిప్రాయాలు, తగినంత ప్రాక్టీస్ సమయం లేకపోవడం దీనికి కారణాలు. సుదీర్ఘ విరామం తర్వాత 1986లో భారత జట్టు ప్రపంచకప్ క్వాలిఫయింగ్ టోర్నీ మ్యాచ్ లు ఆడటం ప్రారంభించింది. అప్పటి నుంచి అన్ని సార్లు బరిలోకి దిగినా.. ఒక్కసారి కూడా ప్రధాన టోర్నీకి అర్హత సాధించలేకపోయింది. 2026 ప్రపంచకప్ నుంచి 32 జట్లకు కాకుండా 48 జట్లకు ప్రధాన టోర్నీలో ఆడే అవకాశం కల్పించాలని 'ఫిఫా' నిర్ణయం తీసుకుంది. ఆసియా నుంచి ఎనిమిది లేదా తొమ్మిది దేశాలకు ప్రపంచకప్ లో ఆడే అవకాశం రానుంది. దాంతో ఇప్పటి నుంచే అఖిల భారత ఫుట్ బాల్ సమాఖ్య 2026 ప్రపంచకప్ లో బెర్త్ సంపాదించాలనే లక్ష్యంతో సన్నాహాలు మొదలుపెట్టాలి.

ఫుట్ బాల్ జీవితం లాంటిది... దీనికి పట్టుదల, కృషి, త్యాగం, అంకితభావం మరియు నిర్వర్తించే పనిపట్ల గౌరవం అవసరం.

FIFA Important Points

- ◆ FIFA ప్రపంచ కప్ 2026: కెనడా, మెక్సికో, USA (48 జట్లు)
- ◆ FIFA U-17 మహిళల ప్రపంచ కప్ 2023: ఆస్ట్రేలియా మరియు న్యూజిలాండ్
- ◆ FIFA అధ్యక్షుడు: జియాని ఇన్సాంటినోబీ
- ◆ FIFA స్థాపించబడింది: 21 మే 1904బీ
- ◆ FIFA ప్రధాన కార్యాలయం: జ్యూరిచ్, స్విట్జర్లాండ్.
- ◆ 2022 FIFA ప్రపంచ కప్ యొక్క మోటో : **Expect Amazing**

కవర్ స్టోరీ: ౩

విపత్తుల నిర్వహణ / డిజాస్టర్ మేనేజ్మెంట్

మానవ దైనందిన జీవితాన్ని అస్తవ్యస్తం చేస్తూ అధిక ప్రాణనష్టం, ఆస్తినష్టం కలిగించే వైపరీత్య సంఘటనను 'విపత్తు' అంటారు. విపత్తులు సంభవించడానికి భౌగోళిక, వాతావరణం వంటి ప్రత్యేక పరిస్థితులతోపాటు మానవుడి చర్యలు, కార్యకలాపాలు కారణమవుతున్నాయి. ప్రపంచంలో ప్రతిరోజు ఎక్కడో ఓ చోట ఏదో ఒక విపత్తు సంభవిస్తుంది. దీనికి భారత్ అతీతం కాదు. ప్రత్యేక భౌగోళిక పరిస్థితులైన ఎత్తయిన పర్వత శ్రేణులు, విశాలమైన ద్వీపకల్ప పీఠభూమి, వేల కిలోమీటర్లు ప్రవహించే జీవనదీ వ్యవస్థ వల్ల భారత్ విపత్తుల బారిన పడుతుంది.

ఒకరకంగా చెప్పాలంటే ప్రకృతిలో జరిగే మార్పుల వల్ల విపత్తులు సంభవిస్తున్నాయి. ఈ మార్పులకు కారణం అడవులను నిర్మూలించడం, కాలుష్యం పెరిగిపోవడం, జీవవైవిధ్యం దెబ్బతినడం, వాతావరణం వేడెక్కడం మొదలైనవి. విపత్తు అనేది ఒక అపాయకరమైన స్థితి. దేనివల్ల ప్రజల ప్రాణాలు, ఆస్తులకు ముప్పు వాటిల్లుతుందో ఆ స్థితిని విపత్తు (DISASTER) అంటారు. విపత్తు అనే పదం ఫ్రెంచ్ భాష నుంచి తీసుకున్నారు. DISASTER-DIS అంటే చెడు, ASTER అంటే నక్షత్రం. ప్రాచీన కాలంలో పూర్వీకులు ఏదైనా విధ్వంసం లేదా విపత్తును ఏదో ఒక నక్షత్రంతో ముడిపెట్టి, ఆ నక్షత్రాన్ని దుష్ట నక్షత్రంగా భావించేవారు. ప్రపంచానికి విపత్తు అనే భావనని పరిచయం చేసిన వ్యక్తులు గ్రీకులు.

నిర్వచనం ఒక సమాజం తన సొంత వనరులతో కోలుకోలేనివిధంగా, సాధారణ సామర్థ్యానికి మించి ప్రాణనష్టం, ఆస్తినష్టం, పర్యావరణ వనరులను విలువైన చేసి, మౌలిక సౌకర్యాలకు, నిత్యావసర సేవలకు, జీవనోపాధికి, మానవ దైనందిన జీవితానికి అంతరాయం కలిగించే ఒక సంఘటన లేదా వరుస ఘటనలను విపత్తు అంటారు.

ఐక్యరాజ్యసమితి విపత్తును ఐక్యరాజ్యసమితి సమాజపు లేదా కమ్యూనిటీ సాధారణ నిర్మాణానికి, సాధారణ కార్యకలాపాలకు అంతరాయం కలిగిస్తూ అకస్మాత్తుగా లేదా తీవ్రంగా సంభవించే ఆపద అని నిర్వచించింది.

కేంద్ర హోంమంత్రిత్వ శాఖ: సాధారణ జీవితానికి లేదా పర్యావరణ వ్యవస్థకు అంతరాయం కలిగినప్పుడు ప్రాణాలను లేదా పర్యావరణాన్ని కాపాడి సంరక్షించడానికి అసాధారణ అత్యవసర చర్యలు అవసరమయ్యే ఉపద్రవ పరిస్థితి. ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ : ప్రభావిత కమ్యూనిటీ లేదా ప్రాంతం కోలుకోడానికి వెలువలి నుంచి అసాధారణమైన ప్రతిస్పందన అవరమయ్యే విధంగా నష్టానికి, ఆర్థిక విధ్వంసానికి, మానవ ప్రాణ నష్టానికి ఆరోగ్యం, ఆరోగ్య సేవలను పతనం చేసే ఏదైనా సంఘటన అని నిర్వచించింది.

ఒక దుర్ఘటనను విపత్తుగా పిలవాలంటే ఎన్నుకోవాల్సిన ప్రమాణాలు లేదా ఆ దుర్ఘటన జరిగిన ప్రాంతంలో కనిపించే లక్షణాలు

సహజ సాధారణ మనుగడ దెబ్బతినడం. ధన, ప్రాణ, ఆస్తి నష్టం పెద్ద ఎత్తున జరగడం. ప్రజల జీవనోపాధి దెబ్బతినడం. విపత్తు ప్రభావానికి లోనైన సమాజానికి ఆస్తులు, అక్కడి ప్రజల పునర్నిర్మాణానికి వెలుపలి నుంచి సహాయం అవసరం అన్నంతగా దాని తీవ్రత ఉండటం. దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ ప్రభావితమై, అక్కడి పర్యావరణం దెబ్బతిని, సుస్థిరాభివృద్ధికి ఆటంకం కలిగేలా ఉండటం.

విపత్తు అనే భావనలో ముఖ్యంగా...

1. వైపరీత్యం, 2. దుర్బలత్వం, 3. సామర్థ్యం, 4. ఆపద అనే అంశాలు ఇమిడి ఉన్నాయి.

వైపరీత్యం/అపాయకరమైన స్థితి (Hazard)

ఏదైనా ఒక భౌగోళిక ప్రాంతంలో ప్రజా జీవనానికి, ఆస్తులకు, పర్యావరణానికి ప్రకృతి చేతగాని లేదా మానవ కారకంగా గాని నష్టాలు సంభవిస్తే దానిని వైపరీత్యం అంటారు. Hazard becomes Disaster అంటే ప్రమాదం పెద్దది అయితే విపత్తుగా పేర్కొనవచ్చు.

వైపరీత్యాలను:

1. సహజ వైపరీత్యాలు (Natural Hazards)
2. సామాజిక -సహజ వైపరీత్యాలు (Socio Natural Hazards)
3. మానవ ప్రేరేపిత వైపరీత్యాలు (Human Induced Hazards)
4. పర్యావరణ వైపరీత్యాలుగా విభజించవచ్చు.

- ◆ భూకంపం, సునామీ, అగ్నిపర్వత విస్ఫోటనం, భూతాపం, ఆనకట్టలు తెగిపోవడం, గనుల్లో అగ్ని ప్రమాదాలు సంభవించడం మొదలైనవాటిని ప్రకృతిసిద్ధ లేదా సహజ వైపరీత్యాలు అంటారు.
- ◆ వరదలు, భూకంపాలు, కరువులు, ఆనకట్టలు కూలిపోవడం వంటి వాటికి మానవ ప్రేరేపిత, ప్రకృతి కారణాలు రెండూ ఉన్నాయి. అందువల్ల సామాజిక-సహజ వైపరీత్యాలు అంటారు.

ఉదాహరణ: వరదలు అనేవి సహజసిద్ధంగా కురిసే అధిక వర్షాల వల్ల రావచ్చు లేదా మావన నిర్లక్ష్యం కారణంగా సరైన డ్రైనేజీ వ్యవస్థ లేకపోవటంవల్ల కూడా రావచ్చు. పారిశ్రామిక ప్రమాదాలు, రైలు, రోడ్లు, విమాన ప్రమాదాలు, ఉగ్రవాద దాడులు, ఆనకట్టలు కూలిపోవడం, విషపూరిత వ్యర్థాల లీకేజీ,

యుద్ధం, అంతర్గత తిరుగుబాటు మొదలైనవి మానవ ప్రేరేపిత వైపరీత్యాలకు ఉదాహరణలు:

కాలువ్యం, అడవుల నరికివేత, ఎడారీకరణ, తెగుళ్లదాడులు మొదలైనవి పర్యావరణ వైపరీత్యాలు. ఉదా: మానవజాతి నివసించని ఎడారిలో భూకంపం సంభవిస్తే అది సమాజానికి ఎలాంటి ప్రత్యక్ష తక్షణ నష్టం కలిగించదు. అందువల్ల దాన్ని విపత్తుగా పేర్కొనలేం. ఉదా: 2001లో గుజరాత్ లోని భుజ్ లో సంభవించిన భూకంపం 10వేల మందికిపైగా ప్రాణాలను హరించింది.

దుర్బలత్వం

ఎప్పుడైతే విపత్తు సంభవిస్తుందో ఆ సమయంలో కొన్ని స్థలాల్లో కొంతవరకు అపాయాన్ని నిరోధించడానికి అవకాశాలు ఉంటాయి. కానీ, కొన్ని స్థలాల్లో అపాయం నుంచి రక్షించలేం. ఆ స్థితిని సరైన రక్షణ లేని పరిస్థితులు లేదా దుర్బలత్వం అంటారు. ఉదా: 2001లో గుజరాత్ భూకంపం సందర్భంగా భుజ్ శివారు ప్రాంతాల్లో నివసిస్తున్నవారికంటే ఇరుకైన రోడ్లు, కొత్తగా నిర్మించి ఎత్తయిన, సురక్షితం కాని భవనాలు, అధిక జనసాంద్రత కలిగిన భుజ్ పాత నగరానికి చెందిన వారే ఎక్కువగా ప్రాణాలను కోల్పోయారు.

సామర్థ్యం

వైపరీత్య ప్రభావానికి లోనైన వ్యక్తులు/ప్రజా సమూహాలు తమ ఉపాధిని పునరుద్ధరించుకునే స్థితిని సామర్థ్యం అని పిలుస్తారు. దీనికోసం దుర్బలస్థితిలో ఉన్న ప్రజల భౌతిక, ఆర్థిక స్థితిగతులను పెంపొందించాలి.

సామర్థ్యాలు రెండు రకాలు 1. భౌతిక సామర్థ్యం 2. సామాజిక - ఆర్థిక సామర్థ్యం

ఆపద

వైపరీత్యాలు, దుర్బలత్వ పరిస్థితుల మధ్య పరస్పర చర్యల కారణంగా ఆర్థిక కార్యకలాపంలో అంతరాయం, పర్యావరణ క్షీణతతోపాటు మరణాలు, గాయాలు, ఆస్తి, జీవనోపాధి నష్టం వంటి హానికరమైన పర్యవసానాలు లేదా ఊహించని నష్టాలు జరిగే సంభావ్యతను ఆపద లేదా అపాయం అంటారు.

విపత్తు రకాలు

విపత్తును 1. వేగాన్ని బట్టి, 2. కారణాలను బట్టి రెండు రకాలుగా వర్గీకరించారు.

వేగాన్ని బట్టి విపత్తులు

వేగం ఆధారంగా రెండు రకాల విపత్తులున్నాయి.

1. నిదానంగా ప్రారంభమయ్యే విపత్తు:

చాలా రోజులుగా, నెలలుగా లేదా ఏండ్లుగా కొనసాగే విపత్తును నిదానంగా ప్రారంభమయ్యే విపత్తు అంటారు.

ఉదా: కరువు, పర్యావరణ క్షీణత, తెగుళ్లదాడి, దుర్భిక్షం

2. వేగంగా ప్రారంభమయ్యే విపత్తు:

తక్షణ విఘాతంవల్ల సంభవించే విపత్తును వేగంగా ప్రారంభమయ్యే విపత్తు అంటారు. దీని ప్రభావం స్వల్పకాలం లేదా దీర్ఘకాలం ఉండవచ్చు.

కారణాలను బట్టి విపత్తులు

కారణాలను బట్టి విపత్తులు రెండు రకాలు

1. సహజ విపత్తులు
2. మానవసంబంధ విపత్తులు.

1. సహజ విపత్తులు

ప్రకృతి వైపరీత్యంవల్ల సంభవించి, ప్రభావిత ప్రజలు ఎదుర్కోలేనివిధంగా మానవ, ఆర్థిక, ప్రాణనష్టాలకు దారితీసే ఘటనను సహజ విపత్తు అంటారు. ఉదా: వరదలు, కరువులు, చక్రవాతాలు, సునామీలు, భూకంపాలు వరదలు: సాధారణంగా ముంపునకు గురికాని నేల ముంపునకు గురికావడానికి దారితీసేవిధంగా నదీ కాలువ వెంట లేదా తీరం వద్ద అధిక నీటిస్థాయి ఉండి చానెల్ కెపాసిటీ/సామర్థ్యం మించి ప్రవహిస్తే వరద అంటారు. వరదలు అతివృష్టి పరిస్థితులవల్ల సంభవిస్తాయి. **1962లో ఏర్పాటుచేసిన కేంద్ర జలవనరుల సంఘం (సీడబ్ల్యూసీ) నిర్వచనం ప్రకారం ఏదైనా భౌగోళిక ప్రాంతంలో నిర్దిష్ట సమయంలో నిరంతరం 12.5 సెం.మీ. కంటే ఎక్కువ వర్షపాతం సంభవించినప్పుడు ఆ నీరు, నది గట్లకు ఇరువైపులా ఘోరి ప్రవహించడాన్ని వరద అని పిలుస్తారు.** వరద గంటల సమయం తీసుకుని క్రమంగా ఏర్పడవచ్చు లేదా ఆనకట్టలు తెగిపోవడం, భారీ వర్షాలవల్ల ఎలాంటి హెచ్చరిక లేకుండానే అకస్మాత్తుగా రావచ్చు. దీనివల్ల ప్రజలకు, భవనాలకు కలిగే ప్రమాదాన్ని వరద వైపరీత్యం (Flood Hazard) అంటారు. భారత భూభాగంలో 22.5 శాతం భూభాగం అంటే 40 మిలియన్ హెక్టార్ల భూమి వరద ప్రభావిత ప్రాంతంలో ఉంది. ఇందులో ప్రతి సంవత్సరం 7.5 మిలియన్ హెక్టార్ల భూభాగం క్రమంతప్పకుండా వరదలకు లోనవుతున్నది.

కరువులు ఒక ప్రాంతంలో అల్ప వర్షపాతం కారణంగా నీటికి, ఆహారానికి, పశుగ్రాసానికి, ఉపాధికి తీవ్ర కొరత ఏర్పడే పరిస్థితిని కరువుగా నిర్వచించవచ్చు. అతినిదానంగా, అనావృష్టి పరిస్థితులవల్ల కరువు వస్తుంది.

లక్షణాలు కరువు నిదానంగా సంభవించే విపత్తు. కరువు ఎప్పుడు మొదలైందో, ఎప్పుడు ముగిసిందో నిర్ణయించడం కష్టం. కరువు కేవలం వర్షపాతపు పరిమాణాన్ని బట్టి కాకుండా ఒక నిర్దిష్టకాలం, స్థలంలో అపసవ్య వర్షపు పంపిణీవల్ల ఏర్పడుతుంది. కరువు ప్రభావాలు ఒకదానిపై ఒకటి నిదానంగా ఒక నిర్దిష్ట కాలవ్యవధిలో కనిపిస్తాయి.

కారణాలు: కరువు సహజ విపత్తు అయినప్పటికీ అధిక జనాభా, పశువులను అధికంగా మేపడం, అడవుల నరికివేత, మృత్తికాక్షయం, భూగర్భ జలాలను అధికంగా వినియోగించడం, జీవ వైవిధ్యం కోల్పోవడం, సాగునీటి వసతులు లేకపోవడం, నేల తేమను పట్టి ఉంచే సామర్థ్యం తక్కువగా ఉండటం, పశుగ్రాస నిలువ ఏర్పాట్లు లేకుండా పశువులను పెంచడం, నీరు ఎక్కువగా అవసరమయ్యే వంటలను సాగుచేయడం, పారిశ్రామికీకరణ, భూతాపం వంటి వాటి వల్ల కరువు సంభవిస్తుంది.

తుఫానులు (చక్రవాతాలు) చక్రవాతం అనేది సమశీతోష్ణ, ఉష్ణ అక్షాంశాల వేడి ప్రవాహాల్లో సంభవించే అల్ప వాతావరణ పీడనం. ఇది వర్షాన్ని కుమ్మరిస్తూ ఉత్తరార్ధగోళంలో అపసవ్య దిశలో, దక్షిణార్ధగోళంలో సవ్యదిశలో వీచే శక్తిమంతమైన గాలులతో కూడిన సుడులు తిరిగే వాతావరణ అలజడి. సైక్లోన్ అంటే పాము గుండ్రని చుట్ట. సముద్రజల ఉపరితలం నుంచి 60 మీ. లోతు వరకు ఉష్ణోగ్రత 260ల కంటే ఎక్కువగా ఉంటుంది. నీటి ఆవిరి కారణంగా సముద్రమట్టంలో 7000 మీ. ఎత్తుకు సాపేక్ష ఆర్ద్రత పెరిగి ద్రవీభవనం జరిగి

క్యూములోనింబన్ మేఘం ఏర్పడుతుంది. ఈ సమయంలో నీటి ఆవిరిలోని గుప్తోష్ణం బయటకు విడుదలైనప్పుడు అల్పపీడనం ఏర్పడుతుంది. చక్రవృత్త కేంద్ర వ్యాసం 20-50 కిలోమీటర్ల వరకు ఉండి, చక్రవృత్త మేఘాలపైకి ఎగసి ట్రోపో ఆవరణం మొత్తాన్ని ఆక్రమిస్తాయి. తుఫాను జీవిత చక్రం దాదాపు ఆరు రోజులు ఉంటుంది. 2004 నుంచి తుఫానులు సంభవించినప్పుడు అందులో గాలుల వేగం 34 నాట్స్ పరిధిని మించినట్లయితే ఆ తుఫానులకు ప్రత్యేక పేర్లు ఎడుతారు. వరదలకు కారణాలు: ఏప్రిల్, మే, అక్టోబర్, నవంబర్ నెలల్లో ఎనిమిది కంటే ఎక్కువ సంఖ్యలో ఏర్పడే ఉష్ణమండల చక్రవృత్తాలు. ఎగువప్రాంతాల్లో నైరుతి రుతుపవన కాలంలో కుండపోత వర్షాలు. డెల్టా ప్రాంతాల్లో డ్రైనేజీ వ్యవస్థలు సరిగా లేకపోవడం. నదీ పరఅవాహక ప్రాంతాల్లోని పరిశ్రమల నుంచి విడుదలయ్యే ప్లాస్టిక్ వంటి వ్యర్థాలను నదుల్లోకి వదిలేయడం. నది గట్ల వెంట మానవ కార్యకలాపాలవల్ల నేల క్రమక్షయం ఎక్కువగా ఉండి, నదీ వ్యవస్థల్లోకి పూడికలు ఎక్కువగా చేరడం. దుష్ప్రభావాలు: రవాణా సౌకర్యాలు దెబ్బతినడం, మత్స్యకారుల సామాగ్రి దెబ్బతినడం, పంటపొలాల్లో ఇసుక మేటలు వేయడం, ప్రాణ, ధన నష్టాలు, సంక్రమణ అంటువ్యాధుల వ్యాప్తి, గిడ్డంగులు మునిగిపోయి ఆహారకొరత ఏర్పడటం, పంటలు మునిగిపోవడంవల్ల పంట ఉత్పత్తి తగ్గిపోవడం.

భూకంపాలు భూమి ఒకటి లేదా రెండు నిమిషాల వ్యవధిలోపు ఆకస్మికంగా కదలికలు జరుపడాన్ని భూకంపం అని పిలుస్తారు. దీని అధ్యయనాన్ని సిస్మాలజీ అంటారు. ఈ భూభ్రంశాలు అతిస్వల్ప స్థాయిలో ఉంటాయి. అభిసరణ పలక సరిహద్దులవద్ద ఇవి ఏర్పడుతాయి. భూకంప నిర్మాణంలో రెండు

భాగాలు ఉన్నాయి.

1. భూకంపనాభి: భూ అంతర్భాగంలో భూకంపాలు జనించే ప్రాంతం.
2. భూకంప అభికేంద్రం: భూకంపనాభికి క్షితిజలంబంగా భూ ఉపరితలంపైగల ప్రాంతం. కారణాలు: గనుల పైకప్పులు కూలిపోవడం, పెద్ద నీటి విడుదల, జలవిద్యుత్తు కేంద్రాల నిర్మాణాలను చేపట్టడం, భూ అంతర్భాగంలో రేడియోధార్మిక మూలకాలు విస్ఫోటనం చెందడం, భూపాతాలు, హిమపాతాలు సంభవించడం.

స్వరూపాకార బలాలు (టీటోనిక్ ఫోర్స్)

పై కారణాల్లో విరూపాకార బలాలవల్ల అతితీవ్ర భూకంపాలు ఏర్పడుతాయి. వీటివల్ల ఏర్పడే భూకంపాలు లోతుల ఆధారంగా మూడు రకాలు...

1. **గాఢ భూకంపాలు:** భూ ఉపరితలం నుంచి 60 కి.మీ. లోతులో ఏర్పడేవి.
2. **మాధ్యమిక భూకంపాలు:** భూ అంతర్భాగంలో 60 కి.మీ. -300 కి.మీ. లోతువరకు ఏర్పడే భూకంపాలు.
3. **అగాఢ భూకంపాలు:** భూఅంతర్భాగంలో 300 కి.మీ. అంతకంటే ఎక్కువ లోతులో ఏర్పడే భూకంపాలు. వీటిలో గాఢ భూకంపాలు అత్యంత ప్రమాదం. కారణం ఇందులో భూకంపనాభి లోతు తక్కువగా ఉండటం.

భూకంపనాభి నుంచి విడుదలయ్యే శక్తి కంపన తరంగాల రూపంలో భూ ఉపరితలంవైపు కదులుతుంది. వీటినే భూకంప తరంగాలు అంటారు. భూకంప తరంగాల తీవ్రత, వేగం, అవి పయనించే దిశ ఆధారంగా మూడు రకాలు.

1. P-ప్రాథమిక తరంగాలు భూకంప తరంగాలన్నింటిలో అత్యంతవేగంగా కదిలే తరంగాలు. భూ ఉపరితలాన్ని ముందుగా చేరే తరంగాలు. ఇవి ఘన, ద్రవ, వాయు స్థితిలోని పదార్థాల గుండా పయనించగలుగుతాయి. ధ్వని తరంగాలను పోలి ఉన్నందున వీటిని **అనుదైర్ఘ్య తరంగాలు అంటారు.**

2. S-ప్రాథమిక తరంగాలు ఘన పదార్థాల గుండా మాత్రమే పయనిస్తాయి. తరంగం పయనించే దిశకు లంబకోణంలో స్పందిస్తూ కాంతి తరంగాలను పోలి ఉన్నందున వీటిని **తిర్యక్ తరంగాలు అని పిలుస్తారు.**

3. L-ఉపరితల/ర్యాళి/లౌ తరంగాలు P & S తరంగాలు భూ ఉపరితలాన్ని చేరిన తర్వాత దీర్ఘ తరంగాలు (F)గా రూపాంతరం చెంది భూకంప అభికేంద్ర ప్రాంతాన్ని తీవ్రంగా కంపింపజేస్తాయి. అందుకే **L-తరంగాలు భూకంప తరంగాలన్నింటిలోకెల్లా ప్రమాదకరమైనవి.** భూ అంతర్భాగంలో P, S తరంగాలు జనించే ప్రాంతాన్ని **భూకంపనాభి** అంటారు.

భూకంప తీవ్రతను కొలిచే పరికరాలు
 1. మెర్కాలి స్కేలు, 2. రోసి ఫారెల్ స్కేలు,
 3. రిక్టర్ స్కేలు. ఒకే భూకంప తీవ్రతగల ప్రదేశాలను కలుపుతూ గీసిన ఊహారేఖలను ఐసోసిస్మల్ లైన్స్ అంటారు. భూకంపానికి సంబంధించి హైదరబాద్ లో నేషనల్ జియోఫిజికల్ రిసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్- 1967లో ఏర్పాటు చేశారు. రూర్కీ యూనివర్సిటీని బీహార్ లో హిమాలయాల్లో ఏర్పడే భూకంపాలను అధ్యయనం చేయడానికి ఏర్పాటు చేశారు. దీంతోపాటు

భూకంపాలకు సంబంధించిన శిక్షణను ఇచ్చే ట్రెయినింగ్ సెంటర్ ను కూడా ఏర్పాటు చేశారు.

సునామీలు సునామీ అంటే మహాసముద్రంలో భారీ పరిమాణంలో నీరు స్థానభ్రంశం చెందడంవల్ల సంభవించే నీటి తరంగాలను సునామీలు అంటారు. సునామీ అనే పదాన్ని సాంస్కృతికంగా వినియోగించడానికి 1963లో అమెరికాలోని హవాయిలో జరిగిన అంతర్జాతీయ శాస్త్రవేత్తల సదస్సులో అంగీకారం జరిగింది. సునామీ అనేది జపాన్ భాషా పదం. జపాన్ భాషలో సు అంటే ఓడరేవు, నామి అంటే అలలు (తరంగాలు). సునామీ లక్షణాలు: సునామీ నీటిపై గాలివీచడంవల్ల వచ్చే సాధారణ మహాసముద్ర తరంగాలకు భిన్నంగా ఉంటుంది. సునామీలు సాధారణ తరంగాలకంటే ఎన్నోరెట్లు అధికవేగంతో ప్రయాణిస్తాయి. గంటకు 100 కి.మీ. వేగంతో, సాధారణ తరంగ వేగంతో పోల్చుకుంటే మహాసముద్ర అగాధ జలంలో సునామీ జెట్ విమానంతో సమానంగా గంటకు 300 కి.మీ. వేగంతో ప్రయాణిస్తుంది. అగాధ జలంలో అవి ఎంతవేగంతో ప్రయాణించినప్పటికీ, సునామీలు నీటి ఎత్తును 30-45 సెం.మీ. ఎత్తుకు మాత్రమే పెంచగలుగుతాయి. అందువల్ల సముద్రంలో నౌకలపై ఎటువంటి ప్రభావం ఉండదు. సునామీలు పగలు, రాత్రి అనే తేడా లేకుండా ఏ సమయంలోనైనా సంభవిస్తాయి. కంప్యూటర్ నమూనాలు సునామీ సంభవించే సమయాన్ని కొద్ది నిమిషాల ముందు తెలియజేస్తాయి. సునామీలు విధ్వంసక స్వభావం కలిగి ఉంటాయి. ఇసుక తీరాలను ఖండఖండాలుగా చేస్తాయి. తీర ప్రాంతంలోని వృక్ష జాతులను విచ్ఛిన్నం చేస్తాయి. కొన్నిసార్లు సునామీల కారణంగా తీరంవద్ద నీరు వెనక్కు తగ్గి మహాసముద్రపు భూతలం

బయటకు కనిపిస్తుంది. దీన్ని సహజసిద్ధమైన సునామీ హెచ్చరికగా భావించి, తగు జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలి. సునామీలు అనేవి ఒకే తరంగం కాదు, బహుళ తరంగాల పరంపర.

కారణాలు

- ◆ సముద్ర ఉపరితలాన్ని ఉల్కలు ఢీకొనడం
- ◆ సముద్ర అంతర్భాగంలో భూకంపాలు సంభవించడం
- ◆ సముద్ర అంతర్భాగంలో అగ్నిపర్వతాలు ఉద్భేదనం
- ◆ సముద్ర అంతర్భాగంలో భూకంపాలు సంభవించడం

దుష్ప్రభావాలు

30 నిమిషాల కంటే తక్కువ వ్యవధి కలిగిన సునామీలు భారీనష్టాన్ని కలుగజేస్తాయి. నీటిబలంతో తన మార్గంలో అడ్డువచ్చే ప్రతిదాన్ని కూల్చివేస్తుంది. సునామీలవల్ల వచ్చే వరద ప్రభావం మానవ ఆవాసాలు, రోడ్లు, మౌలిక వసతులకు అపార నష్టాన్ని కలిగిస్తుంది. ఓడరేవులకు, విమానాశ్రయాలకు నష్టం వాటిల్లుతుంది. భౌతిక నష్టంతోపాటు ప్రజారోగ్య వ్యవస్థపై తీవ్ర ప్రభావం పడుతుంది. నీరు ఇళ్లలోకి రావడంవల్ల ప్రజలు నీళ్లలో మునిగిపోయి మరణాలు సంభవిస్తాయి. విపత్తు సంభవించిన ప్రాంతాల్లో తాగునీటి లభ్యత అన్నది ఎప్పుడూ ప్రధాన సమస్యగానే ఉంటుంది. మురుగునీటి పైపులు దెబ్బతినడంవల్ల మురుగునీరు పారుదల వ్యవస్థ అస్తవ్యస్తమవుతుంది. పంటనష్టం వాటిల్లుతుంది. పర్యావరణం క్షీణిస్తుంది.

2. మానవసంబంధ విపత్తులు

మానవసంబంధ విపత్తుకు కారణం సామూహిక విధ్వంసక ఆయుధాలు. (వెపన్స్ ఆఫ్ మాస్ డిస్ట్రక్షన్-WMD) ప్రాణాలు, ఆస్తులు, పర్యావరణానికి భారీనష్టాన్ని తెచ్చే ఆయుధాలను సామూహిక విధ్వంసక ఆయుధాలు అంటారు. సామూహిక విధ్వంసక ఆయుధాల్లో ముఖ్యమైనవి.

1. అణ్వాయుధాలు
2. రసాయన విపత్తులు
3. జీవ ఆయుధాలు.

అణ్వాయుధాలు

1895లో విలియం రాంట్జెన్ X-కిరణాల ఉనికి గురించి ప్రపంచానికి తెలిపాడు. 1896లో హెన్రీ క్యెరల్ అనే శాస్త్రవేత్త సహజ రేడియో ధార్మికత గురించి ప్రపంచానికి తెలియజెప్పాడు. 1942లో ఎన్రికో ఫెర్మి గ్రాఫైట్, యురేనియంలలో గొలుసుకట్టు చర్యను కనిపెట్టాడు. పై ప్రయోగాల ఫలితమే అణుబాంబుల ఆవిర్భావం. అణ్వాయుధాల్లో రెండు ప్రాథమిక తరహా ఆయుధాలున్నాయి. మొదటి తరహా ఆయుధాలు తమ విస్ఫోటక శక్తిని కేంద్రక విచ్ఛిత్తిచర్యల ద్వారా మాత్రమే పొందుతాయి. వీటినే అణు, ఫిజన్ బాంబులు అంటారు. రెండో తరహా అణ్వాయుధాలు కేంద్రక సంలీన చర్యల ద్వారా పెద్ద మొత్తంలో శక్తిని విడుదల చేస్తాయి. ఒక యూనిట్ ద్రవ్యరాశి విచ్ఛిత్తి చర్యల కంటే సంలీన చర్యలు ఎక్కువ శక్తిని విడుదల చేస్తాయి. అందువల్ల ఫిజన్బాంబుల కంటే ప్యూజన్ బాంబులు వెయ్యిరెట్లు శక్తిమంతమైనవి. ఉదా: హైడ్రోజన్ బాంబులు, ధర్మో న్యూక్లియర్ బాంబులు, ప్యూజన్ బాంబులు.

రసాయన విపత్తులు

రసాయన విపత్తులు పారిశ్రామిక ప్రమాదాలు, ప్రమాదకరమైన రసాయనాలను బాధ్యతారాహిత్యంగా వినియోగించడంవల్ల సంభవిస్తాయి. విషపూరిత వాయువులు వాటి స్వభావం రీత్యా విస్తారమైన వినాశనానికి కారణమవుతాయి. అవి తేలికగా వ్యాపించి, పెద్ద పెద్ద ప్రాంతాలను ప్రభావితం చేస్తాయి.

రసాయన సామూహిక విధ్వంసకర ఆయుధాల (డబ్ల్యుఎంఓ)ను తయారుచేయడం మిగతా వాటితో పోల్చితే చాలా తేలిక. ఇవి రుచి, రంగు లేనివిగా ఉండటంవల్ల వాటిని పసిగట్టడం చాలా కష్టం. దేశంలో రసాయన దుర్ఘటన 1984లో జరిగిన భోపాల్ దుర్ఘటన. ఇక్కడ **Methyl Isocyanate** అనే విషవాయువు విడుదల కావడంతో 2500 మంది చనిపోయారు.

జీవ ఆయుధాలు

జీవ ఆయుధాల (బయాలజికల్ వెపన్స్)ను తయారుచేయడం చాలా సులభం. ఎటువంటి నైపుణ్యంతో కూడిన ప్రయోగ వ్యవస్థలు లేకుండానే ఉపయోగించవచ్చు. వందలు, వేల మందిని చంపే లేదా గాయపరిచే సామర్థ్యం కలిగి ఉంటాయి. వీటిని పేదవాని అణుబాంబు (పూర్ మెన్స్ న్యూక్లియర్ బాంబ్) అంటారు. పొలాలపై పురుగు మందులను పిచికారీ చేసే చిన్న చిన్న విమానాల నుంచి శరీరంపై చల్లుకునే పర్ఫ్యూమ్ ఆటమైజర్ల వరకు దేనినైనా జీవాయుధాలుగా ప్రయోగించడానికి ఉపయోగించుకోవచ్చు. జీవ ఆయుధాలు కలిగించే జబ్బులను ప్రాథమిక దశలో గుర్తించలేం. ప్లేగు,

స్మోల్ పాక్స్ వంటివి వేగంగా సోకే కారకాలను గుర్తించడంలో జాప్యం జరిగితే తీవ్ర ప్రభావం చూపుతాయి. పూర్వకాలంలో శత్రుసైన్యాన్ని చంపే విధానంలో భాగంగా బుబోనిక్ ప్లేగు (గ్రంథులు ఉబ్బడం) వ్యాధితో మరణించిన వారి శవాలను రాజు కోటలో విసిరేవారు.

ఉదా: 1346 కఫా సంఘటన. 1422 కరోల్స్టీన్ సంఘటన. ఈ సంక్రమణలో ముఖ్యకారకాలు వైరస్, బ్యాక్టీరియా.

విపత్తు నిర్వహణ-దశలు-చట్టం

భారత విపత్తు నిర్వహణ చట్టం-2005 ప్రకారం, రాష్ట్ర స్థాయిలో రాష్ట్ర విపత్తు నిర్వహణ సంస్థ అధ్యక్షుడు ముఖ్యమంత్రి. జాతీయ విపత్తు నిర్వహణ సంస్థ (నేషనల్ డిజాస్టర్ మేనేజ్మెంట్ అథారిటీ-ఎన్ డీఎంఏ)

బదు దశలు
◆ నివారణ (ప్రివెంటివ్)
◆ సంసిద్ధత (ప్రిపరేషన్)
◆ ఉపశమనం (మిటిగేషన్)
◆ పునరావాసం (రిహాబిలిటేషన్)
◆ పునర్నిర్మాణం (రీ కన్స్ట్రక్షన్)

329 మిలియన్ల హెక్టార్ల విస్తీర్ణం ఉన్న దేశ భూభాగంలో కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాలు, రాష్ట్రాలు తరచూ ఏదో ఒక రూపంలో విపత్తును ఎదుర్కొంటున్నాయి.

కారణాలు

- ◆ దేశం ఒక విశిష్టమైన నైసర్గిక స్థితిని కలిగి
- ◆ ఉండటం
- ◆ దేశ శీతోష్ణస్థితి రుతుపవనాలపై ఆధారపడి ఉండటం
- ◆ అధిక జనాభా
- ◆ సుదీర్ఘమైన తీరరేఖను కలిగి ఉండటం
- ◆ పారిశ్రామికీకరణ
- ◆ పట్టణీకరణ
- ◆ ఖనిజాల తవ్వకం
- ◆ బహుళార్థ సాధక ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం
- ◆ గ్లోబల్ వార్మింగ్
- ◆ జనాభా పెరుగుదల.

ఈ విధమైన కారణాలవల్ల దేశంలో దాదాపు 60 శాతం భూభాగం భూకంపాలకు, 70 శాతం దుర్భిక్ష పరిస్థితులకు, 15 శాతం భూతాపాలకు, 8 శాతం తుఫానులకు, 22 శాతం వరదలకు లోనవుతూ ఉంది.

ఎన్డీఎంపీ ముఖ్యాంశాలు

విపత్తు నిర్వహణ యాజమాన్యం వివిధ స్థానాల్లోని సంస్థల మధ్య, వివిధ ప్రభుత్వ శాఖల మధ్య సమన్వయం ద్వారా చేపట్టాలి. ప్రభావిత ప్రాంత ప్రజల జీవనోపాధిని దృష్టిలో ఉంచుకుని విపత్తు యాజమాన్యం ఉండాలి. విపత్తు నిర్వహణకు అమలుచేసే కార్యక్రమాలు సుస్థిరాభివృద్ధి సాధించే దిశగా ఉండాలి.

విపత్తు నిర్వహణకు సంబంధించి చేపట్టే టెక్నాలజీ మారుమూల ప్రాంతాల్లోని చివరి నిరాశ్రయునికి కూడా అందుబాటులో ఉండాలి. సమగ్ర విపత్తు నిర్వహణకు ప్రభుత్వ, స్వచ్ఛంద సంస్థలు, శాస్త్రవేత్తలు, ఎన్జీవోల మధ్య సమన్వయం సాధించే దిశగా ఉండాలి. ప్రభావిత ప్రాంత ప్రజలు ఆయా విపత్తులకు సంబంధించి తమను తాము రక్షించుకునేలా నరైన శిక్షణనిచ్చి వారిని చైతన్యవంతుల్ని చేయాలి. సంస్థాగతమైన న్యాయ, చట్టపరమైన సాంకేతికపరమైన అంశాలన్నింటా మధ్య సమన్వయం సాధిస్తూ అభివృద్ధి ప్రక్రియలన్నింటాలో విపత్తు యాజమాన్యాన్ని జోడించాలని ఎన్డీఎంపీ సూచిస్తున్నది.

విపత్తు నిర్వహణ చక్రం

ఒక సమగ్ర విపత్తు నిర్వహణ వ్యవస్థ ఏర్పాటు ద్వారా మాత్రమే విపత్తుల ద్వారా జరిగే నష్టాన్ని తగ్గించడం వీలవుతుంది. సాధారణంగా విపత్తు నిర్వహణలో మూడు అంశాలు ఉంటాయి.

- ◆ విపత్తు పూర్వ నిర్వహణ
(Pre-Disaster Management)
- ◆ విపత్తు స్పందన (Disaster Response)
- ◆ విపత్తు అనంతర నిర్వహణ
(Post - Disaster Management)

1. విపత్తు పూర్వ నిర్వహణ

ఇందులో నిర్మూలన, సంసిద్ధత ముఖ్య అంశాలు.

□ నిర్మూలన

విపత్తు సంభవించే ప్రాంతాన్ని ముందుగానే గుర్తించి, భవిష్యత్తులో విపత్తు రాకుండా చేపట్టే చర్యలను నిర్మూలనగా పిలుస్తారు. సక్రమైన నిర్మూలన చర్యల ద్వారా విపత్తు సంభవించే

పరిస్థితులను పూర్తిగా అరికట్టడానికి వీలవుతుంది. నిర్మూలన చర్యల ద్వారా విపత్తు నష్టం తగ్గుతుంది. ఉదా: రుతుపవనాలకు ముందు నదులు, కాలువలు, రిజర్వాయర్లలో పూడికతీత కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం. రైల్వేట్రాక్ల తనిఖీ. కొండ చరియలు విరిగివడే ప్రాంతాల్లో అటవీకరణను ప్రోత్సహించడం.

□ సంసిద్ధత

విపత్తు పూర్వ నిర్వహణలో ఇది చాలా కీలకం. ఇందులో భాగంగా విపత్తు సంభవించే ప్రమాదం ఉన్న ప్రాంతాల్లో అనేక నివారణ చర్యలను తీసుకోవాలి.

ఉదా: వరద సంభవించే ప్రమాదమున్న ప్రాంతాల్లో వేగవంతమైన హెచ్చరిక జారీ వ్యవస్థలను ఏర్పాటు చేయాలి. విపత్తు ప్రమాదాన్ని ముందుగానే పసిగట్టే అంచనా వ్యవస్థలను ఆధునిక సాంకేతికత సహాయంతో ఏర్పాటు చేయాలి. సంసిద్ధతలో ప్రభుత్వరంగ సంస్థలు, ఎన్జీవోలు, సాంకేతిక బృందాలు, స్వయం సహాయక బృందాలు పాల్గొనాలి.

2. విపత్తు స్పందన

విపత్తు సంభవించిన సమయంలో నిర్వహించే కార్యక్రమాలన్నింటినీ 'స్పందన' అంటారు. విపత్తు సమయంలో నష్టాన్ని నివారించడానికి 'ఎమర్జెన్సీ రెస్పాన్స్ సిస్టమ్'(ఈఆర్ఎస్) ఏర్పాటు తప్పనిసరి. స్వల్ప వ్యవధిలో ప్రజలందరికీ హెచ్చరికలు జారీ చేసే వ్యవస్థ, సత్వర ఆరోగ్య సేవలు, ప్రమాదంలో చిక్కుకున్న వారిని గుర్తించి, రక్షించే (సెర్చ్ అండ్ రెస్క్యూ) సేవలన్నీ ఈఆర్ఎస్ లో భాగంగా ఉంటాయి.

3. విపత్తు అనంతర నిర్వహణ

విపత్తు సంభవించిన తర్వాత నిర్వహించే స్వల్పకాలిక, దీర్ఘకాలిక చర్యలన్నింటినీ కలిపి 'విపత్తు అనంతర నిర్వహణ' అంటారు. అత్యవసర సేవల పునరుద్ధరణ, దెబ్బతిన్న కమ్యూనికేషన్ వ్యవస్థల పునర్వ్యవస్థీకరణ, పునరావాస సేవల కల్పన, ఆరోగ్య సేవలు మొదలైనవి విపత్తు అనంతర నిర్వహణలో ముఖ్య అంశాలు. విపత్తు రకం, తీవ్రతను బట్టి పునరావాసం, పునరుద్ధరణ సమయం ఉంటుంది. ఈ చర్యలు కొన్ని వారాలు లేదా నెలలపాటు కొనసాగుతాయి.

“Nature Protects if she is Protected”

అంటే మనం ప్రకృతిని రక్షిస్తే అది మనల్ని కాపాడుతుంది. 'ప్రకృతిని అనుసరించాలేకాని శాసించకూడదు' అనే విషయాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని మన కార్యకలాపాలను కొనసాగిస్తే ఈ విపత్తుల తీవ్రతను చాలా వరకు తగ్గించే అవకాశం ఉంది.

**ఐనయం లేని విద్య,
సుగుణం లేని రూపం,
సదుపయోగం కానీ ధనం,
శౌర్యం లేని ఆయుధం,
ఆకలి లేని భోజనం,
పరోపకారం చేయని జీవితం
వ్యర్థమైనవి.**

2022వ సంవత్సరపు కరెంట్ అఫైర్స్ ముఖ్యాంశాలు

అంతర్జాతీయ అంశాలు

◆ కొలిన్స్ డిక్షనరీ ఏ పదాన్ని 'వర్డ్ ఆఫ్ ది ఇయర్ - 2022' గా ఎంపిక చేసింది?

జ: పర్యాక్రెసిస్

◆ కింది అంశాల్లో సరైనవి ఏవి?

ఎ) ప్రపంచవ్యాప్తంగా మొత్తం జనాభా 800 కోట్ల మార్కు దాటింది. 800 కోట్ల శిశువు 2022, నవంబరు 15న ఫిలిప్పీన్స్ రాజధాని మనీలాలో జన్మించింది.

బి) ప్రపంచవ్యాప్తంగా జనాభా గత 12 ఏళ్లలో 100 కోట్లు పెరిగింది. కొన్నేళ్లుగా జనాభా వృద్ధి నెమ్మదించింది. అయినప్పటికీ 2037 నాటికి 900 కోట్లకు, 2057 నాటికి 1000 కోట్లకు చేరుకోనుంది.

సి) భారత్ 2023 నాటికి ప్రపంచంలో అత్యధిక జనాభా కలిగిన దేశంగా అవతరిస్తుంది. 2023లో ప్రపంచ జనాభా సగటు వయసు 30.3 ఉంటే, ఇది భారత్లో 28.7, చైనాలో 38.4, జపాన్లో 48.6 ఏళ్లు ఉంటుంది.

జ: పైవన్నీ

◆ లూయిజ్ ఇనాసియో లులా డ సిల్వా ఇటీవల ఏ దేశ అధ్యక్షుడిగా ఎన్నికయ్యారు? 2023, జనవరి 1న ఈయన మూడోసారి ఆ దేశాధ్యక్షుడిగా బాధ్యతలు స్వీకరించనున్నారు.

జ: బ్రెజిల్

◆ 2022, అక్టోబరు 29న ఏ నగరంలో జరిగిన హోలోవీన్ వేడుకల్లో చోటు చేసుకున్న తాక్కినలాటలో 120 మందికి పైగా మరణించారు? (ఆ దేశ అధ్యక్షుడు యూస్ సుక్ యోల్.)

జ: సియోల్, దక్షిణకొరియా

◆ కింది అంశాల్లో సరైనవి ఏవి?

ఎ) 2035 నుంచి పెట్రోల్, డీజిల్ కార్లు - వ్యాన్ల తయారీపై నిషేధం విధించాలని యూరోపియన్ యూనియన్ (ఈయూ) దేశాలు నిర్ణయించాయి. దీనికి సంబంధించిన మొట్టమొదటి 'ఫిట్ ఫర్ 55' ప్యాకేజీపై ఈ దేశాలన్నీ 2022, అక్టోబరు 27న ఒక అంగీకారానికి వచ్చాయి.

బి) ఈ దశాబ్దం చివరికల్లా గ్రీన్ హౌస్ వాయు ఉద్గారాలను 55% మేర తగ్గించడమే ఈ ప్యాకేజీ ముఖ్య ఉద్దేశం. దీని ప్రకారం కార్లు, వ్యాన్ల నుంచి వెలువడే ఉద్గారాలను 2030 నాటికి 55 శాతానికి తగ్గించి, 2035 కల్లా వందశాతం లక్ష్యాన్ని చేరుకోవాల్సి ఉంది.

సి) ఒప్పందం అమల్లోకి రావాలంటే ముందుగా ఈయూ పార్లమెంట్, సభ్యదేశాలు దీనికి ఆమోదం తెలపాలి.

డి) 2050 నాటికి వాయు ఉద్గారాలను పూర్తిగా తగ్గించి, ఎలక్ట్రిక్ వాహనాలను ప్రోత్సహించాలని ఈయూ భావిస్తోంది.

జ: పైవన్నీ

◆ ఐక్యరాజ్యసమితి (ఐరాస) ఏ ఏడాదిని అంతర్జాతీయ చిరుధాన్యాల సంవత్సరంగా

ప్రకటించింది? (ఆహారభద్రతకు చిరుధాన్యాల సాగు స్థిరమైన పరిష్కారంగా గుర్తించిన ఐరాస ఈ ప్రకటన చేసింది.)

జ: 2023

◆ ఉక్రెయిన్ సరిహద్దుల్లోని ఏ ప్రాంతాన్ని తమ దేశంలో విలీనం చేసినట్లు రష్యా అధ్యక్షుడు వ్లాదిమిర్ పుతిన్ ప్రకటించారు?

- ఎ) లుహాన్స్క్   బి) దొనెట్స్క్
సి) ఖేర్సన్   డి) జపోరిజియా

జ: పైవన్నీ

◆ కింది అంశాల్లో సరైనవి ఏవి?

ఎ) ఐక్యరాజ్యసమితి అభివృద్ధి సంస్థ (యుఎన్‌డీపీ) 2022, సెప్టెంబరు 8న మానవాభివృద్ధి సూచీ 2021-22ని విడుదల చేసింది. “Uncertain Times, Unsettled Lives: Shaping our Future in a Transforming World” పేరుతో యూఎన్‌డీపీ దీన్ని రూపొందించింది.

బి) మొత్తం 191 దేశాలున్న సూచీలో భారత్ 132వ స్థానంలో నిలిచింది. ఇందులో మనదేశ స్కోరు 0.633 సి) 0.962 స్కోరుతో స్విట్జర్లాండ్ ప్రథమ స్థానంలో ఉండగా, 0.385 స్కోరుతో దక్షిణ సూడాన్ చివరి ర్యాంక్‌లో ఉంది.

డి) ఆర్థిక అసమానత్వం, లైంగిక అసమానత్వం, బహుముఖ దారిద్ర్యం లాంటి ఆరు వేర్వేరు మానవాభివృద్ధి సూచీల ద్వారా ఈ ర్యాంకులు లెక్కించారు. మానవాభివృద్ధిలో భారత స్కోరు ప్రపంచ సగటు 0.732 కంటే తక్కువ.

జ: పైవన్నీ

◆ ప్రపంచంలో తొలిసారి హైడ్రోజన్ ఆధారిత విద్యుత్ రైళ్లను 2022, ఆగస్టు 24న ఏ దేశంలో ప్రారంభించారు?

జ: జర్మనీ

◆ ఒడెసా నౌకాతీరం ఏ దేశంలో ఉంది?

జ: ఉక్రెయిన్

◆ డ్రైవర్ లేని రోబో ట్యాక్సీని ఏ దేశం ఆవిష్కరించింది?

జ: చైనా

◆ మేఘాలయాలోని మాసిన్రాంలో 2022 జూన్ 16న 24 గంటల వ్యవధిలో రికార్డు స్థాయిలో ఎంత వర్షపాతం నమోదైంది? (1940 నుంచి గత 82 ఏళ్లలో ఎన్నడూ లేని విధంగా ఇక్కడ వర్షపాతం నమోదైంది)

జ: 1003.6 మిల్లీమీటర్లు

◆ ఇటీవల వార్తల్లోకి వచ్చిన ఐ2యూ2 (I2U2) కూటమిలోని నాలుగు సభ్య దేశాలు ఏవి? (ప్రపంచ వ్యాప్తంగా తన మిత్ర దేశాలతో సంబంధాలను బలోపేతం చేసే దిశగా అడుగులు వేస్తున్న అమెరికా ఈ కొత్త కూటమిని ఏర్పాటు చేసింది)

జ: భారత్, ఇజ్రాయెల్, యూఏఈ, యూఎస్ఏ.

◆ కింది అంశాల్లో సరైనది ఏది?

ఎ) సౌదీ అరేబియా ప్రకటించే ప్రతిష్టాత్మక ‘ప్రిన్స్ సుల్తాన్ బిన్ అబ్దుల్ అజీజ్ ఇంటర్నేషనల్ ప్రైజ్’కు ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ, మద్రాస్ ఆచార్యుడు టి.ప్రదీప్ ఎంపికయ్యారు.

బి) నీటికి సంబంధించిన ఆవిష్కరణల్లో పురోగతి

సాధించిన వారికి 'క్రియేటివిటీ ప్రైజ్' కింద ఈ పురస్కారాన్ని అందజేస్తారు. ఆచార్య ప్రదీప్ 'వాటర్ పాజిటివ్' అనే అంశం కింద పర్యావరణ అనుకూల పరిశోధన నిర్వహించారు. ఈయన పరిశోధనలకు కేంద్ర ప్రభుత్వం పద్మశ్రీ పురస్కారాన్ని అందజేసింది. సి) న్యూయార్క్ లో జరిగే కార్యక్రమంలో ఈ ఏడాది సెప్టెంబరు 12న ఈ పురస్కారాన్ని ప్రదానం చేయనున్నారు. 2,66,000 యూఎస్ డాలర్లు (నుమారుగా రూ.రెండు కోట్లు) ప్రైజ్ మనీగా లభిస్తుంది.

జ: పైవన్నీ

◆ కింది అంశాల్లో సరైనవి ఏవి?

ఎ) పాత దిల్లీ అధోజగత్ జీవులపై (మురికివాడల జనులు) తీసిన సినిమా 'ఘోడే కో జలేబీ ఖిలానే లేజూ రియా హూ' (గుర్రానికి జిలేబీ తినిపించడానికి తీసుకెళ్లుతున్నా) అంతర్జాతీయ ఖ్యాతి పొందిన 'సండాన్స్ ఫెస్టివల్' లో ఏకైక భారతీయ ఎంట్రీగా ఎంపికైంది.

బి) దర్శకురాలు అనామిక హక్సర్ ఏడేళ్ల పాటు పరిశోధన చేసి ఈ సినిమా రూపొందించారు.

సి) ఈ సినిమాలో నాలుగు పాత్రలు (పిక్ పాకెటర్, టూరిస్ట్ గైడ్, హమాలీ, కచోరీలు అమ్మే వ్యక్తి) ఉన్నాయి. వీరి జీవితాలు, వారి చుట్టూ ఉండే అనేకమంది జీవితాలు, వారి కోరికలు, ఆరాటాలు, సాహసాలు, వ్యంగ్యం, హాస్యం తదితరాలతో ఈ సినిమాను ఉర్దూలో రూపొందించారు.

జ: పైవన్నీ

◆ ప్రతి సిగరెట్ పై ప్రమాద హెచ్చరికను ముద్రించాలని ఏ దేశం నిర్ణయించింది? (ఇలా చేస్తున్న తొలి దేశం ఇదే. రెండు దశాబ్దాల క్రితం పొగాకు ఉ

త్పత్తుల ప్యాకేజీలపై గ్రాఫిక్ చిత్ర హెచ్చరికలను ముద్రించిన దేశం ఇది.) జ: కెనడా

◆ చైనా ఏ దీవులతో 2022 ఏప్రిల్ లో రక్షణ సహకార ఒప్పందాన్ని కుదుర్చుకుంది? (ఇది చైనాకు దాదాపు ఎనిమిది వేల కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉంది.)

జ: సాలమన్ దీవులు

◆ జయనగర్ - కుర్తా రీజియన్ రైల్వేలైన్ ఏ రెండు దేశాల మధ్య ప్రారంభమైంది? (ఈ రెండు దేశాల ప్రధానులు 2022, ఏప్రిల్ లో ఈ రైల్వే లైన్ ను ప్రారంభించారు. 68.7 కి.మీ. పొడవైన జయనగర్ - బిజలాపుర్ - బర్దీబాస్ రైల్వే లైన్ జయనగర్ - కుర్తా రీజియన్ రైల్వే లైన్ ఓ భాగం.)

జ: భారత్ - నేపాల్

◆ కొవిడ్-19 వల్ల మూడేళ్లలో ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఎంత మంది మరణించినట్లు జాన్స్ హాప్కిన్స్ యూనివర్సిటీ వెల్లడించింది? (ప్రపంచంలో అత్యధికంగా అమెరికాలో 10 లక్షల మంది కొవిడ్ తో ప్రాణాలు కోల్పోయారు.)

జ: 60 లక్షలు.

**ఒక లక్ష్యాన్ని ఏర్పరచుకోండి
దాన్నే మీ జీవిత లక్ష్యం చేసుకోండి
దాన్నే ధ్యానించండి
దాన్నే కలగనండి
దాన్నే శ్వాసించండి
ఇదే విజయానికి మార్గం.**

2022వ సంవత్సరపు కరెంట్ అఫైర్స్ ముఖ్యాంశాలు

జాతీయ అంశాలు

◆ ప్రభుత్వరంగ బ్యాంకుల (పీఎస్ బీ) సీఈవో, ఎండీల గరిష్ట పదవీకాలాన్ని ఎన్ని సంవత్సరాలకు పెంచుతూ ఇటీవల కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకుంది? (ఇప్పటి వరకు గరిష్ట పదవీకాలం పదవి చేపట్టిన రోజు నుంచి అయిదేళ్లు లేదా 60 ఏళ్ల వయసు వచ్చే వరకు ఉంది.)

జ: పదేళ్లు

◆ ఏ రాష్ట్రం ప్రస్తుతం అక్కడి ప్రజలకు అందించే రిజర్వేషన్లను 60 నుంచి 77 శాతానికి పెంచింది? (2022, నవంబరు 11న ఆ రాష్ట్ర శాసనసభ ఈ బిల్లును ఆమోదించింది. ఈ రాష్ట్రంలో ఉద్యోగాలు, సర్వీసుల్లో రిజర్వేషన్ల కల్పనకు ఉద్దేశించిన 2001 నాటి బిల్లుకు ఈ మేరకు సవరణలు చేశారు. తాజా బిల్లుతో రాష్ట్రంలో షెడ్యూల్డ్ కులాలు, తెగలు, ఇతర వెనుకబడిన వర్గాలు - ఓబీసీ, ఆర్థికంగా బలహీన వర్గాలకు - ఈడబ్ల్యుఎస్ ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల్లో రిజర్వేషన్లు 77 శాతానికి పెరుగుతాయి.)

జ: రూర్కండ్

◆ ఎంబీబీఎస్ కోర్సును హిందీలో అందిస్తున్న తొలి రాష్ట్రంగా ఏ రాష్ట్రం వార్తల్లో నిలిచింది?

జ: మధ్యప్రదేశ్

◆ కింది వాటిలో సరైంది ఏది?

ఎ) 2022, సెప్టెంబరు 30న దేశంలో మూడో వంద

భారత్ రైలును ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ గాంధీనగర్ లో జెండా ఊపి ప్రారంభించారు. ఇది గాంధీనగర్ - ముంబయి మధ్య ప్రయాణిస్తుంది.

బి) దేశంలో తొలి వందే భారత్ రైలును న్యూదిల్లీ - వారణాసి మధ్య, రెండో వందే భారత్ రైలును న్యూదిల్లీ - శ్రీ మాతా వైష్ణోదేవి కాట్రా మార్గంలో ప్రారంభించారు.

జ: పైవన్నీ

◆ ఏ రాష్ట్రంలో 10 వేల ఎకరాల్లో అతిపెద్ద రక్షిత అటవీ సఫారీ పార్కును ఏర్పాటు చేస్తున్నట్లు అక్కడి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించింది? (ఆఫ్రికా బయట ఉన్న ఇలాంటి ప్రాజెక్టుల్లో ఇదే అతిపెద్దదని ప్రభుత్వం వెల్లడించింది. ఇప్పటి వరకు 2000 ఎకరాల్లోని షార్జా సఫారీ అతిపెద్ద పార్కుగా ఉంది. దీన్ని 2022, ఫిబ్రవరిలో ప్రారంభించారు.)

జ: హరియాణా

◆ దిల్లీలోని ఇండియా గేట్ దగ్గర ఉన్న ఛత్రంలో ఎవరి విగ్రహాన్ని ఏర్పాటు చేశారు? (ప్రధాన మంత్రి నరేంద్ర మోదీ 2022, సెప్టెంబరు 8న ఈ విగ్రహాన్ని ఆవిష్కరించారు. ఒకప్పుడు ఆ ఛత్రంలో బ్రిటిష్ రాజు 5వ జార్జ్ విగ్రహం ఉండేది. దీన్ని తొలగించాక ఈయన విగ్రహాన్ని ఏర్పాటు చేశారు.)

జ: నేతాజీ సుభాష్ చంద్రబోస్

◆ జాతీయ హరిత ట్రైబ్యూనల్ (ఎన్ జీటీ) ఏ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి రూ. 3500 కోట్ల జరిమానా విధించింది?

(ఘన, ద్రవ వ్యర్థాల శుద్ధి లక్ష్యాలను చేరుకోవడంలో విఫలమైనందుకు ఎన్జీటీ ఈ నిర్ణయం తీసుకుంది)

జ: పశ్చిమ్ బెంగాల్

◆ 2022, సెప్టెంబరు 3న ఏ ఇండియన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ (ఐఐఐటీ) డైమండ్ జూబ్లీ (60 సంవత్సరాల) వేడుకలు జరిగాయి?

జ: దిల్లీ

◆ దిల్లీలోని రాష్ట్రపతి భవన్ నుంచి ఇండియా గేట్ వరకు విస్తరించిన రాజ్ పథ్ పేరును కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏమని మార్చింది? (ఈ ప్రాంతంలో ప్రభుత్వం కొత్తగా కొన్ని నిర్మాణాలు చేసింది. దీన్ని ప్రధాని మోదీ 2022, సెప్టెంబరు 8న ప్రారంభించారు. బ్రిటిష్ పాలనలో రాజ్ పథ్ ను 'కింగ్స్ వే' అని పిలిచేవారు)

జ: కర్తవ్య పథ్

◆ ఫరీదాబాద్ లో 2,600 పడకల అమృత సూపర్ స్పెషాలిటీ ఆసుపత్రిని ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ ప్రారంభించారు. ఇది ఏ రాష్ట్రంలో ఉంది?

జ: హరియాణా

◆ 2022, ఆగస్టు 27న అహ్మదాబాద్ లో సబర్బీ నదిపై ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ ప్రారంభించిన వంతెనకు ఏ పేరు పెట్టారు?

జ: అటల్ బిహారీ వాజ్ పేయీ

◆ కింది అంశాల్లో సరైనవి ఏవి?

ఎ) 76వ స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం సందర్భంగా 2022, ఆగస్టు 15న ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ దిల్లీలోని ఎర్రకోటపై త్రివర్ణ పతాకాన్ని ఎగురవేశారు.

బి) ప్రధానిగా మోదీ పతాకావిష్కరణ చేయడం ఇది

వరుసగా తొమ్మిదోసారి. 'జై జవాన్.. జై కిసాన్' 'జై విజ్ఞాన్' నినాదాలకు తోడుగా 'జై అనుసంధాన్' అంటూ కొత్త నినాదాన్ని ఇచ్చారు.

సి) ఈసారి స్వాతంత్ర్య వేడుకల్లో తొలిసారిగా '21 గన్ సెల్యూట్' కోసం భారత్ లో తయారైన హెరావిట్టర్ శతఘ్నిని వినియోగించారు. ఈ వేడుకల్లో ఇదివరకు బ్రిటిష్ వారు తయారు చేసిన తుపాకుల్ని వాడేవారు.

జ: పైవన్నీ

◆ కింది అంశాల్లో సరైనవి ఏవి?

ఎ) సాధారణ గూడ్స్ రైలు కంటే 3 రెట్లు పెద్దదైన 'సూపర్ వాసుకి'ని ఆగ్నేయ మధ్య (సౌత్ ఈస్ట్ సెంట్రల్) రైల్వే ప్రయోగాత్మకంగా నడిపింది.

బి) దీని పొడవు మూడున్నర కిలోమీటర్లు. 295 వ్యాగన్లు ఉన్నాయి. ఇది 2022, ఆగస్టు 15న 27 వేల టన్నులకు పైగా బొగ్గుతో ఛత్తీస్ గఢ్ లోని కోర్పా నుంచి రాజ్ నంద్ గావ్ వరకు ప్రయాణించింది. మొత్తం 267 కి.మీ. దూరాన్ని 11.20 గంటల్లో చేరుకుంది.

సి) దేశంలో ఇప్పటివరకు నడిపిన అత్యంత పొడవైన, అతిభారీ గూడ్స్ రైలు ఇదేనని రైల్వేశాఖ వెల్లడించింది.

జ: ఎ, బి, సి

◆ భారత్ సంచార్ నిగమ్ లిమిటెడ్ (బీఎస్ఎన్ఎల్) సముద్ధరణ కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం తాజాగా ఎంత మొత్తాన్ని ప్రత్యేక ప్యాకేజీగా ప్రకటించింది? (2026-27 నాటికి బీఎస్ఎన్ఎల్ ను మళ్లీ లాభాల బాట పట్టించడమే లక్ష్యంగా కేంద్రం ఈ ప్యాకేజీని ప్రకటించింది)

జ: రూ. 1.64 లక్షల కోట్లు

◆ కింది అంశాల్లో సరైనవి ఏవి?

ఎ) దేశంలో 5జీ స్పెక్ట్రమ్ వేలాన్ని 2022 జులై 26

నుంచి ఆగస్టు 1 వరకు దిల్లీలో నిర్వహించారు.

బి) ఈ వేలంలో, వివిధ బ్యాండ్ల విక్రయం ద్వారా ప్రభుత్వానికి రూ.1,50,173 కోట్ల ఆదాయం సమకూరింది.

సి) 10 బ్యాండ్లలో మొత్తం 72,098 మెగా హెర్ట్స్ స్పెక్ట్రమ్ను అమ్మకానికి ఉంచగా, 51,236 మెగా హెర్ట్స్ (71%) మేర విక్రయమైంది. తాజా వేలంలో రిలయన్స్ జియో, భారతి ఎయిర్టెల్, వొడాఫోన్ - ఐడియా, అదానీ ఎంటర్ప్రైజెస్ సంస్థలు పాల్గొన్నాయి. రిలయన్స్ జియో రూ. 88,078 కోట్లు వెచ్చించి, 5జీ స్పెక్ట్రమ్లో దాదాపు సగం దక్కించుకుంది. 6-10 కి.మీ.పరిధిలో సిగ్నల్ అందించగల 700 మెగా హెర్ట్స్ పాటు 800, 1800, 3300 మెగా హెర్ట్స్, 26 గిగా హెర్ట్స్ బ్యాండ్లతో కలిపి 24,740 మెగా హెర్ట్స్ స్పెక్ట్రమ్ను కొనుగోలు చేసింది.

డి) 2010 నుంచి ఇప్పటిదాకా జరిగిన 8 వేలం పాటల్లో కంటే ప్రభుత్వానికి 5జీ అమ్మకంలోనే అత్యధిక ఆదాయం వచ్చింది. గతేడాది 4జీ వేలంలో వచ్చిన రూ.77,815 కోట్లకు ఇది రెట్టింపు.

జ: పైవన్నీ

◆ దేశంలోని బ్యాంకులు గత అయిదేళ్లలో ఎంత మొత్తంలో మొండి బకాయిలను రద్దు చేసినట్లు 2022 ఆగస్టులో కేంద్ర ప్రభుత్వం పార్లమెంటులో వెల్లడించింది?

జ: రూ. 10 లక్షల కోట్లు

◆ ట్రాఫిక్ నిబంధనల్లో భాగంగా ఎవరైనా మద్యం తాగి వాహనం నడుపుతూ పట్టుబడితే కనీసం రెండు గంటల పాటు సామాజిక సేవ లేదా ఒక యూనిట్ రక్త దానం చేయాలని ఏ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇటీవల ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది?

జ: పంజాబ్

◆ దేశ సైనిక బలగాల్లో ఏ రాష్ట్ర వాసులు అత్యధికంగా పనిచేస్తున్నట్లు వెల్లడైంది? (ఈ విషయంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ 13వ స్థానంలో, తెలంగాణ 19వ స్థానంలో నిలిచాయి)

జ: ఉత్తరప్రదేశ్

◆ రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో మంత్రిగా కొనసాగుతూ క్రికెట్లో సెంచరీ చేసిన తొలి ఆటగాడిగా పశ్చిమ్ బంగా మిడిల్ ఆర్డర్ బ్యాటర్ మనోజ్ తివారీ అరుదైన ఘనత సాధించారు. ఈయన రాష్ట్ర మంత్రివర్గంలో ఏ శాఖకు బాధ్యత వహిస్తున్నారు? (ఝారకాండ్తో జరిగిన మ్యాచ్లో మనోజ్ తివారీ ఈ ఘనత సాధించారు.)

జ: యువజన వ్యవహారాలు, క్రీడలు

◆ ఎన్నికల్లో ఎలక్ట్రానిక్ ఓటింగ్ మెషీన్ (ఈవీఎం)ల వాడకం నిలిపివేతతో పాటు ప్రవాసులు ఇ-ఓటింగ్ ద్వారా ఓటు హక్కు వినియోగించుకునే అవకాశాన్ని రద్దు చేస్తూ ప్రభుత్వం జారీ చేసిన బిల్లును ఏ దేశ పార్లమెంట్ ఆమోదించింది?

జ: పాకిస్తాన్

◆ ఏ వాటాప్ నంబర్ ద్వారా కేంద్ర ప్రభుత్వం డిజి లాకర్ సేవలను అందుబాటులోకి తెచ్చింది? (ఈ నంబరుకు నమస్తే/ హాయ్/ డిజి లాకర్ అనే పదాల్లో ఏదో ఒక దాన్ని టైప్ చేసి పంపడం ద్వారా సంబంధిత వ్యక్తి తన పాస్ కార్డ్, డ్రైవింగ్ లైసెన్స్, వాహన రిజిస్ట్రేషన్ సర్టిఫికేట్, సీబీఎస్ఈ 10వ తరగతి పాస్ సర్టిఫికేట్, 10 - 12 తరగతుల మార్క్షీట్లు, ద్వితీయ వాహనాల ఇన్సూరెన్స్ పాలసీ, ఇన్సూరెన్స్ పాలసీ డాక్యుమెంట్లు (లైఫ్, నాన్ లైఫ్) పొందొచ్చని కేంద్ర ఎలక్ట్రానిక్స్, ఐటీ శాఖ ప్రకటించింది.)

జ: 9013151515

◆ భారత్ లోనే తొలిసారిగా ఏ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సొంత ఓటీటీని ప్రారంభించాలని నిర్ణయించింది? (సీస్పేస్ పేరిట రూపొందిస్తున్న ఈ ఓటీటీలో పలు చిత్రాలు, షార్ట్ ఫిల్మ్ లు ఉంటాయని జాతీయ, అంతర్జాతీయ అవార్డులు గెలుచుకున్న చిత్రాలు కూడా ప్రదర్శించనున్నట్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించింది.)

జ: కేరళ

◆ తమ రాష్ట్రంలోని అన్ని మదరసాల్లో ప్రార్థనా సమయంలో జాతీయగీతం జనగణమనను తప్పనిసరిగా ఆలపించాలని ఏ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 2022 మేలో ఆదేశించింది?

జ: ఉత్తరప్రదేశ్

◆ ట్రాన్స్ జెండర్లకు ఉచితంగా లింగ మార్పిడి శస్త్రచికిత్స నిర్వహించాలని నిర్ణయించిన రాష్ట్రం ఏది?

జ: మహారాష్ట్ర

◆ 6 నుంచి 12వ తరగతి వరకు సిలబస్ లో భగవద్గీతను చేరుస్తున్నట్లు ఏ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించింది? (2022-23) విద్యా సంవత్సరం నుంచి ఇది అమల్లోకి వస్తుంది.)

జ: గుజరాత్

◆ ఒకే ట్రాక్ పై రెండు రైళ్లు ఎదురురెదురుగా వచ్చినప్పటికీ ఢీ కొట్టకుండా ఉండేలా భారతీయ రైల్వే రూపొందించిన నూతన సాంకేతికత ఏది? (రైల్వే అనుబంధ పరిశోధన సంస్థ 'రిసెర్చ్ డిజైన్ అండ్ స్టాండర్డ్ ఆర్గనైజేషన్' (ఆర్డీఎస్ఓ) ఈ పరిజ్ఞానాన్ని రూపొందించింది. తెలంగాణలోని వికారాబాద్ సెక్షన్ లో ఈ పరీక్షను రైల్వే శాఖ మంత్రి అశ్వినీ వైష్ణవ్ బీ రైల్వే బోర్డు చైర్మన్, సీఈఓ వినయ్ కుమార్ త్రిపాఠీల

సమక్షంలో 2022, మార్చిలో నిర్వహించారు.)

జ: కవచ్

◆ కింది అంశాల్లో సరైనవి ఏవి?

ఎ) వయోజన విద్య పేరుతో ఇప్పటివరకు అమలు చేసిన సాక్షరత కార్యక్రమాన్ని ఇక నుంచి 'సవ భారత్ సాక్షరత కార్యక్రమం' పేరుతో అమలు చేయాలని కేంద్రం నిర్ణయించింది.

బి) దీన్ని 2022-27 మధ్య అమలు చేస్తారు. ఈ కార్యక్రమం ద్వారా వయోజనులకు అక్షరాలు, అంకెలను నేర్పడమే కాకుండా, 21వ శతాబ్దంలో అవసరమైన జీవన నైపుణ్యాలను నేర్పిస్తారు. స్థానికంగానే ఉద్యోగ, ఉపాధి అవకాశాలు పొందేలా వృత్తివిద్య శిక్షణ ఇస్తారు.

సి) 15 ఏళ్లు నిండిన నిరక్షరాస్యులు ఈ పథకానికి అర్హులు. అయిదేళ్లలో అయిదు కోట్లమందిని అక్షరాస్యులను చేయాలన్నది ఈ కార్యక్రమ లక్ష్యం.

డి) ఈ పథకానికి కేంద్రం వాటా రూ.700 కోట్లు కాగా, రాష్ట్రాలు రూ.337.90 కోట్లు సమకూర్చాయి.

జ: పైవన్నీ

◆ కింది అంశాల్లో సరైనవి ఏవి?

ఎ) కేంద్రం వెల్లడించిన సంసద్ ఆదర్శ గ్రామ యోజన (ఎన్ఎజీవై - సాగీ) ర్యాంకుల్లో తొలి పది స్థానాల్లో తెలంగాణకు చెందిన ఏడు గ్రామాలు ఉన్నాయి.

బి) కరీంనగర్ జిల్లా వెన్నంపల్లి గ్రామ పంచాయతీ 90.25 మార్కులతో దేశంలోనే ప్రథమ స్థానంలో నిలిచింది. ఉమ్మడి నిజామాబాద్ జిల్లాలోని కౌలాస్, కందకుర్తి, తానాకుర్దుబీ ఉమ్మడి కరీంనగర్ జిల్లాలోని గన్నేరువరం, వీర్నపల్లి, రామకృష్ణాపూర్ గ్రామాలు తొలి పది స్థానాల్లో నిలిచాయి.

సి) జయప్రకాశ్ నారాయణ జయంతి సందర్భంగా

2014, అక్టోబరు 11న కేంద్రం పార్లమెంట్ (చట్టసభలు) ఆదర్శ గ్రామ యోజన (సాగీ) పథకాన్ని ప్రారంభించింది. దేశంలోని ప్రతి పార్లమెంటు సభ్యుడు 2019లోగా మూడు, 2024లోగా అయిదు గ్రామాలను ఆదర్శ గ్రామాలుగా తీర్చిదిద్దాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.

డి) ఇప్పటివరకు తెలంగాణలో 94, ఏపీలో 141 గ్రామ పంచాయతీలను సాగీ పథకంలో చేర్చారు.

జ: పైవన్నీ

◆ కింది అంశాల్లో సరైనవి ఏవి?

ఎ) కేంద్ర ప్రభుత్వం దేశవ్యాప్తంగా లోక్సభ, అసెంబ్లీ నియోజకవర్గాల ఎన్నికల వ్యయ పరిమితులను సవరించింది. అరుణాచల్ ప్రదేశ్, గోవా, సిక్కిం మినహా మిగిలిన అన్ని రాష్ట్రాల్లోని లోక్సభ స్థానాల ఎన్నికల వ్యయాన్ని రూ. 95 లక్షలుగా నిర్ణయించారు. ఈ మూడు రాష్ట్రాల్లో మాత్రం దీన్ని రూ. 75 లక్షలకు పరిమితం చేశారు.

బి) కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలైన దిల్లీ, జమ్మూ-కశ్మీర్లలో రూ. 95 లక్షలు, మిగిలిన అన్ని చోట్ల రూ. 75 లక్షలుగా నిర్ణయించారు.

సి) అసెంబ్లీ స్థానాల ఎన్నికల వ్యయాన్ని అరుణాచల్ ప్రదేశ్, గోవా, మణిపూర్, మేఘాలయ, మిజోరం, నాగాలాండ్, సిక్కిం, త్రిపుర రాష్ట్రాల్లో రూ. 28 లక్షలకు, మిగిలిన రాష్ట్రాల్లో రూ. 40 లక్షలకు పెంచారు.

డి) కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలైన దిల్లీ, జమ్మూ-కశ్మీర్, లద్దాఖ్లలో రూ. 40 లక్షలు, పుదుచ్చేరిలో రూ. 28 లక్షలుగా అసెంబ్లీ స్థానాల ఎన్నికల గరిష్ట వ్యయాన్ని ఖరారు చేశారు.

జ: పైవన్నీ

◆ 2022, జనవరి 21న ఏ ఈశాన్య రాష్ట్ర 50వ ఆవిర్భావ దినోత్సవాన్ని జరుపుకుంది?

- 1) త్రిపుర   2) మణిపూర్
- 3) మేఘాలయ   4) మూఝా

జ: 4

అధములు,

విఘ్నాలు వస్తాయన్న భయంతో పనికి

పూనుకోరు.

మధ్యములు,

పని ప్రారంభించి, విఘ్నాలు ఎదురైతే

వదిలేస్తారు.

భీరులు,

ఎన్ని ఆటంకాలు కలిగినా ...

పూనుకొన్న పనిని పూర్తిచేసేవరకు

వదలనే వదలరు.

సుఖం

దుఃఖమనే కిలీటాన్ని ధరించి

మానవుని వద్దకు వస్తుంది.

సుఖానికి స్వాగతం చెప్పేవాడు,

దుఃఖానికి

స్వాగతం చెప్పి తీరాల్సిందే.

2022వ సంవత్సరపు కరెంట్ అఫైర్స్ ముఖ్యాంశాలు

రాష్ట్ర అంశాలు

◆ 2019తో పోలిస్తే, 2021 నాటికి తెలంగాణలో పచ్చదనం (అటవీ విస్తీర్ణం) ఎంత మేర పెరిగినట్లు కేంద్రం వెల్లడించింది?

జ: 632 చ.కి.మీ.

◆ కింది అంశాల్లో సరైనవి ఏవి?

ఎ) శ్రీమద్రామానుజాచార్య సహస్రార్చి వేడుకల సందర్భంగా రంగారెడ్డి జిల్లా ముచ్చింతల్లోని శ్రీరామనగరంలో ఏర్పాటు చేసిన సమతామూర్తి విరాట్ విగ్రహాన్ని (స్టాట్యూ ఆఫ్ ఈక్వాలిటీ) 2022, ఫిబ్రవరి 5న ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ ప్రారంభించి, జాతికి అంకితం చేశారు.

బి) రామానుజాచార్యుల విగ్రహం ఎత్తు 216 అడుగులు. పంచ లోహాలతో రూపొంది, కూర్చున్న మూర్తుల్లో ప్రపంచంలోనే రెండో అతిపెద్ద విగ్రహంగా ఇది గుర్తింపు పొందింది.

సి) రామానుజాచార్య విగ్రహ ప్రాంగణం (స్మార్టి కేంద్రం)లో 108 దివ్యదేశాలు (వైష్ణవ క్షేత్రాలు) ఏర్పాటు చేశారు.

డి) రామానుజాచార్య జీవిత కాలం 1017-1137

జ: పైవన్నీ.

ఒక మనిషి గొప్పతనం

అతని మెదడులో కాదు,

హృదయంలో ఉంటుంది.

ఆర్థిక అంశాలు

◆ కింది అంశాల్లో సరైనవి ఏవి?

ఎ) దేశ స్థూల దేశీయోత్పత్తిలో వ్యవసాయం వాటా 1950-51లో 57 శాతంగా ఉంది. క్రమేపీ అది తగ్గుతూ 2020-21లో 16 శాతానికి చేరింది. దేశంలోని రైతుల స్వల్ప ఆదాయాలకు, పడిపోతున్న జీవన ప్రమాణాలకు ఈ స్థితి అద్దం పడుతోంది.

బి) స్థూల దేశీయోత్పత్తిలో సేవల రంగం వాటా 1950-51లో పెరిగింది.

సి) పరిశ్రమల రంగం (తయారీ) వాటా 1950-51లో 14 శాతం ఉండగా, 2020-21 నాటికి 30 శాతానికి పెరిగింది. దేశంలోని మొత్తం ఉపాధి అవకాశాల్లో సేవల రంగం దాదాపు మూడింట ఒకవంతు వాటాను కలిగి ఉంది.

జ: పైవన్నీ

◆ టెస్లా, స్పేస్ ఎక్స్ అధినేత ఎలాన్ మస్క్ దాదాపు ఎంత మొత్తంతో ట్విటర్ను కొనుగోలు చేశారు? (ట్విటర్ను 2006లో స్థాపించారు. ప్రతి నెలా వినియోగిస్తున్న వారి సంఖ్య 39.65 కోట్లు. రోజూ ట్విట్ చేసేవారి సంఖ్య 19.20 కోట్లు.)

జ: 44 బిలియన్ డాలర్లు

◆ ఐటీ కంపెనీలకు సంబంధించి ఇటీవల ప్రాచుర్యంలోకి వచ్చిన 'మూన్లైటింగ్' అంటే ఏమిటి? జ: ఒకేసారి రెండు ఐటీ కంపెనీల్లో ఉద్యోగం చేయడం.

◆ కింది అంశాల్లో సరైనవి ఏవి?

ఎ) 21వ శతాబ్దంలో వ్యవసాయ రంగంలో సవాళ్లు - అనుసరించాల్సిన విధానాలపై నాబార్డు అధ్యయనం చేసి, వెలువరించిన నివేదిక ప్రకారం జాతీయాదాయంలో వ్యవసాయ రంగం వాటా తగ్గుతోంది.

బి) జాతీయాదాయంలో వ్యవసాయ రంగం వాటా 1991లో 27.3 శాతం ఉండగా, 2019 నాటికి 16.7 శాతానికి తగ్గింది.

సి) 1993-94 ఆర్థిక సంవత్సరంలో దేశంలో సాగుచేసే వారి సంఖ్య 138 మిలియన్లు ఉండగా, 2019-20 నాటికి ఆ సంఖ్య 166 మిలియన్లకు పెరిగింది. పురుషులతో పాటు మహిళా సాగుదారుల సంఖ్య కూడా అధికమైంది.

డి) సాగు వ్యయం పెరుగుతున్నప్పటికీ ఆ స్థాయిలో రైతుల ఆదాయం పెరగడం లేదని నివేదిక స్పష్టం చేసింది.

జ: పైవన్నీ

◆ కింది అంశాల్లో సరైనవి ఏవి?

ఎ) 2021-22 ఆర్థిక సంవత్సరంలో భారత్ రికార్డు స్థాయి విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులను (ఎఫ్డీఐ) నమోదు చేసింది. ఈ విలువ 83.57 బిలియన్ డాలర్లని వాణిజ్య, పరిశ్రమల మంత్రిత్వ శాఖ ప్రకటించింది.

బి) ఈ స్థాయిలో దేశంలోకి ఎఫ్డీఐలు రావడం ఇదే తొలిసారి. 2020-21లో ఈ విలువ 81.97 బిలియన్ డాలర్లుగా ఉంది.

సి) భారత తయారీ రంగంలో 2020-21లో 12.09 బిలియన్ డాలర్ల పెట్టుబడులు నమోదు కాగా, 2021-22లో 76 శాతం పురోగతితో 21.34 బి.డా.కు చేరాయి.

డి) భారత్లో పెట్టుబడుల విషయంలో 2021-22లో సింగపూర్ 27 శాతంతో అగ్రస్థానంలో ఉంది. తర్వాతి స్థానాల్లో అమెరికా (18%), మారిషస్ (16%) ఉన్నాయి.

జ: పైవన్నీ

◆ కొవిడ్ సమయంలో భారత ఆర్థిక వ్యవస్థకు వాటిల్లిన నష్టాలను పూడ్చుకోవటానికి ఎన్నేళ్ల సమయం పట్టొచ్చని రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా (ఆర్బీఐ) నివేదిక అంచనా వేసింది? (కొవిడ్ వ్యాప్తి కాలంలో దాదాపు రూ.52 లక్షల కోట్ల మేర ఉత్పత్తి నష్టం జరిగిందని ఆర్బీఐ పేర్కొంది.)

జ: 12

◆ రిజర్వ్ బ్యాంక్ గణాంకాల ప్రకారం దేశంలో 2022, జనవరి నాటికి అధిక రుణాలతో (జీఎస్డీపీలో అప్పుల శాతం ప్రకారం) సతమతమవుతున్న రాష్ట్రాల్లో పంజాబ్ (53.3%) అగ్రస్థానంలో ఉంది. తర్వాతి స్థానాల్లో రాజస్థాన్ (39.8%), పశ్చిమ్ బంగా (38.8%), కేరళ (38.3%) ఆంధ్రప్రదేశ్ (37.6%) ఉన్నాయి. తెలంగాణ 8వ స్థానంలో (25.27%) నిలిచింది.

◆ 3 లక్షల కోట్ల డాలర్ల (సుమారు రూ.225 లక్షల కోట్లు) మార్కెట్ విలువను అధిగమించిన ప్రపంచ తొలి కంపెనీగా ఏ సంస్థ రికార్డు సృష్టించింది? (186 దేశాల జీడీపీ విలువ కంటే ఈ సంస్థ మార్కెట్ విలువ ఎక్కువ. కేవలం అమెరికా, చైనా, జపాన్, జర్మనీల జీడీపీ మాత్రమే ఈ కంపెనీ మార్కెట్ విలువ కంటే ఎక్కువగా ఉంది. మనదేశ జీడీపీ 2.62 లక్షల కోట్ల డాలర్లు.)

జ: యాపిల్

2022వ సంవత్సరపు కేరెంట్ అప్డేర్స్ ముఖ్యాంశాలు

శాస్త్ర సాంకేతిక విషయాలు

◆ చిన్న పాపాయిలా ఆలోచించే కృత్రిమ మేధ (ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ -ఏఐ) పరికరాన్ని ఇటీవల ఆవిష్కరించారు. దాని పేరు? (న్యూజెర్సీలోని ప్రిన్స్టన్ యూనివర్సిటీ, గూగుల్ యాజమాన్యానికి చెందిన డీప్ మైండ్ సంస్థ నిపుణులు ఈ పరిశోధనలో భాగస్వాములయ్యారు. ప్రాపంచిక విషయాల గురించి అచ్చం చిన్నపిల్లల స్థాయిలో నేర్చుకోవడంతో పాటు అర్థం చేసుకుంటుందని పరిశోధకులు వెల్లడించారు)

జ: ప్లేటో

◆ ధ్వని వేగం కంటే 9 రెట్లు (గంటకు 11 వేల కిలోమీటర్లు) వేగంగా దూసుకెళ్లే శక్తిమంతమైన జిర్కాన్ హైపర్సోనిక్ క్రూయిజ్ క్షిపణిని ఏ దేశం తాజాగా పరీక్షించింది. (ఈ క్షిపణి పరిధి 1000-1500 కి.మీ. బాలిస్టిక్ తరగతికి చెందిన క్షిపణుల్లో ఇది ప్రపంచంలోనే అత్యంత వేగవంతమైందని నిపుణులు వెల్లడించారు.)

జ: రష్యా

◆ 50 ఏళ్ల క్రితం చంద్రుడిపై నుంచి తీసుకువచ్చిన మట్టిలో అమెరికాలోని ఏ యూనివర్సిటీ శాస్త్రవేత్తలు మొక్కలు పెంచి జాబిల్లిపై ప్రయోగాల్లో ముందడుగు వేశారు? (మొదటిసారి ప్రయోగాత్మకంగా ఆఫ్రికా, యురేషియాల్లో లభించే ఆవాలు, కాలీఫ్లవర్ జాతికి చెందిన అరబిడోల్సిస్ థాలియానా మొక్కలను ఈ చంద్ర మృత్తికలో పెంచారు.)

జ: ఫ్లోరిడా విశ్వవిద్యాలయం

◆ అధిక రెజల్యూషన్తో ఆల్ట్రాసౌండ్ స్కానింగ్ చిత్రాలను చూడగలిగే కొత్త సాంకేతికతను ఏ ఐఐఐఐఐ పరిశోధకులు అభివృద్ధి చేశారు? (వ్యాధుల నిర్ధారణలో కచ్చితత్వం, చికిత్స పర్యవేక్షణను మెరుగుపరచడానికి ఈ పరిశోధన దోహదం చేస్తుందని పరిశోధకులు వెల్లడించారు.)

జ: మద్రాస్

◆ అత్యంత చవకగా, పర్యావరణ హితంగా, తాగేందుకు వీలుగా నముద్ర నీటిని మార్చే (డీసాలినేషన్) సాంకేతికతను ఏ ఐఐఐఐఐ శాస్త్రవేత్తలు అభివృద్ధి చేశారు? (దీని ద్వారా నీటిలోని ఉప్పు లవణాలను 99 శాతం తొలగించవచ్చని, చెట్లు నీటిని పీల్చుకునే విధానం నుంచి స్ఫూర్తి పొంది ఈ టెక్నాలజీని అభివృద్ధి చేసినట్లు శాస్త్రవేత్తలు వెల్లడించారు.)

జ: ఐఐఐఐఐ గాంధీనగర్

కోపం రావడం సహజం.

కాకపోతే దాన్ని

ఎప్పుడు, ఎక్కడ, ఎవరి మీద

వుదర్శించాలో

తెలిసి ఉండటమే విజ్ఞత.

2022వ సంవత్సరపు కేరెంట్ అప్డేర్స్ ముఖ్యాంశాలు

వ్యక్తులు - ప్రదేశాలు

◆ జాతీయ వెనుకబడిన తరగతుల (బీసీ) కమిషన్ ఛైర్పర్సన్ గా 2022, డిసెంబరు 2న ఎవరు బాధ్యతలు స్వీకరించారు? (మహారాష్ట్రకు చెందిన ఈయన కేంద్ర మాజీ మంత్రిగా పనిచేశారు.)

జ: హన్స్ రాజ్ గంగారాం అహిర్

◆ కేంద్ర ఎన్నికల సంఘం కమిషనర్ గా ఎవరు నియమితులయ్యారు? (ఎన్నికల సంఘంలో ముగ్గురు సభ్యులు ఉండాలి. ప్రస్తుతం ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ రాజీవ్ కుమార్, మరో కమిషనర్ అనూప్ చంద్రపాండే మాత్రమే ఉన్న నేపథ్యంలో ఈ నియామకం జరిగింది.)

జ: అరుణ్ గోయల్

◆ ప్రసార భారతి ముఖ్య కార్యనిర్వహణాధికారి (సీ ఈఓ) గా ఎవరు నియమితులయ్యారు?

జ: గౌరవ్ ద్వివేది

◆ కింది అంశాల్లో సరైనవి ఏవి?

ఎ) కరోనా నేపథ్యంలో అత్యవసర సవాళ్లను ఎదుర్కొనేందుకు ఏర్పాటు చేసిన పీఎం కేర్స్ నిధికి పారిశ్రామిక దిగ్గజం రతన్ టాటా, జస్టిస్ కేటీ థామస్, లోక్ సభ మాజీ డిప్యూటీ స్పీకర్ కరియా ముండా బ్రష్టిలుగా నియమితులయ్యారు.

బి) ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ సారథ్యంలో 2022,

సెప్టెంబరు 21న జరిగిన బ్రష్టు బోర్డు భేటీలో వీరి నియామకం జరిగింది.

సి) కేంద్ర హోం మంత్రి అమిత్ షా, ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ ప్రస్తుతం పీఎం కేర్స్ నిధికి బ్రష్టిలుగా ఉన్నారు.

డి) మాజీ కాంగ్రెస్ రాజీవ్ మహర్షి, ఇన్ఫోసిస్ ఫౌండేషన్ ఛైర్పర్సన్ సుధామూర్తి, పారిశ్రామికవేత్త ఆనంద్ షాలతో పీఎం కేర్స్ నిధి అడ్వైజరీ బోర్డును ఏర్పాటు చేశారు.

జ: పైవన్నీ

◆ 'యూట్యూబ్ విలేజ్' గా ప్రఖ్యాతిగాంచిన షిములియా గ్రామం ఏ దేశంలో ఉంది? (ఈ గ్రామ నేపథ్యంగా ఘుమఘుమలాడే బిర్యానీ వంటకాల తయారీ నుంచి, చేపలను సులభంగా ఎలా పట్టాలి? వరకు ఎన్నో ఆసక్తికరమైన విషయాలను ఈ 'యూట్యూబ్ విలేజ్' నుంచి తెలుసుకోవచ్చు.)

జ: బంగ్లాదేశ్

ఆహారం రుచిగా లేదని

ఫిర్యాదు చేసే ముందు

తినడానికి ఏమీలేని

పేదల గురించి ఆలోచించు.

జనీవరి నెల జాతీయ మరియు అంతర్జాతీయ అంశాలు

అంతర్జాతీయ దినోత్సవాలు

తేది	ప్రత్యేకత
10	ప్రపంచ నవ్వుల దినోత్సవం
19	ప్రపంచ శాంతి దినోత్సవం
25	అంతర్జాతీయ ఉత్పాదక దినోత్సవం అంతర్జాతీయ ఎక్సైజ్ దినోత్సవం
26	అంతర్జాతీయ కస్టమ్స్ దినోత్సవం

జాతీయ దినోత్సవాలు

తేది	ప్రత్యేకత
9	ప్రవాస భారతీయుల దినోత్సవం
12	జాతీయ యువజన దినోత్సవం (స్వామి వివేకానంద జయంతి)
15	సైనిక దినోత్సవం
16	జాతీయ స్టార్టప్ డే
17	ఎలక్షన్ కమిషన్ స్థాపక దినోత్సవం
23	దేశప్రేమ్ దివస్/ పరాక్రమ్ దివస్ (నేతాజి సుభాష్ చంద్రబోస్ జయంతి)
24	జాతీయ బాలికల దినోత్సవం
25	నేషనల్ ఓటర్స్ డే భారత పర్యాటక దినోత్సవం
29	వార్తాపత్రిక దినోత్సవం
30	అమర వీరుల సంస్మరణ దినోత్సవం మహాత్మాగాంధీ వర్ణంతి

వివిధ జాతీయ దినోత్సవాలు మరియు అంతర్జాతీయ దినోత్సవాల వివరాలు

ప్రవాసీ భారతీయ దినం

జనవరి 09

భారతదేశ అభివృద్ధికి విదేశీ భారతీయ సమాజం యొక్క సహకారానికి గుర్తుగా ఏటా జనవరి 9వ తేదీని ప్రవాసీ భారతీయ దినం గా జరుపుకుంటారు. మహాత్మా గాంధీ 9 జనవరి 1915న దక్షిణాఫ్రికా నుండి ముంబైకి తిరిగి వచ్చిన జ్ఞాపకార్థంగా ఆ తేదిన ఈ వేడుక నిర్వహిస్తారు. ఈ వేడుక రోజున వివిధ రంగాలలో భారతీయ సంతతికి చెందిన వ్యక్తులు సాధించిన విజయాలను స్మరించుకుంటారు. అదే సమయంలో వారి జ్ఞానాన్ని మరియు నైపుణ్యాన్ని వారి మాతృభూమికి తీసుకురావడానికి మరియు దాని అభివృద్ధికి దోహదపడేలా సహకరించడానికి వారిని ఒప్పిస్తారు.

నేషనల్ స్టార్టప్ డే

జనవరి 16

దేశంలో వ్యవస్థాపకులను ఉత్సాహ పర్చేందుకు, యువతను వ్యవస్థాపకత వైపు ప్రోత్సహించడంలో భాగంగా ఏటా జనవరి 16 ను 'జాతీయ స్టార్టప్ డే' గా జరుపుకోనున్నట్లు ప్రధాని నరేంద్రమోడీ 2022 లో ప్రకటించారు.

పరాక్రమ్ దినం (నేతాజీ జయంతి)

జనవరి 23

ప్రముఖ భారత స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడు నేతాజీ సుభాష్ చంద్రబోస్ పుట్టినరోజు సందర్భంగా ఏటా

జనవరి 23వ తేదీని 'పరాక్రమ్ దినం'గా (శౌర్య దినం) జరుపుకుంటారు. సుభాష్ చంద్రబోస్ ఆజాద్ హింద్ వ్యవస్థాపకుడుగా, ఇండియన్ నేషనల్ ఆర్మీ (ఆజాద్ హింద్ ఫౌజ్) అధిపతిగా భారతీయ యువకుల గుండెల్లో బలమైన ముద్రవేశారు. 2021లో అతని 124వ జయంతి సందర్భంగా భారత ప్రభుత్వం మొదటిసారిగా పరాక్రమ్ దినం జరుపుకుంది.

గాంధీ వర్గంతి

(అమరవీరుల దినోత్సవం)

జనవరి 30

ప్రతి సంవత్సరం జనవరి 30న షహీద్ దినం లేదా అమరవీరుల దినోత్సవాన్ని జరుపుకుంటారు. మహాత్మా గాంధీ జనవరి 30, 1948న 78 సంవత్సరాల వయస్సులో నాథూరామ్ గాడ్సే చేత హత్య చేయబడ్డారు. మహాత్ముడు జ్ఞాపకార్థం, భారతజాతి నివాళిగా ఏటా జనవరి 30 న అమరవీరుల దినోత్సవాన్ని జరుపుకుంటారు.

గొంతు పెంచడం కాదు,

నీ మాట విలువ పెంచుకో...

వాన చినుకులకే తప్ప,

ఉరుములకు పంటలు పండవు.

నిన్న నుంచి నేర్చుకో,

రేపటి గురించి ఆశించు,

నేటి కోసం జీవించు.

2022 డిసెంబర్ నెల కరెంట్ అఫైర్స్

అంతర్జాతీయ అంశాలు

Ukraine war

ఉక్రెయిన్ యుద్ధంలో భారీ ప్రాణనష్టం: రష్యా-ఉక్రెయిన్ యుద్ధంలో భారీగా ప్రాణనష్టం చోటు చేసుకుంటోంది. యుద్ధం మొదలైన ఈ తొమ్మిది నెలల కాలంలో దాదాపుగా 13 వేల మంది ఉక్రెయిన్ సైనికులు మరణించినట్టు అధ్యక్షుడు జెలెన్స్కీ సలహాదారు మైఖైల్ పోడోల్యాక్ వెల్లడించారు. వీరిలో సాధారణ పౌరులే అధికమన్నారు. రష్యా సైనికులు లక్ష మంది దాకా మరణించినట్టు అంచనా వేశామన్నారు. లక్షన్నర మంది గాయపడి ఉంటారని తెలిపారు. ఉక్రెయిన్ వైపు చనిపోయిన, గాయపడ్డ వారి సంఖ్య లక్ష దాకా ఉంటుందని యూరోపియన్ యూనియన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ కమిషన్ అధ్యక్షురాలు ఉర్సులా వాండెర్ లెయెన్ చెప్పారు.

రష్యా, ఉక్రెయిన్ రెండు పక్షాల్లో కలిపి మృతుల సంఖ్య లక్ష వరకు ఉంటుందని అమెరికా జాయింట్ చీఫ్ ఆఫ్ స్టాఫ్ జనరల్ మార్క్ మిల్లీ అన్నారు. ఉక్రెయిన్ పౌరులు 40 వేల మంది వరకు కూడా ప్రాణాలు కోల్పోయారని తెలిపారు. ఇక

ఇరువైపులా కలిపి 6,655 మంది పౌరులు మరణించారని, 10,368 మంది గాయపడ్డారని ఐక్యరాజ్య సమితి మానవ హక్కుల కమిషన్ వెల్లడించింది. సైనికులు ఎంతమంది ప్రాణాలు కోల్పోయారో ఐరాస వెల్లడించలేదు.

ప్రపంచంలో అత్యంత ఖరీదైన నగరాలు

ప్రపంచంలోనే అత్యంత ఖరీదైన నగరాలుగా న్యూయార్క్, సింగపూర్ అగ్రభాగంలో నిలిచాయి. పెరుగుతున్న జీవన వ్యయం ఆధారంగా చేసుకొని లండన్ కు చెందిన ఎకానమిస్ట్ ఇంటెలిజెన్స్ యూనిట్ (ఈఐయూ) 172 నగరాల జాబితాను రూపొందించింది. ఈ నగరాల్లో గత ఏడాదితో పోల్చి చూస్తే కాస్ట్ ఆఫ్ లివింగ్ సగటున 8.1% పెరిగినట్టు తాను విడుదల చేసిన నివేదిక వెల్లడించింది. ఇజ్రాయెల్ లోని బెల్ అవీవ్ నగరం గత ఏడాది మొదటి స్థానంలో ఉంటే ఈ సారి మూడో స్థానానికి తగ్గింది. ఆసియా దేశాల్లో ఏడాదిలో జీవన వ్యయం సగటున 4.5% పెరిగిందని ఆ నివేదిక తెలిపింది. న్యూయార్క్, సింగపూర్ మొదటి స్థానాన్ని పంచుకుంటే నాలుగో స్థానంలో హాంకాంగ్, లాస్ ఏంజెల్స్ నిలిచాయి.

సర్వే ఎలా చేశారంటే...

ప్రపంచవ్యాప్తంగా 172 నగరాల్లోని 200కిపైగా నిత్యావసర వస్తువుల ధరలు, 400 వరకు రవాణా, వైద్య చికిత్స వంటి సేవల ధరల్ని పోల్చి చూస్తూ ఈ జాబితాను రూపొందించారు. ఈ ఏడాది ఆగస్టు, సెప్టెంబర్లో ఈ సర్వే నిర్వహించినట్టుగా

ఈబయూ సంస్థ చీఫ్ ఉపాసన దత్ వెల్లడించారు. ఉక్రెయిన్ పై రష్యా యుద్ధం, రష్యాపై పశ్చిమ దేశాల ఆంక్షలు, చైనాలో జీరో కోవిడ్ విధానం వల్ల ప్రపంచ వ్యాప్తంగా వస్తు సామగ్రి రవాణాలో ఆటంకాలు ఏర్పడి ధరలు పెరిగిపోయాయని, గత 20 ఏళ్లలో ఈ స్థాయిలో ధరలు పెరగడం ఎప్పుడూ చూడలేదని ఆమె తెలిపారు. అమెరికాలో ధరాభారం విపరీతంగా పెరిగిపోవడంతో ఆ దేశంలోని మూడు నగరాల్లో మొదటి పది స్థానాల్లో నిలిచాయని ఉపాసన వివరించారు.

మన నగరాలు చౌక... ఇక భారత్ లోని నగరాల్లో కాస్ట్ ఆఫ్ లివింగ్ తక్కువని ఈ సర్వేలో తేలింది. మొత్తం 172 దేశాలకు గాను మన దేశంలో బెంగుళూరు 161 స్థానంలోనూ చెన్నై 164, అహ్మదాబాద్ 165 స్థానంలోనూ నిలిచాయి. అత్యంత చౌక నగరాలుగా సిరియా రాజధాని డమాస్కస్, లిబియాలోని ట్రిపోలీ అట్టడుగున వరసగా 172, 171 స్థానాల్లో నిలిచాయి.

టాప్ - 10 ఖరీదైన నగరాలు ఇవే..?

1. న్యూయార్క్ (అమెరికా)
2. సింగపూర్
3. టెల్ అవీవ్ (ఇజ్రాయెల్)
4. హాంకాంగ్
5. లాస్ ఏంజెలెస్ (అమెరికా)
6. జ్యూరిచ్ (స్విట్జర్లాండ్)
7. జెనీవా (స్విట్జర్లాండ్)
8. శాన్ ఫ్రాన్సిస్కో (అమెరికా)
9. పారిస్ (ఫ్రాన్స్)
10. కోపెన్ హగెన్ (డెన్మార్క్)

ప్రపంచంలో అత్యుత్తమ నగరాలు

మూడు ఖండాల నుంచి మూడు నగరాలు ఇంటర్నేషన్స్ సంస్థ తాజా సర్వేలో అత్యుత్తమ సిటీల జాబితాలో నిలిచాయి. ప్రవాసులు నివసించడానికి 2022లో ప్రపంచంలో అత్యుత్తమ నగరాల్లో స్పెయిన్ లోని వెలెన్సియా టాప్ లో నిలిచింది. అద్భుతమైన జీవన ప్రమాణాలు ఉంటాయని జీవనవ్యయం భరించే స్థాయిలో ఉంటుందని, ప్రజలు స్నేహపూర్వకంగా ఉంటారని సర్వేలో అత్యధికులు వెలెనికా నగరానికి ఓటు వేశారు. ఆ తర్వాత స్థానంలో దుబాయ్, మూడో స్థానంలో మెక్సికో సిటీ నిలిచాయి. 181 దేశాల్లో నివసిస్తున్న 11,970 మంది ప్రవాసుల అభిప్రాయాలను తెలుసుకొని ఈ జాబితాకు రూపకల్పన చేశారు.

టాప్ 10 నగరాలివే...

1. వెలెన్సియా (స్పెయిన్): జీవన ప్రమాణాలు, అల్ప జీవన వ్యయం, మంచి వాతావరణం.
2. దుబాయ్: పని చేయడానికి అనుకూలం, ఖాళీ సమయాన్ని ఎంజాయ్ చేయొచ్చు.
3. మెక్సికో సిటీ: ఫ్రెండ్లీ నగరం.
4. లిస్బన్ (పోర్చుగల్): అద్భుత వాతావరణం.
5. మాడ్రిడ్ (స్పెయిన్): సాంస్కృతిక అద్భుతం.
6. బాంకాక్: సొంత దేశంలో ఉండే ఫీలింగ్.
7. బాసిల్ (స్విట్జర్లాండ్): ఆర్థికం, ఉపాధి, జీవన ప్రమాణాల్లో ప్రవాసుల సంతృప్తి
8. మెల్ బోర్న్ (ఆస్ట్రేలియా): అన్నింటా బెస్ట్.
9. అబుదాబి: ఆరోగ్యం రంగట్లో టాప్. ప్రభుత్వోద్యోగుల పనితీరు అద్భుతం.
10. సింగపూర్: మంచి కెరీర్. రోమ్ (ఇటలీ), టోక్యో (జపాన్), మిలన్ (ఇటలీ), హాంబర్గ్ (జర్మనీ), హాంగ్ కాంగ్ ప్రవాసుల నివాసానికి అనుకూలంగా ఉండవని సర్వే పేర్కొంది.

ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద ఐస్ బర్గ్ అంతర్ధానం

అంటార్క్టికాలోని
తీరప్రాంతంలో ఉన్న
రొన్నే మంచు
వలక నుంచి

విడివడిన ఒక భారీ ఐస్ బర్గ్ త్వరలోనే కనుమరుగు కానుంది. దీనిని ప్రపంచంలోనే అతిపెద్దదిగా భావిస్తున్నారు. ఈ ఐస్ బర్గ్ 2021 మేలో విడిపోయాక మరో మూడు ముక్కలైంది. ఎ-76ఎ గా పిలుస్తున్న దీని పొడవు 135 కిలోమీటర్లు కాగా వెడల్పు 26 కిలోమీటర్లు. లండన్ నగరానికి ఇది రెట్టింపు సైజులో ఉందని అమెరికా నేషనల్ ఐస్ సెంటర్ వెల్లడించింది. ఇప్పటివరకు ఇది తన ఆకారాన్ని కోల్పోలేదని శాస్త్రవేత్తలు తెలిపారు. భూమధ్యరేఖ వైపు పయనించి అక్కడి సముద్ర జలాల వేడికి త్వరలోనే అంతర్ధానం కానుందని అంటున్నారు.

పర్యావరణ పరిరక్షణ సూచీలో భారత్ కు ఎనిమిదో స్థానం

కాలుష్యం బారి నుంచి పుడమి తల్లిని పరిరక్షించుకునే చర్యల్లో మన దేశం తన నిబద్ధతను చాటుకుంటోంది. గతంలో కంటే మెరుగైన పనితీరుతో తన స్థానాన్ని మరింత మెరుగుపరచుకుంది. పర్యావరణ మార్పు ఆచరణ సూచీ(సీసీపీఐ)-2023లో 8వ ర్యాంకును పొందింది. గతంలో కంటే

రెండు స్థానాల మేరకు ఉన్నతి సాధించడం విశేషం. ఈ సూచీని ప్రతియేటా జర్మనీకి చెందిన జర్మన్ వాచ్, న్యూ క్లైమేట్ ఇన్స్టిట్యూట్, క్లైమేట్ యాక్షన్ నెట్వర్క్ సంస్థలు సంయుక్తంగా విడుదల చేస్తాయి.

ఈ సూచీ ర్యాంకులను నాలుగు అంశాల వారీగా విడుదల చేస్తారు. హరిత ఉద్యమాల్లో భారత్ 9వ స్థానంలో, పునరుత్పాదక ఇంధన శక్తిలో 24వ స్థానంలో, ఇంధన వినియోగంలో 9వ స్థానంలో, క్లైమేట్ పాలసీలో 8వ స్థానంలో ఉంది. మొత్తంగా చూస్తే భారత్ ఈ సూచీలోని 63 దేశాల్లో 8వ స్థానంలో ఉంది. ఈ సూచీలో మొదటి మూడు స్థానాల్లో ఏ దేశం కూడా చోటు సంపాదించుకోలేదు. నాలుగో ర్యాంకులో డెన్మార్క్, ఐదో స్థానంలో స్వీడన్ ఉంది. ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద కాలుష్య కారక దేశమైన చైనా ఈ ఏడాది 13 స్థానాలను కోల్పోయి.. 51వ ర్యాంకులో నిలిచింది. కొత్తగా బొగ్గు ఆధారిత విద్యుత్ కేంద్రాల నిర్మాణానికి ప్రణాళికలను రూపొందించడంతో చాలా తక్కువ స్థాయి రేటింగ్ ను పర్యావరణ సంస్థలు ఇచ్చాయి. అమెరికా మూడు స్థానాలను మెరుగుపరచుకుని 52వ ర్యాంకు పొందింది. ఇరాన్ (63), సౌదీ అరేబియా(62), కజకిస్తాన్(61) ర్యాంకులతో చివరి స్థానంలో నిలిచాయి.

భద్రతామండలి ప్రెసిడెంట్ గా భారత్

ఐక్యరాజ్యసమితిలోని శక్తివంతమైన భద్రతా మండలి అధ్యక్ష బాధ్యతలను భారత్ చేపట్టింది. 15 దేశాల మండలిలో డిసెంబర్ నెలకు గాను అధ్యక్ష పీఠంపై ఐరాసలో భారత శాశ్వత ప్రతినిధి రుచిరా కాంబోజ్ కొనసాగుతారు. ప్రెసిడెన్సీ సమయంలో చేపట్టాల్సిన ప్రాధాన్యతలపై ఆమె ఇప్పటికే ఐరాస

సెక్రటరీ గుటెరస్, జనరల్ అసెంబ్లీ అధ్యక్షుడు కసాబా కరోసితో చర్చలు జరిపారు. 2021 ఆగస్ట్ నెలలో కూడా మండలి అధ్యక్ష బాధ్యతలను భారత్ నిర్వహించింది. మండలిలో భారత్ రెండేళ్ల పదవీ కాలం 2022 వ సంవత్సరం డిసెంబర్ నెలతో ముగిసింది.

నేపథ్యం - ఇతర వివరాలు (భద్రతా మండలిలో భారత్కు శాశ్వత హోదా)

ఐరాస భద్రతా మండలి ఎన్నికల్లో భారత్ ఘన విజయం సాధించింది. 193 సభ్యదేశాలు కలిగిన యూఎన్ఎస్సీ.. 2021-2022 కాలానికిగానూ భద్రతా మండలిలో ఓ తాత్కాలిక సభ్యదేశంగా భారత్ను ఎన్నుకున్నాయి. మొత్తం 192 ఓట్లు పోలవ్వగా 184 దేశాల మద్దతు లభించింది.

ప్రస్తుతం 193 దేశాలు ఐరాస సర్వ ప్రతినిధి సభలో పూర్తికాలపు సభ్యదేశాలుగా ఉన్నాయి. హాలీ సీ, స్టేట్ ఆఫ్ పాలస్తీనా దేశాలు సభ్యత్వం లేకుండా ఇందులో కొనసాగుతున్నాయి.

ఐక్యరాజ్యసమితిలోని ఆరు విభాగాల్లో ఒకటైన భద్రతామండలి చాలా కీలకం. ఇందులో 15 దేశాలు సభ్యులుగా (5 శాశ్వత, 10 తాత్కాలిక) ఉంటాయి. ప్రస్తుతం శాశ్వత సభ్యదేశాలుగా అమెరికా, బ్రిటన్, ఫ్రాన్స్, చైనా, రష్యా దేశాలు మాత్రమే ఉన్నాయి. అయితే శాశ్వత సభ్యదేశాలు కాని మిగతా తాత్కాలిక

సభ్య దేశాల కోసం ప్రతి రెండు సంవత్సరాలకు ఒకసారి ఎన్నిక జరుగుతుంది. దీనిలో భాగంగా బుధవారం జరిగిన ఎన్నికల్లో భారత్ భారీ మద్దతుతో గెలిచింది. ఐరాస జనరల్ అసెంబ్లీలో భారత్కు అనుకూలంగా మొత్తం 192 ఓట్లలో 184 దేశాలు మద్దతుగా నిలిచాయి. 2021-22 కాలానికి యూఎన్ఎస్సీకి ఎన్నికైన భారత్.. ఎనిమిదోసారి ఈ ఘనత సాధించింది. ఐర్లాండ్, మెక్సికో, నార్వే దేశాలు కూడా ఈ ఎన్నికల్లో గెలుపొందగా... కెనడా మాత్రం ఓటమి పాలయ్యింది.

భద్రతా మండలిలో శాశ్వత సభ్యదేశాలుగా ఉన్న ఐదింటికే.. 'వీటో' అధికారం ఉంటుంది. తొలుత తాత్కాలిక సభ్య దేశాల సంఖ్య ఆరు కాగా.. 1965లో

ఆ సంఖ్యను పదికి పెంచారు. ఈ దేశాలకు రెండేళ్ల సభ్యత్వం ఉంటుంది. 1965 నుంచి భద్రతామండలి స్వరూపమేమీ మారలేదు.

ఐక్యరాజ్యసమితి (ఐరాస) సంస్థలన్నింటిలోకి ఒక్క భద్రతామండలి నిర్ణయాలనే ఐరాస దేశాలన్నీ పాటించాల్సి ఉంటుంది. భద్రతామండలిని కాలానుగుణంగా సంస్కరించాలని ఎన్నో ప్రతిపాదనలు వచ్చినా అవేవీ కార్యరూపం దాల్చలేదు.

భారత్కు అవకాశం కోసం.. భద్రతా మండలిలో శాశ్వత సభ్యత్వం పొందడానికి భారత్ అన్ని అర్హతలూ కలిగి ఉంది. ప్రచ్ఛన్న యుద్ధ కాలంలోనూ, ఆ తరువాత

ప్రపంచ శాంతి పరిరక్షణకు భారత్ కీలక సేవలు అందించింది. జనాభా, విస్తీర్ణం, స్థూల దేశీయోత్పత్తి (జీడిపీ), నాగరికత, సాంస్కృతిక వైవిధ్యం, వారసత్వం, ప్రజాస్వామిక రాజకీయ వ్యవస్థల రీత్యా శాశ్వత సభ్యత్వం పొందే హక్కు భారత్ కే మిన్నగా ఉంది. పలు దేశాల్లో ఐరాస తరపున శాంతి రక్షక కార్యకలాపాలను సమర్థంగా నిర్వహించిన చరిత్ర భారతదేశానిది. ఇంతవరకు ఏడుసార్లు భద్రతా మండలిలో తాత్కాలిక సభ్యత్వం పొందిన భారత్ 2021-2022లో భాగంగా తాజాగా ఎనిమిదోసారి ఎంపికైంది. ఇలాంటి తాత్కాలిక ఏర్పాట్లతో సరిపెట్టుకోకుండా భారత్, జపాన్, జర్మనీ, బ్రెజిల్ శాశ్వత సభ్యత్వం కోసం చేయిచేయి కలిపి కృషి చేస్తున్నాయి. అయితే భద్రతా మండలి విస్తరణను చైనా వ్యతిరేకిస్తుండగా, అమెరికా మాటకో బుద్ధి ఘడియకో మాట చందంగా ప్రవర్తిస్తోంది. భారత్ కు శాశ్వత సభ్యత్వం ఇవ్వాలని బహిరంగంగా ప్రకటించే అమెరికా, తీరా వ్యవహారం అమీతుమీ తేలే సమయానికి వెనక్కు తగ్గుతోంది.

రష్యా మొదట్లో భద్రతా మండలి విస్తరణను వ్యతిరేకించినా, అనంతరం భారత్, బ్రెజిల్ దేశాలకు శాశ్వత సభ్యత్వం ఇవ్వాలని రష్యా కోరింది. 'వీటో' అధికారమిచ్చే అంశంపై మాత్రం స్పష్టత లేదు. 1971లో చైనా.. ఇండియా మద్దతుతో శాశ్వత సభ్య దేశంగా అవతరించింది. ఇప్పుడు భారతదేశం విషయానికి వచ్చేసరికి ఇప్పుడు అదే దేశం మోకాలడ్డుతోంది.

ఏదిఏమైనా భద్రతా మండలి శాశ్వత సభ్య దేశాలు (పీ-5) తమ విశేషాధికారాన్ని, ఆధిపత్యాన్ని ఇతరులతో పంచుకోవడానికి సిద్ధంగాలేవు. ఈ దేశాలు 'వీటో' అధికారాన్ని తరచూ తమ దేశ ప్రయోజనాల రక్షణకే ఉపయోగిస్తూ వచ్చాయి. భారత ప్రధాని మోదీ

సారథ్యంలో అంతర్జాతీయ సంబంధాలు మెరుగుపడిన నేపథ్యంలో శాశ్వత సభ్యత్వంపై మరింత దృష్టి సారించాలి.

ISIS: ఐసిస్ చీఫ్ హతం... కొత్త సారథిని ప్రకటించిన ఉగ్రసంస్థ

ప్రపంచానికి పెను సవాలుగా మారిన అంతర్జాతీయ ఉగ్ర సంస్థ ఇస్లామిక్ స్టేట్ గ్రూప్(ఐసిస్)కు పెద్ద ఎదురుదెబ్బ తగిలింది. దాని ప్రస్తుత అధినేత అబూ అల్ హసన్ అల్ హషిమి అల్ ఖురేషి ఇటీవల జరిగిన దాడుల్లో మరణించారని ఐసిస్ అధికార ప్రతినిధి అబూ ఒమర్ అల్ ముహాజిర్ నవంబర్ 30వ తేది ప్రకటించారు. 'దేవుని శత్రువులతో పోరాడుతూ ఖురేషి మరణించారు' అంటూ ముహాజిర్ అధికారికంగా ఒక ఆడియా సందేశం విడుదలచేశారు. ఏ దేశ సైన్యం, ఎవరు చేసిన దాడుల్లో ఇతను హతమయ్యాడనే వివరాలు ఐసిస్ వెల్లడిచేయలేదు. ఏ రోజు, ఏ ప్రాంతంలో మరణించిందీ పేర్కొనలేదు.

ఇరాక్ కు చెందిన ఖురేషిని తామే చంపేశామని ఏ దేశమూ ఇంతవరకూ ప్రకటించుకోలేదు. సిరియా, ఇరాక్ లలో భారీ స్థాయిలో దాడులకు తెగబడి ఆ దేశాల్లో మళ్లీ ఇస్లామిక్ రాజ్యస్థాపనకు సంసిద్ధమవుతున్నట్లు ఐసిస్ ప్రకటించుకున్న కొద్దిరోజులకే సంస్థ చీఫ్ ను కోల్పోవడం గమనార్హం. అయితే, మరో నేతను తమ చీఫ్ గా ఐసిస్ బుధవారం ప్రకటించింది. ఇకపై అబూ అల్ హుస్సేన్ అల్ హుస్సేనీ అల్ ఖురేషి తమ చీఫ్ గా ఉంటారని తెలిపింది. 2019 అక్టోబర్ లో ఐసిస్ వ్యవస్థాపక చీఫ్ అబూ బకర్ అల్ బాగ్దాదీని అమెరికా సేనలు అంతం చేశాక తదుపరి దాడుల్లో అంతమైన అగ్రనేతల్లో ఖురేషి మూడోవాడు.

జీ-20 అధ్యక్ష బాధ్యతలను చేపట్టిన భారత్

ప్రపంచంలో శక్తివంతమైన జీ-20(గ్రూప్-20) అధ్యక్ష బాధ్యతలను భారత్ డిసెంబర్ 1, 2022 రోజున లాంఛనంగా చేపట్టింది. భారత్ ఏడాది పాటు ఈ పదవిలో కొనసాగనుంది. ఈ ఏడాది కాలంలో దేశవ్యాప్తంగా 32 ప్రాంతాల్లో వివిధ అంశాలపై 200 సమావేశాలను నిర్వహించనున్నారు. జీ-20 అధ్యక్ష బాధ్యతల నేపథ్యంలో ప్రత్యేక లోగోను రూపొందించారు. దేశంలోని 100 స్మారక చిహ్నాలపై ఈ లోగోను ప్రదర్శించనున్నారు. ఈ లోగోను త్రివర్ణ పతాకం స్ఫూర్తిగా రూపొందించారు. జీ 20 అధ్యక్ష బాధ్యతలు నిర్వహించడం ప్రతి భారతీయుడికీ గర్వకారణమని మోదీ అన్నారు. 2024లో బ్రెజిల్ లోనూ, ఆ తర్వాత ఏడాది 2025లో దక్షిణాఫ్రికాలోనూ జీ 20 సదస్సు జరగనుంది. జీ-20 అధినేతగా భారతదేశ లక్ష్యాలను వివరిస్తూ ప్రధాని మోదీ ... 'ఒకే భూమి, ఒకే కుటుంబం, ఒకే భవిష్యత్తు' స్ఫూర్తితో ప్రపంచదేశాలను ఏకం చేసేందుకు కృషి చేస్తామని ఉద్ఘాటించారు. ఉగ్రవాదం, వాతావరణ మార్పులు, కరోనా మహమ్మారి వంటివి నేడు మానవజాతికి అతిపెద్ద సవాళ్లుగా మారాయని, అందరం కలిసికట్టుగా వాటిని ఎదుర్కొందామని పిలుపునిచ్చారు.

జో బైడెన్ తో ప్రధాని మోదీ చర్చలు... భారత్ తో కలిసి నడుస్తాం

అమెరికా ... జీ-20 కూటమి అధ్యక్ష హోదాలో ఉన్న భారత్ కు మద్దతు ఇవ్వడానికి, కలిసి పనిచేయడానికి ఆసక్తిగా ఎదురు చూస్తున్నామని అగ్రరాజ్యం అమెరికా పేర్కొంది. జీ-20 దేశాల అధినేత శిఖరాగ్ర సదస్సు 2023 సెప్టెంబర్ 9, 10న ఇండియా రాజధాని ఢిల్లీలో జరుగనుంది.

భారత గణతంత్ర వేడుకలకు ముఖ్య అతిథిగా ఈజిప్టు అధ్యక్షుడు అల్ సీసి

ఈ ఏడాది 2023, జనవరి 26న జరగనున్న భారత గణతంత్ర వేడుకలకు ఈజిప్టు అధ్యక్షుడు అబ్దెల్ ఫతావ్ అల్ సీసి ముఖ్య అతిథిగా హాజరుకానున్నారు. ప్రధాని నరేంద్రమోదీ ఆహ్వానం వేరకు ఆయన రిపబ్లిక్ డే ఉత్సవాలకు హాజరవుతున్నారని భారత విదేశాంగ శాఖ ప్రకటించింది. కాగా, భారత రిపబ్లిక్ డే వేడుకలకు ఈజిప్టు అధ్యక్షుడు ముఖ్య అతిథిగా హాజరుకావడం ఇదే తొలిసారి. భారత్, ఈజిప్టు దేశాల మధ్య గత ఏడున్నర దశాబ్దాలుగా స్నేహపూర్వక సంబంధాలు కొనసాగుతున్నాయి. ఇరు దేశాల మధ్య దౌత్య సంబంధాలు మొదలై 75 ఏండ్లు పూర్తయిన సందర్భంగా ఇటీవల రెండు దేశాలు 75వ వార్షికోత్సవాలు కూడా జరుపుకున్నాయి.

38వేళ్ల తర్వాత బద్దలైన మౌనాలోవా

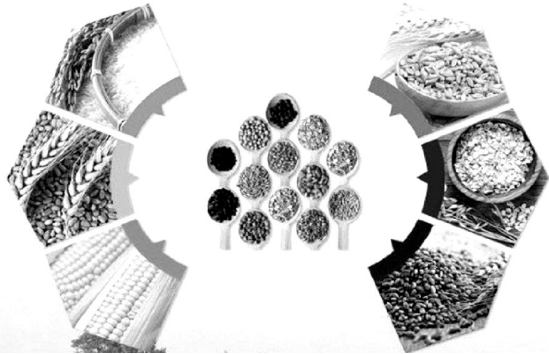
హవాయిలోని మౌనా లోవా అగ్నిపర్వతం దాదాపు 38వేళ్ల తర్వాత బద్దలైంది. హవాయి కౌంటీ సివిల్ డిఫెన్స్ ఏజెన్సీ రెడ్ అలర్ట్ జారీ చేసింది. ఈ అగ్ని పర్వతం చివరి సారిగా 1984లో 20 రోజుల పాటు విస్ఫోటనం చెందింది.

International Year Of Millets

చిరుధాన్యాల సంవత్సరం ప్రారంభం

INTERNATIONAL YEAR OF MILLETS, 2023

అంతర్జాతీయ చిరుధాన్యాల సంవత్సరం- 2023 డిసెంబర్ 6వ తేదీ అధికారికంగా ప్రారంభమైంది. ఇటలీలోని రోమ్లో ఐరాస ఆహార, వ్యవసాయ సంస్థ (ఎఫ్ఎవో) ప్రధాన కార్యాలయంలో జరిగిన కార్యక్రమంలో ఎఫ్ఎవో ప్రధాన కార్యదర్శి క్యూ డోంగ్యు, కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖ సహాయ మంత్రి శోభతో పాటు ఇక్రిశాట్ డైరెక్టర్ జనరల్ జాక్వలిన్ హ్యూగ్స్ పాల్గొని ప్రత్యేక చిహ్నాన్ని ఆవిష్కరించారు. భారత్ ప్రతిపాదన మేరకు ఐరాస సర్వసభ్య సమావేశం 2023ని అంతర్జాతీయ చిరుధాన్యాల సంవత్సరంగా ప్రకటించిన విషయం తెలిసిందే. వాతావరణ

మార్పుల్ని దీటుగా ఎదుర్కొని పౌష్టికాహార, ఆరోగ్య భద్రతను కలిగించే శక్తి చిరుధాన్యాలకు ఉందని.. అంతర్జాతీయ చిరుధాన్యాల సంవత్సరంలో వినియోగదారులు, రైతులు, పాలకులను చైతన్యపరిచి కార్యోన్ముఖుల్ని చేయటమే తమ ల కార్యోన్ముఖుల్ని చేయటమే తమ లక్ష్యమని ఎఫ్ఎవో ప్రధాన కార్యదర్శి క్యూ డోంగ్యు ఈ సందర్భంగా అన్నారు. చిరుధాన్యాలు తరతరాలుగా భారతీయ సమాజానికి ఆహార భద్రతను కల్పిస్తున్నాయని మోదీ తన సందేశంలో పేర్కొన్నారు. మోదీ సందేశాన్ని కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖ సహాయ మంత్రి శోభ చదివి వినిపించారు.

ఈ ఏడాది పదంగా 'గోబ్లిన్ మోడ్' (సోమరి స్వార్థపరుడు)

OXFORD UNIVERSITY PRESS

Word of the Year 2022:

goblin mode

అత్యంత సోమరిగా ఉంటూ స్వార్థ చింతనతో జీవించే వ్యక్తులను ఉద్దేశిస్తూ వాడే 'గోబ్లిన్ మోడ్' పదాన్ని 2022 ఏడాదికి వర్డ్ ఆఫ్ ది ఇయర్ గా ఆక్స్ ఫర్డ్ ప్రకటించింది. ఇంట్లో వస్తువులు చిందర వందరగా పడేస్తూ, సామాజిక నియమాలను పాటించని స్వార్థపూరిత అపరిశుభ్ర వ్యక్తుల మానసిక వైఖరిని 'గోబ్లిన్ మోడ్' అని పిలుస్తుంటారు. ఒక సంవత్సరకాలంలో నమాజంలో అత్యంత సాధారణంగా వినిపించే, ప్రస్తావించే, చర్చించబడే పదాన్ని 'ఆ ఏడాది పదం'గా ఆక్స్ ఫర్డ్ ఇంగ్లిష్ డిక్షనరీ ప్రకటిస్తోంది. సాధారణంగా ఆక్స్ ఫర్డ్ ప్యానెల్ నిపుణులే ప్రతి ఏటా పదాన్ని నిర్ణయిస్తారు. కానీ, తొలిసారిగా ఈ ఏడాది ప్రజాభిప్రాయాన్ని ఓటింగ్ ద్వారా తీసుకుని విజేత పదాన్ని ప్రకటించారు.

ఓటింగ్లో దాదాపు 93 శాతం ఓట్లు ఒక్క గోబ్లీన్ పదానికి పట్టం కడుతూ పోలవడం విశేషం. దాదాపు 13 ఏళ్ల క్రితం నుంచీ గోబ్లీన్ పదం అప్పుడప్పుడూ వార్తల్లో నిలుస్తోంది. కానీ, కోవిడ్ సంక్షోభం నేపథ్యంలో నెలల తరబడి కేవలం ఇంటికి, గదికే పరిమితమైన వారు మానసికంగా 'గోబ్లీన్ మోడ్'లోకి వెళ్లిపోయారని అంతర్జాతీయంగా చర్చ కొనసాగిన విషయం విదితమే. ఈ పోటీలో మెటావర్స్(ఊహా ప్రపంచం) పదం రెండో స్థానంలో, ఐ స్టాండ్ విత్ అనే పదం మూడో స్థానంలో నిలిచాయి.

సహజీవనం నేరం...

సహజీవనం, వివాహేతర సంబంధాలు వంటి వాటిని ఇకపై నేరంగా పేర్కొంటూ శిక్షలు ఖరారుచేస్తూ ఇండోనేసియా ప్రభుత్వం చట్టంలో మార్పులు చేసింది.

ఆ మేరకు నవంబర్లో తుదిరూపునిచ్చిన వివాదాస్పద నేర శిక్షాస్మృతి సవరణ బిల్లును డిసెంబర్ 6వ తేదీ ఆ దేశ పార్లమెంట్ ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించింది. సవరించిన నేర శిక్షాస్మృతి ప్రకారం వివాహేతర సంబంధం నెరిపితే నేరంగా భావించి ఏడాది జైలు శిక్ష విధిస్తారు. సహజీవనం చేస్తే ఆరునెలల శిక్ష వేస్తారు. వేరొకరితో లైంగిక సంబంధం పెట్టుకున్నట్లు జీవిత భాగస్వామి, తల్లిదండ్రులు, సంతానం వీరిలో ఎవరైనా పోలీస్ స్టేషన్లో ఫిర్యాదు చేస్తేనే ఆ వ్యక్తిపై కేసు నమోదుచేస్తారు.

పర్యాటకంలో భాగంగా ఇండోనేసియాకు వచ్చే విదేశీయులకూ ఇదే చట్టం వర్తిస్తుంది. అబార్షన్, దైవదూషణలను ఇకపై నేరంగా పరిగణిస్తారు. దేశాధ్యక్షుడు, ఉపాధ్యక్షుడు, కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థలను

విమర్శించడాన్ని నిషేధించారు. తనపై విమర్శలను నేరుగా దేశాధ్యక్షుడే ఫిర్యాదుచేస్తే నిందితులపై మూడేళ్ల జైలు శిక్ష విధిస్తారు. కమ్యూనిజాన్ని వ్యాప్తిచేస్తే నాలుగేళ్ల జైలు శిక్ష విధిస్తారు. కాగా, భావ ప్రకటనా స్వేచ్ఛను కాలరాసేలా కొన్ని నిబంధనలను తెచ్చారని మానవహక్కుల కార్యకర్తలు ఆరోపణలు గుప్పించారు.

యువత సిగరెట్లు కొనకుండా జీవితకాలం నిషేధం

ఆరోగ్యాన్ని హరించే పొగాకు వినియోగాన్ని

అరికట్టడానికే న్యూజిలాండ్ ప్రభుత్వం కఠిన చర్యలకు

ఉపక్రమించింది. ఇందుకోసం కొత్తగా చట్టాన్ని తీసుకొచ్చింది. ఈ చట్టం ప్రకారం యువత ఇకపై సిగరెట్లు కొనడానికి వీలేదు. వారు సిగరెట్లు కొనకుండా జీవితకాలం నిషేధం విధించారు. 2009 జనవరి 1న, ఆ తర్వాత జన్మించినవారంతా సిగరెట్లకు దూరంగా ఉండాలి. వారికి ఎవరైనా సిగరెట్లు విక్రయిస్తే కఠినమైన శిక్షలు ఉంటాయి. దీని ప్రకారం సిగరెట్లు కొనుగోలుకు అవసరమైన కనీస వయసు భవిష్యత్తులో పెరుగుతూ ఉంటుంది. 50 ఏళ్ల తర్వాత ఎవరైనా ఓ వ్యక్తి సిగరెట్లు కొనాలనుకుంటే అతడి వయసు కనీసం 63 ఏళ్లు ఉన్నట్లు ధ్రువీకరణ పత్రం చూపించాల్సి ఉంటుంది. ఈలోపు ధూమపానం నెమ్మదిగా తగ్గిపోతుందని ఆరోగ్య శాఖ అధికారులు భావిస్తున్నారు. 2025 నాటికి ధూమపాన రహిత దేశంగా న్యూజిలాండ్ను తీర్చిదిద్దాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకొన్నట్లు వారు పేర్కొన్నారు.

దేశంలో సిగరెట్లు విక్రయించేందుకు అనుమతి ఉన్న రిటైలర్ల సంఖ్యను కొత్త చట్టం కింద 6,000 నుంచి 600కు కుదించింది. సిగరెట్లలో నికోటిన్ పరిమాణాన్ని తగ్గించింది. ఉపయోగించినవారిని భౌతికంగా అంతం చేసే సిగరెట్లను విక్రయించడానికి అనుమతించడంలో అర్థం లేదని ఆరోగ్య శాఖ సహాయ మంత్రి డాక్టర్ ఆయేషా వెరాల్ చెప్పారు.

అమెరికాలో స్వలింగ వివాహాలు చట్టబద్ధం

అమెరికా కాంగ్రెస్ (పార్లమెంట్) ఉభయ నభల్లో ఇప్పటికే ఆమోదం పొందిన స్వలింగ వివాహాల (గే, లెస్బియన్ మ్యారేజెస్) బిల్లుపై అధ్యక్షుడు జో బైడెన్ సంతకం చేశారు. దీంతో బిల్లు ఇక చట్టంగా మారింది. ఈ చట్టం సమాజంలో

పలు రూపాల్లో ఉన్న ద్వేషాలకు ఒక ఎదురుదెబ్బ అని బైడెన్ అభివర్ణించారు. ప్రతి ఒక్క అమెరికన్ కు ఇది చాలా ప్రాధాన్యం అంశమని అన్నారు. స్వేచ్ఛ, న్యాయం కొందరిది కాదని, అందరి సొంతమని చెప్పే విధంగా ఈ కీలక నిర్ణయం తీసుకున్నట్లు స్పష్టం చేశారు.

గాంధీ సిద్ధాంతాలతో ప్రపంచ శాంతి

హింస, సాయుధ ఘర్షణ, ఇతరత్రా అనేక సంక్షోభాలను ఎదుర్కొంటున్న ప్రపంచంలో శాంతి, సుస్థిరత నెలకొనడానికి మహాత్మాగాంధీ సిద్ధాంతాలు దోహదం చేస్తాయని భారత విదేశీ వ్యవహారాల శాఖ మంత్రి ఎస్. జైశంకర్ పేర్కొన్నారు. ఐరాస సెక్రటరీ జనరల్ ఆంటోనియో గుటెరెస్ తో కలిసి ఆయన ఐరాస కార్యాలయ ఆవరణలో గాంధీ విగ్రహాన్ని

ఆవిష్కరించారు. దీనిని భారతదేశం ఐరాసకు బహుమతిగా వంపింది. ఐరాస ప్రధాన కార్యాలయంలో గాంధీ విగ్రహాన్ని ఏర్పాటు చేయడం ఇదే తొలిసారి. ‘అహింస, శాంతి, నిజాయతీలకు ప్రతిరూపం గాంధీ మహాత్ముడు. ఐరాసలో ఆయన విగ్రహాన్ని నెలకొల్పడం ద్వారా ఈ ఆదర్శాలను ఎప్పటికప్పుడు గుర్తు చేసుకొంటున్నట్లవుతుంది’ అని జైశంకర్ అన్నారు. సామ్రాజ్యవాదంపై మహాత్మా గాంధీకి ఉన్న వ్యతిరేకతే ఐరాసకు పునాది అని గుటెరెస్ చెప్పారు.

**నోట జారిన మాట,
చేజారిన అవకాశం,
గణించిపోయిన కాలం
తిరిగి లభించవు.**

**ధనాన్ని చూసి దరిచేరే బంధువులు,
అందాన్ని చూసి కలిగే ప్రేమ,
అవసరం కోసం కలుపుకునే స్నేహం,
ఎప్పటికీ శాశ్వతం కాదు.**

**ఒక గొప్ప పుస్తకం చదివినప్పుడు
ఓ కొత్త స్నేహితుడు దొరికినంత సంబరం.
ఆ పుస్తకాన్ని మళ్లీ చదివితే
చిరకాల మిత్రుని కలిసినంత ఆనందం.**

2022 డిసెంబర్ నెల కరెంట్ అఫైర్స్

జాతీయ అంశాలు

దేశంలో మొదటి ప్రైవేటు ప్రయోగ వేదిక

దేశంలో మొదటగా ఓ ప్రైవేటు సంస్థ ఆధ్వర్యంలో రాకెట్లను నింగిలోకి పంపేందుకు ప్రయోగ వేదికను నిర్మించే శాసనం చేశారు. దీనికి అనుబంధంగా మిషన్ కంట్రోల్ సెంటర్ (ఎంసీసీ)ను నెలకొల్పారు. త్వరలో రాకెట్ ప్రయోగానికి నిర్వాహకులు సన్నాహాలు చేస్తున్నారు. తిరుపతి జిల్లాలోని సతీష్ ధావన్ స్పేస్ సెంటర్ (షార్)లో ఇప్పటికే 3 ప్రయోగ వేదికలు ఉన్నాయి. వీటి నుంచి తరచూ రాకెట్ ప్రయోగాలను ఇస్రో చేపడుతోంది. సమీపంలోనే ప్రైవేటు లాంచ్ వెహికల్ కోసం తొలి ప్రత్యేక వేదికను అందుబాటులోకి తెచ్చారు. దీన్ని చెన్నైకు చెందిన అగ్నికుల్ స్టార్టప్ ఏర్పాటు చేయగా ఇస్రో, ఇన్ స్పేస్ లు ప్రోత్సాహం అందించాయి.

ఐఐటీ మద్రాస్ కు చెందిన శ్రీనాథ్ రవిచంద్రన్, మొయిన్ ఎస్ పీఎం, ప్రొఫెసర్ ఆర్.చక్రవర్తిల ఆధ్వర్యంలో 2017లో 'అగ్నికుల్' పేరుతో స్టార్టప్ కంపెనీ ఏర్పాటు చేశారు. సంస్థ సీఈవోగా శ్రీనాథ్ రవిచంద్రన్ వ్యవహరిస్తున్నారు. 2020 డిసెంబరులో ఇస్రోతో ఒప్పందం

చేసుకోవడంతో ప్రయోగ వేదికలను నిర్మించడానికి నైపుణ్యం, వసతులను వాడుకోవడానికి అగ్నికుల్ కు అనుమతి మంజూరు చేశారు. ఈ సంస్థ ఉపయోగించే అగ్నిబాన్ రాకెట్ రెండు దశల ప్రయోగ వాహనం. 700 కి.మీ. ఎత్తులోని నిర్దేశిత కక్ష్యలకు వంద కిలోల పేలోడ్ ను తీసుకెళ్తుంది. ఇందులోని అగ్నిలైట్ అనేది ప్రపంచంలోని మొట్టమొదటి సింగిల్-పీస్ 3డీ ప్రింటెడ్ ఇంజన్. దీనిని దేశీయ పరిష్కారంతో రూపొందించారు.

గిన్నిస్ రికార్డు సాధించిన నాగ్ పుర్ మెట్రో

మహారాష్ట్రలోని నాగ్ పుర్ మెట్రో గిన్నిస్ రికార్డు సాధించింది. ఇక్కడి 3.14 కిలోమీటర్ల డబుల్ డెకర్ వయాడక్ట్ మెట్రో ప్రపంచంలోనే అత్యంత పొడవైన నిర్మాణంగా గుర్తింపు పొందింది. ఇది వార్ధా రోడ్ ప్రాంతంలో ఉంది. ఈ డబుల్ డెకర్ వయాడక్ట్ ఇప్పటికే ఆసియాలోనే అతిపెద్ద నిర్మాణంగా గుర్తింపు పొందింది. దీని పైభాగంలో మెట్రోరైలు, మధ్యలో హైవే ఫైటవర్ ఉన్నాయని మహా మెట్రో ఎండీ బ్రిజేష్ దీక్షిత్ తెలిపారు.

శాస్త్రీయ ప్రచురణల్లో మూడో స్థానంలో భారత్

శాస్త్రీయ ప్రచురణల్లో మన దేశం ప్రపంచంలోనే మూడో స్థానానికి ఎగబాకిందని కేంద్ర శాస్త్ర, సాంకేతిక శాఖ మంత్రి జితేంద్ర సింగ్ చెప్పారు. 2010లో

ప్రపంచంలో ఏడో స్థానం ఉన్న భారత్. 2020 నాటికి మూడో స్థానానికి చేరుకున్నట్లు అమెరికాకు చెందిన నేషనల్ సైన్స్ ఫౌండేషన్ తెలిపిందన్నారు. 2010లో భారత్లో 60,555 సిద్ధాంత పత్రాలు ప్రచురితం కాగా 2020లో వీటి సంఖ్య సుమారు 1.50 లక్షలకు పెరిగిందన్నారు. సైన్స్, ఇంజనీరింగ్ పీహెచ్డీల సంఖ్యలో భారత్ ప్రపంచంలో మూడో స్థానంలో ఉందని మంత్రి చెప్పారు. ఇండియా పేటెంట్ ఆఫీస్(ఐపీవో) 2018-19 సంవత్సరంలో భారతీయ శాస్త్రవేత్తలకు 2,500 పేటెంట్లు మంజూరు చేయగా 2020-21 నాటికి ఇవి 5,629కు పెరిగినట్లు వెల్లడించారు.

ప్రోటోటైప్ ఫాస్ట్ బ్రీడ్ రియాక్టర్ను, 2025లో చెరో 1,000 మెగావాట్ల సామర్థ్యంతో రెండు యూనిట్లను కుడంకుళంలో నిర్మిస్తారు. రాజస్థాన్లోని రావత్ భటాలో చెరో 700 మెగావాట్ల సామర్థ్యంతో రెండు, 2027లో 1,000 మెగావాట్ల సామర్థ్యంతో మరో రెండు అణువిద్యుత్ ఉత్పత్తి కేంద్రాలు ఏర్పాటుచేస్తారు. హరియాణాలోని గోరఖ్ పూర్లో 2029 ఏడాదిలో 700 మెగావాట్ల సామర్థ్యంతో రెండు యూనిట్లు సిద్ధంచేస్తారు. 700 సామర్థ్యంతో మరో వదింటిని వేర్వేరు రాష్ట్రాల్లో అంటే హరియాణా, కర్ణాటక, మధ్యప్రదేశ్, రాజస్థాన్లలో నిర్మిస్తారు.

కొత్తగా 20 అణు విద్యుత్ కేంద్రాలు

అదనంగా 15వేల మెగావాట్ల విద్యుత్ సామర్థ్యాన్ని పెంచే ఉద్దేశంతో 2031 ఏడాదికల్లా దేశంలో కొత్తగా 20 అణు విద్యుత్ ఉత్పత్తి కేంద్రాలను నెలకొల్పనున్నట్లు కేంద్ర ప్రభుత్వం లోక్ సభలో వెల్లడించింది. ఒక ప్రశ్నకు లిఖితపూర్వక సమాధానంగా సహాయ మంత్రి జితేంద్ర సింగ్ ఈ విషయం చెప్పారు. కొత్త వాటిల్లో మొదటి దానిని వచ్చే ఏడాది గుజరాత్లోని కాక్రపార్లో 700 మెగావాట్ల సామర్థ్యంతో నెలకొల్పతారు. 2024 ఏడాదిలో కల్పకంలో 50 మెగావాట్ల సామర్థ్యంతో

గవర్నర్కు వర్చిటీల చాన్సలర్ హోదా రద్దు

రాష్ట్రంలోని వర్చిటీలకు చాన్సలర్ గా గవర్నర్ ను తొలగించడంతోపాటు ఆ హోదాలో ప్రముఖ విద్యావేత్తను నియమించేందుకు ఉద్దేశించిన బిల్లును కేరళ అసెంబ్లీ డిసెంబర్ 13న ఆమోదించింది. అయితే, తమ ప్రతిపాదనలను బిల్లులో చేర్చలేదంటూ కాంగ్రెస్ సారథ్యంలోని ప్రతిపక్ష యూడీఎఫ్ సభ నుంచి వాకౌట్ చేసింది. కేరళ హైకోర్టు మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తిని గానీ, సుప్రీంకోర్టు రిటైర్డు జడ్జిలను గానీ చాన్సలర్ గా నియమించాలని యూడీఎఫ్ సూచించింది. చాన్సలర్ ఎంపిక కమిటీలో సీఎం, ప్రతిపక్ష నేత, కేరళ హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి ఉండాలంది.

**ప్రయత్నం చేసి ఓడిపో, కానీ...
ప్రయత్నం చేయడంలో మాత్రం
ఓడిపోవద్దు.**

2022 డిసెంబర్ నెల కరెంట్ అప్డేర్స్

రాష్ట్ర అంశాలు

తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వంతో అమరరాజు ఒప్పందం

ప్రసిద్ధ బ్యూటరీల తయారీ సంస్థ అమరరాజు తెలంగాణలో అడుగుపెట్టనుంది. దేశంలోనే మొదటి అత్యాధునిక విద్యుత్ వాహనాల బ్యూటరీల తయారీ కోసం లిథియం అయాన్ గిగా కర్మాగారాన్ని, పరిశోధన కేంద్రాన్ని ఇక్కడ నెలకొల్పేందుకు ముందుకొచ్చింది. మహబూబ్ నగర్ లోని దివిటిపల్లి పారిశ్రామిక పార్కులో రూ. 9,500 కోట్ల పెట్టుబడులతో దీనిని స్థాపించనుంది. ఈ మేరకు హైదరాబాద్ లో అమరరాజు బ్యూటరీస్ లిమిటెడ్ సంస్థ తరపున చైర్మన్, మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ (సీఎంఓ) గల్లా జయదేవ్, తెలంగాణ ప్రభుత్వంతో అవగాహన ఒప్పందం కుదుర్చుకున్నారు. పరిశ్రమలు, ఐటీ శాఖల మంత్రి కేటీ రామారావు సమక్షంలో ప్రభుత్వ ముఖ్యకార్యదర్శి జయేశ్వరంజన్, అమరరాజు ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ విక్రమాదిత్య గౌరినేనిలు ఒప్పందంపై సంతకాలు చేశారు. త్వరలోనే కర్మాగారానికి శంకుస్థాపన చేస్తామని, రెండేళ్లలో మొదటి దశ పూర్తిచేసి ఉత్పత్తులను ప్రారంభిస్తామని ఈ సందర్భంగా గల్లా జయదేవ్ వెల్లడించారు.

రూ.6,200 కోట్లతో దేశంలోనే అతిపెద్ద డేటా కేంద్రం

సింగపూర్ కు చెందిన అంతర్జాతీయ స్థిరాస్తి సంస్థ క్యాపిటల్ ల్యాండ్ తెలంగాణలో రూ. 6,200 కోట్ల పెట్టుబడులతో డేటా కేంద్రం నెలకొల్పనుంది. హైదరాబాద్ లోని మాదాపూర్ లో 2.50 లక్షల చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణంలో ఏర్పాటు చేయనుంది. ఈ మేరకు రాష్ట్ర పరిశ్రమలు, ఐటీ శాఖల మంత్రి కేటీఆర్ సమక్షంలో క్యాపిటల్ ల్యాండ్ ఇండియా (ట్రస్టు (క్లింట్) తెలంగాణ ప్రభుత్వంతో అవగాహన ఒప్పందం (ఎంఓయూ) కుదుర్చుకుంది. ఒప్పందంపై పరిశ్రమలు, ఐటీ శాఖల ముఖ్య కార్యదర్శి జయేశ్వరంజన్, క్యాపిటల్ ల్యాండ్ భారత విభాగం సీఈఓ సంజీవ్ దాస్ గుప్తా సంతకాలు చేశారు.

తెలంగాణలో ఏటా పెరుగుతున్న ఆత్మహత్యలు

నిరుద్యోగాది కారణాలతో తెలంగాణలో ఏటా ఆత్మహత్యల సంఖ్య పెరుగుతున్నట్లు కేంద్ర కార్మిక శాఖ సహాయ మంత్రి రామేశ్వర్ తేలి లోక్ సభలో తెలిపారు. రాష్ట్రంలో 2019లో 7,675 మంది, 2020లో 8,058 మంది, 2021లో 10,171 మంది

బలవన్మరణానికి పాల్పడినట్లు వెల్లడించారు. 2021లో మహారాష్ట్ర (22,207), తమిళనాడు (18,925) మధ్యప్రదేశ్ ((14,965), పశ్చిమబెంగాల్ (13,500), కర్ణాటక (13,056) తర్వాత అత్యధిక ఆత్మహత్యలు తెలంగాణలో చోటు చేసుకున్నట్లు వివరించారు.

తాండూరు కంది పప్పునకు భౌగోళిక గుర్తింపు

దేశంలో పేరుగాంచిన తాండూరు కంది పప్పునకు భౌగోళిక గుర్తింపు (జీఐ) లభించింది. ఈ మేరకు కేంద్ర వాణిజ్య, పరిశ్రమల శాఖ వెల్లడించింది. తెలుగు రాష్ట్రాల్లో వ్యవసాయ పంటల పరంగా మొదట జీఐ పొందింది తాండూరు కంది పప్పు. ఉద్యాన పంటల పరంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని బనగానపల్లె మామిడికి ఈ గుర్తింపు ఉంది.

దేశంలో ఎన్నో రాష్ట్రాల్లో కందులను సాగు చేసి పప్పుగా మారుస్తున్నా తాండూరు కంది పప్పును పోలిన రుచి, వాసన ఉండదు. ఇక్కడి నేలల స్వభావంతో పండించే కందులు నాణ్యంగా ఉండడడమే కాకుండా పప్పు కూడా అలాగే ఉంటుంది. పోషకాలూ ఎక్కువే. దీనికి భౌగోళిక గుర్తింపు సాధించడంలో ఆచార్య జయశంకర్ వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం ఉన్నతాధికారుల ఆదేశాలతో తాండూరు వ్యవసాయ పరిశోధన స్థానం శాస్త్రవేత్తలు విశేష కృషి చేశారు. 2019 నుంచి కేంద్ర వాణిజ్య, పరిశ్రమ **2022 డిసెంబర్ నెల కరెంట్ అఫైర్స్** ల మంత్రిత్వ శాఖకు ప్రతిపాదనలు పంపించారు. వరంగల్, మహబూబ్ నగర్, పాలెం రకాలతో పోలిస్తే తాండూరు రకం ప్రత్యేకతల గురించి నివేదిక పంపారు.

ఆర్థిక అంశాలు

దాతృత్వంలో ముందున్న వారిలో అదానీ, నాడార్, అశోక్

ఆసియాలో దాతృత్వంలో ముందున్న వారిలో భారత కుబేరుడు గౌతమ్ అదానీ చోటు దక్కించుకున్నారు. ఈయనతో పాటు శివ్

నాడార్, అశోక్ సూతా, మలేషియన్-ఇండియన్ వ్యాపారవేత్త బ్రహ్మాల్ వాసుదేవన్, ఆయన భార్య శాంతి కండియాల సైతం 'ఫోర్బ్స్' ఆసియాస్ హీరోస్ ఆఫ్ ఫిలాంత్రోపీ'లో చోటు దక్కించుకున్నారు. ఈ జాబితా 16వ ఎడిషన్ ను ఫోర్బ్స్ విడుదల చేసింది. ఎటువంటి ర్యాంకులూ లేని ఈ జాబితాను ఆసియా-పసిఫిక్ ప్రాంతంలో బలమైన దాతృత్వ కారణాలకు వ్యక్తిగతంగా దన్నుగా నిలబడిన దిగ్గజ వ్యక్తులతో రూపొందించినట్లు ఫోర్బ్స్ తెలిపింది. శివ్ నాడార్ ఫౌండేషన్ ద్వారా ఈయన కొద్ది దశాబ్దాలుగా 100 డాలర్ల (సుమారు రూ. 8100 కోట్ల) మేర విరాళాలు ఇచ్చారు. ఈ ఏడాది రూ. 1,160 కోట్ల మేర

భారత వృద్ధి 2022 - 23లో 6.9 శాతం

ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరానికి (2022 - 23) భారత వృద్ధి రేటు అంచనాలను ప్రపంచ బ్యాంకు మళ్లీ పెంచింది. జీడిపీ వృద్ధి 6.9 శాతంగా నమోదయ్యే అవకాశం ఉందని పేర్కొంది. అంతర్జాతీయ కుదుపుల నుంచి భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ వేగంగా కోలుకుంటోందని బ్యాంకు పేర్కొంది. రెండో

త్రైమాసికం వృద్ధి రేటు అంచనాలకు మించి నమోదుకావడమూ వృద్ధి అంచనాలను సవరించడానికి కారణంగా వివరించింది. 2023 - 24లో భారత వృద్ధి రేటు కాస్త నెమ్మదించి 6.6 శాతంగా నమోదు కావచ్చని అంచనా వేసింది. కాగా అంతర్జాతీయంగా అనిశ్చితులు నెలకొన్న ప్రస్తుత తరుణంలో భారత వృద్ధి రేటు అంచనాలను పెంచిన మొట్టమొదటి అంతర్జాతీయ సంస్థ ప్రపంచ బ్యాంకు కావడం గమనార్హం. 2022 - 23కు భారత వృద్ధి రేటు అంచనాను తొలుత 7.5% గా ప్రకటించినా, గత అక్టోబరులో 6.5 శాతానికి ప్రపంచ బ్యాంకు తగ్గించిన సంగతి తెలిసిందే.

ఈ నివేదిక ప్రకారం...

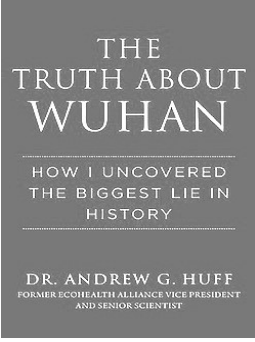
- ◆ 2022 - 23లో ప్రభుత్వ అప్పు జీడీపీలో 84.2 శాతానికి తగ్గుతుందని అంచనా వేసింది.
- ◆ 2020 - 21లో ఇది 87.6 శాతంగా ఉంది.
- ◆ 2022 - 23 మొదటి త్రైమాసికంలో విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులు (ఎఫ్డీఐ) జీడీపీలో 1.6 శాతం వద్ద స్థిరంగా ఉన్నాయి. 2021 - 22లో ఇవి సగటున 1.2 శాతంగా నమోదయ్యాయి.
- ◆ విదేశీ పోర్ట్‌ఫోలియో మదుపర్ల (ఎఫ్పీఐలు) పెట్టుబడులు నికరంగా జీడీపీలో 1.7 శాతం మేర వెనక్కి వెళ్లిపోయాయి.

**ఓర్పు అనేది
ఎంత చేదుగా ఉంటుందో,
దాని ప్రతిఫలం
అంతే తీయగా ఉంటుంది.**

శాస్త్ర సాంకేతిక విషయాలు

**Andrew Huff : కరోనా వైరస్..
కరోనా మేడ్ ఇన్ చైనాయే**

ప్రపంచవ్యాప్తంగా లక్షలాది మంది ప్రాణాలను బలితీసుకున్న కరోనా వైరస్ మానవ నిర్మిత వేసని చైనాలోని వూహాన్ ల్యాబ్‌లో పని చేసిన అమెరికా శాస్త్రవేత్త, ఎపిడెమియాలజిస్ట్ ఆండ్రూ

హాఫ్ చెప్పారు. తాజాగా విడుదల చేసిన తన పుస్తకం 'ది ట్రూత్ ఎబౌట్ వూహాన్'లో సంచలన విషయాలు బయటపెట్టారు. చైనా ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలో పనిచేస్తున్న వూహాన్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ వైరాలజీ (డబ్ల్యూఐవీ) నుంచి రెండేళ్ల క్రితం కరోనా వైరస్ లీక్ అయ్యిందని వెల్లడించారు. చైనా ల్యాబ్‌లో వైరస్‌లపై పరిశోధనలకు అమెరికా ప్రభుత్వం నిధులు సమకూరుస్తోందని పేర్కొన్నారు. కరోనా వైరస్ అనేది జన్యుపరంగా రూపొందించిన ఏజెంట్ అని చైనాకు తెలుసని వివరించారు.

చైనాకు అమెరికా బయోవెపన్ సాంకేతికతను అందజేస్తోందన్నారు. సరైన భద్రతా చర్యలు లేని ప్రయోగాల కారణంగా వూహాన్ ల్యాబ్ నుంచి కరోనా బయటకు వచ్చిందని స్పష్టం చేశారు. జీవ భద్రత, బయోసెక్యూరిటీ, రిస్క్ మేనేజ్‌మెంట్ వంటి చర్యలు ఆ ల్యాబ్‌లో లేవని ఆండ్రూ హాఫ్ ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. అమెరికాకు చెందిన నేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ హెల్త్ (ఎన్ఐహెచ్)తో చైనాలోని వూహాన్ ల్యాబ్‌కు

సన్నిహిత సంబంధాలున్నాయని తెలిపారు. ఎన్ఐహెచ్ నుంచి అందే నిధులతో గబ్బిలాల్లోని కరోనా చైరస్లపై వూహాన్ ల్యాబ్ అధ్యయనం చేస్తోందని తన పుస్తకంలో ప్రస్తావించారు.

అగ్ని-5 క్షిపణిని ప్రయోగం విజయవంతం

ఓడిశా తీరం నుంచి డిసెంబర్ 15న అగ్ని-5 క్షిపణిని విజయవంతంగా ప్రయోగించారు. ఈ క్షిపణి పొడవు 17 మీటర్లు. 1.5 టన్నుల వార్ హెడ్లను మోసుకెళ్లగలదు. అగ్ని-1, అగ్ని-2, అగ్ని-3, అగ్ని-4 మిస్సైళ్ల పరిధి 700 కిలోమీటర్ల నుంచి 3,5000 కిలోమీటర్లు కాగా, మూడు దశల సాలిడ్ రాకెట్ ఇంజన్ తో కూడిన అగ్ని-5 పరిధి ఏకంగా 5,000 కిలోమీటర్లు కావడం గమనార్హం. 5,000 కిలోమీటర్ల దూరంలోని లక్ష్యాలను కూడా అత్యంత కచ్చితత్వంతో ఛేదించగలదని సైనిక వర్గాలు వెల్లడించాయి. దేశంలో ఇప్పటిదాకా ఇదే అత్యధిక లాంగ్-రేంజ్ మిస్సైల్. ఉపరితలం నుంచి ఉపరితలానికి ప్రయోగిస్తారు. చైనా ఉత్తర ప్రాంతంతో సహా మొత్తం ఆసియా ఈ క్షిపణి పరిధిలోకి వస్తుంది. ఐరోపా ఖండంలోని కొన్ని ప్రాంతాలు సైతం అగ్ని-5 స్ట్రెకింగ్ రేంజ్ లో ఉన్నాయి. క్షిపణి ప్రయోగం పూర్తిస్థాయిలో విజయవంతమైందని అధికార వర్గాలు తెలిపాయి. అగ్ని-5 త్వరలోనే భారత సైన్యంలో ప్రవేశపెట్టనున్నారు.

దేశంలో గర్భాశయాల తొలగింపు తెలుగు రాష్ట్రాల్లోనే అత్యధికం

చిన్న చిన్న సమస్యలతోనే గర్భాశయాన్ని తొలగిస్తుండడం (హిస్టెరెక్టమీ), ఆయా మహిళలపై తీవ్ర ప్రభావాన్ని చూపుతుందని, దీర్ఘకాలంలో తీవ్రమైన అనారోగ్య సమస్యల బారినపడే అవకాశాలుంటాయని చెబుతున్నారు. చిన్న వయసులోనే మహిళల గర్భాశయాలను తొలగించడం వైద్య వ్యవస్థలోని అవలక్షణమని, అశాస్త్రీయమని నిపుణులు స్పష్టం చేస్తున్నారు. ఈ శస్త్రచికిత్సల్లో భారత్ సగటు 3.2% కాగా అత్యధికంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 8.9%, తెలంగాణలో 7.7% జరుగుతున్నాయి. ఈ విషయంలో తెలుగు రాష్ట్రాలే తొలి రెండు స్థానాల్లో ఉన్నాయి. 'డైనమిక్స్ ఆఫ్ హెల్త్ కేర్ సర్వీసెస్ ఇన్ ఇండియా - 2020' పేరిట కేంద్ర ఆరోగ్య కుటుంబ సంక్షేమ శాఖ తాజాగా విడుదల చేసిన నివేదికలో ఈ అంశాలను ప్రస్తావించింది.

- ◆ హిస్టెరెక్టమీల్లో సగటు వయసు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 31 ఏళ్లు కాగా తెలంగాణలో 32 ఏళ్లు. కేరళలో 40 ఏళ్లు.
- ◆ ఈ శస్త్రచికిత్సల్లో ఏపీలో 77.3%, తెలంగాణలో 76.0% ప్రైవేటు ఆసుపత్రుల్లోనే జరిగాయి.
- ◆ గర్భసంచి తొలగించిన వారిలో పిల్లలు లేని వారు తెలంగాణలో 13.6% మంది కాగా, ఏపీలో 23.6% ◆ వీరిలో అధిక రక్తపోటుతో బాధపడుతున్నవారు తెలంగాణలో 46.3% కాగా ఏపీలో 49%. మధుమేహులు తెలంగాణలో 38.5%, ఏపీలో 57.7%.

2022 డిసెంబర్ నెల కరెంట్ అఫైర్స్

వ్యక్తులు - ప్రదేశాలు

వర్సిటీ పాఠ్యాంశంగా 'బల్లేర్ బండి'

పట్టుమని వంద ఇళ్లు కూడా లేని గిరిజన తండా అది. కారగాయలు వండించి నమీవ వట్టణాలకు వెళ్లి అమ్మితేనే అక్కడి వారికి పూట గడిచేది. అలాంటి కుటుంబంలోనే జన్మించిన రమేష్ కార్తీక్ గిరిజన సాహిత్యంలో తనకంటూ గుర్తింపు తెచ్చుకున్నారు. 24 ఏళ్ల ఈ యువకుడు తన 20వ ఏట రాసిన కవితా సంపుటి 'బల్లేర్ బండి'లోని జారేర్ బాటి కవితను కాకతీయ విశ్వవిద్యాలయం అటానమస్ కళాశాల డిగ్రీ 5వ సెమిస్టర్ సిలబస్ లో రెండేళ్ల కిందటే పెట్టారు. తాజాగా ఈ సంపుటికి మరో గుర్తింపు లభించింది. ఈ విద్యాసంవత్సరం నుంచి ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం (ఏయూ)లో ఎంపీ తెలుగు 4వ సెమిస్టర్ సిలబస్ లో దాన్ని పొందుపరిచారు. రెండో యూనిట్ లోని మూడో పాఠ్యాంశంగా దీనిని చేర్చినట్లు వర్సిటీ తెలుగు విభాగం అధిపతి జె.అప్పారావు తెలిపారు. చిత్రలేఖనం నుంచి సాహిత్యం దిశగా... రమేష్ కార్తీక్ నిజామాబాద్ జిల్లా జక్రాన్ పల్లి మండలం వివేక్ నగర్ తండా. ఈ కుటుంబానికి తల్లిదండ్రులు చేసే వ్యవసాయమే ఆధారం. పాఠశాల స్థాయి నుంచి చిత్రాలు గీస్తూ,

చిత్ర వ్యాఖ్యలు రాసే అలవాటు కాస్తా ఆయనను సాహిత్యం వైపు నడిపించింది. చిన్నతనంలో తాను రాసిన కవితలతో కూడిన సంపుటి 2018 డిసెంబరులో పుస్తకంగా వెలువడింది. గిరిజన సాహిత్యంలో ఈయన రాసిన విషాద గీతం (థావ్లో) కథా సంపుటి కూడా గత ఏడాది ఆగస్టులో విడుదలైంది. పేదరికంలో పుట్టిన రమేష్ టీటీసీ పూర్తయ్యాక దూరవిద్య ద్వారా బీఏ, ఆంగ్లంలో ఎంపీ కోర్సులు పూర్తిచేశారు. చదువుకునే రోజుల్లో పార్ట్ టైం గా క్యాటరింగ్ వసులకు వెళ్తూ పుస్తకాల ఖర్చులు సంపాదించుకొన్నారు.

'బీబీసీ' ప్రభావశీల మహిళల్లో నలుగురు భారతీయులు

ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఈ ఏడాది అత్యధిక ప్రభావం చూపిన 100 మంది ప్రభావశీల మహిళలతో ప్రముఖ వార్తాసంస్థ బీబీసీ రూపొందించిన జాబితాలో నలుగురు భారతీయులు చోటు దక్కించుకున్నారు. ప్రముఖ నటి-నిర్మాత ప్రియాంకా చోప్రా జోనాస్, ఏరోనాటికల్ ఇంజనీర్ శిరీష బండ్ర, బుకర్ ప్రైజ్ విజేత గీతాంజలి శ్రీ, సామాజిక ఉద్యమకారిణి స్నేహ జవాలేలు ఇందులో స్థానం సంపాదించారు. వీరంతా తమ తమ రంగాల్లో స్ఫూర్తిదాయక విజయాలు సాధించినట్లు బీబీసీ తెలిపింది.

‘మిసెస్ వరల్డ్’గా 21 ఏళ్ల తర్వాత భారత సంతతి వ్యక్తి సర్గమ్ కౌశల్

మిసెస్ వరల్డ్ కిరీటం మన దేశాన్ని వరించి 21 ఏళ్లైంది. దాదాపు నాలుగు దశాబ్దాల చరిత్ర ‘మిసెస్ వరల్డ్’ పోటీలది. ఇప్పటివరకూ దేశానికి ఆ కిరీటాన్ని తీసుకొచ్చింది డాక్టర్ అదితి గోవింద్ కర్ మాత్రమే. అదీ 21 ఏళ్ల క్రితం. ఈ ఏడాది ‘మిసెస్ ఇండియా వరల్డ్’గా నిలిచిన తర్వాత 32 ఏళ్ల సర్గమ్ కౌశల్ ‘మిసెస్ వరల్డ్’ కిరీటాన్ని దేశానికి తేవడమే తన లక్ష్యమంది. అన్నట్టుగానే సాధించింది జమ్మూ అమ్మాయి. భర్త ఆది కౌశల్ భారత నౌకాదళ అధికారి. ఆయన వృత్తిరీత్యా విశాఖపట్నంలో ఉంటున్నారు. ఇంగ్లిష్ లిటరేచర్ లో పీజీ పూర్తి చేసిన ఈమె టీచర్ గానూ పనిచేసింది. క్యాన్సర్ బాధిత పిల్లల కోసం సేవా సంస్థలతో కలిసి పనిచేస్తోంది. ఈ ఏడాది ప్రారంభంలో మిసెస్ ఇండియా వరల్డ్ గెలిచి ప్రపంచ వేదికపై పోటీ పడే అర్హత సాధించింది. అమెరికాలోని వెస్ట్ గేట్ లాస్ వెగాస్ రిసార్ట్ - కాసినోలో పోటీ. 63 దేశాలకు చెందిన సౌందర్యరాశులు పాల్గొంటే వారందరినీ వెనక్కి నెట్టి మన సర్గమ్ కిరీటాన్ని దక్కించుకుంది. పాలినేసియా, కెనడా దేశాల భామలు రెండు, మూడు స్థానాల్లో నిలిచారు.

2500 ఏళ్ల నాటి వ్యాకరణ సమస్యకు పరిష్కారం

క్రీస్తు పూర్వం ఐదో

శతాబ్దం (2500 ఏళ్ల) నుంచి అనేక మంది సంస్కృత పండితులకు కొరకరాని కొయ్యగా మారిన ఓ వ్యాకరణ

సమస్యను కేంబ్రిడ్జ్ యూనివర్సిటీలో పీహెచ్ డీ చేస్తున్న భారత విద్యార్థి రిషి రాజ్ పోపట్ పరిష్కరించాడు. దీనికి సంబంధించిన పరిశోధనా పత్రం ‘ఇన్ పాణిని, వియ్ ట్రస్ట్: డిస్కవరింగ్ ది అల్టరిథిమ్ ఫర్ రూల్ కాన్ఫ్లిక్ట్ రిజల్యూషన్ ఇన్ ద అష్టాధ్యాయి’ పేరుతో ప్రచురితమయింది. భాషాశాస్త్ర పితామహుడుగా పేరుగాంచిన పాణిని బోధించిన ఓ నియమానికి పరిష్కారం చూపడం ద్వారా రిషి ఈ ఘనత సాధించాడు. ఈ ఆవిష్కరణ విప్లవాత్మకమని సంస్కృత నిపుణులు భావిస్తున్నారని కేంబ్రిడ్జ్ యూనివర్సిటీ పేర్కొంది. ఈ ప్రకారం పాణిని వ్యాకరణాన్ని కూడా కంప్యూటర్ లో ఉపయోగించవచ్చని తెలిపింది.

పూల పరిమళం

గాలి వాటుకే వెళుతుంది.

కానీ

మంచితనం ప్రతి దిక్కుకూ ప్రసరిస్తుంది.

సంస్కారం లేని చదువు

వాసన లేని పూవు లాంటిది

అసమర్థులకు అవరోధాలుగా కనిపించేవి

సమర్థులకు అవకాశాలుగా కనిపిస్తాయి.

జనరల్ నాలెడ్జి

1. FIFA వరల్డ్ కప్ 2022 పైనల్లో ఏ దేశం విజేతగా నిలిచింది?

- ఎ) అర్జెంటీనా   బి) నేపాల్
సి) ఫ్రాన్స్   డి) ఇంగ్లాండ్

2. అంతర్జాతీయ వలసదారుల దినోత్సవాన్ని ఎప్పుడు జరుపుకుంటారు?

- ఎ) డిసెంబర్ 10   బి) 29 డిసెంబర్
సి) 18 డిసెంబర్   డి) 3వ డిసెంబర్

3. డిసెంబర్ 2022లో ఐర్లాండ్ కొత్త ప్రధానమంత్రిగా ఎవరు ఎన్నికయ్యారు?

- ఎ) లియో వరద్కర్   బి) షేర్ బహదూర్ దేవుబా
సి) ఎలిసబెత్ బోర్న్   డి) షేక్ హసీనా

4. స్పెయిన్లోని వాలెన్సియాలో జరిగిన FIH నేషన్స్ కప్ 2022ను ఏ జట్టు గెలుచుకుంది?

- ఎ) నేపాల్ మహిళల హాకీ జట్టు
బి) ఇంగ్లాండ్ పురుషుల హాకీ జట్టు
సి) ఆస్ట్రేలియా మహిళల హాకీ జట్టు
డి) భారత మహిళల హాకీ జట్టు

5. ప్రధాన మంత్రి కౌశల్ కో కామ్ కార్యక్రమం (PMKKK) పథకం యొక్క కొత్త పేరు ఏమిటి?

- ఎ) నిర్మల్ భారత్ అభియాన్
బి) ప్రధాన మంత్రి జన్ ధన్ యోజన
సి) ప్రధాన మంత్రి విరాసత్ కా సంవర్ధన్ (PM VIKKA)
డి) రాజీవ్ ఆవాస్ యోజన

6. ఫ్రాన్స్ నుంచి భారత్ ఎన్ని రాఫెల్ యుద్ధ విమానాలను కొనుగోలు చేసింది?

- ఎ) 36   బి) 26   సి) 10   డి) 45

7. మొదటి క్రికెట్ ప్రపంచ కప్ ఎప్పుడు జరిగింది?

- ఎ) 1990   బి) 1995
సి) 1975   డి) 1980

8. భారత దేశంలో షుటాఫ్ట్ ఎప్పుడు ప్రవేశపెట్టబడింది?

- ఎ) పద్దెనిమిదవ శతాబ్దం మధ్యకాలం
బి) పంతొమ్మిదవ శతాబ్దం మధ్యకాలం
సి) పంతొమ్మిదవ శతాబ్దం
డి) వీటిలో ఏవీ లేవు

9. ఒలింపిక్ పతకం సాధించిన మొదటి భారతీయ మహిళ ఎవరు?

- ఎ) సైనా నెహ్రూల్   బి) పి.టి. ఉష
సి) గీతా ఫోగట్   డి) కర్ణం మల్లీశ్వరి

10. ఒలింపిక్స్ పతకం సాధించిన తొలి భారతీయ మహిళా రెజ్లర్ ఎవరు?

- ఎ) సాక్షి మాలిక్   బి) మేరీ కోమ్
సి) గీతా ఫోగట్   డి) సాయిఖోమ్ మీరాబాయి చాను
జవాబులు

1	2	3	4	5
(ఎ)	(సి)	(ఎ)	(డి)	(సి)
6	7	8	9	10
(ఎ)	(సి)	(బి)	(డి)	(ఎ)

2. జనరల్ స్టడీస్ (భారత దేశం)

భారత రాజ్యాంగము మరియు

రాజనీతి శాస్త్రము

(డ్రైరెక్టర్: టి.ఎస్. బి.సి. స్టడీ సర్కిల్- నల్గొండ)

గవర్నర్ మరియు రాష్ట్రపతి

కేంద్రప్రభుత్వంలో భాగంగా శాసనశాఖ, కార్యనిర్వహక శాఖ, న్యాయశాఖ కలదు కార్యనిర్వహక శాఖలో నామమాత్రమైన రాష్ట్రపతి గురించి ఆర్టికల్ 52 నుండి 78 వరకు తెలియజేస్తుంది. ఆర్టికల్ 153 ప్రతి రాష్ట్రంనకు గవర్నర్ ఉంటాడు.

ఆర్టికల్ 52 ప్రకారం భారతదేశానికి ఒక రాష్ట్రపతి ఉంటాడు భారత్ లో పార్లమెంటరీ ప్రభుత్వం ఉంది. కనుక రాష్ట్రపతి కేవలం ఒక నామమాత్రపు అధికారిగా ఉంటాడు. రాజ్యాంగగర్భితా అధిపతి రాష్ట్రపతి వ్యవహరిస్తాడు. రాష్ట్రపతి దేశంలో ప్రథమ పౌరుడు రాష్ట్రపతి ని ఆర్టికల్ 55 ప్రకారం వైష్ణవీక ప్రాతినిధ్య విధానంలో రహస్యంగా ఎన్నుకోబడతాడు. రాష్ట్రపతికి కనీస వయస్సు 35 సం॥లు ఉండాలి ఎటువంటి లాభదాయక పదవులలో కొనసాగరాదు. రాష్ట్రపతి యొక్క వేతనంను పార్లమెంట్ నిర్ణయిస్తుంది దీనిని భారత సంఘటిత నిధి నుంచి చెల్లిస్తారు.

రాష్ట్రపతి జీతం నెలకు 5 లక్షలు రాష్ట్రపతిని మహాభియోగ తీర్మానం ద్వారా ఆర్టికల్ 61 ప్రకారం తొలగించవచ్చు రాష్ట్రపతికి సాదారణ అధికారాలు, కార్యనిర్వహక అధికారాలు కలవు.

గవర్నర్ 6వ భాగంలోని ఆర్టికల్ 152 వరకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గురించి పేర్కొనబడింది. ఆర్టికల్ 152

అనేది రాష్ట్రాన్ని నిర్వచించును గవర్నర్ నియమించే పద్ధతి కెనడా రాజ్యాంగం నుండి స్వీకరించడమైనది.

గవర్నర్ అధికారాలు :

1. కార్యనిర్వహణ అధికారాలు
2. శాసన నిర్మాణ అధికారాలు
3. ఆర్థిక అధికారాలు
4. న్యాయ అధికారాలు కలవు.

ప్రశ్నలు

1. ఈ క్రింది వాటిలో గవర్నరు నియామకానికి తప్పనిసైన అర్హత కానిది ఏది?

- 1) అతను/ఆమె భారతదేశ పౌరుడై ఉండాలి, 35 ఏండ్ల వయసు కలిగి ఉండాలి.
- 2) అతను/ఆమె ఏ రాష్ట్రానికి నియమించబడతారో దాని నివాసి అయి ఉండాలి.
- 3) అతను/ఆమె కేంద్ర, రాష్ట్ర లేదా స్థానిక ప్రభుత్వాలలో ఎలాంటి లాభదాయకమైన పదవిని కలిగి ఉండకూడదు.
- 4) అతను/ఆమె శాసనసభ లేదా పార్లమెంటు సభ్యుడు అయి ఉండకూడదు.

2. భారత రాజ్యాండంలోని ప్రకరణలు 2,3 లలో పొందుపరచబడిన అధికారాలను ఉపయోగించి, పార్లమెంటు ఈ కింది వాటిలో ఏవి చేయగలదు?

1. కొత్త భూభాగాలను భారతదేశంలో కొత్త రాష్ట్రంగా చేర్చుకోవడం.
2. ఇప్పటికే ఉన్న భారత రాష్ట్రాలను విభజించడం లేదా విలీనం చేయడం.
3. పొరుగు దేశాలకు భూభాగాల మార్పిడి, బదిలి చేయడం.

4. ఇప్పటికే ఉన్న భారత రాష్ట్రాల పేర్లు, సరిహద్దులు మార్చడం.

సరైన జవాబును ఎంచుకొనుము

ఎ) 1,2 & 4 మాత్రమే బి) 1, 3 & 4 మాత్రమే

సి) 1,2,3 & 4 డి) 1,2 & 3 మాత్రమే

3. మంత్రి వర్గ బాధ్యతలకు సంబంధించి ఈ కింది వ్యాఖ్యలను పరిగణించండి

1) మంత్రి మండలి లోక్ సభకు సమిష్టి బాధ్యత వహిస్తుంది.

2) మంత్రి మండలి నెలకు కనీసం ఒకసారి సమావేశమౌతుంది.

3) లోక్ సభలో విశ్వాసం కోల్పోయిన వెంటనే మంత్రి మండలి మొత్తం రాజీనామా చేయాలి.

4) రాష్ట్రపతి అభీష్టం మేరకు మంత్రులు అధికారంలో కొనసాగుతారు.

సరైన జవాబును ఎంచుకొనుము.

ఎ) 2, 3 & 4 మాత్రమే బి) 1, 2 & 4 మాత్రమే

సి) 1, 3 & 4 డి) 1, 2 & 3 మాత్రమే

4. జాతీయ అత్యవసర సరిస్థితి ప్రకటన ప్రభావాలు

1) కేంద్ర ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక అధికారులు విస్తృతమౌతాయి.

2) పార్లమెంటు చట్టాలు రూపొందించే అధికారాలు విస్తృతమౌతాయి.

3) రాజ్యాంగంలోని సమాఖ్య లక్షణాలు పనిచేస్తూనే ఉంటాయి.

4) రాజ్యాంగం హామీ ఇచ్చిన ప్రాథమిక స్వేచ్ఛలపై పరిమితి.

సరైన జవాబును ఎంచుకొనుము.

ఎ) 1 & 3 మాత్రమే బి) 1,2, & 3 మాత్రమే

సి) 1,2 & 4 మాత్రమే డి) 1 & 2 మాత్రమే

5. క్రింద పేర్కొనబడిన కోడ్లను ఉపయోగించి సరైన సమాధానంను ఎంపిక చేయండి.

జాబితా 1

జాబితా 2

A) ప్రకరణ 61

1) భారత రాష్ట్రపతి

B) ప్రకరణ 54

2) రాష్ట్రపతి పదవీకాలం

C) ప్రకరణ 52

3) రాష్ట్రపతి అభిశంసన

D) ప్రకరణ 56

4) రాష్ట్రపతి ఎన్నిక

కోడ్లు:

ఎ) A-3, B-2, C-4, D-1

బి) A-2, B-4, C-1, D-3

సి) A-2, B-1, C-3, D-4

డి) A-3, B-4, C-1, D-2

6. ప్రతిపాదన (ఎ) : భారత రాష్ట్రపతి పరోక్షంగా ఎన్నికవుతారు.

హేతువు (ఆర్) : పార్లమెంటరీ వ్యవస్థ తరహా ప్రభుత్వంలో రాజ్యాధిపతి ఒక నామమాత్రపు అధిపతి మాత్రమే

కోడ్ :

ఎ) ఎ మరియు ఆర్ రెండు విడివిడిగా సరైనవి మరియు ఆర్,ఎ కు సరైన వివరణ

బి) ఎ మరియు ఆర్ రెండు విడివిడిగా సరైనవి కాని ఆర్,ఎ కు సరైన వివరణ కాదు.

సి) ఎ సరైనది కాని ఆర్ తప్పు

డి) ఎ తప్పు కాని ఆర్ సరైనది.

7. ఈ క్రింది వ్యాఖ్యలను పరిశీలింపుము.

భారత రాష్ట్రపతికి ఈ క్రింది ఏ సమావేశ ప్రారంభంలో పార్లమెంట్ ఉభయ సభలలో ఉపన్యసించే అధికారం కలదు?

- 1) సాధారణ ఎన్నికల తర్వాత మొదటి సమావేశము
  - 2) ప్రతి సమావేశము
  - 3) ప్రతి సంవత్సర మొదటి సమావేశము
  - 4) ప్రతి సంవత్సర బడ్జెట్ సమావేశము
- వీటిలో ఏవి సరైనవి?
- ఎ) 2 మరియు 3   బి) 1 మరియు 4
సి) 1 మరియు 3   డి) 2 మరియు 4

8. ప్రతిపాదన (ఎ) : ద్రవ్య బిల్లును లోక్ సభ ఆమోదించి మరియు రాజ్యసభకు అందజేసిన తర్వాత రాజ్యసభ సిఫారసులను లోక్ సభ స్వీరించిన 14 రోజుల వ్యవధిలో సమ్మతించ వలెనై మరియు వాటిని బిల్లులో చేర్చవలెను.

హేతువు (ఆర్) : ద్రవ్య బిల్లును రాజ్యసభలో ప్రవేశపెట్టారు.

కోడ్ :

- ఎ) ఎ మరియు ఆర్ రెండు విడివిడిగా సరైనవి మరియు ఆర్,ఎ కు సరైన వివరణ
- బి) ఎ మరియు ఆర్ రెండు విడివిడిగా సరైనవి కాని ఆర్,ఎ కు సరైన వివరణ కాదు.
- సి) ఎ సరైనది కాని ఆర్ తప్పు
- డి) ఎ తప్పు కాని ఆర్ సరైనది.

9. ఈ క్రింది వ్యాఖ్యలను పరిశీలింపుము

ఒక రాష్ట్ర గవర్నర్ కింది వారిలో వీరిని నియమించే అధికారం కలిగి ఉంటారు:

- 1) హైకోర్టు న్యాయమూర్తులు
- 2) రాష్ట్ర పబ్లిక్ సర్వీస్ కమీషన్ సభ్యులు

3) రాష్ట్ర ఆర్థిక సంఘ సభ్యులు

4) అకౌంటెంట్ జనరల్

ఈ వ్యాఖ్యలలో ఏవి సరైనవి?

- ఎ) 1 మరియు 2   బి) 2 మరియు 3
సి) 1,3 మరియు 4   డి) 1,2,3 మరియు 4

10. ఒక రాష్ట్ర గవర్నర్ ఆర్డినెన్స్ ను ఎప్పుడు జారీ చేయవచ్చు?

- ఎ) కేంద్ర ప్రభుత్వం అతనిని కోరినపుడు
- బి) రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతల నమన్య చోటు చేసుకున్నపుడు
- సి) రాష్ట్ర శాసనసభ సమావేశంలో లేనపుడు అత్యవసర చర్య తీసుకోవలసిన అవసరమేర్పడినదని గవర్నర్ భావించినపుడు.
- డి) న్యాయస్థానం అతనికి సలహా ఇచ్చినపుడు.

జవాబులు

1	2	3	4	5
(బి)	(సి)	(సి)	(సి)	(డి)
6	7	8	9	10
(ఎ)	(సి)	(డి)	(బి)	(సి)

వివరణలు :

1. భారతదేశంలో పౌరసత్యం ఉన్న వ్యక్తి అర్హుడు, ఎటువంటి లాభదాయకపదవులో ఉండకూడదు.
2. పార్లమెంటులో రాష్ట్రపతి అందర్చాగము రాష్ట్రపతి ఆమోదం లేకుండా బిల్లులు చట్టాలుకావు.

3. ఆర్టికల్ 75 ప్రకారం ప్రధానమంత్రి, మంత్రిమండలి నియమించడం జరుగుతుంది. వీరు రాష్ట్రపతి ఆమోదం ఉన్నంత కాలం సదవిలో ఉంటారు.

4. భారత రాష్ట్రపతికి సాధారణ, అత్యవసర అధికారాలు కలవు. ఆర్టికల్ 352 ప్రకారం జాతీయ అత్యవసర పరిస్థితి విధిస్తారు.

5. ఆర్టికల్ 53 ప్రకారం కార్యనిర్వహక అధికారాలు అన్ని రాష్ట్రపతికి ఉంటాయి భారత ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలు కూడ రాష్ట్రపతి పేరుమీదుగానే సాగుతాయి.

6. ఆర్టికల్ 54, 55, ప్రకారం ఎలక్టోరల్ కాలేజి ద్వారా ఎన్నుకుంటారు.

7. ఆర్టికల్ 86 ప్రకారం పార్లమెంట్‌ను ఉద్దేశించి ప్రసంగిస్తాడు ఆర్టికల్ 89 ప్రకారం ప్రతి సం॥ బడ్జెట్ సమావేశాలు ఏర్పాటు చేస్తాడు.

8. ఆర్టికల్ 110 ప్రకారం ద్రవ్యబిల్లు ప్రవేశపెట్టారు లోక్‌సభలో రాష్ట్రపతి యొక్క ముందస్తు అనుమతిలో ప్రవేశపెట్టారు, ఆర్టికల్ 109 ప్రకారం ద్రవ్యబిల్లు రాజ్యసభలో ప్రవేశ పెట్టారు.

9. ఆర్టికల్ 217, 234, న్యాయమూర్తుల నియామకం గవర్నర్ చేత చేయబడతూంది. ఆర్టికల్ 316 రాష్ట్ర పబ్లిక్ సర్వీస్ కమీషన్ చైర్మన్ నియామకం తెలయజేస్తుంది.

10. ఆర్టికల్ 213 ప్రకారం గవర్నర్ ఆర్డినేస్‌లు జారీచేస్తారు.

భారత ఆర్థికవ్యవస్థ

డైరెక్టర్: టి.ఎస్. బి.సి. స్టడీసర్కిల్ - కరీంనగర్

జాతీయ ఆదాయం

1). స్థూల అర్థశాస్త్రము (Macro Economics) నకు సంబంధించిన అతి ముఖ్యమైన భావన జాతీయాదాయము.

2). ఒక దేశ ప్రగతిని కొలవడానికి ఆదాయం ప్రాతిపదికగా చేసుకొని చాలా మంది ఆర్థికవేత్తలు ప్రయత్నించారు.

సైమన్ కుజ్వేట్స్ (1901 -1985) అనే ఆర్థిక వేత్త అమెరికా ప్రభుత్వానికి “ జాతీయాదాయం 1929-1933” అను నివేదికను సమర్పించి అందులో దేశీయ, జాతీయ, స్థూల, నికర ఉత్పత్తి విలువలను కొలవడానికి GDP, GNP, NDP, NNP అనే నాలుగు జాతీయాదాయ భావనలను పరిచయం చేశాడు. ఈ భావనలను అప్పటి అమెరికా అధ్యక్షులైన హెర్బర్ట్ హెరీవర్, రూస్ వెల్ట్ లు విరివిగా ఉపయోగించారు.

ముఖ్యమైన విషయాలు:

1. సైమన్ కుజ్వేట్స్ (1901-1985): - ఇతను అమెరికన్ ఆర్థికవేత్త.

2. GDP, GNP, NDP, NNP భావనలు పరిచయం చేశాడు.

3. 1971లో నోబెల్ బహుమతి గ్రహీత.

4. 1940 దశకంలో ఏర్పడిన ప్రపంచ బ్యాంకు, IMF లు కూడా ఈ జాతీయాదాయ భావనలకు ప్రాచుర్యం కలిపించడంతో ప్రపంచదేశాలన్నీ తమ

జాతీయదాయాన్ని GDP, GNP, NDP, NNP భావనలతో లెక్కిస్తున్నాయి. సైమన్ కుజ్వె ట్స్ చేసిన కృషికి గాను 1971లో అతనికి అర్థశాస్త్ర విభాగంలో నోబెల్ బహుమతి లభించింది.

ఆర్థిక వ్యవస్థ - రంగాలు

- 1) ప్రాథమిక రంగం
- 2) ద్వితీయ రంగం
- 3) తృతీయ రంగం

GDP (Gross Domestic Product)

ప్రయోజనాలు:

- 1) ఆర్థిక వ్యవస్థ వృద్ధిరేటును GDP లో తెలియజేస్తారు.
  - 2) వస్తు, సేవల ఉత్పత్తి పరిమాణంలో వచ్చిన పెరుగుదలను GDP సూచిస్తుంది.
  - 3) ప్రపంచ దేశాల ఆర్థిక వ్యవస్థల సామర్థ్యాన్ని GDP తో అంచనావేస్తారు.
- 5వ స్థానంలో వున్నది.
- 1st - అమెరికా
2nd - చైనా
3rd - జపాన్
4th - జర్మనీ
5th - ఇండియా (2.9 U.S. ట్రిలియన్ డాలర్లు)
6th - ఖఖ
7th - ఫ్రాన్స్
- కొనుగోలు శక్తి ఆధారంగా (PPP) 9.4 US ట్రిలియన్ డాలర్లతో USA, చైనాల తరువాత భారతదేశం మూడవ అతిపెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థగా వున్నది.
- 3) సేవారంగం = తృతీయ రంగం

GNP (Gross National Product)

ప్రయోజనాలు: -

1) ఒక దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ అంతర్గత మరియు బహిర్గత సామర్థ్యాన్ని అంచనా వేయవచ్చును.

2) GNP ద్వారా ఒక దేశం ఇతర దేశాలపై పరస్పరం ఎంత మేరకు ఆధారపడి వున్నాయో తెలుసుకోవచ్చును.

NDP (Net Domestic Product)
ప్రయోజనాలు:

- 1) దేశీయంగా చేయబడు వస్తు, సేవల ఉత్పత్తి ప్రక్రియలో తరుగుదల వలన ఎంత ఆదాయం నష్టపోతున్నామో తెలుపుతుంది.
- 2) తరుగుదలను తగ్గించడం కోసం చేయవలసిన పరిశోధనలను ప్రేరేపిస్తుంది.

NNP (Net National Product)

ప్రయోజనాలు:

- 1) ఒక దేశ జాతీయదాయాన్ని దాదాపు ఖచ్చితంగా కొలుచు జాతీయదాయ భావన NNP
- 2) NNP ని దేశ జనాభాతో భాగించి తలసరి ఆదాయం (PCI) లెక్కించవచ్చును.
- 3) GDP, GNP, NDP, NNPలలో NNPని మాత్రమే "National Income (NI)" అని సూచిస్తారు.

పశ్చలు

1. దాదాబాయి నౌరోజికి సంబంధించి ఈ క్రింది వాక్యాలలో తప్పుగా ఉన్నది?

- ఎ) ఇతని ప్రముఖ గ్రంథం - The poverty & un British Rule in India
- బి) ఇతను భారతదేశంలో తొలిసారిగా జాతీయ ఆదాయంను-శాస్త్రీయ పద్ధతిలో అంచనా వేసాడు (1867-68 లో)
- సి) ఇతని ప్రకారం భారతదేశ జాతీయ ఆదాయం - 340 కోట్లు
- డి) ఇతని ప్రకారం తలసరి ఆదాయం - రూ.20

2. V.K.R.V. రావుకు సంబంధించి ఈ క్రింది వాక్యాలలో వాస్తవం కానిది?

- ఎ) భారతదేశంలో జాతీయ ఆదాయంను తొలిసారి గా శాస్త్రీయ పద్ధతిలో అంచనా వేసాడు
- బి) 1931-32 లో జాతీయ ఆదాయం రూ.1689 కోట్లు
- సి) ఇతని అంచనా ప్రకారం తలసరి ఆదాయం రూ.62
- డి) ఇతను ఉపయోగించిన పద్ధతులు - ఉత్పత్తి, ఆదాయ, వ్యయ మదింపు పద్ధతులు

3. ఈ క్రింది వాటిని జతపర్చండి?

- 1) Poverty & un British Rule in India   A. షా & కంబట్టా
- 2) Wealth & taxable capacity of India   B. R.C. దేశాయ్
- 3) Consumer expenditure in India   C.V.K.R.V రావు
- 4) An Essay on India's National Income   D. దాదాబాయి నారోజీ
- ఎ) 1-A, 2-B, 3-సి, 4-D
- బి) 1- C, 2-A 3-B,4-D
- సి) 1- D, 2-A, 3-C,4-B
- డి) 1- D, 2-A, 3-B, 4-C

4. కేంద్ర గణాంక సంస్థ - CSO (Central Statistical Office గురించి ఈ క్రింది వాక్యాలలో తప్పు గా ఉన్నది?

- ఎ) 1951 మే, 2న దీనిని ఏర్పాటు చేసారు
- బి) కేంద్ర గణాంక సంస్థ ప్రధాన కార్యాలయం - ముంబై
- సి) 1954 నుండి 1977 వరకు- శ్వేత పత్రం రూపం

లో జాతీయ ఆదాయం అంచనా డి) 1977-2019 వరకు National Account's Statistic's నివేదికలో జాతీయ ఆదాయంను అంచనా వేసేది

ఇ) కేంద్ర గణాంక సంస్థ - Ministry of Statistic's & Peogeam Implementation మంత్రిత్వ శాఖ క్రింద పనిచేస్తుంది

5. ఈ క్రింది వాటిని జతపర్చండి:

- 1) భూమి   A. రాయల్టీ
- 2) వ్యవస్థాపన   B. వేతనం
- 3) శ్రమ   C. భాటకం
- 4) మూలధనం   D. లాభం
- 5) సాంకేతికత   E. వడ్డీ
- ఎ) 1-C,2-A, 3-B 4-E, 5-D
- బి) 1-C, 2-D, 3-B, 4-E, 5-A
- సి) 1-C, 2-A 3-D, 4-E, 5-B
- డి) 1-C, 2-D, 3-E, 4-B, 5-A

6. పారిశ్రామిక రంగం అనగా?

- 1) గ్యాస్ విద్యుత్ నీటిపారుదల
- 2) గనులు రాల్ల సేకరణ
- 3) తయారీ రంగం
- 4) నిర్మాణ రంగం
- ఎ) 1, 2, 3 మాత్రమే   బి) 1, 2, 4 మాత్రమే
- సి) 2, 3, 4 మాత్రమే   డి) 1, 2, 3, 4 మాత్రమే

7. ఈ క్రింది వాక్యాలను పరిశీలించండి?

- 1) భారతదేశంలో తొలి ఆధార సంవత్సరం : 1948-49
- 2) ప్రస్తుతం భారతదేశంలో ఆధార సంవత్సరం - 2011-12

3) ఆధార సంవత్సరంను 2011-12 నుండి 2017-18 కి మార్చాలని సూచించిన కమిటీ - ప్రొ. డోలకీయ, ప్రొ. రవీంద్ర

- ఎ) 1, 2 మాత్రమే   బి) 1, 3 మాత్రమే
సి) 2, 3 మాత్రమే   డి) 1, 2, 3 మాత్రమే

8. ఈ క్రింది వానిలో “స్థిర మూలధన వినియోగం”కు లోను అయ్యే వస్తువును గుర్తించండి?

- 1) భూమి   2) ట్రాక్టర్
3) డీజిల్   4) విద్యుత్
ఎ) 1, 2, 3 మాత్రమే   బి) 2, 3, 4 మాత్రమే
సి) 1, 2 మాత్రమే   డి) 3, 4, మాత్రమే

9. జాతీయ ఉత్పత్తికి దేశీయ ఉత్పత్తికి మధ్య బేధం?

- 1) నికర పరోక్ష పన్నులు
2) పరోక్ష పన్నులు - సబ్సిడీలు
3) నికర విదేశీ కారక ఆదాయం
4) రాబడులు - చెల్లింపులు
5) తరుగుదల
ఎ) 1, 2, 5 మాత్రమే   బి) 1, 2, 4 మాత్రమే
సి) 3, 4, మాత్రమే   డి) 2, 3, 4 మాత్రమే

10. ఈ క్రింది వాక్యాలను గమనించండి?

- 1) తరుగుదల అనగా = స్థూల ఉత్పత్తి-నికర ఉత్పత్తి
2) నికర విదేశీకారక ఆదాయం అనగా రాబడులు - చెల్లింపులు
3) నికర పరోక్ష పన్నులు అనగా పరోక్ష పన్నులు - సబ్సిడీలు
ఎ) 1, 2 మాత్రమే   బి) 2, 3 మాత్రమే
సి) 1, 3 మాత్రమే   డి) 1, 2, 3

జవాబులు

1	2	3	4	5
(బి)	(డి)	(డి)	(బి)	(బి)
6	7	8	9	10
(డి)	(డి)	(సి)	(డి)	(డి)

వివరణలు

1. ఇతను తొలిసారిగా భారత్లో జాతీయ ఆదాయం అంచనా వేశాడు. కాని శాస్త్రీయ పద్ధతిలో కాదు. జాతీయ ఆదాయంను జనాభాతో భాగిస్తే తలసరి ఆదాయం చేస్తుంది.

జనాభా - 17 కోట్లు.
తలసరి ఆదాయం - 20 రూపాయలు.
జాతీయ ఆదాయం - 340 కోట్లు.

2. ఇతను - ఉత్పత్తి, ఆదాయ మదింపు పద్ధతి మాత్రమే ఉపయోగించాడు.
వ్యవ మదింపు పద్ధతి ఉపయోగించలేదు.

3. Poverty & Un britished Rule India - దాదాబాయి నౌరోజి - NI - 340 Cr.

Wealth & Taxable Capacity at India - షా మరియు కంబట్టా - 2364 Cr.

Consumer Expenditure in India - R.C. దేశాయ్ - NI -1200 Cr.

An Essay on Indias National India - V.K.R.V. రావు - NI-1689 Cr.

4. కేంద్ర గణాంక సంస్థ ప్రధాన కార్యాలయం -
న్యూఢిల్లీ CSO-2019 నుండి పనిచేయబ్లేడు
2019 May, 23 CSO + NSSO - NSOగా
మార్చారు.

5. భూమి - భాటకం
వ్యవస్థాపన - లాభం
మూలధనం - వడ్డీ
శ్రమ - వేతనం
సాంకేతికత - రాయబ్లే.

6. ద్వితీయ రంగం + గనులు, రాల్ల సేకరణ =
పారిశ్రామిక రంగం.

7. జాతీయ ఆదాయ అంచనా కమిటీ తొలి ఆధార
సంవత్సరం 1948-49

2004-05 నుండి 2011-12 మార్చాలని
సూచించింది - కె. సుందరం

ప్రస్తుతం 2011-12 నుండి 2012-2017
మార్చాలని సూచించింది: ప్రొ. డోలకీయ, ప్రొ.
రవీంద్ర.

8. స్థిర మూలధన వినియోగం అంటే తరుగుదల
గురి అయ్యే వస్తువులు భూమి, ట్రాక్టర్ సామర్థ్యం
కోల్పోతాయి.

9. 3, 4 మాత్రమే = నికర విదేశీకారక ఆదాయం
అనగా (రాబడులు - చెల్లింపులు).

భారతదేశ భౌగోళిక శాస్త్రం

(డైరెక్టర్: టి.ఎస్. స్టడీ సర్కిల్ -
జోగులాంబ గద్వాల)

భారత దేశ - నేలలు

శిలావరణం ఉపరితలంపై ఏర్పడి ఉన్న అనేక కర్బన,
అకర్బన పోషకాలతో కూడుకొన్న పలుచని పొరనే
“నేలలు” అని పిలుస్తారు. భూమిపై వృక్షజాతుల
పెరుగదలకు, అలాగే ఒక దేశ ఆర్థికాభివృద్ధికి ఇవి
అత్యంత కీలకం. నేలలు ఏర్పడే విధానాన్ని గురించి
అధ్యయనం చేసే శాస్త్రాన్ని లిథాలజీ లేదా పీడోజెనసిస్
అంటారు. నేలల భౌతిక, రసాయనిక, ధర్మాలను
గూర్చి అధ్యయనం చేసే శాస్త్రాన్ని పెడాలజీ అని
పిలుస్తారు.

భూమి అనేది విస్తరించినటువంటి, స్వల్పకాలంలో
పునరుత్పత్తి చెందనటువంటి, దీర్ఘకాలంలో పునరుత్పత్తి
చెందేటువంటి సహజవనరు. 2 నుండి 5 సెం.మీల
మందంగల నేల ఏర్పడాలంటే 200 - 1000 సం?ల
కాలం పడుతుంది. కానీ అదే మందం గల నేల
క్షీణించడానికి కొన్ని గంటల నుండి 1 రోజు
సరిపోతుంది.

ప్రాముఖ్యత:

- వ్యవసాయాభివృద్ధిలో కీలకపాత్ర వహించే
సహజవనరులే నేలలు.
- మానవ నివాస, పారిశ్రామిక, సాంస్కృతిక
అవసరాలను తీర్చడంలో కీలక పాత్ర వహిస్తాయి.
- సహజ ఉద్భిజాలు, అడవులు, ఖనిజసంపద లాంటి
అన్ని రకాల సహజవనరులను అందిస్తాయి.
- సమస్త జీవజాతులకు (Biosphere) నిలయం.

నేల లేదా మృత్తికా వయనము (Texture of Soil)

లేదా నేలల పార్శ్వరేఖాకృతి (Soil Profile):-

• నేలలోని అనుఘటకాలను ఆధారంగా చేసుకొని నేలలను 4 క్షితిజ నమాంతర పొరలుగా విభజించవచ్చు.

ఈ పొరలనే క్షితిజాలు (Horizons) అని పిలుస్తారు.

అవి:

1) "A Horizon or Top Soil (ఉపరితల పొర)

: ఈ పొర కొన్ని అంగుళాల మందంలో ఉంటుంది.

దీనిలో అధిక పరిమాణంలో సేంద్రీయ పదార్థాలు, నేల సారవంతతను పెంపొందించే నీలి, ఆకుపచ్చ శైవలాలు, శిలీంధ్ర బూజులు

మరియు నత్రజని స్థాపక బ్యాక్టీరియాలైన లైజోబియం, ఆజెటోబ్యాక్టర్, క్లాస్ట్రీడియం, వినత్రీకరణ బ్యాక్టీరియాలైన అమ్మోనీ ఫెరస్, డైనెట్రీఫెరస్ లాంటి బ్యాక్టీరియాలను కలిగి ఉంటుంది. అందువలన ఈ పొర వృక్ష సంపదకు, పంటలకు ప్రధానమైనది.

2) "B" Horizon (రెండవ పొర): దీనిలో ఉపరితల మృత్తిక నుంచి అధఃక్షాళన ప్రక్రియ ద్వారా వచ్చిన సేంద్రీయ పదార్థాలు, లవణాలు, మన్ను కణాలు ఉంటాయి.

3) "C" Horizon (మూడవ పొర): దీనిలో శైథిల్యానికి లోనైన శిలలు ఉంటాయి.

4) "D" Horizon (నాలుగవ పొర): ఇది మాతృశిలలతో నిర్మితమై ఉంటుంది.

ప్రశ్నలు

1. ఈ క్రింది వాటిని జతపరచండి.

నేలలు విస్తీర్ణం	శాతం
a) శుష్క నేలలు	1. 3.70%
b) పీట్ నేలలు	2. 4.42%

c) ఎర్ర రాతి మృత్తికలు 3. 18.49%

d) ఎర్ర నేలలు 4. 43.36%

5. 1.17%

కోడ్లు:

ఎ) a-2, b-1, c-3, d-5

బి) a-5, b-3, c-2, d-1

సి) a-2, b-5, c-1, d-3

డి) a-3, b-2, c-4, d-1

2. మృత్తిక క్రమక్షయానికి గల కారణాలకు సంబంధించి క్రింది వాక్యాలను పరిశీలించుము. పంట పొలాల్లో ?

a. పశువులు మేపకపోవడం

b. అటవీ నిర్మూలన

c. పోడు వ్యవసాయ విధానాలు

d. రసాయనిక ఎరువులు పరిమితికి మించి వినియోగించడం.

పై వానిలో సరికాని వాటిని గుర్తించుము.

ఎ) d మాత్రమే బి) b మరియు c

సి) a మరియు d డి) a మాత్రమే

3. ఈ క్రింది వాటిని జతపరచండి.

జాబితా I

జాబితా II

a) నేలల గురించి

1. పెడోజెనేసిస్

b) నేలల పుట్టుక గురించి

2. లిథాలజీ

c) మృత్తికల స్వభావం గురించి

3. ఆర్నీథాలజీ

4. పెడాలజీ

కోడ్లు:

ఎ) a-2, b-1, c-3

బి) a-4, b-1, c-2

సి) a-4, b-3, c-2

డి) a-1, b-2, c-3

4. ఈ క్రింది వాటిని జతపరచండి .

నేలలు	PH విలువ
a) లాటరైట్ నేలలు	1. 7.8 నుండి 8.7 మధ్య
b) నల్లరేగడి నేలలు	2. 6.5 నుండి 7.5 మధ్య
c) ఎర్ర నేలలు	3. 6.0 నుండి 7.5 మధ్య
	4. 6.0 నుండి 6.8 మధ్య

కోడ్లు:

- ఎ) a-4, b-1, c-3
- బి) a-3, b-1, c-2
- సి) a-1, b-2, c-3
- డి) a-4, b-3, c-2

5. మృత్తిక క్రమక్షయ నివారణకు తీసుకోవలసిన చర్యల గురించి క్రింది ప్రవచనాలను పరిశీలించుము.

- a) పొలము సరిహద్దు గట్ల వెంబడి కందకాలు తవ్వాలి.
- b) పంట పొలాల్లో ఏర్పడిన అవనాలికలను మట్టితో పూడ్చాలి.
- c) ప్రవాహాలకు అడ్డుగా చెక్ డ్యాంలను నిర్మించాలి.
- d) మృత్తికా ఆరోగ్య కార్డులను ప్రవేశ పెట్టడం.

పైన ఇచ్చిన ప్రవచనాలలో సరైనది/సరైనవి ఏవి?

- ఎ) a మరియు d మాత్రమే
- బి) b మరియు c మాత్రమే
- సి) a, b, d లు మాత్రమే
- డి) a, b, d లు మాత్రమే
- ఇ) a, b, c, d లు అన్నీ

6. ఒండ్రు మట్టి నేలలు గురించి క్రింది ప్రకటనలు చదవండి.

- a) ఒండ్రు మట్టి నేలలు భారత భౌగోళిక విస్తీర్ణంలో 43.36% లో విస్తరించి ఉన్నాయి.
- b) ఈ నేలలు “ఇన్ సిటు” రకానికి చెందినవి.
- c) ఈ నేలలో పొటాషియం ఎక్కువగానూ, పాస్ఫరస్ తక్కువగానూ ఉంటాయి.
- d) ఈ నేలలు బాష్పీభవన ఉత్పన్నం కంటే వర్షపాతం ఎక్కువగా అయినప్పుడు ఆమ్ల స్వభావాన్ని కలిగి ఉంటాయి.

పై ప్రకటనలలో సరైనది/సరైనవి ఏవి?

- ఎ) a, b మరియు c
- బి) a, c మరియు d
- సి) b, c మరియు d
- డి) a, b, c, d

7. “నల్ల రేగడి నేలలు” గురించి క్రింది ప్రకటనలు చదవండి.

- a) దేశ భూ భాగంలో దాదాపు 15.09 శాతం ఆక్రమించి ఉన్నాయి.
- b) ఈ మృత్తికల క్షార స్వభావం (PH) విలువ 6.0 నుంచి 7.5 మధ్య ఉంటుంది.
- c) ఈ నేలలు ప్రధానంగా బసాల్ట్ శిలల శైథిల్యం వలన ఏర్పడ్డాయి.
- d) ఈ నేలలో భాస్వరం, నైట్రోజన్ శాతం ఎక్కువగా, ఇనుము, కాల్షియం శాతం తక్కువగా ఉంటుంది.

పై వాటిలో సరికాని వాటిని గుర్తించండి

- ఎ) b మాత్రమే
- బి) a మరియు c
- సి) c మాత్రమే
- డి) b మరియు d

8. “ఎర్ర నేలలు” గురించి క్రింది ప్రకటనలలో సరిఅయిన వాటిని గుర్తించండి.

- a) ఈ నేలలు భారత భూ భాగంలో రెండవ స్థానాన్ని ఆక్రమించాయి.
- b) ఈ నేలలు ప్రధానంగా గ్రానైట్ శిలల శైథిల్యం వలన ఏర్పడుతాయి.
- c) తెలంగాణలో ఈ నేలలను ‘చలక నేలలు’ అని పిలుస్తారు.
- d) అధిక ఉష్ణోగ్రత వలన తక్కువ వర్షపాతం వలన ఈ మృత్తికలు ఏర్పడుతాయి.

- ఎ) a, b, d
- బి) a, b, d
- సి) b, c, d
- డి) a, b, c, d

9. ఈ క్రింది వాటిని జతపరచండి.

పరిశోధన కేంద్రం	ప్రదేశం
a) సాయిల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా	1. ఆగ్రా (ఉత్తరప్రదేశ్)
b) హిమాలయ నేలలు	2. బళ్లారి (కర్ణాటక)
c) యమునా అవనాలిక ప్రాంతం	3. కలకత్తా (పశ్చిమ బెంగాల్)
d) నల్ల రేగడి మృత్తిక	4. కోట (రాజస్థాన్)

5. డెప్రోడూన్
(ఉత్తరాఖండ్)

కోడ్లు:

- ఎ) a-3, b-5, c-1, d-2
బి) a-3, b-2, c-4, d- 1
సి) a-4, b-5, c-2, d-3
డి) a-5, b-3, c-2, d -1

10. క్రింది వాటిని పరిశీలించుము.

ప్రతిపాదన (A) : నల్లరేగడి నేలలు ప్రతి పంటకు అనుకూలమైనవి.

కారణం (R) : నల్ల రేగడి నేలలకు నీటిని నిలువ చేసుకొనే సామర్థ్యం ఎక్కువగా ఉన్నందున, నీటి పారుదల సౌకర్యాలు లేని

వ్యవసాయ సాగువిధానాలకు ఇవి అనుకూలమైనవి.

- ఎ) (A) మరియు (R) నిజమైనవి, (A) కి (R) సరైన వివరణ
బి) (A) మరియు (R) నిజమైనవి, కానీ (A) కి (R) సరైన వివరణ కాదు
సి) (A) నిజమైనది, (R) నిజమైనది కాదు.
డి) (A) నిజమైనది కాదు, (R) నిజమైనది.

జవాబులు

1	2	3	4	5
(సి)	(డి)	(బి)	(ఎ)	(ఇ)
6	7	8	9	10
(బి)	(డి)	(డి)	(ఎ)	(ఎ)

వివరణలు

1. భారత దేశం లో శుష్క నేలలు/ఎడారి ఇసుక నేలలు దేశ భూభాగం లో 4.42% విస్తీర్ణం ఆక్రమించి ఉన్నాయి. పీట్

నేలలు/జీవ సంబంధ నేలలు 1.17% విస్తీర్ణం, ఎర్ర రాతి మృత్తికలు/లాటరైట్ నేలలు 3.70% విస్తీర్ణం, ఎర్ర నేలలు 18.49% విస్తీర్ణం కలిగి ఉన్నాయి.

2. మృత్తిక క్రమక్షయానికి గల కారణాలు :

1. అటవీ నిర్మూలన
2. పంటపొలాల్లో పశువులు మేపడం
3. అశాస్త్రీయ వ్యవసాయ పద్ధతులు
4. విస్తాపనా వ్యవసాయం
5. రసాయనిక ఎరువులు మరియు పురుగుమందులను పరిమితికి మించి వినియోగించడం.
6. పోస్ట్ వ్యవసాయ విధానాలు.

3. భూమి ఉపరితలంపై వదులుగా ఉన్న పొరనే “నేల అంటారు. నేలల గురించి అధ్యయనం చేసే శాస్త్రాన్ని ‘పెడాలజీ’ లేదా ‘ఎడపాలజీ’ అంటారు. నేలల పుట్టుకను గురించి అధ్యయనం చేసే శాస్త్రాన్ని ‘పెడోజెనేసిస్’ అని అంటారు. భూ ఉపరితలంపై శైథిల్యం చెందిన శిలా శకలాలు, కుళ్లిన జంతు, వృక్ష సంబంధ పదార్థాల పలాచాటి పొరనే ‘మృత్తిక’ అని పిలుస్తారు. మృత్తికల స్వభావం గురించి అధ్యయనం చేసే శాస్త్రాన్ని ‘లిథాలజీ’ అని అంటారు.

4. లాటరైట్ నేలలు : -ఇవి అతి తక్కువ సారవంతమైన

నేలలు - ఈ మృత్తికల నిర్మాణం ఎక్కువ లోతులో శైథిల్యం ప్రక్రియ వల్ల జరుగుతాయి. ఈ శైథిల్యం ప్రక్రియ కొన్ని మీటర్ల వరకు ఉంటుంది. ఈ మృత్తికల PH విలువ 6 నుంచి 6.8 వరకు ఉంటుంది.

నల్లరేగడి నేలలు - ఇవి లోతుగాను, మెత్తగాను ఉంటాయి. కొన్ని నేలలు జిప్సాన్ని కలిగి ఉంటాయి. మరికొన్ని నేలల్లో జిప్సం ఉండదు. ఈ నేలలు PH విలువ 8 నుంచి 8.7 వరకు ఉంటుంది.

ఎర్ర నేలలు: ఈ నేలలు PH విలువ 6 నుంచి 7.5 వరకు ఉంటుంది.

5. మృత్తిక క్రమక్రమ నివారణకు తీసుకోవలసిన చర్యలు

- పొలము సరిహద్దు గట్ల వెంబడి కందకాలు తవ్వాలి.
- పంట పొలాల్లో ఏర్పడిన అవనాలికలను మట్టితో పూడ్చాలి.
- ప్రవాహాలకు అడ్డుగా చెక్ డ్యాంలను నిర్మించాలి.
- మృత్తికా ఆరోగ్య కార్డులను ప్రవేశ పెట్టడం.
- గల్ఫ్ లిఫ్టింగ్ ను చేపట్టాలి. (సాగుభూమిలో నిటారుగా ఏర్పడిన భూమి కోతను పూడ్చివేయడం)
- కాంటూర్ ప్లవ్వింగ్ విధానాన్ని చేపట్టాలి. అనగా భూమి వాలుకు అడ్డంగా కాంటూర్లను అనుసరించి పొలాన్ని దున్నాలి.
- పొలము సరిహద్దు గట్లకు వెంబడి కందకాలు తవ్వాలి.

6. ఒండ్రు మట్టి నేలలు భారత భౌగోళిక విస్తీర్ణంలో 43.36% లో విస్తరించి ఉన్నాయి. ఈ నేలలు 143 మిలియన్ హెక్టార్లతో భారత భూభాగం లో భాగమై ఉన్నాయి. ఈ నేలలు ఎక్స్ సిటు రకానికి చెందినవి. దేశం లోని మిగతా నేలలు “ఇన్ సిటు” రకానికి చెందినవి. ఈ నేలలు ఇసుక, లోమ్ మరియు బంక మట్టి తో కూడి ఉంటాయి. ఈ నేలలో పొటాషియం ఎక్కువగానూ, పాస్పరస్ తక్కువగానూ ఉంటాయి. సాధారణంగా ఇవి క్షార స్వభావాన్ని కలిగి ఉంటాయి. ఈ నేలలు బాష్పీభవన ఉత్పన్నం కంటే వర్షపాతం ఎక్కువగా అయినపుడు ఆమ్ల స్వభావాన్ని కలిగి ఉంటాయి.

7. నల్ల రేగడి నేలలు : దేశ భూ భాగంలో దాదాపు 15.09 శాతం ఆక్రమించి 5.46 లక్షల చ.కి.మీ ల విస్తీర్ణం లో విస్తరించి ఉన్నాయి . ఈ నేలలు ప్రధానంగా బసాల్ట్ శిలల శైథిల్యం వలన ఏర్పడ్డాయి. ఈ మృత్తికల క్షార స్వభావం (PH) విలువ 7.8 నుంచి 8.7 మధ్య

ఉంటుంది. ఈ నేలలో ఇసుము, కాల్షియం శాతం ఎక్కువగా భాస్వరం, నైట్రోజన్, సేంద్రీయ పదార్థం శాతం తక్కువగా ఉంటుంది.

8. ఎర్ర నేలలు: దేశ భూ భాగంలో ఈ నేలలు 18.49% ఆక్రమించి భారత భూభాగంలో రెండవ స్థానాన్ని పొందాయి. ఈ నేలలు ప్రధానంగా గ్రానైట్ శిలల శైథిల్యం వలన ఏర్పడుతాయి. తెలంగాణలో ఈ నేలలను ‘చలక నేలలు/ దుబ్బ నేలలు’ అని పిలుస్తారు. అధిక ఉష్ణోగ్రత వలన తక్కువ వర్షపాతం వలన ఈ మృత్తికలు ఏర్పడుతాయి.

9. పరిశోధన కేంద్రాలు

ప్రదేశం	ప్రాంతం
నల్లరేగడి మృత్తిక పరిశోధనా కేంద్రం	బళ్లారి (కర్నాటక)
హిమాలయ నేలల పరిశోధనా కేంద్రం	డెహ్రాడూన్ (ఉత్తరాఖండ్)
యమునా అవనాలిక పరిశోధనా కేంద్రం	ఆగ్రా (ఉత్తరప్రదేశ్)
సాయిల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా	కలకత్తా (పశ్చిమబెంగాల్)
రాజస్థాన్ అవనాలిక పరిశోధనా కేంద్రం.	కోట (రాజస్థాన్)

10. నల్లరేగడి నేలలు ప్రతి పంటకు అనుకూలంగా ఉండటం చేత వీటిని బ్లాక్ కాటన్ సాయిల్స్ అని వీటినే తనను తాను దున్నుకునే నేలలు అని పిలుస్తారు. ఇవి ఎక్కువగా బంకమట్టితో ఉండి, తేమను నిల్వ ఉంచుకునే శక్తి కలిగి ఉంటాయి. నిదానంగా పీల్చుకొనే గుణం, అంతే నిదానంగా తేమను పోగొట్టుకొనే గుణం ఉండటంవల్ల ఈ నేలలలో ఎక్కువ కాలంపాటు తేమ ఉంటుంది.

భారత దేశ చరిత్ర

(డైరెక్టర్: టి.ఎస్. బి.సి. స్టడీ సర్కిల్ -
నిజామాబాదు)

సింధు లోయ నాగరికత

సింధు లోయ నాగరికత (క్రీస్తు శక పూర్వం” (క్రీ.పూ. లేదా క్రీ.పూ. శ. పూ). 2500-1750) ప్రస్తుత భారత దేశం, పాకిస్తాన్ లోగల గుగర్ హక్రా, సింధు నదుల పరీవాహక ప్రాంతంలో విలసిల్లిన అతి ప్రాచీన నాగరికత. ఇది ప్రాథమికంగా పాకిస్తాన్ లో గల సింధ్, పంజాబ్ ప్రావిన్సులలో, పశ్చిమం వైపు బెలూచిస్తాన్ ప్రావిన్సు వైపుకు కేంద్రీకృతమైనట్లు తెలుస్తుంది. ఇంకా ఆప్లనిస్తాన్, తుర్కమేనిస్తాన్, ఇరాన్ దేశాలలో కూడా ఈ నాగరికతకు సంబంధించిన శిథిలాలను వెలికి తీయడం జరిగింది. ఈ నాగరికతకు చెందిన హరప్పా నగరం మొదటగా వెలికి తీయుటచే ఇది సింధు లోయ హరప్పా నాగరికత అని పిలువబడుతున్నది. సింధు నాగరికత మెసొపొటేమియా, ప్రాచీన ఈజిప్టు కంచు యుగాలకు సమకాలికమైన అతి ప్రాచీన నాగరికతల్లో ఒకటి. అత్యంత అభివృద్ధి చెందిన దశగా గుర్తించబడిన నాగరికతను హరప్పా నాగరికతగా పేర్కొంటారు. ఈ నాగరికతకు సంబంధించిన తవ్వకాలు 1920వ సంవత్సరం నుండి జరుగుతున్నా అత్యంత ప్రాముఖ్యత కలిగిన వివరాలు మాత్రం 1999లోనే వెలువడ్డాయి. ఈ నాగరికతనే ఒక్కోసారి సింధు ఘగ్గర్-హక్రా నాగరికత అని లేదా సింధూ-సరస్వతి నాగరికతగా కూడా అభివర్ణిస్తారు. ఋగ్వేదంలో వర్ణించబడిన సరస్వతి నదిని ఘగ్గర్ హక్రా నదిగా గుర్తించడం వల్ల ఇలా పిలవబడుతున్నది. కానీ భాష, ప్రాంతీయతల ఆధారంగా

దీనిపై భిన్నాభిప్రాయాలు వ్యక్తమవుతున్నాయి. సాంకేతికంగా బాగా అభివృద్ధి చెందిన వట్టణపు నాగరికత ఈ ప్రాంతంలో విలసిల్లినట్లుగా స్పష్టమైన చారిత్రక ఆధారాలు ఇక్కడి త్రవ్వకాల్లో దొరికాయి. ఇక్కడి మునిసిపల్ టౌన్ ప్లానింగ్ ప్రమాణాలను పరిశీలిస్తే వీరు వట్టణాలను అభివృద్ధి చేయడంలో సిద్ధహస్తులని, పరిశుభ్రతకు అత్యధిక ప్రాధాన్యతనిచ్చేవారని తెలుస్తోంది. ఈ కాలంలో జీవించిన ప్రజలు పొడవు, ద్రవ్యరాశి, కాలాలను మొదలైన రాశులను చాలావరకు కచ్చితంగా కొలవగలిగినట్లు ఆధారాలున్నాయి. అనేక రకాలైన శిల్పాలు, ముద్రలు, పింగాణీ, మట్టి పాత్రలు, ఆభరణాలు, మానవశరీర శాస్త్రాన్ని వివరంగా విపులీకరించే అనేక టెర్రాకోట బొమ్మలు, ఇత్తడి వస్తువులు మొదలైనవి ఎన్నో త్రవ్వకాలు జరిపిన ప్రదేశంలో లభించాయి. సింధు లోయ ఆహారోత్పత్తిలో స్వయం సంవృద్ధి కలిగి ఉండేదని తెలుస్తోంది. మేర్గర్ ప్రజలు ఆ ప్రాంతంలోనే పండించిన గోధుమలు, బార్లీలు వాడినట్లు ఋజువైంది. 400కి (600 దాకా ఉండవచ్చునని కొద్దిమంది భావన) పైగా గుర్తులు వివిధ ముద్రల్లోనూ, పింగాణీ పాత్రలపైనా, ఇంకా కొన్ని వస్తువుల పైనా కనుగొనబడ్డాయి. ధోలావీరా పట్టణానికి లోగడ ఉన్న కోట ద్వారం వద్ద వేలాడదీసిన పలక మీద కొన్ని గుర్తులు ముద్రించబడి ఉన్నాయి. “ (క్రీస్తుపూర్వం) 1800 వచ్చేసరికి నెమ్మదిగా ఈ నాగరికత బలహీనపడటం మొదలైంది. క్రీస్తుపూర్వం 1700 శతాబ్దానికల్లా దాదాపు అన్ని నగరాలూ పాడుబడిపోయాయి. కానీ సింధు లోయ నాగరికత ఉన్నట్టుండి మాయమైపోలేదు. దీని ప్రభావాలు తరువాత వచ్చిన నాగరికతల్లో కనిపిస్తూనే ఉన్నాయి.

ప్రశ్నలు

1. క్రింద రెండు స్టేట్‌మెంట్‌లు ఇవ్వబడ్డాయి:

ప్రకటన (A): హరప్పా నాగరికత ప్రజలు అక్కడి టైగ్రస్ మరియు యూఫ్రేట్స్ బేసిన్లు ప్రజలతో వాణిజ్య సంబంధాలు కలిగి ఉన్నారని చెబుతారు.

కారణం (R): మెసోపొటేమియా వాణిజ్య సంబంధాల పరికల్పనను ధృవీకరించడానికి పురావస్తు ఆధారాలు లేవు పై స్టేట్‌మెంట్‌ల దృష్ట్యా, క్రింద ఇచ్చిన ఆప్షన్‌ల నుండి సరైన సమాధానాన్ని ఎంచుకోండి.

కోడ్‌లు:

ఎ) A మరియు R రెండూ నిజం మరియు R అనేది A

యొక్క సరైన వివరణ.

బి) A మరియు R రెండూ నిజం, కానీ R అనేది A యొక్క

సరైన వివరణ కాదు.

సి) A నిజం, కానీ R తప్పు

డి) A తప్పు, కానీ R నిజం

2. జాబితా-I ని జాబితా-II తో సరిపోల్చండి మరియు దిగువ ఇవ్వబడిన కోడ్ల నుండి సరైన సమాధానాన్ని ఎంచుకోండి జాబితాలు.

జాబితా-I

జాబితా-II

(హరప్పా స్థిరనివాసం)

(నది)

A. లోథల్

1. సింధు

B. కాశీబంగన్

2. సల్తెజ్

C. రోపర్

3. రవి

D. హరప్పా

4. ఘగ్గర్

E. మొహెంజోదారో

5. భోగవో

A B C D E

ఎ) 5 4 2 3 1

బి) 2 5 1 4 3

సి) 4 5 2 3 1

డి) 5 4 3 2 1

3. జాబితా-I ని జాబితా-II తో సరిపోల్చండి మరియు దిగువ ఇవ్వబడిన కోడ్ల నుండి సరైన సమాధానాన్ని ఎంచుకోండి జాబితాలు

జాబితా-I

జాబితా-II

A) హరప్పా

1. దయా రామ్

సాహ్ని

B) మొహెంజోదారో

2. రాఖల్‌దాస్ బెనర్జీ

C) లోథల్

3. అమలానంద్ ఘోష్

D) కాశీబంగన్

4. S.R. రావు

A B C D

ఎ) 1 2 3 4

బి) 2 1 4 3

సి) 1 2 4 3

డి) 4 2 1 3

4. కింది జతలలో ఏది సరిగ్గా సరిపోలింది?

జాబితా-I

జాబితా-II

A. మండ

1. జమ్మూ మరియు

కాశ్మీర్

B. సుత్కంఠెండోర్

2. బలూచిస్తాన్

C. దైమాబాద్

3. మహారాష్ట్ర

D. అలంగీర్‌పూర్

4. ఉత్తరప్రదేశ్

దిగువ ఇవ్వబడిన కోడ్ల నుండి సరైన

సమాధానాన్ని ఎంచుకోండి:

కోడ్‌లు:

ఎ) 1, 3 మరియు 4

బి) 2, 3 మరియు 4

సి) ఇవన్నీ

డి) ఇవేవీ కాదు

5. జాబితా-I ని జాబితా-II తో సరిపోల్చండి మరియు దిగువ ఇవ్వబడిన కోడ్ల నుండి సరైన సమాధానాన్ని ఎంచుకోండి జాబితాలు:

జాబితా-I

జాబితా-II

A హరప్పా

1. వర్మెన్ క్వార్టర్స్

B. లోథాల్

2. డాక్యూర్ట్

C. కాళీబంగన్

3. డ్యాన్సింగ్ గర్ల్

D. మొహెంజొదారో

4. ఫ్రోడ్ ల్యాండ్

A B C D

ఎ) 3 4 2 1

బి) 4 3 2 1

సి) 1 2 3 4

డి) 1 3 2 4

6. కింది ప్రదేశాలలో కొన్ని (లు) గుంతల

నివాసాలకు సంబంధించి పురావస్తు ఆధారాలను

వెల్లడించాయి ఆ సైట్లు ఏవి?

1. ధోలవీర

2. బుర్జాహెలామ్

3. గుప్తూల్

4. షార్బుగాయ్

ఎ) 1, 2 మరియు 3

బి) 2 మరియు 3

సి) 3 మరియు 4

డి) 1, 2, 3 మరియు 4

4

7. హరప్పా సందర్భంలో కొన్ని జంతువుల

సాక్ష్యం చాలా అరుదు:

1. గేదె

2. ఒంటె

3. గుర్రం

4. పంది

సరైన కలయికను ఎంచుకోండి:

ఎ) అన్నీ

బి) 1, 2 మరియు 3

సి) కేవలం 3

డి) కేవలం 2 మాత్రమే

8. కొన్ని వ్యాధులకు నివారణగా ట్రెఫినేషన్

యొక్క సాక్ష్యం క్రింది వాటిలో కొన్ని నుండి

వచ్చింది

1. లోథాల్

2. హరప్పా

3. బుర్జాహెలామ్

4. కాళీబంగన్

కింది కలయికల నుండి సరైన సమాధానాన్ని ఎంచుకోండి.

ఎ) అన్నీ

బి) 1, 2 మరియు 3

సి) 1, 3 మరియు 4

డి) 2, 3 మరియు 4

9. గుర్రపు అవశేషాలు ఇక్కడ కనుగొనబడ్డాయి:

I) సుర్కోటడ

II) కాళీబంగన్

III) ధోలవీర

IV) మండ

కింది వాటిలో సరైన సమాధానాన్ని ఎంచుకోండి:

ఎ) I, II మరియు III

బి) II, IV

మరియు I

సి) I, III మరియు IV

డి) I మరియు III

III

10. హరప్పా నాగరికతకు సంబంధించి కింది

వాటిలో కొన్ని సరైనవి.

1. గోధుమలలో మూడు ప్రధాన రకాలు

ఏర్పడతాయి

2. మూడు రకాల బార్లీని సాగు చేశారు

3. కందులు సాగు చేశారు

4. నూనె గింజలలో, ఆవాలు, లిస్సీడ్ మరియు

సువ్వులు కనుగొనబడ్డాయి అవి ఏవి?

ఎ) 1,2,3 మరియు 4

బి) 3 మరియు 4

సి) 4

డి) 1,2 మరియు 3

మాత్రమే

జవాబులు

1	2	3	4	5
(సి)	(ఎ)	(సి)	(సి)	(డి)
6	7	8	9	10
(బి)	(బి)	(సి)	(ఎ)	(ఎ)

జనరల్ సైన్స్

(డైరెక్టర్: టి.ఎస్. బి.సి. స్టడీ సర్కిల్ -
సంగారెడ్డి)

జన్యు శాస్త్రము

జన్యు శాస్త్రానికి బీజంవేసిన వారిలో గ్రేగర్ జోహాన్ మెండల్ ప్రథముడు. మెండల్ పైనమ్ సటెవమ్ (బఠాని మొక్క) పై చేసిన అనేక ప్రయోగాల మూలంగా అనువంశిక లక్షణాలు ఒక తరం నుంచి మరొక తరానికి ఏ విధంగా సంక్రమిస్తాయో తెలిసింది. మెండల్ తాత్విక వివరణలు ప్రస్తుతం అనువంశిక సూత్రాలుగా స్థాపించబడ్డాయి. వాటిలో అలీనత సూత్రం, స్వతంత్ర వ్యూహన సూత్రం ముఖ్యమైనవి. మెండల్ జన్యుశాస్త్ర పితామహునిగా పిలువబడ్డాడు. మెండల్ ఊహించిన బాహ్య లక్షణ కారకాలను జోహాన్సన్ జన్యువులని పిలిచాడు.

మెండల్ తర్వాత శాస్త్రవేత్తలు అనేక ప్రయోగ పలితాలలో కేంద్రకామ్లలే అనువంశిక ప్రమాణాలని నిరూపించారు. వీరిలో గ్రీఫిక్ నిర్వహించిన పరివర్తన ప్రయోగం ఏవరి, మెక్లీయాడ్, మెక్కార్టీ నిర్వహించిన ప్రయోగాలు, హార్వే మరియు ఛేస్లు నిర్వహించిన మిలిత ప్రయోగాలు ప్రధానమైనవి. వాటన్, క్రీక్లు డిఎన్ఎ ద్వీ సర్ఫీల నిర్మాణాన్ని ఆవిష్కరించారు. ఇది ఆధునిక అణుజీవ శాస్త్రానికి పునాదివేసింది. దీని వల్ల ఒక తరం నుంచి మరొక తరానికి జననమాచారాన్ని సంక్రమింప చేయడానికి డిఎన్ఎ ప్రతి కృతి చెందవలసి ఉంటుందని తెలిసింది.

సాధారణ మానవుడు తల్లి, తండ్రి నుంచి 23 చొప్పున 46 క్రోమోజోములను కలిగి ఉంటాడు. వాటిలో 22

లింగ సహాల్గుత చూపని క్రోమోజోములు, ఒక జత లింగ సహాల్గుత క్రోమోజోములు. కొన్ని సందర్భాలలో తండ్రి శుక్రకణంలో లోపంవల్ల కాని, తల్లి అండ కణంలో లోపంవల్ల కాని శిశువు 46 కంటే ఎక్కువ క్రోమోజోములు పొందవచ్చును. ఎదిగే పిండంలో క్రోమోజోము జతకు బదులు 3 క్రోమోజోములుంటే ఆ స్థితిని ట్రైసోమీ అంటారు. ఒక క్రోమోజోము ఎక్కువైన, తక్కువైన జన్యు అవక్రమ లక్షణాలు కలిగి ఉంటాడు.

ప్రశ్నలు

1. క్రింద ఇవ్వబడిన పట్టికలోని శాస్త్రవేత్తలు, వారి ఆవిష్కరణలను జతపరచండి.

1. వాల్టర్ సట్టన్	A. పెన్సిలిన్
2. స్టాన్లె కోహెన్	B. డిఎన్ఎ డబుల్ హెలికల్

నిర్మాణం

3. అలెక్జాండర్ ఫ్లెమింగ్ C. క్రోమోజోమ్ ఆధారిత అనువంశికత

4. జెమ్స్ డి. వాట్సన్	D. DNA		
1	2	3	4
ఎ) D	A	B	C
బి) D	B	A	C
సి) A	C	B	D
డి) C	A	B	D

2. జన్యు సంకేతం కారణం:

A. ప్రోటీన్ తయారైన తరువాత అన్ని ఆమ్లైన్ ఆమ్లాల సంకేతాలన్ని క్షీణించి పోవును.

B. ఒకటికంటే సంకేతాలు అనేక అమ్లైన్ ఆమ్లాలకు సంకేతాలుగా ఉంటాయి. వాటిలో ఒకటి మాత్రమే క్షీణిస్తుంది.

C. అధిక అమైన్ ఆమ్లాలు ఒకటి కంటే ఎక్కువ సంకేతాలను కలిగి ఉంటాయి.

పైన పెర్కొన్న వాక్యాలలో ఏది/ ఏవి సరైనవి

- ఎ) A మాత్రమే   బి) A మరియు C
సి) C మాత్రమే   డి) B మాత్రమే

3. క్రింద తెలిపిన జన్యు అనుక్రమాలను మానవునిలో గమనించండి ?

- A. డాన్సిండ్రోమ్   B. హిమోఫిలియా
C. లేసహ్నెహాన్ సిండ్రోమ్   D. తలసిమియా

క్రింద తెలిపిన ఏ అనుక్రమం లైంగికత్వానికి అనుబంధమైనది

- ఎ) B మరియు C   బి) A మరియు C
సి) B మరియు D   డి) A, B మరియు C

4. A. ఎదిగే పిండములో క్రోమోజోము జతకు బదులు 3 క్రోమోజోములుంటే ఆ స్థితిని ట్రైసోమీ అంటారు.

ఆర్. ఒక క్రోమోజోము ఎక్కువైన, తక్కువైన జన్యు అవక్రమ లక్షణాలు కలిగి ఉంటాడు.

1. A మరియు ఆర్ సత్యం. A కు ఆర్ సరైన వివరణ
2. A మరియు ఆర్ సత్యం. A కు ఆర్ సరైన వివరణ కాదు
3. A సత్యం మరియు ఆర్ అసత్యం.
4. A మరియు ఆం రెండూ అసత్యం.

5. డిఎన్ఏ ద్వీ సర్పీల నిర్మాణాన్ని ఎవరు ఆవిష్కరించారు?

- A. మెండల్   B. వాట్సన్
C. క్రిక్   D. గ్రిఫిత్

- ఎ) A మరియు C   బి) A మరియు D
సి) B మరియు C   డి) A మరియు B

6. జన్యు శాస్త్రానికి బీజంవేసిన వారిలో ప్రథముడు ఎవరు?

- A. గ్రేగర్ జోహాన్ మెండల్   B. వాట్సన్
C. క్రిక్   D. గ్రిఫిత్

- ఎ) A మరియు C   బి) A మాత్రమే
సి) B మరియు C   డి) A మరియు B

7. ఎవరి తర్వాత శాస్త్రవేత్తలు అనేక ప్రయోగ పరితాలలో కేంద్రకాప్లు అనువంశిక ప్రమాణాలని నిరూపించారు?

- A. గ్రేగర్ జోహాన్ మెండల్   B. వాట్సన్
C. క్రిక్   D. గ్రిఫిత్

- ఎ) A మరియు C   బి) B మరియు C
సి) A మాత్రమే   డి) A మరియు B

8. A. సాధారణ మానవుడు తల్లి, తండ్రి నుంచి 23 చొప్పున 46 క్రోమోజోములను కలిగి ఉంటాడు.

ఆర్. వాటిలో 23 లింగ సహోలగ్నుత చూపని క్రోమోజోములు, ఒక జత లింగ సహోలగ్ను క్రోమోజోములు, రెండు జత లింగసహో లగ్ను క్రోమోజోములు .

- ఎ) A మరియు ఆర్ సత్యం. A కు ఆర్ సరైన వివరణ
బి) A మరియు ఆర్ సత్యం. A కు ఆర్ సరైన వివరణ కాదు
సి) A సత్యం మరియు ఆర్ అసత్యం
డి) A మరియు ఆం రెండూ అసత్యం

అరిద్వైటిక్

(డైరెక్టర్: టి.ఎస్. బి.సి. స్టడీ సర్కిల్- ఖమ్మం)

సమయం మరియు దూరం

9. రీకాంబినెంట్ డిఎన్ఏ సంకేతికతను కనుగొన్నవారు ఎవరు?

- A. హరగోవింద్ ఖురానా   B. జె.డి. వాట్సన్
C. సట్టన్   D. స్టాన్లీ కోహెన్
ఎ) A మరియు సి   బి) B మాత్రమే
సి) A మాత్రమే   డి) A మరియు B

10. డౌన్‌సిండ్రోమ్ భాదితులలో ఎన్ని క్రోమోజోములు ఉంటాయి?

- A. 47   B. 46   C. 48   D. 45
ఎ) C మాత్రమే   బి) B మాత్రమే
సి) A మాత్రమే   డి) D మాత్రమే

జవాబులు

1	2	3	4	5
(సి)	(సి)	(ఎ)	(ఎ)	(సి)
6	7	8	9	10
(బి)	(సి)	(సి)	(బి)	(డి)

పరిచయం : ఏదైనా ప్రవేశ పరీక్షకు సమయం & దూరం చాలా ముఖ్యమైన అధ్యాయాలలో ఒకటి. ఈ అధ్యాయం యొక్క భావనలు ఇతర రెండు అధ్యాయాలు అంటే “రైట్లు” మరియు “పడవలు & ప్రవాహాలు”తో నమర్థవంతంగా వ్యవహరించడంలో మీకు సహాయపడతాయి.

గుర్తుంచుకోవలసిన ముఖ్యమైన పాయింట్లు :

1) వేగం అనేది యూనిట్ సమయానికి ప్రయాణించే దూరం వలె నిర్వచించబడింది.

$$\text{వేగం} = \text{దూరం/సమయం} = D/T$$

2) అదే దూరం & రెండు వేర్వేరు వేగంతో 1 & 2 తో ప్రయాణిస్తే, సగటు వేగం దీని ద్వారా లెక్కించబడుతుంది, సగటు వేగం

$$(S_a) = (2S_1S_2) / (S_1 + S_2)$$

$$*(2D=2S_1S_2)$$

3) A మరియు B అనే రెండు శరీరాలు P&Q అనే రెండు పాయింట్ల మధ్య కదులుతాయి. ఒకటి P నుండి మొదలై Qకి వెళుతుంది, మరొకటి నుండి మొదలై P కి వెళుతుంది. అవి దారిలో కలుసుకుని వరుసగా a మరియు b సమయాలలో తమ గమ్యస్థానాలకు చేరుకుంటాయి. సమావేశం . వారి వేగం $S_a \& S_b$ ద్వారా ఇవ్వబడింది. $S_a / S_b = "tb"/"ta"$

4) రెండు శరీరాలు వ్యతిరేక దిశలో కదిలినప్పుడు, సాపేక్ష వేగాన్ని కనుగొనడానికి వాటి వేగం జోడించబడుతుంది.

$$SR = S1 + S2$$

5) రెండు శరీరాలు ఒకే దిశలో కదులుతున్నప్పుడు, సాపేక్ష వేగాన్ని కనుగొనడానికి వాటి వేగం తీసివేయబడుతుంది.

$$SR = S1 - S2$$

ప్రశ్నలు

1. పాఠశాలకు అరగంట ముందుగా చేరుకోవాలంటే, మీరా తన వేగాన్ని సాధారణ వేగంలో 7/4కి పెంచుకోవాలి. ఆమె పాఠశాలకు చేరుకోవడానికి ప్రతిరోజూ ఎంత సమయం పడుతుంది?

- ఎ. 54 నిమి .   బి. 66.67 నిమి.
సి. 67.50 నిమి .   డి. 70 నిమి.

2. ఇద్దరు స్నేహితులు అమర్ మరియు బ్రిజేష్ రెండు వేర్వేరు పాయింట్ల నుండి ప్రారంభించి, ఒకదానికొకటి సరళ రేఖలో నడుస్తారు. దారిలో ఎక్కడో ఒకరినొకరు కలుసుకున్న తర్వాత, వారు తమ ప్రయాణాన్ని వరుసగా 324 గంటలు మరియు 225 గంటల్లో ముగించారు. బ్రిజేష్ వేగానికి అమర్ వేగం నిష్పత్తి ఎంత?

- ఎ. 15:18   బి. 18:15
సి. 225:324   డి. 324:225

3. అలీపూర్ మరియు బాలిపూర్ అనే రెండు నగరాలు 72 కి.మీ దూరంలో ఉన్నాయి. అలీపూర్లో ఉంటున్న అరుణ్ మరియు వరుణ్ బాలిపూర్కు సైకిల్పై వెళ్లడం ప్రారంభిస్తారు. అరుణ్ గంటకు 17 కి.మీ వేగంతో ప్రయాణిస్తే, వరుణుడి వేగం అరుణ్ కంటే 2 కి.మీ ఎక్కువ. వరుణుడు వేగంగా ప్రయాణిస్తున్నాడు, కాబట్టి

అతను బాలిపూర్కు త్వరగా చేరుకుంటాడు మరియు వెంటనే తిరిగి వస్తాడు. తిరుగు ప్రయాణంలో చాందీపూర్లో అరుణ్ని కలుస్తాడు. బాలిపూర్ నుండి చాందీపూర్ ఎంత దూరంలో ఉంది?

- ఎ. 4 కి.మీ   బి. 10 కి.మీ
సి. 15 కి.మీ   డి. 36 కి.మీ

4. కుక్క 80 మీటర్ల దూరంలో ఉన్న పిల్లిని చూస్తుంది. పిల్లి 5 మీ/సె వేగంతో పరుగెత్తుతుంది, కుక్క పిల్లి కంటే 2 మీ/సె ఎక్కువ వేగంతో వెంబడిస్తుంది. కుక్క పిల్లిని పట్టుకునే ముందు, అది ఇప్పటికే ఎంత దూరం పరుగెత్తింది?

- ఎ. 50 మీ   బి. 100 మీ
సి. 130 మీ   డి. 200 మీ

5. రమేష్ ఇలా అంటాడు, “సగటున 60 కి.మీ వేగంతో డ్రైవింగ్ చేస్తూ, నేను ఆఫీసుకి 10 నిమిషాలు ముందుగా చేరుకుంటాను. అయితే, నేను మునుపటి కంటే 10 కి.మీ తక్కువ వేగంతో డ్రైవ్ చేస్తే, అరగంట ఆలస్యం అవుతుంది”. రమేష్ ఆఫీసు మరియు ఇంటికి మధ్య దూరాన్ని కనుగొనండి.

- ఎ. 60 కి.మీ   బి. 80 కి.మీ
సి. 90 కి.మీ   డి. 100 కి.మీ

6. ఆఫీస్కి వెళ్లేటప్పుడు, రోహన్ టాక్సీ డ్రైవర్ అతనిని 30 కి.మీ వేగంతో నడుపుతూ మూడింట ఒక వంతు ఆలస్యంగా చేరుకుంటాడు. మరుసటి రోజు ఉదయం, అతను 45 kmph వేగంతో డ్రైవ్ చేస్తాడు, కానీ ఇంకా 8 నిమిషాలు ఆలస్యం అయ్యాడు. అతని ఇంటికి మరియు కార్యాలయానికి మధ్య దూరాన్ని కనుగొనండి?

- ఎ. 18 కి.మీ   బి. 20 కి.మీ
సి. 27 కి.మీ   డి. 35 కి.మీ

7. ఒక పిల్లవాడు 18 కి.మీ/గం వేగంతో బైక్ పై పాఠశాలకు వెళ్తాడు. తిరిగి వస్తున్నప్పుడు, అతను పాఠశాల బస్సులో 27 కి.మీ/గం వేగంగా వెళ్తాడు. మొత్తం ప్రయాణంలో అతని సగటు వేగం ఎంత?

- ఎ. గంటకు 25.71 కి.మీ   బి. గంటకు 27 కి.మీ
సి. గంటకు 27.39 కి.మీ   డి. గంటకు 31.5 కి.మీ

8. నా స్నేహితుడు తన హెలాటల్ నుండి గ్రామానికి మూడు వేర్వేరు మోడల్ ద్వారా మొత్తం 325 కి.మీ. అతను మొదట 96 కి.మీ రిక్షాలో, 124 కి.మీ బస్సులో మరియు 105 కి.మీ ఎద్దుల బండిలో ప్రయాణిస్తాడు. రిక్షా వేగం గంటకు 16 కి.మీ, బస్సు గంటకు 31 కి.మీ మరియు ఎద్దుల బండి గంటకు 7 కి.మీ. మొత్తం ప్రయాణానికి అతని సగటు వేగం ఎంత?

- ఎ. గంటకు 13 కి.మీ
బి. గంటకు 14.25 కి.మీ
సి. గంటకు 18 కి.మీ
డి. గంటకు 16.75 కి.మీ

9. రజత్ సిటీ A నుండి సిటీ B కి ప్రయాణిస్తాడు. అతను మొదటి 25% దూరం 20 kmph, తరువాత 25% దూరం మునుపటి వేగం కంటే సగం మరియు మిగిలిన దూరం 80 kmph. ప్రయాణం కోసం అతని సగటు వేగాన్ని కనుగొనండి.

- ఎ. గంటకు 22.85 కి.మీ   బి. గంటకు 25.15 కి.మీ
సి. గంటకు 40 కి.మీ   డి. గంటకు 50 కి.మీ

10. 6 నిమిషాల్లో స్నేహితుడిని కలవడానికి, రీటా గంటకు 40 కి.మీ. ఆమె తన స్నేహితుడిని కలవడానికి 2 నిమిషాల సమయం తీసుకుంటే, ఆమె ఎంత వేగంతో డ్రైవ్ చేయగలదు?

- ఎ. గంటకు 15 కి.మీ   బి. గంటకు 18 కి.మీ
సి. గంటకు 21 కి.మీ   డి. గంటకు 30 కి.మీ

జవాబులు

1	2	3	4	5
(డి)	(ఎ)	(ఎ)	(డి)	(బి)
6	7	8	9	10
(ఎ)	(ఎ)	(ఎ)	(ఎ)	(డి)

వివరణలు

1. $D = S \times T$

$4''S = D/T ; T = D/S$

రెండు సార్లు ప్రయాణించిన దూరం ఒకేలా ఉంటుందని మనకు తెలుసు.

$4''D = D$

$4''S \times T = 7/4S \times (T-30)$

$4''4T = 7T - 210$

$4''T = 70$ నిమి.

2. A మరియు B పాయింట్ల నుండి ఒకే సమయంలో రెండు శరీరాలు ఒకదానికొకటి కదలడం ప్రారంభిస్తే మరియు ఒకదానికొకటి దాటినప్పుడు, అవి వరుసగా B మరియు A

లను చేరుకోవడానికి X మరియు Y గంటలు తీసుకుంటే, అప్పుడు - A యొక్క వేగం : B యొక్క వేగం = "X : "Y

పై ప్రామాణిక సూత్రాన్ని ఉపయోగించి -

$X = 324$ గంటలు

$Y = 225$ గంటలు

A యొక్క వేగం : B యొక్క వేగం = "Y : "X = "Y/"X = 225/324 = 15/18.

3. లైన్ గీయడం ద్వారా అటువంటి సమస్యలను అర్థం చేసుకోవడం మరియు పరిష్కరించడం చాలా సులభం. వేగం సమయ దూరం

విషయాలను సులభతరం చేయడానికి, కొన్ని సంకేతాలను సెట్ చేద్దాం:

అలీపూర్ - ఎ బీ బలిపూర్ - బిబీ చాందీపూర్ - సి
A మరియు C మధ్య దూరం 'z' గా ఉండనివ్వండి

$$B \text{ మరియు } C \text{ మధ్య దూరం} = 72 - z$$

$$\text{అరుణ్ ప్రయాణించిన దూరం} = AC = z \text{ km}$$

$$\text{వరుణ్ ప్రయాణించిన దూరం} = AB + BC =$$

$$(72 + (72 - z))$$

$$= (144 - z) \text{ కి.మీ}$$

$$D = S \times T$$

$$S = D/T ; T = D/S$$

ఇద్దరికీ సమయం ఒకటే అని మనకు తెలుసు $T = T$

$$z/17 = 144 - z/19$$

$$z = 68 \text{ కి.మీ}$$

$$B \text{ మరియు } C \text{ మధ్య దూరం} = 72 - z = 72 - 68 = 4 \text{ km}$$

ఇప్పుడు, అరుణ్ ని కలవడానికి ముందు వరుణ్ ప్రయాణించిన మొత్తం దూరాన్ని లెక్కించమని అడిగితే, ఈ క్రింది విధంగా చేయండి -

$$\text{అరుణ్ ని కలవడానికి ముందు వరుణ్ ప్రయాణించిన దూరం} = AB + BC = 72 + 4 = 76 \text{ కి.మీ.}$$

$$4. D = S \times T$$

$$S = D/T ; T = D/S$$

కుక్క పట్టుకునే ముందు పిల్లి ప్రయాణించిన దూరం D గా ఉండనివ్వండి.

కుక్క మరియు పిల్లి పరిగెత్తే సమయం ఒకటే అని మనకు తెలుసు

$$T = T$$

$$D/5 = D + 80/7$$

$$D = 200 \text{ మీ.}$$

$$5. D = S \times T$$

$$S = D/T ; T = D/S$$

దూరం D గా ఉండనివ్వండి.

50km/hr వేగంతో (ముందుగా 60 kmph

కంటే 10 kmph తక్కువ), అతను 30 నిమిషాలు

ఆలస్యంగా ఉన్నాడు.

గంటకు 60 కి.మీ వేగంతో అతను 10 నిమిషాలు

ముందుగానే ఉన్నాడు.

$$\text{రెండు సార్లు మధ్య వ్యత్యాసం} = 30 + 10 = 40$$

$$= 40/60 \text{ గంటలు.}$$

చిట్టా:

ఇచ్చిన రెండు సమయాల మధ్య వ్యత్యాసాన్ని కూడా సులభంగా కొలవవచ్చు లేదా గడియారాన్ని చూడటం లేదా గడియారాన్ని ఊహించడం ద్వారా తనిఖీ చేయవచ్చు.

$$\text{అలాగే, సమయం} = T = D/S$$

$$D/50 - D/60 = 40/60$$

$$D = 80 \text{ కి.మీ}$$

$$6. D = S \times T$$

$$S = D/T ; T = D/S$$

దూరం D గా ఉండనివ్వండి

30కిమీ/గం వేగంతో అతను 20 నిమిషాలు (గంటలో

మూడింట ఒక వంతు) ఆలస్యంగా వస్తాడు

గంటకు 45 కి.మీ వేగంతో అతను 8 నిమిషాలు

ఆలస్యం అయ్యాడు

$$\text{రెండు సార్లు మధ్య వ్యత్యాసం} = 20 - 8 = 12$$

నిమిషాలు 12/60 గంటలు

చిట్టా:

ఇచ్చిన రెండు సమయాల మధ్య వ్యత్యాసాన్ని కూడా సులభంగా కొలవచ్చు లేదా గడియారాన్ని చూడటం లేదా గడియారాన్ని ఊహించడం ద్వారా తనిఖీ చేయవచ్చు.

$$\begin{aligned} \text{అలాగే, సమయం} &= T = D/S \\ D/30 - D/45 &= 12/60 \\ D &= 18 \text{ కి.మీ} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 7. D &= S \times T \\ S &= D/T ; T = D/S \\ \text{వేగం} &= S = D/T \end{aligned}$$

సగటు వేగం = ప్రయాణించిన మొత్తం దూరం
తీసుకున్న మొత్తం సమయం

ప్రారంభం మరియు ముగింపు మధ్య దూరం D గా ఉండనివ్వండి

$$\text{ప్రయాణించిన మొత్తం దూరం} = D + D = 2D$$

బస్సు 27 kmph వేగంగా నడుస్తుంది, కాబట్టి దాని వేగం 45 kmph

$$\text{మొత్తం సమయం} = t_1 + t_2 = d_1/s_1 + d_2/s_2 = D/18 + D/45$$

$$\begin{aligned} \text{సగటు వేగం} &= 2D / (D/18 + D/45) \\ &= 25.71 \text{ km/hr} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 8. D &= S \times T \\ S &= D/T ; T = D/S \\ \text{వేగం} &= S = D/T \end{aligned}$$

సగటు వేగం = ప్రయాణించిన మొత్తం దూరం

తీసుకున్న మొత్తం సమయం

$$\begin{aligned} \text{మొత్తం దూరం} &= 96 + 124 + 105 = 325 \\ &\text{కి.మీ} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{మొత్తం సమయం} &= t_1 + t_2 + t_3 = d_1/s_1 + d_2/s_2 + d_3/s_3 = 96/16 + 124/31 + 105/7 = 25 \text{ గంటలు} \end{aligned}$$

$$\text{సగటు వేగం} = 325/25 = 13 \text{ కిమీ/గం.}$$

$$\begin{aligned} 9. D &= S \times T \\ S &= D/T ; T = D/S \\ \text{వేగం} &= S = D/T \end{aligned}$$

సగటు వేగం = ప్రయాణించిన మొత్తం దూరం
తీసుకున్న మొత్తం సమయం

$$\text{మొత్తం దూరం} = D \text{ కిమీ}$$

దూరం యొక్క భాగాలు = D/4 ; D/4 ; మిగిలిన దూరం.

$$\text{మిగిలిన దూరం} = D - (D/4 + D/4) = D/2$$

ప్రయాణ రెండవ విభాగంలో మునుపటి వేగం కంటే
సగం = 10 kmph

$$\begin{aligned} \text{మొత్తం సమయం} &= t_1 + t_2 + t_3 = D/4 \times 20 + D/4 \times 10 + D/2 \times 80 = D/80 + D/40 + D/160 = 7D/160 \end{aligned}$$

$$\text{సగటు వేగం} = D/160 = 22.85 \text{ km/hr.}$$

10. వివరణ:

$$\begin{aligned} D &= S \times T \\ S &= D/T ; T = D/S \end{aligned}$$

దూరం ఒకటే

$$D = D$$

$$S_1 \times T_1 = S_2 \times T_2$$

$$40 \times 6/60 = ? \times 8/60 \text{ --->}$$

నిమిషాలను గంటలుగా మార్చడానికి, నిమిషాలను 60తో భాగించండి

$$? = 30 \text{ కిమీ/గం (ఇది వేగం ఉండాలి)}$$

టీజనింగ్

(డైరెక్టర్: టి.ఎస్. బి.సి. స్టడీ సర్కిల్- సిద్దిపేట)

రక్త సంబంధాలు

కుటుంబం లేదా రక్త సంబంధం అంటే - తండ్రి-తల్లి, కొడుకు-కుమార్తె, అన్న-చెల్లెలు, తాత-నానమ్మ, మామ-అత్త, మేనల్లుడు-మేనకోడలు, బావమరిది, కోడలు మొదలైన సంబంధాలతో అనుసంధానించబడిన వ్యక్తులు. తండ్రి వైపు మరియు తల్లి వైపు నుండి సభ్యులను జోడించడం మరియు జూబితా కొనసాగుతుంది.

కుటుంబం/రక్త సంబంధంపై తార్కిక పరీక్షలోని ప్రశ్నలు ఆ కుటుంబంలోని ఇతర సభ్యుల మధ్య సంబంధాల గొలుసు ఆధారంగా కుటుంబంలోని మరొక వ్యక్తితో నిర్దిష్ట వ్యక్తికి గల సంబంధానికి సంబంధించినవి.

ప్రశ్నలు రౌండ్ అబౌట్ ఛైన్ లో కుటుంబంలోని వివిధ సభ్యుల మధ్య సంబంధాలను వర్ణిస్తాయి

కుటుంబం/రక్త సంబంధాల పరీక్షలు ఎక్కువగా కుటుంబ సంబంధాల గురించి అభ్యర్థికి ఉన్న జ్ఞానంపై ఆధారపడి ఉంటాయి. అభ్యర్థులు సంబంధాలను మెరుగ్గా అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు వాటిపై ఆధారపడిన ప్రశ్నలను విశ్వాసంతో ప్రయత్నించడంలో సహాయపడటానికి వివిధ కుటుంబ సంబంధాలు క్రింద వివరించబడ్డాయి.

కొన్ని సాధారణ నిబంధనలు:

కుటుంబ సంబంధాలపై ప్రశ్నలలో తరచుగా ఉపయోగించే కొన్ని పదాల అర్థం క్రింద ఇవ్వబడింది:

- ఎ) తల్లిదండ్రులు - తల్లి లేదా తండ్రి
- బి) బిడ్డ - కొడుకు లేదా కూతురు (పెద్ద అయినా).
- సి) తోబుట్టువులు - సోదరుడు లేదా సోదరి (సవతి సోదరుడు. మరియు సోదరితో సహా - ఒక తల్లిదండ్రులు ఉమ్మడిగా ఉన్నారు)
- డి) జీవిత భాగస్వామి - భర్త లేదా భార్య.

ప్రాథమిక సంబంధాలు:

అత్త, మామ, మేనకోడలు మరియు మేనల్లుడు చాలా మంది ఇంగ్లీష్ మాట్లాడేవారు నాలుగు సంబంధాలలో దేనికైనా “అంకుల్”ని ఉపయోగిస్తారు: తండ్రి సోదరుడు, తల్లి సోదరుడు, తండ్రి సోదరి భర్త లేదా తల్లి సోదరి భర్త.

మళ్ళీ, ఆంగ్లంలో “అత్త” అంటే తండ్రి సోదరి, తల్లి సోదరి, తండ్రి సోదరుని భార్య లేదా తల్లి సోదరుని భార్య అని అర్థం.

సోదరుడు లేదా సోదరి కొడుకును మేనల్లుడు అంటారు. సోదరుడు లేదా సోదరి కుమార్తెను మేనకోడలు అంటారు.

అత్త లేదా మామ పిల్లలను కజిన్స్ అంటారు. అన్నదమ్ములు మరియు కోడలు అన్నదమ్ములు” మరియు “కోడలు” అనే పదానికి ఈ క్రింది విధంగా రెండు లేదా మూడు అర్థాలు ఉన్నాయి:

- ఎ) కోడలు కావచ్చు
- i) జీవిత భాగస్వామి యొక్క సోదరి, లేదా
- ii) సోదరుని భార్య, లేదా

iii) జీవిత భాగస్వామి సోదరుని భార్య.

బి) అదేవిధంగా, అన్నదమ్ములు కావచ్చు

i) జీవిత భాగస్వామి యొక్క సోదరుడు, లేదా

ii) సోదరి భర్త, లేదా

iii) జీవిత భాగస్వామి సోదరి భర్త.

‘గ్రాండ్’ మరియు ‘గ్రేట్’ నిబంధనలతో కూడిన సంబంధాలు రెండవ తరం యొక్క సంబంధాలు గ్రాండ్ అనే వదంతో ఉపనర్గ చేయబడ్డాయి. ఉదాహరణకు, ఒక వ్యక్తికి, అతని/ఆమె క్రింద ఉన్న మొదటి తరం అతని/ఆమె బిడ్డ/పిల్లలది. తరువాతి/రెండవ తరం పిల్లలు ఆ వ్యక్తి యొక్క గ్రాండ్ చిల్డ్రన్ అని పిలవబడే పిల్లల పిల్లలు. తదుపరి/మూడవ తరం పిల్లలను ఆ వ్యక్తి యొక్క గొప్ప గ్రాండ్ చిల్డ్రన్ అని పిలుస్తారు. ఇది మేనకోడలు మరియు మేనల్లుడికి కూడా వర్తిస్తుంది.

ఉదాహరణకు, ఒక వ్యక్తి యొక్క మేనల్లుడి కొడుకును గ్రాండ్ మేనల్లుడు అని పిలుస్తారు. హాఫ్ సిబ్లింగ్ మరియు స్టెప్ రిలేషన్స్ బ్యాంక్ పరీక్షలలో హాఫ్ సిబ్లింగ్ మరియు స్టెప్ రిలేషన్స్ పై ప్రశ్నలు సర్వసాధారణం కాదు. క్రింద ఇవ్వబడిన సమాచారం చాలా వివేకం గల అభ్యర్థులకు మాత్రమే.

ఒక సగం తోబుట్టువు (సగం సోదరుడు లేదా సగం సోదరి) ఒక భాగస్వామ్య జీవసంబంధమైన తల్లిదండ్రులతో తోబుట్టువు.

తల్లిదండ్రులు మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకున్నప్పుడు, కొత్త జీవిత భాగస్వామి మునుపటి వివాహం నుండి ఏదైనా పిల్లలకు సవతి తండ్రి లేదా సవతి తల్లి. మునుపటి

వివాహం నుండి పిల్లలు సవతి పిల్లలు మరియు సవతి కుమార్తెలు. ఒకరినొకరు సవతి సోదరుడు లేదా సవతి సోదరి అని పిలుస్తారు, వారికి తల్లిదండ్రులు లేకుంటే వారి తల్లిదండ్రులు ఒకరినొకరు వివాహం చేసుకున్నారు. మార్తా సవతి సోదరిని కలిగి ఉండటానికి రెండు మార్గాలు ఉన్నాయి:

ఎ) మార్తా తల్లి రెండవసారి వివాహం చేసుకుంటే, మరియు ఆమె కొత్త భర్త (మార్తా యొక్క కొత్త సవతి తండ్రి)కి మునుపటి వివాహం నుండి ఇప్పటికే ఒక కుమార్తె ఉంటే, ఆ కుమార్తె మార్తా యొక్క సవతి సోదరి, ఎందుకంటే ఆమె తల్లిదండ్రులలో ఒకరు మార్తా తల్లిదండ్రులలో ఒకరిని వివాహం చేసుకున్నారు.

బి) మార్తా తండ్రి రెండవసారి వివాహం చేసుకుంటే మరియు అతని కొత్త భార్యకు అప్పటికే ఒక కుమార్తె ఉంటే, ఆ కుమార్తె మళ్ళీ మార్తా యొక్క సవతి సోదరి.

ప్రశ్నలు

1. ‘రామ్’ ‘కుశ’కి తండ్రి అయితే ‘కుశ’ అతని కొడుకు కాదు. ‘మాలా’ ‘కుశ’ కూతురు. ‘శలక’ ‘రామ్’ జీవిత భాగస్వామి. ‘గోపాల్’ ‘కుశ’కి సోదరుడు. ‘గోపాల్’ కొడుకు ‘హరి’. ‘మీనా’ ‘గోపాల్’ జీవిత భాగస్వామి. ‘గణపత్’ ‘మీనా’ తండ్రి. ‘రామ్’ మనవడు ఎవరు?

- ఎ. హరి   బి. మాల   సి. మీనా
డి. శలక   ఇ. వీటిలో ఏదీ లేదు

2. లలిత టీనాతో, “నువ్వు మా నాన్నగారి ఏకైక కొడుకు అమ్మమ్మకి కోడలు” అని చెప్పింది. లలితకి టీనాకి సంబంధం ఎలా ఉంది?

- ఎ. అత్త   బి. సోదరి
సి. తల్లి   డి. నిర్ణయించలేనిది
ఇ. వీటిలో ఏదీ లేదు

3. అజయ్‌ని చూపిస్తూ, “అతని తండ్రి నా తాతగారికి ఒక్కడే కొడుకు” అని రాధ చెప్పింది. రాధకు అజయ్‌కి ఎలా సంబంధం ఉంది?

- ఎ. సోదరుడు   బి. సోదరి   సి. తల్లి
డి. కూతురు   ఇ. వీటిలో ఏదీ లేదు

4. ఒక వ్యక్తి ఛాయాచిత్రాన్ని చూపుతూ, “ఫోటోలో ఉన్న మహిళ నా మేనల్లడి అమ్మమ్మ” అని అంటున్నాడు. ఛాయాచిత్రంలోని స్త్రీకి వేరే సోదరి లేని వ్యక్తి సోదరికి ఎలా సంబంధం ఉంది?

- ఎ. ఒక అమ్మ   బి. కజిన్
సి. అత్తగారు   డి. కోడలు

5. ఒక స్త్రీ తన తల్లి సోదరుని కొడుకుగా ఒక వ్యక్తిని పరిచయం చేస్తుంది. పురుషుడు స్త్రీకి ఎలా సంబంధం కలిగి ఉంటాడు?

- ఎ. కొడుకు   బి. మేనల్లుడు
సి. మనవడు   డి. అంకుల్

6. ఒక అబ్బాయి తో వెళ్తున్న స్త్రీని మరొక స్త్రీ వారి మధ్య ఉన్న సంబంధం గురించి అడుగుతుంది. ఆ స్త్రీలు, “నా మామ మరియు అతని మామయ్య యొక్క మామ ఒకటే” అని బదులిచ్చారు. ఆ అబ్బాయి తో ఆ అమ్మాయికి ఎలా సంబంధం ఉంది?

- ఎ. తల్లి మరియు కొడుకు   బి. అత్త మరియు మేనల్లుడు
సి. అమ్మమ్మ మరియు మనవడు   డి. ఇవేవీ కాదు

7. “అనిత తండ్రి రామన్ మా అత్తయ్య మహిపాల్‌కి ఒక్కడే కొడుకు” అని నీనా చెబితే, అనిత సోదరి

అయిన బిందు మహిపాల్‌కి ఎలా సంబంధం కలిగి ఉంటుంది?

- ఎ. భార్య   బి. కూతురు
సి. మేనకోడలు   డి. ఇవేవీ కాదు

8. వేదికపై ఉన్న ఒక వ్యక్తిని చూపిస్తూ, “అతను నా భర్త భార్య కుమార్తె సోదరుడు” అని రీటా చెప్పింది. వేదికపై ఉన్న వ్యక్తి రీటాతో ఎలా సంబంధం కలిగి ఉన్నాడు?

- ఎ. భర్త   బి. మేనల్లుడు
సి. కొడుకు   డి. కజిన్

9. ప్రసన్న “ఈ అమ్మాయి మా అమ్మ మనవడి భార్య.” ఆ అమ్మాయికి ప్రసన్న ఎవరు?

- ఎ. భర్త   బి. తండ్రి
సి. మామగారు   డి. తాత

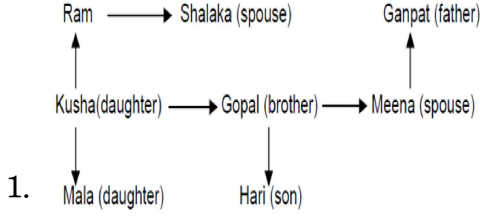
10. “విమల్ అమ్మ నా తల్లికి ఒక్కతే కూతురు” అని అరుణ్ చెబితే, అరుమ్‌కి రవికి ఎలా సంబంధం ఉంది?

- ఎ. తండ్రి   బి. సోదరుడు
సి. తాత   డి. ఇవేవీ కాదు

జవాబులు

1	2	3	4	5
(బి)	(డి)	(బి)	(ఎ)	(డి)
6	7	8	9	10
(బి)	(డి)	(సి)	(ఎ)	(డి)

వివరణలు :

1.

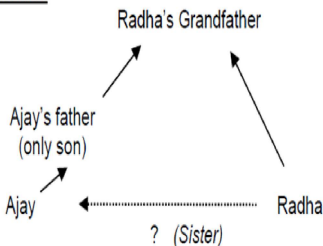
మాలా 'కుశ' కుమార్తె మరియు 'రామ్' 'కుశ' తండ్రి. కాబట్టి, 'మాలా' 'రామ్' మనవరాలు. అందుకే, సమాధానం (బి). మాలా.

2.మా నాన్నకు ఒక్కడే కొడుకు నా (లలిత) సోదరుడు. టీనా (లలిత) సోదరుని అమ్మమ్మ కోడలు. టీనా వారి తల్లి కావచ్చు (అమ్మమ్మ ఏకైక కుమారుని భార్య). అయితే అమ్మమ్మకి ఒకే ఒక కొడుకు ఉన్నాడని పేర్కొనబడలేదు, టీనా అమ్మమ్మ యొక్క మరొక కొడుకు భార్య కావచ్చు, అంటే టీనా వారి అత్త కూడా కావచ్చు. సమాధానం (డి) అనిశ్చితం.

3.రాధ తాత ఏకైక కుమారుడు అజయ్ తండ్రి అయినప్పుడు, అజయ్ తండ్రి కూడా రాధకు తండ్రి. కాబట్టి రాధ అజయ్ సోదరి. అందుకే, సమాధానం (బి) సోదరి.

మనకు తెలుసు, 'మా తాతగారి కొడుకు' అంటే 'నా తండ్రి'. "అతని తండ్రి నా తాత యొక్క ఏకైక కుమారుడు" కాబట్టి "అతని తండ్రి నా తండ్రి" అవుతుంది. కాబట్టి రాధ అజయ్ సోదరి. అందుకే, సమాధానం (బి) సోదరి.

Traditional Method

4. స్పష్టంగా, లేడీ మనిషి సోదరి కొడుకు యొక్క అమ్మమ్మ.

అంటే, మనిషి సోదరి కొడుకు తల్లి తల్లి.

అనగా., మనిషి సోదరి తల్లి.

కాబట్టి, స్త్రీ పురుషుని తల్లి.

5. తల్లి సోదరుడు - మామయ్యబీ

మేనమామ కొడుకు - కజిన్.

6. స్పష్టంగా, స్త్రీ తల్లి యొక్క సోదరుడు మరియు అబ్బాయి యొక్క మామ తండ్రి యొక్క సోదరుడు ఒకటే. కాబట్టి, స్త్రీ మరియు అబ్బాయి తల్లి బంధువులు. అందువలన, స్త్రీ అబ్బాయికి అత్త.

7. నీనా మామ మహిపాల్ ఒక్కడే కొడుకు - నీనా భర్త.

కాబట్టి, రామన్ నీనా భర్త మరియు అనిత మరియు బిందు అతని కుమార్తెలు. అలా బిందు మహిపాల్ మనవడు.

8.భర్త యొక్క భార్య - ఆమెబీ

కుమార్తె సోదరుడు - కొడుకు.

కాబట్టి, ఆ వ్యక్తి రీటా కొడుకు.

9. తల్లి మనవడు - కొడుకు బీ

కొడుకు భార్య

10. అరుణ్ తల్లికి ఏకైక కుమార్తె - అరుణ్ సోదరి.

కాబట్టి, విమల్ తల్లి అరుణ్ సోదరి (లేదా) అరుణ్ విమల్ తల్లికి సోదరుడు అంటే. విమల్ మేనమామ.

సామాజిక శాస్త్రం

(డైరెక్టర్: టి.ఎస్. బి.సి. స్టడీ సర్కిల్- ఆదిలాబాద్)

కుటుంబం

- రోమన్ పదం అయిన ఫ్యామిలీ అనే పదం నుండి ఫ్యామిలీ అనే ఆంగ్లం పదం వచ్చింది.
- మానవ జీవనానికి పునాది కుటుంబ వ్యవస్థ.
- కుటుంబానికి పునాది వివాహం.
- సమాజానికి పునాది కుటుంబం.
- అంతర్జాతీయ కుటుంబ దినోత్సవం - మే 15.

కుటుంబంలోని మౌఖిక అంశాలు :

1. వివాహం
2. ఉమ్మడి నివాసం
3. భావోద్వేగ సంబంధాలు
4. ఆర్థికంగా పరస్పరం ఆధారపడటం.
5. పితృత్వ, మాతృత్వ హక్కులు మరియు విధులు
6. సామాజిక, ఆర్థిక భద్రత
7. వ్యక్తిత్వ వికాస కేంద్రం మరియు సామాజిక నియంత్రణ సాధనం.
8. శాశ్వతత్వం పరివర్తన
  - కుటుంబ వ్యవస్థ శాశ్వతమైనది అనగా మానవ సమాజాలు కొనసాగుతున్నంత కాలం కుటుంబ వ్యవస్థ కొనసాగుతుంది.
  - కాలానుగుణంగా సమాజంలో మార్పులు సంభవిస్తున్నట్లుగానే కుటుంబ వ్యవస్థలో కూడా మార్పులు సంభవిస్తుంటాయి.

కుటుంబ ఆవిర్భావ సిద్ధాంతాలు:

1. స్వైర వివాహ సిద్ధాంతం
2. పితృ వంశీయ కుటుంబ సిద్ధాంతం
3. మాతృవంశీయ సిద్ధాంతం
4. పరిణామా సిద్ధాంతం

5. ఏకపత్నీ సిద్ధాంతం
6. భాహులకరక సిద్ధాంతం

కుటుంబాల రకాలు :

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా అనేక సమాజాలలో సామాజిక, సాంస్కృతిక, ఆర్థిక, రాజకీయ లక్షణాల ఆధారంకుటుంబాలు విభిన్న రకాలుగా కనపడతాయి.

1. నివాసం ఆధారంగా:

- ఎ. పతి స్థానిక కుటుంబం
- బి. పత్నీ స్థానిక కుటుంబం
- సి. ఉభయ స్థానిక కుటుంబం
- డి. మాతుల స్థానిక కుటుంబం - మేనమామ ఇంట్లో నివసించడం (అబ్బాయి తల్లి సోదరుడు)

2. నిర్మాణం ఆధారంగా:

- ఎ. కేంద్రక కుటుంబాలు
  - బి. సంక్లిష్ట కుటుంబాలు
  - సి. విస్తృత కుటుంబాలు
  - డి. కేంద్రక కుటుంబం
- ఎ. కేంద్రక కుటుంబం

• దంపతులు మరియు వారి పిల్లలు కలిసి నివసించే కుటుంబం.

• పిల్లలు లేని కేంద్రక కుటుంబాన్ని ఉప కేంద్రక కుటుంబం అంటారు.

బి. సంక్లిష్ట కుటుంబాలు

• బహు వివాహాల ద్వారా ఏర్పడిన కుటుంబాలను సంక్లిష్ట కుటుంబాలు అంటారు.

• సంక్లిష్ట కుటుంబాలు 2 రకాలు

1) బహు భార్యత్వ కుటుంబాలు : ఉదా. బైగా - మధ్యప్రదేశ్ మరియు గోండ్ - ఛత్తీస్ ఘడ్

2) బాహు భర్తృత్వ కుటుంబాలు : ఉదా. నీలగిరి తోడా

• బహు భర్తృత్వ కుటుంబాల్లో సాధారణంగా భర్తలందరు ఒకే నివాసంలో నివసిస్తారు.

సి. విస్తృత కుటుంబాలు:

• వంశానుక్రమం ఆధారంగా అనేక కేంద్రక కుటుంబాలతో కలిసి ఏర్పడిన కుటుంబాలను విస్తృత కుటుంబాలు / బంధుత్వ

కుటుంబాలు అంటారు.

• విస్తృత కుటుంబాలు 2 రకాలు :

1. పితృస్వామ్య విస్తృత కుటుంబాలు

2. మాతృస్వామ్య విస్తృత కుటుంబాలు

1. పితృస్వామ్య విస్తృత కుటుంబాలు

• వివాహం తర్వాత భర్త యొక్క కుటుంబంలోని వంశంలో ఒకటి కంటే ఎక్కువ కేంద్రక కుటుంబాలు ఒకే నివాసంలో

తరతరాలుగా నివసిస్తే వాటిని పితృస్వామ్య విస్తృత కుటుంబాలు అంటారు.

తరతరాలుగా నివసిస్తే వాటిని పితృస్వామ్య విస్తృత కుటుంబాలు అంటారు.

2. మాతృస్వామ్య విస్తృత కుటుంబాలు

• భార్య యొక్క తల్లి వంశం ఆధారంగా ఏర్పడిన కుటుంబాలను మాతృస్వామ్య కుటుంబాలు అంటారు.

• మాతృస్వామ్య విస్తృత కుటుంబాలలో ఏక కాలంలో అనేక మంది అక్కాచెల్లెళ్లు, వారి భర్తలు, వారి పిల్లలు కలిసి ఒకే

నివాసంలో నివసిస్తారు.

• మాతృస్వామ్య విస్తృత కుటుంబంలో భర్తల యొక్క పాత్ర తక్కువగా ఉంటుంది. ఇది కేవలం ఆర్థికపరమైన అంశంగా ఉంటుంది.

• ఈ కుటుంబాల్లో తండ్రి యొక్క పాత్ర ఒక స్నేహితుడిగా, ఒక ఉపాధ్యాయుడి పాత్ర వలె ఉంటుంది.

• ఈ కుటుంబంలో తల్లి - కూతురు సంబంధం చాలా ధృఢంగా ఉంటుంది. కూతుర్ల యొక్క ఆర్థిక, మత పరమైన శిక్షణలో

తల్లిదే కీలక పాత్ర.

• ఈ కుటుంబంలో తల్లి యొక్క సోదరులకు అధిక ప్రాధాన్యత ఉంటుంది.

తల్లిదండ్రులు

• ఒక వ్యక్తికి జన్మనిచ్చిన తండ్రిని కన్న తండ్రి లేదా జైవిక తండ్రి అంటారు.

• జన్మనిచ్చిన తల్లిని కన్నతల్లి లేదా జైవిక తల్లి అంటారు.

• సామాజికంగా గుర్తింపు పొందిన తండ్రిని సామాజిక తండ్రి అంటారు.

• సామాజికంగా గుర్తింపు పొందిన తల్లిని సామాజిక తల్లి అంటారు.

కుటుంబ యొక్క విధులు:

1. జైవిక విధులు

2. సామాజిక విధులు

3. మత పరమైన విధులు

4. ఆర్థిక విధులు

5. సంక్షేమ విధులు

1. జైవిక విధులు

• సంతానాన్ని అందించడం

• సంతానాన్ని

సంరక్షించడం

• లైంగిక నియంత్రణ

2. సామాజిక విధులు

• కుటుంబం అనేది సామాజిక నియంత్రణ సాధనము,

• కుటుంబ సభ్యులకు సామాజిక విద్యను నేర్పడాన్ని సాంఘికీకరణం అంటారు.

సాంఘికీకరణం రెండు రకాలు:

1. ప్రాథమిక సాంఘికీకరణ

2. ద్వితీయ

సాంఘికీకరణ,

• కుటుంబ స్థాయిలో జరిగే సాంఘికీకరణంను ప్రాథమిక సాంఘికీకరణం అంటారు.

• ఈ దశలో సమాజం యొక్క సంస్కృతి, జీవన విధానం, సంప్రదాయాలను నేర్పడంతో పాటు

మూర్తిమత్వాన్ని అందిచడం

జరుగుతుంది.

• బాల్యదశ అనంతరం సమాజంలోని వివిధ సంస్థల ద్వారా, నమ వయస్కుల ద్వారా జరిగే సాంఘికీకరణమును ద్వితీయ

సాంఘికీకరణం అంటారు.

• సాంఘికీకరణ ద్వారా వ్యక్తులు సంపూర్ణత్వాన్ని పొందుతారు.

3. ఆర్థిక విధులు:

• శ్రమ విభజన ఆధారంగా కుటుంబం ఆర్థిక విధులను నిర్వహిస్తుంది.

• ఆస్తి నిర్వహణ అనేది కుటుంబం యొక్క ప్రధాన ఆర్థిక విధి

• కుటుంబ ఆస్తిని సంతానం సమానంగా పంచుకోవడం జరుగుతుంది.

4. మత పరమైన విధులు

• మతపరమైన సంస్కరణలకు, ఆచారాలకు, ఉత్సవాలకు కుటుంబం కేంద్రంగా ఉంటుంది.

5. సంక్షేమ విధులు

• వ్యక్తి యొక్క మొదటి పాఠశాల - కుటుంబం

• కుటుంబం ఒక సంక్షేమ యంత్రాంగంగా పని చేస్తుంది.

• ఆధునిక కాలంలో సంక్షేమ యంత్రాంగాన్ని ప్రభుత్వాలు నిర్వహిస్తున్నాయి.

ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ :

• ఉమ్మడి కుటుంబాన్ని విస్తృత కుటుంబం అని కూడా పిలుస్తారు.

• ఐరావతి కార్వే వివరణ ప్రకారం ఉమ్మడి

కుటుంబానికి ఈ కింది లక్షణాలు ఉంటాయి.

1. 3 లేదా 4 తరాలకు చెందిన బంధువర్గం.

2. కుటుంబ సభ్యులందరు ఒకే చోట నివసించడం.

3. ఉమ్మడి వంట (ఒకే పొయ్యి) 4. ఉమ్మడి

ఆస్తి.

• దక్షిణ భారతదేశంలో ఉమ్మడి కుటుంబం పై పరిశోధనచే శాస్త్రవేత్త ఎం.ఎన్.శ్రీనివాస్

• దక్షిణ భారతదేశంలో ఎక్కువగా పితృస్వామ్య పత్ని స్థానిక ఉమ్మడి కుటుంబాలు ఉన్నట్లు శ్రీనివాస్ గుర్తించాడు.

• ఈ ఉమ్మడి కుటుంబాలలో మేనరిక వివాహాలు, దేవర న్యాయం, ముఖ్యమైన ఆచారాలుగా గుర్తించాడు.

ఉమ్మడి కుటుంబం యొక్క ప్రయోజనాలు:

• శ్రమ విభజన

• వ్యవసాయ ఆర్థిక వ్యవస్థకి ఆధారం.

• ఉమ్మడి కుటుంబం వల్ల వ్యవసాయ భూమి విచ్ఛిన్నం (కమతాలుగా) కాకుండా ఉంటుంది.

• మూర్తిమత్వాన్ని అందిస్తుంది.

• వినోదాలను అందిస్తుంది.

ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థలో ప్రతికూల అంశాలు

• మహిళలకు సరైన ఆదరణ లేకపోవడం.

• సోమరితనాన్ని పెంచుతుంది.

• గొడవలకు అవకాశం ఉంటుంది.

• మార్పును వ్యతిరేకిస్తుంది.

ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థలో మార్పులకు గల

కారణాలు

• పారిశ్రామికీకరణ ప్రభావం వల్ల ఉపాధి

అవకాశాలు పెరిగాయి.

- ఉపాధి కోసం వలసలు పెరిగాయి.
- ఫలితంగా ఉమ్మడి కుటుంబాలు విచ్ఛిన్నమయ్యాయి.
- ఆర్థికంగా సమాజంలో మార్పులు వచ్చే కొద్దీ స్త్రీలలో ఆత్మ విశ్వాసం పెరిగింది.
- స్త్రీవాద ఉద్యమాల ప్రభావం వల్ల చైతన్యం పెరిగింది.
- శాసన సంబంధమైన విధానాలు, చట్టాల ప్రభావం వల్ల సామాజిక దురాచారాలు నిర్మూలించబడ్డాయి.

ఉదా.
1) బాల్య వివాహాలు నిరోధక చట్టం (శారదా చట్టం)- 1929

2) హిందూ వివాహ చట్టం - 1955

3) హిందూ వారసత్వ చట్టం - 1956

- ఆధునిక సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, ఇతర సంస్థల ప్రభావం వల్ల కుటుంబ వ్యవస్థలో అనేక మార్పులు సంభవించాయి.
- ఆధునిక కాలంలో విడాకుల రేటు పెరిగే కొద్దీ కేంద్రక కుటుంబాలు, ఒంటరి తల్లి లేదా తండ్రి కుటుంబాలుగా విచ్ఛిన్నమవుతున్నాయి.
- సరోగసి (అద్దెగర్భం) పద్ధతి కుటుంబ వ్యవస్థ బలహీనతకు ప్రతిబింభం.
- ప్రపంచీకరణ ప్రభావం వల్ల వ్యక్తిగత వాదానికి ప్రాధాన్యత పెరిగింది.
- ఇది కుటుంబ విచ్ఛిన్నానికి కారణమవుతున్నదని సామాజిక వేత్తలు అభిప్రాయపడుతున్నారు.

ప్రశ్నలు

1. కుటుంబానికి సంబంధించి కింది వాటిలో సరికానిది ఏది?

ఎ. కుటుంబంలో సంస్థాగతమైన లైంగిక సంబంధం ఉంటుంది.

బి. కుటుంబ అన్నది ఒక ఆర్థిక యూనిట్ సి. కుటుంబ సభ్యులందరు ఉమ్మడి నివాసంలో నివాసించాల్సిన అవసరం ఉండదు.

డి. కుటుంబంలో నిరంతరం సంఘర్షణ ఉంటుంది.

2. కుటుంబ పరిణామ క్రమానికి సంబంధించి మోర్గాన్ ప్రకారం కింది వాటిలో ఏది సరైన క్రమం?

ఎ. ఏక వివాహ కుటుంబం - ఏకరక్త కుటుంబం-పులియన్ కుటుంబం-సిండయాస్మీయన్ కుటుంబం - పితృస్వామ్య కుటుంబం.

బి. పులియన్ కుటుంబం - సిండయాస్మీయన్ కుటుంబం-ఏకరక్త కుటుంబం - పితృస్వామ్య కుటుంబం ఏక వివాహ కుటుంబం సి. ఏకరక్త కుటుంబం-పులియన్ కుటుంబం- సిండయాస్మీయన్ కుటుంబం-పితృస్వామ్య కుటుంబం- ఏక వివాహ కుటుంబం

డి. ఏదీకాదు.

3. ఆధునిక కుటుంబాలల్లో కింది వాటిలో ఏదీ ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది?

ఎ. విస్తృత బంధుత్వ వ్యవస్థ నుండి దూరమవడం
బి. కుటుంబం పై మతపరమైన నియంత్రణ తగ్గడం

సి. కుటుంబం పరిమాణం తగ్గడం

డి. పైవన్నీ

4. మాతృస్వామ్య కుటుంబంలో లక్షణం కానిది?

ఎ. మాతృవంశీయ వంశానుక్రమం

బి. మాతృత్వ అధికారం

సి. పితృస్వాధికారం

డి. ఆస్తి వారసత్వం మాతృవంశీయంగా లభించడం

5. జతపరచండి.

A. భర్త యొక్క తండ్రి కుటుంబంలో దంపతులు కాపురం ఉండటం

1. పతిస్థానిక నివాసం

B. భర్త యొక్క మేనమామ స్థానిక కుటుంబంలో దంపతులు ఉండటం

2. నూతన నివాసం

C. భార్య యొక్క తల్లి కుటుంబంలో దంపతులు కాపురం ఉండటం.

3. మాతృ స్థానిక నివాసం

D. స్వతంత్రగా దంపతులు స్థానిక కాపురం ఉండటం

4. మాతుల నివాసం

ఎ. A-1, B-4, C-3, D-2

బి. A-2, B-1, C-4, D-3

సి. A-3, B-1, C-2, D-4

డి. A-4, B-1, C-3, D-2

6. కిందివాటిలో ఏది సరైనది?

ఎ. కుటుంబం అనేది ఏక పార్శ్వ సమూహం, గోత్రం అన్నది ద్విపార్శ్వ సమూహం

బి. కుటుంబం, గోత్రం రెండూ ఏకపార్శ్వ సమూహాలు

సి. కుటుంబం, గోత్రం రెండూ ద్విపార్శ్వ సమూహాలు

డి. కుటుంబం అన్నది ద్విపార్శ్వ సమూహం, గోత్రం ఏక పార్శ్వ సమూహం.

7. రక్త సంబంధీకుల మధ్య వివాహాలు జరిగే కుటుంబాలు?

ఎ. ఏకరక్త కుటుంబాలు

బి. మాతృస్థానిక కుటుంబాలు

సి. సిండయాస్మియాన్ కుటుంబాలు

డి. ఏదీకాదు

8. కుటుంబ ఆవిర్భావ సిదాంబాలులో సరైనది గుర్తించండి.

1) స్వైర వివాహ సిద్ధాంతం

2) పితృ వంశీయ కుటుంబ సిద్ధాంతం

3) మాతృవంశీయ కుటుంబ సిద్ధాంతం

4) పరిణామ సిద్ధాంతం

ఎ. 1, 2, 3, 4 సరైనవి బి. 1, 2, 3 మాత్రమే

సి. 2, 3, 4 మాత్రమే సరైనవి డి. 2, 3 సరైనవి.

9. కుటుంబం మొక్క విధులులో సరైనవి గుర్తించండి?

ఎ. జైవిక విధులు

బి. సామాజిక విధులు

సి. మతపరమైన విధులు

డి. ఆర్థిక విధులు

10. ఈ క్రింది వాటిలో సరైనవి గుర్తించండి.

1. బాల్య వివాహాలు నిరోధక చట్టం (గౌరూ చట్టం) 1929

2. హిందూ వివాహ చట్టం - 1955

3. హిందు వారసత్వ చట్టం - 1956

ఎ. 1, 2 సరైనవి

బి. 2, 3 సరైనవి.

సి. 1, 3 సరైనవి

డి. 1, 2, 3 సరైనవి.

జవాబులు

1	2	3	4	5
(డి)	(సి)	(డి)	(సి)	(ఎ)
6	7	8	9	10
(ఎ)	(సి)	(ఎ)	(ఎ)	(డి)

జనరల్ స్టడీస్ (తెలంగాణ)

తెలంగాణ ఆర్థిక వ్యవస్థ

(డ్రైక్టర్: టి.ఎస్. బి.సి. స్టడీసర్కిల్- కరీంనగర్)

పారిశ్రామిక రంగం

ఒక దేశ ఆర్థికాభివృద్ధి ఆ దేశం సాధించిన పారిశ్రామికీకరణపై ఆధారపడి ఉంటుంది. 17వ శతాబ్దములో ఇంగ్లాండులో ప్రారంభమైన పారిశ్రామిక విప్లవం (Industrial Revolution) ప్రపంచ దేశాలన్నింటికి విస్తరించి పారిశ్రామికీకరణ జరిగి ఫలితంగా వ్యవసాయ, సేవా రంగాల్లో ఎంతో పురోభివృద్ధి సాధించబడింది.

పారిశ్రామిక రంగం (Industrial Sector)లో ఈ క్రింది ఉపరంగాలుంటాయి.

1. తయారీ రంగం (Manufacturing Sector)
2. నిర్మాణ రంగం (Construction Sector)
3. విద్యుత్, గ్యాస్, నీటిపారుదల (Electricity, Gas, Irrigation)
4. గనులు మరియు రాళ్ళ సేకరణ (Mines and Quarrying)

గమనిక: ప్రాథమిక రంగంలోని గనులు మరియు రాళ్ళ సేకరణను ద్వితీయ రంగానికి కలిపితే పారిశ్రామిక రంగంగా పిలువబడుతుంది.

పారిశ్రామిక రంగం = ద్వితీయరంగం + (గనులు, రాళ్ళ సేకరణ)

పరిశ్రమలు-వర్గీకరణ :

A) పెట్టుబడి, ఉపాధి కల్పన ఆధారంగా పరిశ్రమలను సాధారణంగా ఈ క్రింది విధంగా వర్గీకరించవచ్చును.

1. భారీ పరిశ్రమలు: రూ. 20 కోట్ల కంటే ఎక్కువ పెట్టుబడులు కలిగి భారీ యంత్రాలతో నడుపబడేవి.
2. మధ్యతరహా పరిశ్రమలు: రూ. 10 నుంచి 20 కోట్ల వరకు పెట్టుబడులు కలిగినవి.
3. చిన్న పరిశ్రమలు: రూ. 1 కోటి నుంచి 10 కోట్ల వరకు పెట్టుబడులు కలిగినవి.
4. సూక్ష్మ పరిశ్రమలు: రూ. 1 కోటి లోపు పెట్టుబడి కలిగినవి.
5. కుటీర పరిశ్రమలు: అతి తక్కువ పెట్టుబడితో కుటుంబ సభ్యుల శ్రమతో నిర్వహించబడేవి.

కీలక పరిశ్రమలు (Core Industries):

ఇతర పరిశ్రమలకు ఆధారంగా ఉండి పారిశ్రామిక ఉత్పత్తుల సూచి (IIP)లో అధికవాటా కలిగి, ఉపాధి కల్పనలో, ఆర్థికాభివృద్ధిలో కీలకపాత్ర పోషిస్తున్న ఈ క్రింది 8 రకాల పరిశ్రమలను ఇండియాలో “కీలక పరిశ్రమలు”గా గుర్తిస్తున్నారు.

1. రిఫైనరీ ఉత్పత్తుల పరిశ్రమ
2. విద్యుత్ పరిశ్రమ
3. ఇనుము-ఉక్కు పరిశ్రమ
4. బొగ్గు పరిశ్రమ
5. క్రూడాయిల్ వెలికితీత
6. సహజవాయువు వెలికితీత
7. సిమెంటు పరిశ్రమ
8. ఎరువుల పరిశ్రమ

ప్రశ్నలు

1). 31-05-2016 నాటికి భారతదేశంలో క్రింది వాటిలో నవరత్న విభాగపు పరిశ్రమలు ఏవి?

A. గ్రామీణ విద్యుదీకరణ సంస్థ (REC), విద్యుత్ విత్త సంస్థ (PFC).

B. హిందుస్థాన్ మెషీన్ టూల్స్ (అంతర్జాతీయ), మెకాన్

C. హెచ్.ఎ.ఎల్., ఎం.టి.ఎన్.ఎల్.

D. బి.పి.సి.ఎల్., అయిల్ ఇండియా

ఎ) A, B, C   బి) B, C, D

సి) C, D, A   డి) A, B, C, D

2). ప్రతిపాదన (A): 1991 పారిశ్రామిక సంస్కరణలు 'తప్పనిసరి లైసెన్సింగ్ విధానం' నుండి ఎన్ని పరిశ్రమలకు విముక్తిని కల్పించాయి.

కారణం (R): ప్రస్తుతం, 'తప్పనిసరి లైసెన్సింగ్ విధానం' లో ఆరు పరిశ్రమలు ఉన్నాయి.

ఎ) (A) మరియు (R) రెండూ సరైనవి, (A) మరియు కు (R) సరైన వివరణ.

బి) (A) మరియు (R) రెండూ సరైనవి, కాని (A) కు (R) సరైన వివరణ కాదు

సి) (A) సరైనది, కాని (R) తప్పు

డి) (A) తప్పు, కాని (R) సరైనది

3). ప్రతిపాదన (A): పారిశ్రామిక రుగ్మతకు చిన్న తరహా పారిశ్రామిక యూనిట్లు రుణాలను/ బకాయిలను ఏక మొత్తంగా పరిష్కరించుటకు సంబంధించినది SAMADHAN పథకం

కారణం (R): పారిశ్రామిక రుగ్మతకు లోనయిన పరిశ్రమలు వాటి రుణాలను అసలుతో బాటు వడ్డీని

రెండింతలకు మించకుండా ఒకేసారి చెల్లించాలి.

ఎ) (A) సరైనది, కాని (R) తప్పు

బి) (A) తప్పు, కాని (R) సరైనది

సి) (A) మరియు (R) రెండూ సరైనవి, (A) మరియు కు (R) సరైన వివరణ

డి) (A) మరియు (R) రెండూ సరైనవి, కాని (A) కు (R) సరైన వివరణ కాదు

4. కింది వాటిని జతపరచండి?

పరిశ్రమలు

పెట్టుబడి

1. భారీ పరిశ్రమలు   A. రూ. 10 నుంచి 20 కోట్ల పెట్టుబడి

2. మధ్య తరహా పరిశ్రమలు   B. రూ. 1 కోటి లోపు పెట్టుబడి

3. చిన్న పరిశ్రమలు   C. రూ. 20 కోట్ల కంటే ఎక్కువ పెట్టుబడులు

4. సూక్ష్మ పరిశ్రమలు   D. రూ. 1 కోటి - 10 కోట్ల వరకు

ఎ) 1- C, 2- A, 3- B, 4- D

బి) 1- C, 2- D, 3- B, 4- A

సి) 1- C, 2- B, 3- D, 4- A

డి) 1- C, 2- A 3- D, 4- B

5. తెలంగాణ పారిశ్రామిక రంగంలో ఉపరంగాల క్రింద పనిచేయువారి శాతం ఈ క్రింది వానిలో తెలపండి?

పారిశ్రామిక రంగం   ఉపాధి వాటా

1. పారిశ్రామిక రంగం   A. 36.3%

2. నిర్మాణ రంగం   B. 3.4%

3. గనులు, రాళ్ళ సేకరణ   C. 58.6%

4. విద్యుత్, గ్యాస్, నీటిపారుదల   D. 1.7%

ఎ) 1- A, 2- C, 3- B, 4- D

బి) 1- C, 2- D, 3- B, 4- A

సి) 1- C, 2- A, 3- B, 4- D

డి) 1- D, 2- A, 3- C, 4- B

6. క్రింది స్టేట్మెంట్స్ పరిశీలించండి?

A. ప్రస్తుత ధరల ప్రకారం తెలంగాణ రాష్ట్ర GSVలో పారిశ్రామిక రంగం 20.40% వాటాను కలిగి ఉంది (2021-22)

B. 2021-22, 2022-23 పారిశ్రామిక రంగం 18.23% ఉపాధిని కలిపిస్తోంది.

C. PLFS 2019-20 ప్రకారం తెలంగాణ రాష్ట్రం తయారీ రంగంలో 10.69% నిర్మాణ రంగంలో 6.62% ఉపాధి కలిపించబడుతుంది.

D. 2016 నుంచి Ease of doing businessలో తెలంగాణ దేశంలోని రాష్ట్రాలలో 3వ స్థానంలో ఉంది.

సరైన వాటిని గుర్తించండి.

ఎ) A, B

బి) A, C, D

సి) A, B, C

డి) A, B, C, D

7). కింది వాటిని జతపరచండి?

వాటా శాతం పారిశ్రామిక రంగం

1. 56.9% A. తయారీ రంగం

2. 8.5% B. నిర్మాణ రంగం

3. 19.9% C. గనులు & రాళ్ళ సేకరణ

4. 14.7% D. విద్యుత్, గ్యాస్, నీటిపారుదల

ఎ) 1- A, 2- B, 3- C, 4- D

బి) 1- A, 2- D, 3- B, 4- C

సి) 1- A, 2- C, 3- B, 4- D

డి) 1- A, 2- C, 3- D, 4- B

8. క్రింది వాటిని పరిశీలించండి?

A. తెలంగాణ ప్రభుత్వం “రాష్ట్ర పారిశ్రామిక ప్రాజెక్ట్ అనుమతి మరియు స్వయంధృవీకరణ వ్యవస్థ (TS-iPASS) చట్టంను 2014 లో రూపొందించింది.

B. వ్యాపారవేత్త తన గురించి, తాను సమర్పించిన ధృవీకరణ పత్రం ప్రాతిపదికన పరిశ్రమల స్థాపన, అవసరమైన అన్ని అనుమతులు, దరఖాస్తుల పరిశీలన ఏకగావక్షం నుంచి వేగంగా పూర్తి చేయడం.

C. 2016 నుంచి 2022 వరకు Ease of doing business తెలంగాణ రాష్ట్రం మొదటి 5 స్థానాలలో ఉంటూ వస్తుంది.

ఎ) A, B మాత్రమే సరియైనవి

బి) A, C మాత్రమే సరియైనవి.

సి) B, C మాత్రమే సరియైనవి

డి) A, B, C సరియైనవి

9). 2014-15 నుంచి 2022 జనవరి 31 వరకు పారిశ్రామిక అనుమతులు, పెట్టుబడులు, ఉపాధి కల్పనలో వివిధ రకాల పరిశ్రమల వాటా

పరిశ్రమ రకం పెట్టుబడి వాటా ఉపాధిలో వాటా

1. సూక్ష్మ సంస్థలు A. 14.0%

2. చిన్న సంస్థలు B. 6.9%

3. మధ్యతరహా సంస్థలు C. 18.7%

4. పెద్ద సంస్థలు D. 11.9%

5. మెగా సంస్థలు E. 48.4%

ఎ) 1-A, 2- B, 3- C, 4- E, 5- D

బి) 1-C, 2-D, 3-E, 4-A, 5-B

సి) 1-A, 2-E, 3-B, 4-D, 5-C

డి) 1-A, 2-C, 3-B, 4-D, 5-E

10. TS-iPASS అమలు-జిల్లాల వారిగా (2015-22) పరిశ్రమల యూనిట్ల సంఖ్య అంశము ప్రకారం సంబంధించని జిల్లా ఏది?

- A. మేడ్చల్
- B. సంగారెడ్డి
- C. కరీంనగర్
- D. వరంగల్
- E. మెదక్

- ఎ) A, B
- బి) B, C, D
- సి) D, E
- డి) B, D, E

జవాబులు

1	2	3	4	5
(సి)	(బి)	(సి)	(డి)	(సి)
6	7	8	9	10
(బి)	(సి)	(ఎ)	(డి)	(సి)

తెలంగాణ భౌగోళిక శాస్త్రం

(డైరెక్టర్: టి.ఎస్. బి.సి. స్టడీసర్కిల్ - జోగులాంబ గద్వాల)

తెలంగాణ - అడవులు, వన్య మృగ సంపద

Forest అనే పదం 'Fores' అనే లాటిన్ పదం నుండి ఉద్భవించింది. Fores అనగా 'బయటి ప్రదేశం' లేదా 'గ్రామం వెలుపలి ప్రాంతం' అని అర్థము. అనగా ఇది గ్రామ సరిహద్దు, ఇది సాగు చేయని భూమి, ఎవరు నివసించని భూమి. ఏదైనా భౌగోళిక ప్రాంతంలో సహజసిద్ధంగా పెరిగే వృక్షాల సముదాయాన్ని 'అడవి' అనీ లేదా అత్యంత సాంద్రమైన వృక్షాలతో కూడిన సహజప్రాంతాన్ని 'అడవి' అంటారు. "అటవీ చట్టం" ప్రకారం ఆచట్టం పరిధిలో ఉన్న భూభాగాన్ని 'అడవులు' గా నిర్వచిస్తారు. కరవులను సాధారణంగా భూమి యొక్క 'ఉపిరితిత్తులు / శ్వాసకోశాలు' గా పిలుస్తారు. అడవులు ఆక్సిజన్ ప్రాణ వాయువులను, ఉత్పత్తి చేస్తూ జీవరాశులు శ్వాసించడానికి తోడ్పడుతాయి. అడవులను సాధారణంగా 'మానవ ప్రభావానికి లోనుకాని సహజ వృక్ష సంపద' గా పేర్కొంటారు. అడవులు పునర్వియోగిత వనరులు. ఇవి దేశ ఆర్థికాభివృద్ధిలో కీలక పాత్రను పోషిస్తాయి. కావున అడవులను 'జాతీయ సంపద'గా నిర్వచిస్తారు. "FAO నిర్వచనం ప్రకారం 'అడవి అనగా ఒక భూ భాగంలో సగటున 0.5 హెక్టార్ల కంటే ఎక్కువగాను మరియు 10 శాతం కంటే ఎక్కువ భూభాగంలో వృక్షాలతో కూడిన ప్రాంతం'.

1894లో భారతదేశపు తొలి అటవీ విధానంను డెట్రీచ్ ప్రతిపాదనల మేరకు బ్రిటిష్ వారు ప్రకటించారు. స్వాతంత్ర్యానంతరం రూపొందించిన జాతీయ అటవీ విధానం 1952 ప్రకారం దేశ భూభాగంలో 33 శాతం అడవులు ఉండాలి. కొండ, పీఠభూమి ప్రాంతాల్లో 60 శాతం అడవులు, మైదాన పీఠభూమి ప్రాంతాల్లో 20 శాతం అడవులు మరియు 10 మిలియన్ హెక్టార్ల అటవీ భూమిని కలిగి ఉండాలి. దేశ అటవీ విస్తీర్ణంలో తూర్పు, పశ్చిమ కనుమల్లో 50%, దక్కన్ పీఠభూమి ప్రాంతంలో 18%, గంగా మైదాన ప్రాంతాలలో అడవులు విస్తరించి ఉన్నాయి.

‘National Commission on Agriculture’ వారు 1976లో ‘సామాజిక అడవు’లను ప్రతిపాదించారు. సామాజిక అడవుల కార్యక్రమ ప్రతిపాదనను 5వ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1976)లో, సామాజిక అడవుల కార్యక్రమ అమలును 6వ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1980-82)లో ప్రారంభించారు.

1988 నూతన అటవీ విధానం: ఈ అటవీ విధానానికి గల పేరు సవరించిన అటవీ విధానం. నూతన జాతీయ అటవీ విధానం 1988 ప్రకారం కొండ, పీఠభూమి ప్రాంతంలోని అడవుల శాతాన్ని సవరించి 66 శాతం అడవులు ఉండాలని పేర్కొన్నారు. 2006 లో నూతన వ్యవసాయ విధానము ప్రకటించారు. 2006 లో ప్రవేశపెట్టిన అటవీ హక్కుల చట్టం ప్రకారం అడవుల సంరక్షణతో పాటు అటవీవాసులకు జీవనోపాధి, ఆహార భద్రత కల్పించాల్సి ఉంది.

ప్రశ్నలు

1. ఏటూరు నాగారం అభయారణ్యం గురించి క్రింది ప్రకటనలలో ఏది సరైనది?

- i. ఇది ములుగు జిల్లాలో మహారాష్ట్ర, ఛత్తీస్ ఘడ్ మరియు తెలంగాణ సరిహద్దులకు సమీపంలో ఉంది.
- ii. ఇది తెలంగాణలోని పురాతన అభయారణ్యం.
- iii. ఈ అభయారణ్యంలో రాక్షస గుహలు మరియు శిలావాసాలు కనుగొనబడ్డాయి.

కోడ్లు:-

- ఎ) i మరియు ii మాత్రమే
- బి) i మరియు iii మాత్రమే
- సి) i, ii మరియు iii
- డి) ii మరియు iii మాత్రమే

2. కింది వాటిని సరిపోల్చండి.

వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం	(చ.కి.మీ.)
1. పాకాల వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం	A. 136.02
2. పోచారం పక్షుల అభయారణ్యం	B. 20
3. ప్రాణహిత అభయారణ్యం	C. 129.84
4. మంజీర అభయారణ్యం	D. 860.20
	E. 160

కోడ్లు:-

- ఎ) 1-C, 2-B, 3-E, 4- D
- బి) 1-D, 2-C, 3-A, 4- B
- సి) 1-B, 2-A, 3-C, 4- D
- డి) 1-A, 2-E, 3-C, 4- B

3. కిన్నెరసాని అభయారణ్యం గురించి కింది ప్రకటనలలో ఏది సరైనది.

- i. ఇది భద్రాద్రి కొత్తగూడెం జిల్లాలో ఉంది.
- ii. విస్తీర్ణం - 635.40 చ.కి.మీ (1,57,010 ఎకరాలు).
- iii. దీనిని ప్రభుత్వం 1977లో అభయారణ్యంగా ప్రకటించింది.
- iv. వార్షిక వర్షపాతం - 863.55మి.మీ.

కోడ్లు:-

- ఎ) i, ii మరియు iv మాత్రమే
- బి) ii, iii, iv మాత్రమే
- సి) i, ii, iii మాత్రమే
- డి) i, ii, iii & iv

4. కింది వాటిని సరిపోల్చండి.

పార్క్	జిల్లా
1. మృగవాణి నేషనల్ పార్క్	A. హైదరాబాద్
2. కాసుబ్రహ్మానంద నేషనల్ పార్క్	B. మహబూబ్ నగర్
3. పిల్లలమర్రి జింకల పార్క్	C. రంగారెడ్డి
4. కిన్నెరసాని జింకల పార్క్	D. భద్రాద్రి కొత్తగూడెం
	E. వరంగల్

కోడ్లు:-

- ఎ) 1-C, 2-B, 3-E, 4- D
- బి) 1-C, 2-A 3-B, 4- D
- సి) 1-B, 2-A, 3-C, 4- E
- డి) 1-A, 2-D, 3-C, 4- B

5. మంచుర్యాల జిల్లాలో ఏ అభయారణ్యాలు ఉన్నాయి?

- A. కవాల్ వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం
- B. శివ్వారం వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం
- C. ప్రాణహిత వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం
- D. మంజీర అభయారణ్యం

పై వానిలో సరైన వాటిని గుర్తించండి.

- ఎ) ఎ మరియు డి
- బి) బి మరియు ఎ
- సి) సి మరియు డి
- డి) ఎ, బి, సి మాత్రమే

6. క్రింది వాటిలో సరైనవి కానీ వాటిని గుర్తించండి.

i. కవ్వాల పులుల సంరక్షణ కేంద్రం ఆదిలాబాద్, ఆసిఫాబాద్, మంచుర్యాల, నిర్మల్, పెద్దపల్లి జిల్లాల పరిధిలో ఉంది.

ii. రాష్ట్రంలో అధికంగా తేకు చెట్లు గల అభయారణ్యం ఇదే.

iii. ఈ అభయారణ్యం మహారాష్ట్రలోని తడోబా టైగర్ రిజర్వ్, ఛత్తీస్ గఢ్లోని ఇంద్రావతి టైగర్ రిజర్వ్ లకు ఒకదానికొకటి అనుకుని కలదు.

- ఎ) i మరియు iii
- బి) i మాత్రమే
- సి) ii మాత్రమే
- డి) iii మాత్రమే

7. క్రింది వాటిలో సరైనవి వాటిని గుర్తించండి.

1. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా మొత్తం 12 రక్షిత ప్రాంతాలు ఉన్నాయి.

2. ఇందులో 10 అభయారణ్యాలు, రెండు జాతీయ పార్కులు కలవు.

3. మొత్తం అటవీ విస్తీర్ణం లో ఈ రక్షిత ప్రాంతాల అటవీ విస్తీర్ణం 5,692.48 చ.కి.మీ..

- ఎ) 1, 2 మరియు 3
- బి) 1 మరియు 2
- సి) 1 మరియు 3
- డి) 2 మరియు 3

8. క్రింది వాటిలో సరైనవి వాటిని గుర్తించండి.

1. తెలంగాణ ఫారెస్ట్ - దూలపల్లి
అకాడమీ (మేడ్చల్-మల్కాజ్ గిరి)
2. తెలంగాణ బయోడైవర్సిటీ పార్క్ - గచ్చిబౌలి.
3. ప్రాంతీయ అటవీ పరిశోధన కేంద్రం - హైదరాబాద్
- ఎ) 1 మాత్రమే బి) 2 మాత్రమే
సి) 1 మరియు 2 డి) ఏదీ కాదు

జవాబులు

1	2	3	4	5
(సి)	(బి)	(డి)	(బి)	(డి)
6	7	8	9	10
(బి)	(సి)	(సి)	(ఎ)	(డి)

9. కింది వాటిలో సరికాని వాటిని గుర్తించండి.

- i. రాష్ట్రంలో అత్యధిక అటవీ విస్తీర్ణం గల జిల్లాలు %--% ములుగు , భద్రాది కొత్తగూడెం
- ii. రాష్ట్రంలో అతి తక్కువ అటవీ విస్తీర్ణం గల జిల్లాలు - కరీంనగర్ మరియు సిరిసిల్లా
- iii. రాష్ట్రంలో అటవీ శాతం ఎక్కువ గల జిల్లా - ములుగు , జయశంకర్ భూపాలపల్లి
- iv. రాష్ట్రంలో అటవీ శాతం తక్కువ గల జిల్లా %--% కరీంనగర్ , జోగుళాంబ గద్వాల
- ఎ) ii మరియు iii బి) i మాత్రమే
సి) ii మాత్రమే డి) iii మాత్రమే

వివరణలు

1. ఏటూరు నాగారం అభయారణ్యం తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని ములుగు జిల్లాలో మహారాష్ట్ర, ఛత్తీస్ ఘడ్ మరియు తెలంగాణ సరిహద్దులకు సమీపంలో 803 చ.కి.మీ విస్తీర్ణంలో ఉంది. ఇది తెలంగాణలోని పురాతన అభయారణ్యాల(దక్కన్ ఆకు రాల్చు అడవి) లో ఒకటి. ఈ అభయారణ్యంలో రాక్షస గుహలు మరియు శిలావాసాలు కనుగొనబడ్డాయి. ఇది వన్యప్రాణుల అభయారణ్యంగా 7 జూలై, 1999న ప్రకటించబడింది.

10. క్రింది వాటిలో సరైనవి గుర్తించండి.

- i. మంజీరా అభయారణ్యం లో మానవ నిర్మిత జలాశయము అయిన మంజీరా జలాశయం కలదు.
- ii. మంజీరా జలాశయం 9 దీవుల సముదాయం గా కలదు.
- iii. మంజీరా జలాశయం ద్వారా హైదరాబాద్, సికింద్రాబాద్ జంటనగరాలకు త్రాగునీటి సరఫరా చేస్తున్నారు.
- iv. మంజీరా వన్యప్రాణి అభయారణ్యం వైశాల్యం 50 చ. కి.మీ .
- ఎ) ii మరియు iii బి) i మరియు ii
సి) iii మరియు iv డి) i, ii, iii మాత్రమే

2. పాకాల వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం వరంగల్ జిల్లా, ఖానాపూర్ మండలం అశోక్ నగర్ సమీపంలో పాకాల సరస్సు తీరము చుట్టూ 860.20 చ.కి.మీ విస్తీర్ణంలో ఉంది.

- పోచారం పక్షుల అభయారణ్యం మెదక్ జిల్లాలో పోచారం సరస్సు వద్ద 129.84 చ.కి.మీ.ల విస్తీర్ణంలో ఉంది.
- ప్రాణహిత అభయారణ్యం మహారాష్ట్ర, తెలంగాణ సరిహద్దు లో కలదు. ఇది 136.02 చ.కి.మీ విస్తీర్ణంతో మంచుర్యాల జిల్లాలో ఉంది.
- మంజీర అభయారణ్యం సంగారెడ్డి జిల్లాలో 20 చ.కి.మీ విస్తీర్ణంలో ఉన్న వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం మరియు రిజర్వాయర్.

3. కిన్నెరసాని వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం భద్రాద్రి - కొత్తగూడెం జిల్లాలో ఉంది. ఇది 635.40sq.kms (1,57,010 ఎకరాలు) విస్తీర్ణంలో భద్రాచలం నుంచి 35 కి.మీ. దూరంలో కొత్తగూడెం నుంచి 24 కి.మీ. దూరంలో నెలకొల్పిన వన్యమృగ సంరక్షణాలయం కొత్తగూడెంలోని దండకారణ్యంలో భాగంగా ఉంది. గోదావరి నదీ తీరాన ఉన్న ఈ సంరక్షణాలయానికి కిన్నెరసాని పేరు పెట్టారు. ఇందులో పులి, జింక, కొండ చిలువ సహ పలు పశు, వృక్ష జాతులు ఉన్నాయి. 635 చ.కి.మీ. విస్తీర్ణంలో ఉన్న ఈ సంరక్షణాలయం సమీపాన 'కిన్నెరసాని రిజర్వాయర్' ఉంది. ఇందులో జింకల పార్కు, గ్లాస్ గెస్ట్ హోమ్, ఎకలాజికల్ పార్క్, పర్యావరణ విధానాల కేంద్రం ప్రధాన ఆకర్షణగా ఉన్నాయి. దీనిని ప్రభుత్వం 1977సం||లో ప్రభుత్వం అభయారణ్యంగా ప్రకటించినది. ఇక్కడ నమోదు అయ్యే సంవత్సర సరాసరి ఉష్ణోగ్రతలు 15 డిగ్రీ సెల్సియస్ నుండి 45 డిగ్రీల సెల్సియస్. సంవత్సరం పాటు సగటు వర్షపాతం 863.55 మి.మీ.గా నమోదు అవుతుంది.

4. మృగవాణి నేషనల్ పార్క్ రంగా రెడ్డి జిల్లాలో మొయినాబాద్ మండల కేంద్రం లో చిలుకూరు గ్రామం లో కలదు మరియు 1994 లో దీనిని వైల్డ్ లైఫ్ సాంక్చురీగా ప్రకటించింది .

- కాసుబ్రహ్మానంద నేషనల్ పార్క్ హైదరాబాద్ జిల్లాలో ఉంది మరియు ఇది 1998లో నోటిఫై చేయబడింది. దీనిని చిరాస్ ప్యాలెస్ పేరుతో కూడా పిలుస్తారు.
- పిల్లలమర్రి జింకల పార్క్ మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో ఉంది మరియు ఇది 1976లో నోటి ఫై చేయబడింది. ఇది 5.8 హెక్టార్లు విస్తీర్ణంతో ఉంది.

• కిన్నెరసాని జింకల పార్క్ భద్రాద్రి -కొత్తగూడెం జిల్లాలో

ఉంది మరియు ఇది 24 జనవరి 1977న నోటిఫై చేయబడింది. ఇది 635 చ.కి.మీ. విస్తీర్ణంతో ఉంది.

5. తెలంగాణలో సుసంపన్నమైన వన్యప్రాణుల అభయారణ్యాలు ఉన్నాయి, ఇవి పర్యావరణ పర్యాటకం మరియు వైల్డ్ లైఫ్ టూరిజంకు ఆస్కారం కల్పిస్తాయి. మంచిర్యాల జిల్లాలో ఈ క్రింది అభయారణ్యాలు ఉన్నాయి.

- కవాల్ వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం: దీని 892.13 చ.కి.మీ. విస్తీర్ణంతో ఉన్నది.
  - శివ్వారం వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం: దీని 29.81 చ.కి.మీ. విస్తీర్ణంతో ఉన్నది.
  - ప్రాణహిత వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం: దీని 136.02 చ.కి.మీ. విస్తీర్ణంతో ఉన్నది.
- మంజీర అభయారణ్యం: ఈ అభయారణ్యం సంగారెడ్డి జిల్లాలో 20 చ.కి.మీ విస్తీర్ణంలో ఉన్న వన్యప్రాణుల అభయారణ్యం మరియు రిజర్వాయర్.

6. కవ్వాల పులుల సంరక్షణ కేంద్రాన్ని 1965 లో స్థాపించారు. 2,015 చ.కి.మీ. విస్తీర్ణంలో కవ్వాల పులుల సంరక్షణ కేంద్రం నాలుగు జిల్లాల పరిధిలో ఉంది. అవి ఆదిలాబాద్, కుమ్రంభీం ఆసిఫాబాద్, మంచిర్యాల, నిర్మల్. మంచిర్యాల జిల్లా జన్నారం మండల కేంద్రంలో కవ్వాల పులుల సంరక్షణ కేంద్రం ఎక్కువగా విస్తరించి ఉంది

- రాష్ట్రంలో అధికంగా టేకు చెట్లు గల అభయారణ్యం. ఈ అభయారణ్యం గుండా కడెం నది ప్రవహిస్తున్నది.
- ముఖ్యంగా ఈ రిజర్వు ప్రాంతం, మహారాష్ట్రలోని తడోబా అంధేరి టైగర్ రిజర్వు, ఛత్తీస్ గోని ఇంద్రావతి

టైగర్ రిజర్వులు ఒకదానికొకటి ఆనుకొని ఉండే ప్రాంతం, అందువలన పులులు ఒక దగ్గర నుండి ఇంకొక దగ్గరకు వలసలు వెలుతుంటాయి. మంచిర్యాల, బెల్లంపల్లి మరియు కాగజ్జుగర్ ఈ మూడు టైగర్ రిజర్వుల మధ్య కారిడార్ ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా అంతరించిపోతున్న పులులను పరిరక్షించవచ్చు.

7. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ప్రభుత్వం 12 రక్షిత ప్రాంతాలను ప్రకటించింది. ఇందులో 9 వన్యప్రాణి సంరక్షణ కేంద్రాలు మరియు 3 జాతీయ పార్కులు, 5,692.48 చ.కి.మీ. విస్తీర్ణంలో విస్తరించి ఉన్నాయి. ప్రతి రక్షిత ప్రాంతంలో 20 శాతం ప్రాంతాన్ని సందర్శకుల వీక్షణకు కేంద్రం అనుమతించింది.

8. తెలంగాణ స్టేట్ ఫారెస్ట్ అకాడమీ : దీనిని 1971-1972 మధ్య కాలంలో ఏర్పాటు చేశారు. రాష్ట్రంలో అడవుల రక్షణ అభివృద్ధి విషయమై విధానాలు రూపొందించడానికై మేడ్చల్-మల్కాజ్ గిరి జిల్లా లోని ధూలపల్లిలో తెలంగాణ ఫారెస్ట్ అకాడమిని స్థాపించారు. ఇది అటవీ, వన్యప్రాణి సంబంధిత ప్రభుత్వ అధికారులకు శిక్షణ కార్యక్రమాలను నిర్వహించును. దీనిలో అటవీ క్షేత్ర పరిశోధన కేంద్రం కలదు.

- తెలంగాణ బయోడైవర్సిటీ పార్క్ %--% గచ్చిబౌలి నందు కలదు.
- ప్రాంతీయ అటవీ పరిశోధన కేంద్రం - ములుగు , సిద్దిపేట జిల్లా నందు కలదు.

9. రాష్ట్రంలో అత్యధిక అటవీ విస్తీర్ణం గల జిల్లాలు

- ములుగు , భద్రాది కొత్తగూడెం
- రాష్ట్రంలో అతి తక్కువ అటవీ విస్తీర్ణం గల జిల్లాలు - కరీంనగర్ మరియు జోగుళాంబ గద్వాల
- రాష్ట్రంలో అటవీ శాతం ఎక్కువ గల జిల్లా - ములుగు(75.73%) , భద్రాది కొత్తగూడెం (57.29%)
- రాష్ట్రంలో అటవీ శాతం తక్కువ గల జిల్లా - కరీంనగర్(0.16%) , జోగుళాంబ గద్వాల (0.23%).

10. ఇది హైదరాబాద్ కు 50 కి.మీ. దూరంలో మంజీరా నది వెంబడి 36 కి.మీ. పరిధిలో విస్తరించి ఉన్నది. దీనిని 1978లో స్థాపించారు. మంజీర వన్యప్రాణి అభయారణ్యం సంగారెడ్డి జిల్లాలో కలదు. దీని వైశాల్యం : 20 చ.కి.మీ. ఈ అభయారణ్యంలో 70 రకాలు అయినటువంటి వివిధ పక్షి జాతులు, క్షీరదాలు, వృక్ష జాతులు, సరీసృపాలతో ఉన్నది.

- ఈ జలాశయం తొమ్మిది దీవుల సముదాయంగా ఉన్నది. అవి పుట్టిగడ్డ, బాదం గడ్డ, సంగం గడ్డ, కరణం గడ్డ వంటివి తొమ్మిది ఉన్నాయి. ఈ ద్వీపాలు పక్షి జాతులకు నిలయంగా విరాజిల్లుతుంది.
- దీని పరిధిలో మంజీర జలాశయం మానవ నిర్మిత జలాశయంలో ముఖ్యమైనది. ఈ జలాశయం ద్వారా హైదరాబాద్, సికింద్రాబాద్ జంట నగరాలకు త్రాగునీటి సరఫరా చేస్తున్నారు.

తెలంగాణ

స్వాతంత్ర్య ఉద్యమం

(డైరెక్టర్: టి.ఎస్. జి.సి. స్టడీసర్కిల్ -
మహబూబ్ నగర్)

1969 తెలంగాణ ఉద్యమం

1969 ఉద్యమానికి ప్రధాన కారణాలు

- 1) ఉపముఖ్యమంత్రి పదవి
- 2) తెలంగాణ పై ఆంధ్ర వారి పెత్తనం
- 3) ఇంజనీర్లలో అసంతృప్తి
- 4) ఇతర ఉద్యోగులలో అసంతృప్తి
- 5) ఉపాధ్యాయులలో అసంతృప్తి
- 6) విద్యార్థులు
- 7) మిగులు నిధుల సమస్య
- 8) చెన్నారెడ్డి ఎన్నిక చెల్లదని కోర్టు తీర్పు
- 9) కొత్తగూడెం ధర్మల్ స్టేషన్లో అన్యాయాలు

1969, జనవరి నుంచి ప్రత్యేక రాష్ట్ర సాధనకై ఉద్యమ కార్యచరణ మొదలైంది. మొట్టమొదటి విద్యార్థి కార్యచరణ సమితి సాముహిక నిరవదిక బండ్ లు, నిరాహారదీక్షలకు పిలుపునిచ్చింది. అనేక స్కూల్స్, కాలేజీలు ముందు నిరాహారదీక్ష శిబిరాలు పిబ్రవరి, మార్చి నెలల్లో కొనసాగినవి. జనవరి 15 నుంచి విద్యాసంస్థలు అన్ని బండ్ పాటించాయి. పిబ్రవరి కల్లా దాదాపు అన్ని స్కూల్స్, కాలేజీలు మూతపడినవి. మార్చి 3 నాడు విద్యార్థి కార్యచరణ సమితి, వీవుల్స్ కన్వెన్షన్ కలిపి బండ్ కు పిలుపునిచ్చాయి. అసెంబ్లీ సమావేశాలు ప్రారంభం అయ్యావి. అసెంబ్లీ కి తెలంగాణ ఆకాంక్షను

వినిపించాలని ఈ పిలుపునిచ్చాయి. 1969 లో కొలిశెట్టి రామదాసు ఖమ్మం జిల్లా ఇల్లందులో తెలంగాణ ప్రాంతీయ సమితిని ఏర్పాటు చేశాడు. దీనికి అధ్యక్షుడు : కొలిశెట్టి రామదాసు, ప్రధాన కార్యదర్శి : ముత్యం వెంకన్న.

ప్రశ్నలు

1. తెలంగాణ నాన్ గెజిటెడ్ ఆఫీసర్స్ యూనియన్ (టిఎన్ఓ) వ్యవస్థాపక అధ్యక్షుడు ఎవరు?

- ఎ) ఎస్. ఎస్. చారి   బి) సురేంద్రనాథ్
సి) కె. ఆర్ ఆమోస్   డి) కొలిశెట్టి రామదాసు

2. క్రింది వానిలో సరికాని వాఖ్యాన్ని గుర్తించండి?

- ఎ) మర్రిచెన్నారెడ్డి ని ఉత్తరాది పత్రికలు ఫైర్ యిటర్ గా పేర్కొనేవి
బి) ఇందిరాగాంధీ మర్రిచెన్నారెడ్డి ని కేంద్రంలో ఉ క్కుగనుల శాఖమంత్రిగా నియమించింది
సి) 1967 అసెంబ్లీ ఎన్నికలలో మర్రిచెన్నారెడ్డి తన ప్రత్యర్థి వందేమాతరం రామచంద్రారావు పై గెలిచాడు డి) మర్రిచెన్నారెడ్డి ఎన్నికలలో అక్రమంగా గెలిచాడని కేసు వేయగా 1968 ఏప్రిల్ 26 న హైకోర్ట్ తీర్పునిస్తూ మర్రిచెన్నారెడ్డి ఎన్నిక చెల్లదని మరియు 10 సం"ల పాటు ఏ ఎన్నికలలో పోటీ చేయకూడదని తీర్పునిచ్చింది.

3. హైదరాబాద్ లో జరిగిన ఉద్యోగుల సమావేశంలో మాట్లాడుతూ తెలంగాణ ప్రజల కోరికను మన్నించనట్లయితే ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం నుండి తెలంగాణ విడిపోవాల్సి వస్తుందని ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చరించిన కార్మికసంఘ నాయకుడు ఎవరు?

- ఎ) వి.కె. థాగే   బి) మహదేవ్ సింగ్
సి) ఎం. టి. రాజు   డి) కొలిశెట్టి రామదాసు

4.క్రింది వానిలో సరికాని వాఖ్యాన్ని గుర్తించండి?

ఎ) 1961లో ఖమ్మం జిల్లా పాల్వంచ లో కొత్తగూడెం ధర్మల్ పవర్ స్టేషన్ ను నెలకొల్పారు

బి) ఈ పవర్ స్టేషన్ లో మొత్తం 1400 మందికి ఉద్యోగాలు కల్పిస్తే అందులో తెలంగాణకు చెందినవారు కేవలం 600 మంది

సి) తెలంగాణ ఉద్యమం 1969 లో మొదటి గా పాల్వంచలోనే ప్రారంభమైంది

డి) కొత్తగూడెం ధర్మల్ పవర్ స్టేషన్ లో ఎక్కువమంది ఆంధ్రులే పనిచేస్తున్నారన్న విషయాన్నీ కొలిశెట్టి రామదాసు మొదటగా వెలుగులోకి తెచ్చాడు.

5.తెలంగాణకు సంబంధించిన కోట్ల రూ"ల మిగులు నిధుల గురించి స్పష్టమైన ప్రకటన చేయమని ఒక తెలంగాణ సభ్యుడు అసెంబ్లీలో చర్చలో కోరగా ముఖ్యమంత్రి దురహంకారంతో నవ్వి పాతకోట్లా ?కొత కోట్లా అని ఎదురు ప్రశ్నించాడు.ఆ ముఖ్యమంత్రి ఎవరు?

ఎ) దామోదరం సంజీవయ్య

బి) నీలం సంజీవరెడ్డి

సి) కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డి

డి) టంగుటూరి అంజయ్య

6.తెలంగాణ టీఎన్ఎస్ఎం లకు జరుగుతున్నా అన్యాయాలపై చాలామంది కోర్టులకు వెళుతున్నారని ముఖ్యమంత్రి దృష్టికి వెళితేగా కోర్టు ఫీజు పెంచితే కోర్టుకు వెళ్ళడం వాళ్ళు మానేస్తారు అని వ్యంగ్యంగా సమాధానమిచ్చిన ముఖ్యమంత్రి ఎవరు?

ఎ) దామోదరం సంజీవయ్య బి) నీలం సంజీవరెడ్డి

సి) కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డి డి) టంగుటూరి అంజయ్య

7.క్రింది వానిలో సరికాని వాఖ్యాన్ని గుర్తించండి?

ఎ) కొలిశెట్టి రామదాసు ఖమ్మం జిల్లా ఇల్లందుకు చెందిన వాడు.

బి) కొలిశెట్టి రామదాసు 20మంది యువకులతో కలిసి వరంగల్ లో తెలంగాణ ప్రాంతీయ సమితిని ఏర్పాటు చేశాడు.

సి) తెలంగాణ ప్రాంతీయ సమితి అధ్యక్షుడు కొలిశెట్టి రామదాసు.

డి) రవీంద్రనాథ్ ను ఆమరణ నిరాహారదీక్ష కు సిద్ధం చేసినది కూడా కొలిశెట్టి రామదాసు.

8. 12 ఏళ్ల నుండి తెలంగాణ రక్షణలే సాదించుకోలేని మీరు ప్రత్యేక తెలంగాణను ఎట్లా సాదించుకుంటారు అని కొత్తగూడెం సభలో పేర్కొన్నది ఎవరు?

ఎ) కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డి

బి) పిడతల రంగారెడ్డి

సి) జె.చొక్కారావు

డి) హయగ్రీవాచారి

9.స్థానికులకు కేటాయించిన ఉద్యోగాలలో షరతులతో నియమించబడిన స్థానికేతరులను 3 నెలల్లోపు తొలగించి ఆ స్థానాలలో అర్హతలు ఉన్న స్థానికులను నియమించాలని ఎపి ప్రభుత్వం ఎప్పుడు ఆదేశించింది?

ఎ) 1968 మార్చి 15

బి) 1968 మార్చి 30

సి) 1968 ఏప్రిల్ 30

డి) 1968 జూలై 15

10.కార్పొరేషన్ లోను,స్వయం ప్రతిపత్తి గల సంస్థలలో స్థానిక రిజర్వేషన్లు వర్తించవని హై కోర్టు న్యాయమూర్తి జస్టిస్ కుప్పుస్వామి ఎప్పుడు తీర్పునిచ్చారు?

ఎ) 1968 డిసెంబర్ 30

బి) 1969 జనవరి 3

సి) 1969 జనవరి 30

డి) 1969 ఫిబ్రవరి 18

జవాబులు

1	2	3	4	5
(సి)	(డి)	(బి)	(బి)	(సి)
6	7	8	9	10
(సి)	(బి)	(సి)	(సి)	(బి)

వివరణలు

1. కె.ఆర్.ఆమోస్ అధ్యక్షులలో తెలంగాణ నాన్-గెజిటెడ్ అధికారుల సంఘం (టిఎన్ఐఓ) 1964-65 నాటి నుండి తెలంగాణ ఉద్యోగులకు జరుగుతున్న అన్యాయాలపై గొంతువిప్పింది. ముఖ్యమంత్రికి, సంబంధిత మంత్రులకు పలుమార్లు వినతిపత్రాలు ఇచ్చారు కె.ఆర్.ఆమోస్. తెలంగాణ రక్షణలు

ఉల్లంగించబడుతున్నాయని ,

సెక్రటరీయట్, శాఖాధిపతుల (HOD's)

కార్యాలయాల్లో తెలంగాణ వారికి కేటాయించిన ఉద్యోగాల్లో ఆంధ్ర వారిని నియమిస్తున్నారని శ్రీ ఆమోస్ అధ్యక్షులలో టిఎన్ఐఓలు ఆందోళన చేశారు.

2. 1967 శాసనసభ ఎన్నికలలో మర్రిచెన్నారెడ్డి వందేమాతరం రామచంద్రరావు పై గెలిచాడు. మర్రిచెన్నారెడ్డి ఎన్నికలలో అక్రమాలకు పాల్పడ్డాడని వందేమాతరం రామచంద్రరావు హైకోర్టులో కేసు వేశాడు. 1968 ఏప్రిల్ 26న హైకోర్టు చెన్నారెడ్డికి వ్యతిరేకంగా తీర్పు ఇచ్చింది. ఆ తీర్పులో చెన్నారెడ్డి 6సం"ల వరకు ఎన్నికలలో పోటి చేయరాదని ఆదేశించింది.

3. హైదరాబాద్ లో జరిగిన ఉద్యోగుల సమావేశంలో మాట్లాడుతూ తెలంగాణ ప్రజల కోరికను మన్నిచనట్లయితే ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం నుండి తెలంగాణ విడిపోవాల్సి వస్తుందని ప్రభుత్వాన్ని హెచ్చరించిన కార్మికసంఘ నాయకుడు మహదేవ్ సింగ్. ఈ సమితి విద్యార్థుల ఉద్యమానికి సంపూర్ణ మద్దతు ప్రకటించింది.

4. కొత్తగూడెం పవర్ స్టేషన్ లో మొత్తం 1200 మందికి ఉద్యోగాలు కల్పిస్తే అందులో తెలంగాణకు చెందినవారు కేవలం 200 లోపు మాత్రమే ఉన్నారు.

5. తెలంగాణకు సంబంధించిన కోట్ల రూ"ల మిగులు నిధుల గురించి స్పష్టమైన ప్రకటన చేయమని ఒక తెలంగాణ సభ్యుడు అసెంబ్లీలో చర్చలో కోరగా ముఖ్యమంత్రి కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డి రహంకారంతో నవ్వి పాతకోట్లా ? కొత్త కోట్లా అని ఎదురు ప్రశ్నించాడు.

6. తెలంగాణ టిఎన్ఐవో లకు జరుగుతున్న అన్యాయాలపై చాలామంది కోర్టులకు వెళుతున్నారని ముఖ్యమంత్రి దృష్టికి వెళితేగా కోర్టు ఫీజు పెంచితే కోర్టుకు వెళ్ళడం వాళ్ళు మానేస్తారు అని వ్యంగ్యంగా సమాధానమిచ్చిన ముఖ్యమంత్రి కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డి.

7. 1968 లో కొలిశెట్టి రామదాసు ఖమ్మం జిల్లాలోని ఇల్లెందు లో సుమారు 20మంది ఇల్లెందు యువకులతో కలిసి "తెలంగాణ ప్రాంతీయ సమితి "ని ఏర్పాటుచేశారు.

8. జె.చౌక్యారావు కొత్తగూడెం సభలో ప్రసంగిస్తూ "రక్షణలు మరో ఐదేళ్ళు పొడగించబడినవి. రక్షణలను సక్రమంగా అమలుపరుచుకోవలసిన భాద్యత మనపైనే

ఉందన్నారు.” 12 ఏళ్ల నుండి తెలంగాణ రక్షణలే సాదించుకోలేని మీరు ప్రత్యేక తెలంగాణను ఎట్లా సాదించుకుంటారు అని ఆందోళనకారులను సవాలు చేశారు.

9. 1968 ఏప్రిల్ 30న ప్రభుత్వ వివిధ శాఖలను “తెలంగాణ ప్రాంత స్థానికులకు కేటాయించిన ఉద్యోగ ఖాళీలను అర్హులైన స్థానికులు లబించని యెడల ఆ ఖాళీలను అలాగే ఉండనివ్వాలని ఆదేశించింది.

10. కొత్తగూడెం ధర్మల్ పవర్ స్టేషన్ లో తొలగించబడిన ఉద్యోగులు హైకోర్టును ఆశ్రయించారు. ఈ కేసును విచారించిన జస్టిస్ అల్లాడి కుప్పుస్వామి 3-1-1969 న తిర్చునిస్తూ పి.ఎస్.ఇ.బి”అటానమస్ బాడి అయినందున ఈ సంస్థ పబ్లిక్ ఎంప్లొయ్మెంట్ యాక్ట్ పరిధిలోకి రాదనీ స్పష్టం చేశారు.

**తెలంగాణ చరిత్ర,
సంస్కృతి, కళలు**
(డైరెక్టర్: టి.ఎస్. బి.సి. స్టడీసర్కిల్ -
నిజామాబాదు)

విష్ణుకుండినులు

విష్ణుకుండినులు సామాన్య శకం 4వ శతాబ్దం నుంచి సామాన్య శకం 7వ శతాబ్దం వరకు దక్షిణ తెలంగాణ ప్రాంతాన్ని, కోస్తాంధ్ర జిల్లాలను పాలించారు. వంశస్థాపకుడు మహారాజేంద్రవర్మ (ఇంద్రవర్మ). ఇతను తెలంగాణలోని ఇంద్రపాలనగరం (ఇంద్రపురి) రాజధానిగా పాలన ప్రారంభించాడు. మొదట దక్షిణ తెలంగాణ జిల్లాలలో పాలన ప్రారంభించి క్రమక్రమంగా తూర్పువైపు కృష్ణా-గోదావరి మధ్యప్రాంతాలను ఆక్రమించారు. శాతవాహనుల అనంతరము ఆంధ్రదేశమున అత్యధిక ప్రాంతమును పాలించిన రాజవంశమిదియే. విష్ణుకుండినుల వంశావళిని విశేషముగా శోధించిన శంకరనారాయణ ప్రకారము సా.శ.. 375 నుండి వంశస్థాపకుడు ఇంద్రవర్మ 25 సంవత్సరాలు పాలించాడు. తరువాత క్రమముగ మొదటి మాధవవర్మ, (సా.శ..400-422), మొదటి గోవిందవర్మ (సా.శ..422-462), రెండవ మాధవవర్మ (సా.శ..462-502), మొదటి విక్రమేంద్రవర్మ (సా.శ..502-527), ఇంద్రభట్టారకవర్మ (సా.శ..527-555), రెండవ విక్రమేంద్రభట్టారక (555-572) పాలించారు. చివరగా మొదటి విక్రమేంద్రవర్మ రెండవ పుత్రుడగు నాలుగవ

మాధవవర్మ సా.శ.. 613 వరకు పాలించాడు. 4వ మాధవవర్మ “జనాశ్రయచందోవిచ్చితి” రచించాడు. ఇది తెలంగాణ నుంచి వచ్చిన మొదటి సంస్కృత లక్షణ గ్రంథం. విష్ణుకుండినులలో వదునాకండు అశ్వమేధములను, క్రతుసహస్రములను, ఇతర యాగములనెన్నింటినో ఆచరించిన రెండవ మాధవవర్మ చాలా గొప్పవాడు. ఇతడు వాకాటకులతో సంబంధ బాంధవ్యములు నెరిపి రాజ్యాన్ని దృఢపర్చుకున్నాడు. ఇతన్ని త్రికూట మలయాధిపతి అంటారు. గుంటూరు జిల్లాలోని కోటప్ప కొండయే త్రికూట మలయం. ఇంద్రవర్మ పూర్వదేశాధిపతులతో పెక్కు యుద్ధాలు చేసి దక్షిణ కళింగాన్ని నిలుపుకున్నాడు. రెండవ మాధవవర్మ తన వేల్పూరి శిలాశాసనములో అతని తండ్రి మొదటి గోవిందవర్మ “విష్ణుకుణ్ణి గోత్రోత్త్రభవస్య” అని పేర్కొనినాడు. రెండవ విక్రమేంద్రవర్మ తుండి శాసనములో అతని తాత అయిన మొదటి విక్రమేంద్ర “ విష్ణుకొండి హకాటక వంశద్వయాలంకృత...” గాను “శ్రీవిష్ణుకుంజ్ఞాంవయ మకుటచూడామణి” గాను వర్ణింపబడ్డాడు. దీనిని బట్టి నేలటూరి వెంకటరమణయ్య వంటి పరిశోధకులు ఇది “విష్ణుకుండిన్”వారి గోత్రానికి, వంశానికి సంబంధించినదిగా పేర్కొన్నారు. కొందరి అభిప్రాయములో వీరు ఎక్కడనుంచో ఆంధ్రదేశానికి వచ్చి స్థిరపడి కాలక్రమేణ పరిపాలకులయినారు. మరికొందరు, వీరు తెలుగుగడ్డపై పుట్టి, స్వశక్తిమీద అధికారంలోకి వచ్చినారని భావించారు. మొదటి వాదాన్ని ప్రప్రంచించిన వారిలో ఫ్రెంచి వండితుడు డూబ్రియల్. వాకటక వంశానికి, విష్ణుకుండినులకును గల బంధుత్వము, శ్రీశైల మాహాత్యములో పేర్కొనబడిన ఒక గాధ ఇందుకు ఆధారముగా తీసుకున్నాడు. కాని ఈవాదాన్ని నేలటూరి పండితులు ఒక కాల्పనిక చారిత్రిక గాధగా

త్రోసిపుచ్చారు. విష్ణుకుండినుల శాసనాలలో కనుపించు “శ్రీ పర్వతస్వామి ప్రాధాన్యత” అను మాటలను బట్టి వీరు వినుకొండ ప్రాంతమువారని భావరాజు వెంకటకృష్ణారావుగారు అభిప్రాయపడ్డారు. విష్ణుకుండిన్ అనునది వినుకొండకు సంస్కృతీ కరణమని భావరాజువారి భావన. శంకరనారాయణన్ అను ప్రఖ్యాత పరిశోధకుల అభిప్రాయము ప్రకారము శ్రీపర్వతములు అనగా- శ్రీ పర్వతమునకు చెందిన గొప్పరాజులని అర్థము. విష్ణుకుండినుల రాజ్యము తూర్పున విశాఖపట్టణము మొదలుగ పశ్చిమాన తెలంగాణలోని కొల్లాపూర్ వరకును, నైరుతిన కీసర వరకు విస్తరించిఉన్నది. కీసరలో ఉన్న కేసరి రామలింగేశ్వరాలయం ఈ కాలంనాటిదే. విష్ణుకుండినులు శ్రీపర్వతస్వామి భక్తులు. వీరు బహువిధములైన క్రతువులు ఆచరించారు. సంస్కృత భాషను ఆదరించారు. వైదిక సంస్కృతికి పట్టుకొమ్మలై వేదవిద్యలు పోషించారు. ‘ఘటిక’ అను విద్యాస్థానాలు స్థాపించారు. విష్ణుకుండినులు మతసహనము గలవారు. ప్రజలలో అప్పటికీ ఆదరణపొందుచుండిన బౌద్ధమతాన్ని ఆదరించారు. బౌద్ధవిహారాలు నిర్మించి వాటికి దానాలు చేశారు. గుహాలయములు నిర్మించి గుహాలయ వాస్తువుకు ప్రోత్సాహమిచ్చారు. మొగల్రాజపురము, ఉండవల్లి గుహాలయాలు వీరు నిర్మించినవే. ఈ గుహాలయ స్తంభముల మీద పంజా ఎత్తిపెట్టిన సింహప్రతిమ ఉండుటచేత వీరు సింహలాంఛనులని పరిశోధకుల అభిప్రాయము. పలు శాసనముల ప్రకారము వీరి రాజధాని శక్రాభిధానపురి నల్లగొండ మండలం తుమ్మలగూడెం వద్ద శిథిలముల రూపమున నుండి, స్థానికులచే ఇంద్రపాలగుట్ట అని పేర్కొనబడునదే శక్రాభిధానపురి అని చెప్పవచ్చును.

ప్రశ్నలు

1. ఈ క్రింది వాటిలో సరైనవి గుర్తించండి.

- A. విష్ణుకుండిన రాజ్యస్థాపకుడు ఇంద్రవర్మ
  - B. విష్ణుకుండినులు తాము అమరపురీషులమని చెప్పుకున్నారు.
  - C. విష్ణుకుండినుల రాజ చిహ్నం పులి.
- ఎ) A,B,C   బి) A, B
సి) B.C   డి) A,C

2. విష్ణుకుండిన కాలం నాటి శాసనాలను సరిగ్గా జతపరచండి.

- A. మొదటి గోవిందవర్మ   1. తాండివాడ శాసనం
  - B. రెండవ మాధవవర్మ   2. తుండి శాసనం
  - C. రెండవ విక్రమేంద్రవర్మ   3. వేల్పూరు శాసనం
  - D. పృథ్వీమహారాజు   4. తుమ్మలగూడెం శాసనం
	A	B	C	D
ఎ) 3	4	2	1	
బి) 3	4	1	2	
సి) 4	3	2	1	
డి) 4	3	1	2	

3. విష్ణుకుండినుల నాణేలకు సంబంధించి సరైనవి గుర్తించండి.

- A. వీరి నాణేలు రాగి మరియు ఇనుము మిశ్రమంతో ముద్రించబడ్డాయి.
  - B. వీరి నాణేలపై నంది, సింహం, త్రిశూలం, ఓడ బొమ్మలు ఉన్నాయి.
  - C. వీరి నాణేలు మహారాష్ట్రలోని నాసిక్, నాగూర్, ఖానాపూర్లతో పాటు మధ్యప్రదేశ్లోని బ్రహ్మగిరిలో కూడా లభ్యమయ్యాయి.
- ఎ) A,B,C   బి) B, C
సి) A,B   డి) A, C

4. విష్ణుకుండులు వివిధ రాజధానుల నుంచి పాలన కొనసాగించారు. అయితే వీరి రాజధానులలో లేనివి గుర్తించండి.

- A. శ్రీపర్వతం   B. అమరాపురం
  - C. కీసరగుట్ట   D. ధాన్యకటక
  - E. ఇంద్రపాలనగరం   F. బెజవాడ
- ఎ) A మాత్రమే   బి) A మరియు F
సి) D మరియు F   డి) A మరియు D

5. విష్ణుకుండులకు సంబంధించిన ఈ క్రింది వాటిని జతపరచండి.

- A. అమరాపురం   1. బౌద్ధ విహారాలు
  - B. కీసరగుట్ట   2. యజ్ఞవాటికలు
  - C. ఇంద్రపాలనగరం   3. శైవక్షేత్రం
  - D. బెజవాడ   4. గుహాలయాలు
	A	B	C	D		A	B	C	D
ఎ) 2	3	4	1		బి) 2	1	3	4	
సి) 3	2	4	1		డి) 3	2	1	4	

6. ఈ క్రింది వాటిలో రెండవ మాధవవర్మ వేసిన శాసనాల్లో లేనిది గుర్తించండి.

- ఎ) వేల్పూరు శాసనం   బి) తుమ్మలగూడెం శాసనం
- సి) ఈపూర్ శాసనం   డి) ఖానాపూర్ శాసనం

7. విష్ణుకుండుల పాలనాకాలంలో నిర్మించబడిన విహారాలు, అవి ఉన్న ప్రాంతాలు జతపరచండి.

- A. గుణపాశపురం   1. తోఖలిఖిత మహా విహారం
  - B. తాటికొండ   2. శాక్యభిక్షు విహారం
  - C. ఇంద్రపాల నగరం   3. గోవిందరాజు విహారం
  - D. చైతన్యపురి   4. హీనయాన బౌద్ధ విహారం
	A	B	C	D		A	B	C	D
ఎ) 1	2	4	3		బి) 2	1	3	4	
సి) 2	1	4	3		డి) 1	2	3	4	

రైతులకు పెట్టుబడి సహాయం కోసం ఎకరాకు 5000/ చొప్పున “రైతుబంధు” పంచడం జరుగుతుంది దీనిని 2015 సెప్టెంబర్ 2020 ప్రారంభించడం జరిగింది, మరియు ప్రతిరైతుకు రైతుబీమా పథకంను ప్రతి రైతుకు వర్తింపచేయడం రైతుబీమా పథకంను 2018 ఆగస్ట్ 15న ప్రారంభించారు అదే విధముగా గీతా, మత్స్య కార్మికులకు ప్రమాదబీమాను తెలంగాణ ప్రభుత్వం 5 లక్షలు నిర్ణయించింది. మొక్కల సంరక్షణ కోసం, పచ్చదనాన్ని పెంపొందించడ కోసం తెలంగాణ ప్రభుత్వము 24% నుండి 33% నికి పెంచడం, మొక్కలు నాటడం వీలు కానిచోట విత్తనబంతులు చల్లడం ద్వారా తెలంగాణ హరితహారంను పెంచడం లక్ష్యంగా ఎంచుకుంది.

మత్స్య కార్మికుల కోసం సమగ్ర చేపపిల్లల పెంపకం పథకము ప్రారంభించారు తెలంగాణ రాష్ట్రంలో మత్స్య మిత్ర బృందాలు” అంటారు.

ప్రశ్నలు

1. తెలంగాణ హరితహారం లక్షలు విజయాలు ఈ క్రిందివానిలో ఏవి?

- ఎ) పచ్చదనాన్ని ప్రస్తుతం ఉన్న 24% నుండి 33% నికి పెంచడం
- బి) మొక్కలు నాటడం వీలుకాని చోట విత్తన బంతులు చల్లడం
- సి) మొక్కల సంరక్షణ కోసం సైన్యాల ఏర్పాటు (గ్రీన్ ట్రిగేడియర్స్)
- డి) పైవన్ని

2. జతపరుచుము :

A. మిషన్ కాకతీయ	1) తెలంగాణ ప్రజలకు సంరక్షిత మంచి నీటి సరఫరా
B. మిషన్ భగీరథ	2) తెలంగాణ రాష్ట్ర పారిశ్రామిక విధానం.
C. టి.ఎస్.ఐ.పాస్	3) తెలంగాణ చెరువుల పునరుద్ధరణకు మరియు అభివృద్ధి.
D. ఆరోగ్య లక్ష్మి	4) గర్భస్థ స్త్రీలకు పోషక ఆహారం మరియు ఆరోగ్య రక్షణ కల్పించుట.

- 1) A-3, B-1, C-2, D-4
- 2) A-1, B-3, C-2, D-4
- 3) A-1, B-2, C-3, D-4
- 4) A-2, B-1, C-3, D-4

3. తెలంగాణలో వాటర్ గ్రిడ్ పథకం లక్ష్యం ఏది?

- ఎ) గ్రామీణ, నగర ప్రాంతాల్లో ప్రతి ఒక్కరికి 120 లీటర్ల శుభ్రమైన తాగునీటిని అందించడం.
- బి) గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ప్రతి ఒక్కరికి 100 లీటర్లు, నగర ప్రాంతాల్లో ప్రతి ఒక్కరికి 150 లీటర్లు శుభ్రమైన తాగునీటిని అందించడం.
- సి) గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ప్రతి ఒక్కరికి 180 లీటర్లు శుభ్రమైన తాగునీటిని అందించడం.
- డి) నగర ప్రాంతాల్లో ప్రతి ఒక్కరికి 180 లీటర్లు శుభ్రమైన తాగునీటిని అందించడం.

4. ఈ క్రింది వాటిలో సరైనది ఏది?

- ఎ) గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 200 చదరపు గజాల స్థలంలో డబుల్ బెడ్రూమ్ ఇల్లు నిర్మిస్తారు.

బి) పట్టణ ప్రాంతాల్లో ప్రాజెక్టులు గ్రాండ్+3 అంతస్తు అపార్టుమెంట్లుగా ఉన్నాయి.

సి) హైదరాబాద్ మహానగర పాలక సంస్థ పరిధిలోని ప్రాంతాల్లో గ్రాండ్+9 అంతస్తుల అపార్టుమెంట్లు నిర్మిస్తున్నారు.

డి) పైవన్ని.

5. తెలంగాణ రాష్ట్ర “ఆరోగ్య లక్ష్య” పథకంపై క్రింది అంశాలను పరిశీలించండి?

- 1) ఈ పథకాని జూన్ 2, 2015 నాడు ప్రారంభించారు.
- 2) గర్భవతి మరియు పాలిచ్చే మహిళల ఘోషక స్థాయిని మెరుగు పర్చడానికి ఈ పథకం ఉద్దేశించబడింది.
- 3) ఆరు సంవత్సరాల కంటే తక్కువ వయస్సు పిల్లలో పోషకాహారలోపాన్ని తగ్గించడానికి ఈ పథకం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

సరైన జవాబును ఎంపిక చేయండి.

- ఎ) 2 మాత్రమే   బి) 1 మరియు 3
సి) 2 మరియు 3   డి) 1,2 మరియు 3

6. హెల్త్ ప్రోమోషన్ పథకం యొక్క లక్ష్యం ఏమిటి?

- 1) ఈ ప్రాంతంలోని వ్యక్తులందరి ఆరోగ్య ప్రమాణాలను అనుసరించి డిజిటలైజ్డ్ డేటా బేస్ నం రూపొందించడం రాష్ట్రంలోని అన్ని ప్రభుత్వ ఆసుపత్రుల ద్వారా పరిస్థితులు మరియు ఇతర అనారోగ్యాల విషయంలో సరైన చికిత్సను అందించడం.
- 2) ప్రత్యేక వ్యాధి ప్రోమోషన్లను అర్థం చేసుకోవడం, అవసరమైన నివారణ చర్యలు తీసుకోవడం. ప్రతి వ్యక్తికి ఆరోగ్య కార్డును జారీ చేస్తారు. ఆరోగ్య సమాచారం మొత్తం ఒకే చోట ఉంచుతారు.

సరైన జవాబును ఎంపిక చేయండి.

- ఎ) 1 మాత్రమే   బి) 2 మాత్రమే
సి) 1 మరియు 2   డి) పై ఏవి కావు

7. ఉద్యోగి మరియు జర్నలిస్ట్ ఆరోగ్య పథకంలో ప్రభుత్వం ఎంత ఖర్చు చేసింది ఎంతమంది లబ్ధి పొందారు?

- ఎ) రూ॥ 1,245.3 కోట్లు మరియు 3 లక్షల మంది
బి) రూ॥ 2,356.3 కోట్లు మరియు 5 లక్షల మంది
సి) రూ॥ 5,675.6 కోట్లు మరియు 8 లక్షల మంది
డి) రూ॥ 3,565.1 కోట్లు మరియు 6 లక్షల మంది

8. ఏ మూడు ప్రాజెక్టులపై తెలంగాణ ప్రభుత్వ మహారాష్ట్రతో ఒప్పందం చేసుకుంది?

- ఎ) డిహెచ్ఐ, మేడిగడ్డ చనఖా కోరాట
బి) కాళేశ్వరం, డిహెచ్ఐ, మేడిగడ్డ
సి) యస్ఆర్ఆర్ఎస్పి, కాళేశ్వరం, చనఖా కోరాట
డి) ఏదికాదు.

9. కేసి.ఆర్ కిట్ ఎవరి కోసం ఉద్దేశించింది?

- ఎ) నవజాత శిశువులకు   బి) పాఠశాల విద్యార్థులకు
సి) వికలాంగులకు   డి) సింగరేణి ఉద్యోగులకు

10. తెలంగాణ ప్రభుత్వం “షాదీ ముబారక్” పథకము ఎవరిని ఉద్దేశించి ప్రారంభించినది?

- ఎ) ముస్లిం వధువుల కుటుంబాలకు
బి) ముస్లిం, క్రైస్తవ వధువు కుటుంబాలకు
సి) దారిద్ర, రేఖకు దిగువన ఉన్న కుటుంబాలకు
డి) అన్ని అల్ప సంఖ్యక వర్గాల కుటుంబాలకు.

జవాబులు

1	2	3	4	5
(డి)	(ఎ)	(బి)	(డి)	(సి)
6	7	8	9	10
(సి)	(ఎ)	(ఎ)	(ఎ)	(ఎ)

వివరణలు:

1. తెలంగాణ ప్రభుత్వం మొక్కల సంరక్షణకోసం పచ్చదానాన్ని పెంపొందించడం కోసం అడవులను ప్రస్తుతం ఉన్న 24% నుండి 33% నికి పెంచడం కోసం ఈ “హరితహారం” ను లక్ష్యంగా చేసుకుంది.

2. తెలంగాణ ప్రభుత్వము అన్ని గ్రామాలకు ప్రతివృత్తికి సగటున రోజుకు 140 లీటర్ల చోపున శుద్ధి చేసిన నీటిని అందించాలని ప్రజలకు సంరక్షిత నీటి సరఫరాకోసం మిషన్ భగీరథ పథకంను ప్రారంభించింది. మరియు ప్రజలకు ఉపాధిని కల్పించడం కోసం పారిశ్రామిక విధానం భూగర్భజలలను పెంపొందించడానికి చెరువులను పునరుద్ధరించడం విద్యానుకతను అభివృద్ధిలో భాగంగా ప్రతి ఒక్కోకరికి ఆర్యోగరక్షణ ముఖ్యముగా గర్భని స్త్రీలకు పోషక ఆహారం అందించడం కోసం ఆర్యోగ్య లక్ష్మి పథకాలను తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రారంభించింది.

3. తెలంగాణ ప్రభుత్వము అన్ని గ్రామాలకు మరియు పట్టణ నగర ప్రాంతాలకు ప్రతి వృత్తికి శుద్ధి చేసిన నీటి అందించడం కోసం గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ప్రతి ఒక్కరికి 100 లీటర్లు, నగర ప్రాంతాలకు 150 లీటర్లు శుభ్రమైన నీటిని వాటర్ గ్రిడ్ పథకం ద్వారా అందిస్తుంది.

4. తెలంగాణ ప్రభుత్వము గ్రామీణ ప్రాంతంలోని ప్రజలకు “డబుల్ బెడ్డ్రూమ్” ఇల్లు నిర్మాణము కోసం 200 చదరపుకు గజాల స్థలంగా నిర్ణయించింది. పట్టణ ప్రాంతాల్లో గ్రౌండ్+3 అంతస్తుల అపార్ట్మెంటుగాను, మహానగర పాలకసంస్థ పరిధిలో ప్రాంతాల్లో గ్రౌండ్+9 అంతస్తుల అపార్ట్మెంటు నిర్మించాలని బడుగు బలహీన వర్గాల ప్రజలకు ఇల్లు నిర్మించాలని నిర్ణయించింది.

5. తెలంగాణ రాష్ట్రం తక్కువ వయస్సు పిల్లల్లో పోషకాహార లోపాన్ని తగ్గించడం మరియు గర్భవతి మరియు పాలిచ్చే మహిళల పోషక స్థాయిని మెరుగు పర్చడానికి “ఆరోగ్యలక్ష్మి” పథకంలో లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

6. తెలంగాణ ప్రభుత్వము ప్రజల ఆర్యోగ్య దృష్టిలో వుంచుకొని “ ఆరోగ్యలక్ష్మి” పథకములో భాగాగంగా ప్రత్యేక వ్యాధిల అవసరమైన నివారణ చర్యల గురించి, ఆర్యోగ్య పమాణాల గురించి. ప్రత్యేకంగా డిజిటలైజ్డ్ డేటా బేస్ నం రూపొందించిన పథకం “ హెల్త్ ప్రోఫైల్ ” ద్వారా చికిత్స అందించడం జరుగుతుంది.

7. ప్రభుత్వం ఆర్యోగ్య పథకంలో గ్రామీణ ప్రజలకు కాకుండా ప్రభుత్వ ఉద్యోగి మరియు జర్నలిస్ట్ లకు ఈ పథకం వర్తింపజేస్తూ వారికోసం రూ॥ 1,245.3 కోట్లు మరియు 3 లక్షల మంది లబ్ధిపొందారు.

8. గోదావరిలో హక్కుగా ఉన్న 950 ల నీటిని తెలంగాణ సద్వినియోగం చేసుకోవాలనే లక్ష్యం 2016 ఆగస్ట్ 23న చంద్రశేఖర్ రావు, దేవేంద్ర ఫడ్డవిస్ల మద్య జరిగింది మేడిగడ్డ ప్రాజెక్ట్, జయశంకర్ భూపాలపత్తి లో కలదు చనాఖా - కోరాట ప్రాజెక్ట్ పెన్ గంగా రివర్ పై కలదు.

9. ఇది జూన్ 2వ తేది 2017న ప్రారంభించారు 12000/రూ॥ మగశిశువుకు, 13000/ ఆడశిశువుకు అందజేస్తారు కేసి.ఆర్.కిట్ లో 16 వస్తువులు కలవు.

10. షాదీ ముబారక్ పథకము అక్టోబర్ 2వ తేది 2014న ప్రారంభించారు. 1,00,116/ రూ వదువుకు తెలంగాణ ప్రభుత్వం మైనార్డిలు అయిన ముస్లింలకు అందజేస్తుంది.

విజయ గాథలు

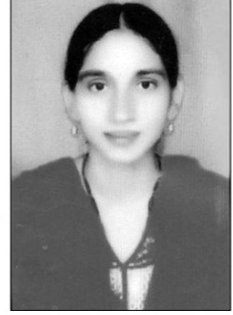
శిక్షణ చాలా బాగుంది: బెజ్జంకి లక్ష్మి భార్గవి

నేను ఇక్కడికి మా అక్క ద్వారా వచ్చాను. గతంలో మా అక్క ఇక్కడ శిక్షణ తీసుకోని కానిస్టేబుల్ గా ఉద్యోగం సాదించింది. బీసీ స్టడీ సర్కిల్లో ఉచిత శిక్షణ చాలా బాగుంది. విశేష అనుభవం, నైపుణ్యం కలిగిన అధ్యాపకులచే సులువైన పద్ధతిలో బోధిస్తున్నారు. ఆర్థికంగా వెనుకబడిన మా లాంటి వారికి వేల రూపాయలు ఖర్చు లేకుండా ఉచిత శిక్షణ ఇవ్వటం వరంగా భావిస్తున్నాను. శిక్షణలో మెటీరియల్ కూడా ఉచితంగా అందిస్తున్నారు. దీనివల్ల ఏమైనా అంశములు తిరిగి చదువుకునే అవకాశం ఉంటుంది. లైబ్రరీ సదుపాయం వలన మేము చాలా విషయములను నేర్చుకోగలిగాము. ప్రస్తుతం నేను ఎస్.ఐ గా ఉద్యోగం సాదించాను . మా లాంటి పేద వారి కోసం ఏర్పాటు చేసిన బిసి స్టడీ సర్కిల్ కి కృతజ్ఞతలు.

మా అభిప్రాయాలూ తీసుకుంటున్నారు: సయ్యద్ మహబూబ

కేవలం శిక్షణ ఇచ్చి వదిలివేయటం కాకుండా మాకు శిక్షణ ఇచ్చే అధ్యాపకులు ఎలా బోధిస్తున్నారో డైరెక్టర్ మేడం మా అభిప్రాయములను తీసుకుంటున్నారు. ఫాకల్టీ బాగా లేకుంటే, అర్థం కాకున్నా మారుస్తున్నారు. అందరు బాగుంది అని చెపితేనే అధ్యాపకులచే శిక్షణ ఇప్పిస్తున్నారు. అంతే కాకుండా వారం వారం పరీక్షలు పెడుతున్నారు. దీని వల్ల మా నాలెడ్జ్, సబ్జెక్ట్ ఎంత వరకు వచ్చిందో తెలుస్తుంది. ఈ విధానం ప్రైవేటు సెంటర్స్ కన్నా చాలా బాగుంది. బిసి స్టడీ సర్కిల్ లో మాకు అనువైన విధంగా శిక్షణ అందిస్తున్న డైరెక్టర్ మేడం గారికి నా కృతజ్ఞతలు.

స్వగృహే పూజ్యతే మూర్ఘస్మగ్రామే పూజ్యతే ప్రభుః !

స్వదేశే పూజ్యతే రాజా, విద్వాన్ సర్వత్ర పూజ్యతే!

మూర్ఘుడికి తన ఇంటిలో మాత్రమే గౌరవం ఉంటుంది.

గ్రామాధికారికి తన గ్రామంలో మాత్రమే గౌరవం దక్కుతుంది.

రాజుకు తన స్వదేశంలో మాత్రమే అధిక గౌరవం లభిస్తుంది.

విద్వాంసుడికి/జ్ఞానికి మాత్రం తన ప్రాంతంలోనే కాకుండా,

ప్రపంచంలో ఎక్కడకు వెళ్లినా గౌరవం దక్కుతుంది.

గ్రూప్ IV మాక్ టెస్ట్

జనరల్ నాలెడ్జ్ - పేపర్ - I

ప్రశ్నాపత్రం (150 ప్రశ్నలు)

1. కింది వ్యాఖ్యలను పరిశీలించండి:

A. జిల్లా కోర్ట్ మరియు సెషన్స్ జడ్జి కోర్ట్ జిల్లా స్థాయిలోని అత్యున్నత క్రిమినల్ కోర్ట్.

B. రాష్ట్ర గవర్నర్ ఆ రాష్ట్ర హైకోర్టుని సంప్రదించి జిల్లా స్థాయి జడ్జీలను నియమిస్తారు.

C. జిల్లా జడ్జిగా అర్హత పొందడానికి ఒక వ్యక్తి ఏడు సంవత్సరాలు మరియు అంతకన్నా ఎక్కువ కాలం అడ్వకేటు లేదా ప్లీడర్గా పనిచేసిన వారు లేక కేంద్ర లేక రాష్ట్ర న్యాయ శాఖలో సేవలు అందించిన అధికారి అయివుండాలి.

D. సెషన్స్ జడ్జి మరణ శిక్ష విధించిన పక్షంలో, దాని అమలుకు ముందు హైకోర్టు నిర్ధారించాలి. సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి : .

- (1) A, B, C మరియు D
- (2) B, C మరియు D మాత్రమే
- (3) C మరియు మాత్రమే
- (4) A మరియు B మాత్రమే

2. భారత దేశ స్థానిక స్వీయ ప్రభుత్వ పితామహుడు ఎవరు?

- (1) లార్డ్ డల్హౌసి
- (2) లార్డ్ రిప్పన్
- (3) లార్డ్ బెంటింక్
- (4) లార్డ్ వెల్లెస్లీ

3. మూడు సంవత్సరాల క్రితం కింది వాటిలోని ఏ దేశంలో అమెరికా దౌత్య నంబంధాలను పునరుద్ధరించింది ?

- (1) పాకిస్తాన్
- (2) ఇరాక్
- (3) ఇరాన్
- (4) క్యూబా

4. రాష్ట్రపతి మరియు ఉపరాష్ట్రపతి పదవులలో ఖాళీ ఏర్పడినప్పుడు ఎవరు రాష్ట్రపతిగా బాధ్యతలు నిర్వహిస్తారు ?

- (1) ప్రధాన మంత్రి
- (2) లోక్సభ స్పీకర్
- (3) భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి
- (4) భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి చే నియమింపబడిన వ్యక్తి

5. 'బ్రెక్సిట్' కి సంబంధించి కింది వ్యాఖ్యలలో ఏవి సరియైనవి?

A. బ్రెక్సిట్ రెఫరెండం మే 23, 2016 నాడు నిర్వహించబడింది.

B. యూరోపియన్ యూనియన్ వైదొలగడానికి యునైటెడ్ కింగ్ డమ్ సాధారణ మెజారిటీ ఓటుతో నిర్ణయం

C. యునైటెడ్ కింగ్ డమ్ సమయం ప్రకారం మార్చి 29, 2019 నాడు రాత్రి 11 గంటలకు వైదొలగడానికి సరైన జవాబు ను ఎంపిక చేయండి.

1. A మరియు B మాత్రమే
2. A మరియు C మాత్రమే
3. B మరియు C మాత్రమే
4. A, B మరియు C

6. కింది జతలలో ఏవి సరియైనవి ?

A. స్థానిక సంస్థలకు ఎన్నికలు నిర్వహించే అధికారం కలది - రాష్ట్ర ఎన్నికల సంఘం

B. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మరియు స్థానిక సంస్థల మధ్య నిధులు విభజన చేసే సంస్థ - రాష్ట్ర ఫైనాన్స్ కమిషన్
 C. భారతదేశంలో మొట్టమొదటగా పంచాయితీ రాజ్ వ్యవస్థను ప్రవేశపెట్టిన రాష్ట్రం - ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సరైన జతలను ఎంపిక చేయండి.

1. A, B మరియు C
2. A మరియు B మాత్రమే
3. A మరియు C మాత్రమే
4. B మరియు C మాత్రమే

7. కింది జతలలో ఏవి సరియైనవి ?

- A. అంతర్గత ఎమర్జెన్సీ విధించిన సం||-1973
- B. 73 వ మరియు 74 వ రాజ్యాంగ సవరణలు పార్లమెంటు లో ఆమోదించబడిన సం|| -1993
- C. కేంద్ర - రాష్ట్ర సంబంధాలను అధ్యయనం చేయడానికి సర్కారీ కమిషన్ నియమించబడిన సం|| - 1983

సరైన జతలను ఎంపిక చేయండి.

1. A, B మరియు C
2. A మరియు B మాత్రమే
3. A మరియు C మాత్రమే
4. B మరియు C మాత్రమే

8. కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

- A. దేశ పాలనకు సంబంధించి భారత రాజ్యాంగంలో ఆదేశిక సూత్రాలు ప్రాథమికమైనవి.
- B. భారత రాజ్యాంగంలో అంతర్జాతీయ శాంతి, భద్రతలను పెంపొందించే అంశాలు ప్రాథమిక విధుల భాగంలో ఉన్నాయి.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మాత్రమే సరియైనది

- (2) B మాత్రమే సరియైనది
- (3) A మరియు B రెండూ సరియైనవి
- (4) A మరియు B రెండూ సరియైనవి కావు

9. భారత రాజ్యాంగ పీఠికకు సంబంధించిన కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

- A. లక్ష్యాలు, ఆశయాల తీర్మానంపై భారత రాజ్యాంగ పీఠిక ఆధారపడింది.
- B. భారత రాజ్యాంగ పీఠిక ప్రకారం రాజ్యాంగం తన అధికారాన్ని భారత ప్రజల నుండి గ్రహిస్తుంది.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మాత్రమే సరియైనది
- (2) B మాత్రమే సరియైనది కాదు
- (3) A మరియు B రెండూ సరియైనవి
- (4) A మరియు B రెండూ సరియైనవి కావు

10. కింది జతలను పరిశీలించండి:

- A. భారత పార్లమెంట్ ఎస్సీ/ఎస్టీ దురాగతాల చట్టాన్ని ఆమోదించిన సంవత్సరం - 1990
- B. భారతదేశంలో దళిత పాంథర్స్ ఉద్యమంతో ప్రముఖంగా సంబంధం ఉన్న రాష్ట్రం - మహారాష్ట్ర
- C. 1956 లో షెడ్యూల్డ్ కులాల షెడరేషన్ ఏ పార్టీలోకి మార్చబడింది. - రిపబ్లికన్ పార్టీ
- D. భారత ప్రభుత్వ నియమించిన మొదటి వెనుకబడిన తరగతుల కమిషన్ - మండల్ కమిషన్

సరియైనవి కాని జతలను ఎంపిక చేయండి :

1. A, B మరియు C మాత్రమే
2. A, B మరియు D మాత్రమే
3. A మరియు D మాత్రమే
4. B మాత్రమే

11. కింద ఇవ్వబడిన భారతదేశపు అటార్నీ జనరల్స్ను కాలక్రమానుసారం అమర్చండి :

- A. ముకుల్ రోహతగి   B. సోలి సారాభి
C. అశోక్ దేశాయి   D. జి. ఇ. వాహనవతి
E. కె. కె. వేణుగోపాల్

సరియైన క్రమాన్ని జవాబును ఎంపిక చేయండి : ,

- (1) A, C, D, B మరియు E
(2) C, B, D, A మరియు E
(3) B, E, C, A మరియు D
(4) E, A D, B మరియు C

12. కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

A. భారత సుప్రీం కోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిని మరియు ఇతర న్యాయమూర్తులను భారత రాష్ట్రపతి నియమిస్తాడు.

B. భారతదేశంలో కేంద్ర ప్రభుత్వపు ప్రధాన న్యాయ సలహాదారుణ్ణి (అధికారిని) 'సొలిసిటర్ జనరల్' అని వ్యవహరిస్తారు.

C. లోక్ అదాలత్ అనేది ఒక ప్రత్యామ్నాయ వివాద పరిష్కారాల సంస్థ. చట్టబద్ధమైనది. సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు C
(2) A మరియు B మాత్రమే
(3) B మరియు C మాత్రమే
(4) A మరియు C మాత్రమే

13. పార్లమెంట్లో 'క్వశ్చన్ అవర్' కు సంబంధించి స్టార్డ్ క్వశ్చన్ (starred question) అనగా ఏమి ?

- (1) ముఖ్యమైన ప్రశ్న
(2) రాతపూర్వక సమాధానం ఆశించినది
(3) మౌఖిక సమాధానం ఆశించినది
(4) ఉప ప్రశ్నలు లేనటువంటిది

14. కింది జతలను పరిశీలించండి:

- A. 1989: భారతదేశంలో కేంద్రంలో సంకీర్ణ ప్రభుత్వాల యుగం ప్రారంభమైన సంవత్సరం.
B. 1909: భారతదేశంలో జిల్లా కలెక్టర్ పదవిని ఏర్పాటు చేసిన సంవత్సరం
C. 32వ అధికరణం: భారత రాజ్యాంగానికి హృదయంగా, ఆత్మగా డా? బి.ఆర్. అంబేద్కర్ అభివర్ణించిన అధికరణం.

సరియైన జతలను ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B మాత్రమే
(2) A మరియు C మాత్రమే
(3) A, B మరియు C
(4) C మాత్రమే

15. భారత రాష్ట్రపతిని ఎన్నుకునే 'ఎలక్టోరల్ కాలేజి' లో ఉండే సభ్యులు ఎవరు ?

- (1) పార్లమెంట్ మరియు రాష్ట్ర ఉభయ సభల అందరు సభ్యులు.
(2) ఎన్నుకోబడిన పార్లమెంట్ మరియు రాష్ట్ర లెజిస్లేటివ్ అసెంబ్లీ సభ్యులు.
(3) పార్లమెంట్ సభ్యులు అందరు.
(4) ఎన్నుకోబడిన పార్లమెంట్ సభ్యులు.

16. సీనియారిటీ ప్రాతిపదికన కింది వారిలో ఎవరు మొదటి రాజ్యాంగ అసెంబ్లీ మీటింగు అధ్యక్షత వహించారు ?

- (1) డాక్టర్ బి.ఆర్. అంబేద్కర్
(2) రాజేంద్ర ప్రసాద్
(3) వల్లభ్ భాయ్ పటేల్
(4) సచ్చిదానంద సిన్హా

17. కింది వాటిని జతపరచండి:

జాబితా-1	జాబితా - 2
A. ఛార్లర్ యాక్ట్ 1833	1. భారతదేశంలో బాధ్యతగల ప్రభుత్వాన్ని ప్రవేశ పెట్టడం
B. భారత ప్రభుత్వం ఫెడరల్ (సమాఖ్య) ప్రభుత్వాన్ని యాక్ట్ ప్రవేశపెట్టింది	2. 1858
C. భారత ప్రభుత్వం ఈస్ట్ ఇండియా కంపనీని యాక్ట్ రద్దు చేసింది.	3. 1919
D. భారత ప్రభుత్వం ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ అడ్మినిస్ట్రేషన్ యాక్ట్ బాడీగా ఏర్పడింది.	4. 1935

సరైన జతలను /జవాబులను ఎంపిక చేయండి?

1. A - 4, B -3, C -2, D-1
2. A- 2, B -1, C -3, D-4
3. A - 1, B -2, C -3, D -4
4. A- 4, B -3, C -1, D-2

18. 'సమాచార హక్కు చట్టం మొట్టమొదటిగా ఆమోదించిన రాష్ట్రాలు ఏవి?

- (1) ఢిల్లీ మరియు హర్యానా
- (2) కర్ణాటక మరియు కేరళ
- (3) రాజస్థాన్ మరియు మహారాష్ట్ర
- (4) తమిళనాడు మరియు గోవా

19. క్రింది రాజ్యాంగ సవరణలను కాలక్రమాను-సారంగా అమర్చండి :

- A. విద్యావకాశాలలో రిజర్వేషన్స్ కల్పించే అధికరణం 15(4)ను ప్రవేశపెట్టడం.
- B. ప్రమోషన్స్ రిజర్వేషన్స్ కల్పించే అధికరణం 16

(4ఎ) ను ప్రవేశపెట్టడం.

- C. రాజ్యాంగంలో 10వ షెడ్యూల్ ప్రవేశపెట్టడం.
- D. జాతీయ న్యాయ నియామకాల కమిషన్ (ఎన్ఐఎసి) ని ప్రవేశపెట్టడం.

సరియైన క్రమాన్ని/జవాబును ఎంపిక చేయండి :

(1) A, B, C, D	(2) A, C, B, D
(3) B, C, D, A	(4) D, C, A, B

20. కింది వాటిని అవి సంభవించిన కాలక్రమానుసారంగా అమర్చండి:

- A. మాంటేగ్ చెమ్స్ ఫోర్డ్ సంస్కరణలు
- B. సైమన్ కమిషన్
- C. మిట్టో మార్చే సంస్కరణలు 1999
- D. కమ్యూనల్ అవార్డు

సరియైన క్రమాన్ని/జవాబును ఎంపిక చేయండి :

(1) A, B, C, D	(2) D,C,B,A
(3) B, C, A, D	(4) C, A,B, D

21. కింది వాటిని జతపరచండి:

జాబితా-1	జాబితా - 2
A. ఆనందం యొక్క సిద్ధాంతం	1. శాసన సభ
B. నివారణ పిటిషన్	2. సుప్రీం కోర్ట్
C. ట్రివిలేజెస్	3. హై కోర్ట్
D. పర్యవేక్షక అధికార పరిధి	4. ఎగ్జిక్యూటివ్

సరియైన క్రమాన్ని/జవాబును ఎంపిక చేయండి:

- (1) A-1, B-2, C-3, D-4
- (2) A-2, B-1, C-4, D-3.
- (3) A-4, B-2, C-1, D-3
- (4) A-3, B-4, C-1, D-2

22. కింది వివరణ (వ్యాఖ్య)లలో సరియైనది ఏది/ ఏవి ?

- A. సౌభ్రాతృత్వం అనేది భారత రాజ్యాంగం యొక్క మౌలిక విలువ.
- B. ఇది మౌలిక విలువ ఎందుకంటే భారత రాజ్యాంగపు పార్ట్-3లో స్పష్టంగా చెప్పబడింది.
- C. ఇది మౌలిక విలువ కాదు ఎందుకంటే భారత రాజ్యాంగంలో చెప్పబడలేదు.
- D. ఇది మౌలిక విలువ ఎందుకంటే భారత రాజ్యాంగం పీఠికలో ఒక భాగం మరియు భారత రాజ్యాంగం ప్రాథమిక వ్యవస్థలో భాగంగా గుర్తించారు.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B మాత్రమే
- (2) A మరియు D మాత్రమే
- (3) C మాత్రమే
- (4) A, B మరియు D మాత్రమే

23. పౌరసత్వ (సవరణ) చట్టం 2015, భారతీయ మూలానికి చెందిన కొన్ని వర్గాల వ్యక్తులకు ఒక కొత్త రకం పౌరసత్వాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. దానిని అధికారికంగా ఏమంటారు ?

- A. ఓవర్సీస్ సిటిజెన్ ఆఫ్ ఇండియా కార్డ్ హోల్డర్
- B. నాన్ రెసిడెంట్ ఇండియన్ సిటిజెన్
- C. ఇండియన్ సిటిజెన్ ఓవర్సీస్
- D. ఇండియన్ ఆరిజిన్ సిటిజెన్ అబ్రాడ్
- (1) A, B మరియు C మాత్రమే
- (2) A, C మరియు D మాత్రమే
- (3) A, B మరియు D మాత్రమే
- (4) B, C మరియు D మాత్రమే

24. పౌరసత్వ (సవరణ) చట్టం 2015, భారతీయ మూలానికి చెందిన కొన్ని వర్గాల వ్యక్తులకు ఒక కొత్త రకం పౌరసత్వాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. దానిని అధికారికంగా ఏమంటారు ?

- (1) ఓవర్సీస్ సిటిజెన్ ఆఫ్ ఇండియా కార్డ్ హోల్డర్
- (2) నాన్ రెసిడెంట్ ఇండియన్ సిటిజెన్
- (3) ఇండియన్ సిటిజెన్ ఓవర్సీస్
- (4) ఇండియన్ ఆరిజిన్ సిటిజెన్ అబ్రాడ్

25. భారతమాల ప్రయోజన ప్రాజెక్ట్ దేనికి సంబంధించింది ?

- A. కేంద్ర ప్రభుత్వ నిధులతో చేపట్టే రోడ్డు మరియు రహదారుల ప్రాజెక్ట్.
- B. ఇది రాజస్థాన్ మరియు గుజరాత్ ను అరుణాచల్ ప్రదేశ్ మరియు మిజోరాంను కలుపుతుంది.
- C. ఇది జమ్మూ కాశ్మీర్ ను కేరళతో కలుపుతుంది.
- D. ఇది ప్రస్తుతం ఉన్న అన్ని జాతీయ రహదారులను అంతర్దీనం చేసుకుంటుంది.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి:

- (1) A, C మరియు D మాత్రమే
- (2) A, B మరియు C మాత్రమే
- (3) A, B మరియు D మాత్రమే
- (4) B, C మరియు D మాత్రమే

26. ఆగస్టు 2005లో నియమించబడ్డ రెండవ పరిపాలనా సంస్కరణల కమిషన్ యొక్క చైర్ పర్సన్ ఎవరు ?

- (1) జస్టిస్ కుర్తీప్ సింగ్ (2) జస్టిస్ జె.ఎస్. వర్మ
- (3) దినేష్ గోస్వామి (4) వీర్ప మొయిలీ

27. కింది వాటిలో దేని గురించి జాతీయ ఆహార భద్రత చట్టం 2013 వివరిస్తుంది ?

- A. ఆహార మరియు పోషక భద్రత.
- B. సరిపోయిన పరిమాణంలో ఆహారం పొందుటకు ఉచిత అవకాశం.

C. సరిపోయిన పరిమాణంలో ఆహారం పొందుటకు ధరలు అందుబాటులో ఉండటం.

D. మహిళలు మరియు పిల్లలకు పోషక ఆహారాన్ని అందించడం. సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు C మాత్రమే
- (2) A, B మరియు D మాత్రమే
- (3) A, C మరియు D మాత్రమే
- (4) B, C మరియు D మాత్రమే

28. భారత రాజ్యాంగం. 50 సంవత్సరాలు పూర్తి చేసుకున్న సందర్భంగా అటల్ బిహారీ వాజపేయి ప్రభుత్వం 2000 సంవత్సరంలో ఎవరిని రాజ్యాంగం సమీక్షించడానికి జాతీయ

చైర్ పర్సన్ నియమించింది ?

- (1) జస్టిస్ బి.పి. జీవన్ రెడ్డి పనితనాన్ని కమిషన్
- (2) జస్టిస్ ఎం.ఎన్. వెంకటాచలయ్య
- (3) జస్టిస్ ఆర్.ఎస్. సర్కారియా
- (4) జస్టిస్ కె. పున్నయ్య

29. కింది వ్యాఖ్యలను పరిశీలించండి:

A. రాష్ట్ర పరిధి దాటి గవర్నర్ చేసే అధికార పర్యటనల గురించి భారత గృహ మంత్రిత్వశాఖ కొత్త మార్గదర్శకాలు ప్రకటించింది.

B. ఇప్పుడు గవర్నర్లు పర్యటనల విషయమై రాష్ట్రపతి యొక్క అనుమతి తీసుకోవాలి మరియు పర్యటనలు ఒక సంవత్సరంలో 73 రోజుల కన్నా మించకూడదు.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మాత్రమే సరియైనది
- (2) B మాత్రమే సరియైనది
- (3) A మరియు B రెండూ సరియైనవి
- (4) A మరియు B రెండూ సరియైనవి కావు

30. ప్రధాన మంత్రి సురక్ష బీమా యోజన గురించి కింద ఇవ్వబడిన వ్యాఖ్యలను పరిశీలించండి:

A. ప్రమాదానికి గురయ్యి లేదా మొత్తం వైకల్యం అయితే స్కీం యొక్క రిస్క్ పరిమితి రెండు లక్షల రూపాయలు.

B. పాక్షిక వైకల్యం అయితే ఒక లక్ష రూపాయలు.

C. 18-70 సంవత్సరం వయస్సు మధ్యగల వ్యక్తులు ఈ స్కీం వల్ల లబ్ధి పొందుటకు అర్హులు.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు C
- (2) A మాత్రమే
- (3) A మరియు B మాత్రమే
- (4) B మరియు C మాత్రమే

31. కింది వాటిని జతపరచండి ?

జాబితా - I

జాబితా-II

A. 7వ షెడ్యూల్

1. భూసంస్కరణలు

B. 8వ షెడ్యూల్

2. ఫిరాయింపు నిరోధక చట్టం

C. 9 వ షెడ్యూల్

3. అధికార విభజన

D. 10 వ షెడ్యూల్

4. పంచాయితీరాజ్ వ్యవస్థ
5. అధికార భాషాలు

సరియైన జతలను/జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A-3, B-5, C-1, D-4.
- (2) A-5, B-3, C-1, D-2
- (3) A-5, B-3, C-4, D-2
- (4) A-3, B-5, C-1, D-2

32. క్రింది వాటిని జతపరచండి ?

జాబితా - 1	జాబితా - 2
A. నద్వతుల్ ఉలేమా	1. బాంబే
B. మహమ్మద్స్	2. దేవ్ బశీద్
ఎడ్యుకేషనల్ కాన్ఫరెన్స్	
C. దారుల్ ఉలూమ్	3. ఆలీఘద్
D. రహనుమయ్	4. లక్నో

- (1) A-4, B-2, C-1, D-3.
 (2) A-4, B-3, C-2, D-1
 (3) A-3, B-4, C-1, D-2
 (4) A-2, B-4, C-3, D-1

33. 'పెద్ద కరువు', లేక 'ధాత కరువు' గా పేరుగాంచి, భారతదేశంలో బ్రిటీష్ పాలనారంభం నుండి అతి భయంకర క్షామంగా పేరుగాంచింది ఏ సంవత్సరంలో సంభవించింది ?

- (1) 1770 (2) 1790
 (3) 1868-69 (4) 1876-78

34. క్రింది వాటిని జతపరచండి ?

జాబితా-1	జాబితా - 2
A. శాసన సభ్యులకు బడ్జెట్టై చర్చించేందుకు పరిపాలనాంశాల మీద ప్రశ్నించే అధికారం ఇవ్వబడింది.	1. 1935 చట్టం
B. మతపరమైన నియోజకవర్గాల కౌన్సిళ్ళు చట్టం ఏర్పాటు	2. 1892
C. రాష్ట్రాల్లో ద్వంద్వ ప్రభుత్వం	3. 1919 చట్టం
D. సమాఖ్య ప్రభుత్వం	4. 1909 చట్టం

సరియైన జతలను/జవాబును ఎంపిక చేయండి:

- (1) A-4, B-3, C-2, D-1
 (2) A-1, B-4, C-3, D-2
 (3) A-3, B-2, C-4, D-1
 (4) A-2, B-4, C-3, D-1

35. కింది వాటిని జతపరచండి:

జాబితా-1	జాబితా -2
A. కేసరి	1. గాడిచెర్ల హరిసర్వోత్తమ రావు
B. వివేకవర్ధిని	2. శిశిర కుమార్ ఘోష్
C. స్వరాజ్య పత్రిక	3. తిలక్
D. అమృత బజార్	4. కందుకూరివీరేశలింగం పత్రిక

సరియైన జతలను/జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A-4, B-2, C-1, D-3
 (2) A-1, B-3, C-2, D-4
 (3) A-3, B-4, C-1, D-2
 (4) A-2, B-1, C-3, D-4

36. కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

- A. 1885లో భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ ప్రథమ సమావేశాన్ని విజయవంతంగా నిర్వహించడంలో ఎ.బి. హ్యూమ్ ముఖ్య పాత్రను నిర్వహించాడు.
 B. ప్రజల అసంతృప్తి, బాధలు, భావాల వ్యక్తీకరణకు రక్షక కవాటంగా భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ను స్థాపించేందుకై నిర్ణయించడమైంది.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

1. A మరియు B రెండూ సరియైనవి
 2. A మరియు B రెండూ సరియైనవి కావు
 3. A మాత్రమే సరియైనది
 4. B మాత్రమే సరియైనది

37. కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

- A. సహాయ నిరాకరణోద్యమం భారతదేశం లోని అన్ని వర్గాల ప్రజలను స్వాతంత్ర్య సమరంలోకి తీసుకువచ్చింది.
 B. చౌరీచౌరాలో హింసాత్మక హింసాత్మక చోటుచేసుకుంది.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మాత్రమే సరియైనది
- (2) B మాత్రమే సరియైనది
- (3) A మరియు B రెండూ సరియైనవి
- (4) A మరియు B రెండూ సరియైనవి కావు

38.కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

A. శాస్త్రజ్ఞుడు, తత్వవేత్త, వండితుడైన డా? అఘోరనాథ్ చట్టోపాధ్యాయ నిజాం పాలిత రాజ్యంలో స్వాతంత్ర్య పోరాట పితామహుడు పరిగణించబడినాడు.

B. ఆంగ్ల విద్య ప్రారంభం, ఈయన హైదరాబాద్ కళాశాల (తదుపరి నిజాం కళాశాలగా పేరు మార్చబడింది) ప్రథమ ప్రధానాచార్యుడు కావడం, ఈయన చేపట్టిన సాంఘిక సంస్కరణలు, బ్రిటీష్ వ్యతిరేక స్వాతంత్ర్య పోరాటానికి సరైన వాతావరణాన్ని కల్పించాయి.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B రెండూ సరియైనవి
- (2) A మరియు B రెండూ సరియైనవి కావు
- (3) A మాత్రమే సరియైనది
- (4) B మాత్రమే సరియైనది

39.కింద ఇచ్చిన సంఘటనలను అధిరోహణ క్రమంలో వాటి ప్రారంభం, లేక జరిగిన సంవత్సరాన్ని బట్టి అమర్చండి:

- A. కమ్యూనిస్ట్ అవార్డ్
- B. మీరట్ కుట్ర కేసు
- C. వైకోం సత్యాగ్రహం
- D. గురవాయూర్ సత్యాగ్రహం

సరియైన క్రమాన్ని/జవాబును ఎంపిక చేయండి:

- (1) A, C, B, D
- (2) B, A, C, D
- (3) D, B, A, C
- (4) C, B, D, A

40.కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

A. బ్రిటీష్ పాలనలో దేశ ఆర్థిక బీదరికానికి సంపద తరలింపు సిద్ధాంతం మూల కారణంగా భావించబడుతుంది.

B. భారతదేశ ముడిపదార్థాలను ఇంగ్లాండ్కు ఎగుమతి చేయడం, బ్రిటన్లో తయారైన వస్తువులను ఇండియాకు దిగుమతి చేయడం, భారతదేశంలోని ఆంగ్లేయాధికారుల పొదుపు మొత్తాలను ఇంగ్లాండ్కు పంపడం, ఇవన్నీ భారతదేశ సంపద తరలింపుకు దారితీశాయి.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మాత్రమే సరియైనది
- (2) B మాత్రమే సరియైనది
- (3) A మరియు B రెండూ సరియైనవి
- (4) A మరియు B రెండూ సరియైనవి కావు

41.కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

A. 1921లో ఆంధ్ర జన కేంద్ర సంఘ స్థాపన, అది 1930లో ఆంధ్ర మహాసభగా అభివృద్ధి చెందడం, నిజాం రాజ్యంలో ప్రజా చైతన్యం, జాగృతికి పునాదులేర్పరచాయి.

B. తెలంగాణ ప్రజలలో 80 శాతం మంది తమ మాతృ భాష తెలుగులో, అలాగే మరల్పాడలో మరాఠీ మరియు కన్నడ భాషల్లో అంటే ప్రజల భాషలలో కార్యకలాపాలు నిర్వహించడం మరియు ప్రజల అభిప్రాయాలను రేకెత్తించడానికి సరైన, సమర్థవంతమైన వేదికను అందించింది.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B రెండూ సరియైనవి కావు
- (2) A మరియు B రెండూ సరియైనవి
- (3) A మాత్రమే సరియైనది
- (4) B మాత్రమే సరియైనది

42. క్రింది వాటిని జతపరచండి :

రచయిత	గ్రంథం
A. విలియం హంటర్	ఇండియన్ ముసల్మాన్లు
B. రాజారామ్ మోహన్ రామ్	మోనోథీయిస్ట్ (పర్షియన్ భాషలో)
C. ఎ.ఎల్. భాషం	ఇండియా ఆఫ్ డి గాంధీ
D. రామచంద్ర గుహా	వ వండర్ దట్ వాజ్ ఇండియా

సరియైనవి కాని జతలను ఎంపిక చేయండి :

- (1) C మరియు D మాత్రమే
- (2) A మరియు B మాత్రమే
- (3) A, B మరియు D మాత్రమే
- (4) B, C మరియు D మాత్రమే

43. క్రింది వాటిని జతపరచండి ?

జాబితా - I	జాబితా - II
A. ఒబెదుల్లా	1. ఫ్రాన్స్
B. బర్కతుల్లా	2. జెనీవా
C. మదాం కామా	3. జర్మనీ
D. లాలా హల్దయాళ్	4. అష్టనిస్థాన్

సరియైన జతలను/జవాబును ఎంపిక చేయండి:

- (1) A-3, B-1, C-2, D-4
- (2) A-1, B-2, C-3, D-4
- (3) A-2, B-4, C-3, D-1
- (4) A-4, B-3, C-1, D-2

44. అఖిల భారత మహిళా సమావేశం (AIWC)

గురించి క్రింద ఇవ్వబడిన వ్యాఖ్యలను పరిశీలించండి:

- A. ఈ కాన్ఫరెన్స్ పూనాలో జనవరి 1927లో ఆవిర్భవించింది.
- B. కలకత్తాలోని బెథునె కాలేజీ (Bethune College)లో పాఠాలు చెప్పే ఎ.ఎల్. హ్యూడెకోపర్ దీనిని స్థాపించారు.

C. మహిళా విద్యాభివృద్ధికి పాటుపడటానికి ఇది కృషి చేస్తుంది.

D. 1932లో మహిళల కోసం హెరీమ్ సైన్స్ విద్యా పరిశోధన మరియు అధ్యాపకుల శిక్షణ కోసం లేడీ ఇర్విన్ కాలేజీ అనే మహిళా కాలేజీని ఈ సంస్థ 1932లో ఢిల్లీలో ఏర్పాటు చేసింది.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు C మాత్రమే
- (2) B మరియు D మాత్రమే
- (3) A, C మరియు D మాత్రమే
- (4) C మరియు మాత్రమే

45. కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

A. భారతదేశంలో దాదాపు అన్ని జొలి కలకత్తా సమీపంలో

మిల్లులు కేంద్రీకృతమై ఉండినవి.

B. నీలం మందు కర్మాగారాలను బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం అస్సాంలో స్థాపించింది.

C. 1860లో కాన్పూర్ ప్రభుత్వ చర్మ కర్మాగారం స్థాపించబడింది.

D. 1907లో ఇనుము-ఉక్కు పరిశ్రమ సాక్చిలో స్థాపించబడింది.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు C మాత్రమే
- (2) C మరియు D మాత్రమే
- (3) A, B మరియు D మాత్రమే
- (4) A, C మరియు D మాత్రమే

46. కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

A నిజాం రాజ్యానికి వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు చేసిన గిరిజన నాయకుడు భీమ్ గోండ్.

B. 'జల్-జంగల్-జమీన్' అను నినాదాన్ని కుమురం భీమ్ ఇచ్చాడు.

C. అదిలాబాద్ జిల్లాలోని ఉటూర్ ప్రాంతంలో భీమ్ గోండ్ నాయకత్వంలో గోండులు తిరుగుబాటు చేశారు.

సరియైనవి కాని వివరణను ఎంపిక చేయండి:

- (1) A మరియు C మాత్రమే
- (2) A మరియు B మాత్రమే
- (3) C మాత్రమే
- (4) A, B మరియు C

47. కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

A. బెనారస్లో 'ఇండియన్ అసోసియేషన్' స్థాపించబడింది.

B. 'డక్కా అనుశీలన నమితి' ని 2009లో నెలకొల్పారు.

C. దాదాబాయి నౌరోజీచే 'ఈస్ట్-ఇండియా అసోసియేషన్' ఏర్పాటు చేయబడింది..

D. కీ.శ. 1782లో సల్బాయ్ సంధి జరిగింది.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B మాత్రమే
- (2) B మరియు C మాత్రమే
- (3) C మరియు D మాత్రమే
- (4) A, C మరియు D మాత్రమే

48. కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

A. ముల్కీ లీగ్ దక్కన్ జాతీయ వాదాన్ని ప్రచారం చేసింది.

B. హైదరాబాద్, ఇండియాల ఐక్య భాషగా హిందూస్థానీని ముల్కీ లీగ్ అభిలషించింది.

C. హైదరాబాదీలను పట్టించేందుకు తప్పుదోవ బ్రిటీష్ వారు

మతతత్వాన్ని సృష్టించారని ముల్కీ లీగ్ భావించింది.

D. ఇండియన్ యూనియన్లో హైదరాబాద్ విలీనాన్ని ముల్కీ లీగ్ కోరింది.

సరియైనవి కాని వివరణను ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B మాత్రమే
- (2) C మరియు D మాత్రమే
- (3) D మాత్రమే
- (4) A, B మరియు C మాత్రమే

49. నిజాం ప్రభుత్వ ఉద్యోగులుగా కింది వారిలో ఎవరున్నారు ?

A. మాడపాటి హనుమంతరావు

B. శ్రీరంగం శ్రీనివాసరావు

C. రాయప్రోలు సుబ్బారావు

D. దాశరథి కృష్ణమాచార్య

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు C మాత్రమే
- (2) B, C మరియు D మాత్రమే
- (3) A మరియు D మాత్రమే
- (4) A, B, C మరియు D

50. 1946-48 సంవత్సరాల్లో వెనుకబడిన తాలూకాలైన కిన్నట్, బోత్ మరియు సిర్పూర్ అదిలాబాద్ జిల్లాలో, హుజూరాబాద్ కరీంనగర్ జిల్లాలో, బూర్గంపహాడ్ వరంగల్ జిల్లాలో, బీద రైతులు ఆరుగురు రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టర్లను చంపేందుకు ఒక సెకండ్ తాలూకార్లు.

ఆరుగురు రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టర్లను శారీరక హింసకు గురిచేసేందుకు పూనుకోవడానికి బలీయమైన కారణం ఏమిటి ?

- (1) యుద్ధ నిధి వసూళ్ళు, ధాన్యాన్ని బలవంతంగా,
- (2) లెవీ అన్యాయంగా, అక్రమంగా చేయడం.
- (3) హెచ్చు రేట్లలో భూమిశిస్తు. వసూలు
- (4) కౌలుదార్లను భూముల నుండి తరచుగా, సులభంగా తొలగించడం.

51. మగధ నేలిన కింది చక్రవర్తులను వారి పాలనా కాలాన్ననుసరించి అమర్చండి:

- A. బిందుసారుడు   B. బింబిసారుడు
C. అశోకుడు   D. అజాత శత్రువు

సరైన క్రమంలో సరియైన క్రమాన్ని/జవాబును ఎంపిక చేయండి:

- (1) A, C, D, B   (2) B, A, D, C
(3) B, D, A, C   (4) D, C, B, A

52. 2017 సంవత్సరానికి గానూ “సాహిత్య అకాడమీ యువ పురస్కార్” ను పొందిన మెర్సీ మార్గరెట్ ఏ భాషలో రచించిన తన కవిత్యానికి పొందారు ?

- (1) కొంకణ్   (2) తమిళా
(3) ఇంగ్లీష్   (4) తెలుగు

53. విశాఖపట్నంకు చెందిన పి. వెంకట నారాయణ అను అద్వైతేటు ‘సకల జనుల సమ్మె’ ఆపాలని హైకోర్టులో ఒక పిటీషన్ వేశాడు. ఇందులో ఆయన ఎవరిని ప్రతివాదులుగా చేర్చాడు?

- A. కె. చంద్రశేఖర్ రావు   B. కోదండ రామ్
C. మల్లెపల్లి లక్ష్మయ్య   D. స్వామి గౌడ్
E. శ్రీనివాస గౌడ్

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు D మాత్రమే
(2) C మరియు E మాత్రమే
(3) A, B మరియు C మాత్రమే
(4) C, D మరియు E మాత్రమే

54. కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

A. కల్నల్ టాడ్ ‘రాజస్థాన్ ఆనల్స్’ అనే తన గ్రంథంలో రాజవృత్తులను విదేశీయులుగా పేర్కొన్నాడు.

B. ‘పుధ్వీరాజ్ రాసో’ అనే గ్రంథాన్ని సి.వి. వైద్య రచించాడు.

C. మిహిర భోజుడు ప్రతీహార వంశానికి చెందినవాడు.

D. మొహమ్మద్ ఘోరీ దాడులను చండీల రాజు విద్యాధరుడు ఎదురించలేదు.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి:

- (1) A మరియు B మాత్రమే
(2) A మరియు C మాత్రమే
(3) B, C మరియు D మాత్రమే
(4) D మాత్రమే

55. క్రింది వాటిని వరుస క్రమంలో అమర్చండి ?

- A. ఎనిమిది సూత్రాల పథకం
B. ముల్కీ రూల్స్ పై సుప్ర కోర్టు తీర్పు
C. ఆర్టికల్ 371- డి కు 32 వ రాజ్యశీగ సవరణ
D. ఆరు సూత్రాల పథకం

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి:

1. A,C,D,B   2. A,B,D,C
3. D,A,C,B   4. B,C,A,D

56. కింది వాటిని జతపరచండి:

వ్యక్తి	సంస్థ
A. ఎ.డి. గోర్వాలా	1. తెలంగాణ ప్రాంతీయ సంఘం
B. సుందర్ లాల్	2. రాష్ట్రాల పునర్ వ్యవస్థీకరణ కమిషన్
C. కె.ఎం. ఫణిక్కర్	3. కమిటీ ఫర్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ అండ్ రీ ఆర్గనైజేషన్ ఆఫ్ హైదరాబాద్ ఎకానమి
D. జె. చొక్కారావు	4. ఎక్సెస్ ఆఫ్ మిలటరీ ఇన్ హైదరాబాద్

సరియైన జతలను/జవాబును ఎంపిక చేయండి:

- (1) A-1, B-2, C-3, D-4
(2) A-4, B-3, C-2, D-1

- (3) A-3, B-4, C-2, D-1
 (4) A-4, B-1, C-2, D-3

57. తెలంగాణ జాయింట్ యాక్షన్ కమిటీ (టీ జాక్) ఆధ్వర్యంలో జరిగిన కింది ఉద్యమాలను వరుసక్రమంలో అమర్చండి :

- A. 'వాక్ ఫర్ తెలంగాణ'
 B. 'పల్లె పల్లె పట్టాల పైకి'
 C. 'సాగర హారం'
 D. 'సకల జనుల సమ్మె' ప్రారంభం

సరియైన క్రమంను/జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B, C, D
 (2) A, B, D, C
 (3) B, A, C, D
 (4) C, B, D, A

58. కింది వాటిని జతపరచండి :

సంఘటన	తేదీ
A. ఖమ్మంలో అన్న బత్తుల రవీంద్రనాథ్ యొక్క ఆమరణ నిరాహార దీక్ష	1. 10-01-1969
B. పాల్వంచలో కృష్ణమూర్తి యొక్క ఆమరణ నిరాహార దీక్ష	2. 08-01-1969
C. హైదరాబాద్ హాస్టల్లో జరిగిన తెలంగాణ కన్వెన్షన్	3. 25-3-1969
D. తెలంగాణ ప్రజా సమితి యొక్క ఆవిర్భావం	4. 8-3-1969

59. శ్రీకృష్ణ కమిటీ రిపోర్టును అధ్యయనం చేయడానికి కేంద్ర హెరింమంత్రి ద్వారా ఏర్పాటు చేయబడిన అన్నిపార్టీల సమావేశంను బహిష్కరించిన పార్టీలు ఏవి ?

- (1) బి.జె.పి. మరియు టి.ఆర్.ఎస్.
 (2) బి.జె.పి., టి.డి.పి. మరియు టి.ఆర్.ఎస్.

- (3) బి.జె.పి., టి.డి.పి., టి.ఆర్.ఎస్. మరియు ఎ.ఐ.ఎం.ఐ.ఎం.
 (4) బి.జె.పి, టి.ఆర్.ఎస్, టి.డి.పి,

- ఎ.ఐ.ఎం.ఐ.ఎం, సి.పి. ఐ మరియు సి.పి. ఐ(ఎం)

60. ప్రఖ్యాత కవి గుల్షార్ రచించిన "గ్రీన్ పోయెమ్స్" ను తెలుగులోకి అనువదించినది ఎవరు ?

- (1) వారాల ఆనంద్ (2) మంగరి రాజేందర్
 (3) శిఖామణి (4) చల్లపల్లి స్వరూపా రాణి

61. కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

- A. బౌద్ధ గ్రంథాలు ఇక్ష్వాకులని శ్రీరాముని సంతతి అని వివరించాయి.
 B. పేరణి నృత్య దేవాలయం రామప్ప. భంగిమలు గల దేవాలయం రామప్ప.
 C. రుద్రదేవుడి మిలటరీ విజయాల్ని 'వేయి స్తంభాల' గుడి శాసనం తెలియజేస్తుంది.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు C
 (2) A మరియు B మాత్రమే
 (3) B మరియు C మాత్రమే
 (4) A మరియు మాత్రమే

62. క్రింది వాటిని జతపరచండి ?

సంస్థ	అధ్యక్షులు
A. భావ సమైక్యత ప్రజా సంఘటన	1. అచ్యుత రెడ్డి
B. తెలంగాణ ప్రజా సమితి	2. శ్రీమతి ఈశ్వరీబాయి
C. రిపబ్లికన్ పార్టీ	3. టి. మదన్ మోహన్
D. తెలంగాణ ఉద్యమ సమన్వయ సంఘం	4. రామానంద తీర్థ

63. క్రి.శీ. వారిలో సులేమాన్ అనే అరబ్ పర్యాటకుడి చేత అతి గొప్ప సామ్రాజ్యాధిపతిగా కీర్తించబడిన రాష్ట్రకూట పాలకుడు ఎవరు ?

- (1) దంతి దుర్గ
- (2) 15-1
- (3) గోవింద-3
- (4) అమోఘ వర్ష

64. హైదరాబాద్ కు చెందిన వర్ణమ మహమ్మద్ సిరాజ్ 2017 IPL లో ఏ టీమ్ కు ప్రాతినిధ్యం వహించినాడు ?

- (1) సన్ రైజర్స్ హైదరాబాద్
- (2) రాయల్ చాలెంజర్స్ బెంగళూర్
- (3) కోలకతా నైట్ రైడర్స్
- (4) పూణే వారియర్స్ ఇండియా

65. అడవి బాపిరాజు గారి 'గోన గన్నా రెడ్డి' నవల అంకితం గైకొన్న జమిందారు ఎవరు ?

- (1) నాయని వెంకట రంగారావు బహుద్దూర్ - నడిగూడెం
- (2) అక్కినేపల్లి జానకి రామారావు - పాల్వంచ
- (3) జన్నా రెడ్డి ప్రతాప రెడ్డి సూర్యాపేట
- (4) సూర్యారావు భూపతి - గద్వాల

66. సిద్దిపేటకు చెందిన నారాయణ స్వామి వెంకట యోగి ఈ కింది రంగానికి చెందిన వారు?

- (1) యోగా
- (2) బుర్రకథ
- (3) తెలుగు కవిత్వం
- (4) సంఖ్యా శాస్త్రం

67. ఈ క్రింది వాటిని జతపరచండి?

తెలుగు మాండలిక పదాలు   వాటి ఆర్థములు

A. ఇగం	1. ధాన్యం దంచేటప్పుడు రోటిపై ఉపయోగించే లోహపు పరికరం.
B. తపుకు	2. గట్టి కర్ర
C. కుందేన	3. లోహపు పెట్టు
D. గుత్స	4. చల్ల/చల్లని

68. 'ఔట్ ఆఫ్ కవరేజ్ ఏరియా' కథా సంకలనాన్ని ఎవరు వెలువరించారు ?

- (1) పులుగు శ్రీనివాస్   (2) పసునూరు రవీందర్
- (3) కాసుల ప్రతాప రెడ్డి   (4) కె.వి. నరేందర్

69. 'అబుల్ హసన్ తానీషా' కు ఆ పేరు పెట్టిన సూఫీ మత గురువు పేరేమిటి ?

- (1) షిరాజుద్దీన్   (2) మొయినుద్దీన్ చిష్టీ
- (3) షారాజు ఖత్తాల్   (4) అహ్మద్ పటేల్

70. తెలుగు మీడియాపై శ్రీకృష్ణ కమిటీ పరిశీలన కింది వాటిలో దేనిని తెలియజేసింది ?

- (1) ఒక రెండు చానళ్లలో వాటాలు గలవారు తప్ప మిగిలిన వార్తపత్రికలు సీమాంధ్ర ప్రజల వద్దే ఉన్నాయి.
- (2) తెలంగాణ గురించి చెప్పడంలో తెలుగు ప్రసార మాధ్యమాలు నిస్పృహకంగా ఉన్నాయి.
- (3) తెలుగు ప్రసార మాధ్యమాల యాజమాన్యం మరియు శీర్షికలు రాసేవారు తెలంగాణ వారు.
- (4) తెలుగు ప్రసార మాధ్యమాల యాజమాన్యం మరియు శీర్షికలు రాసేవారు ఆంధ్ర వారు.

71. క్రింది వాటిని జతపరచండి ?

పుస్తకం	రచయిత
A. గాథా సప్తసథి	1. గుణాద్యుడు
B. పండితారాధ్య చరిత్ర	2. హాలుడు
C. బృహత్ కథ	3. సామాల సదా శివ
D. యాది	4. పాల్కురికి సోమనాథుడు
	5. పాల్కురికి శ్రీనాథుడు

సరైన జవాబును ఎంపిక చేయండి ?

1. A-2, B-5, C-3, D-1
2. A-2, B-4, C-1, D-3
3. A-4, B-3, C-1, D-2
4. A-5, B-1, C-2, D-3

72. కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

- A. వెనుకబడిన కులాలకు 100 శాతం ఉత్పాదక సబ్సిడీ వధకాన్ని ప్రారంభించాలని తెలంగాణ ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది.
- B. ప్రభుత్వం బిసిలకు రూ. 2 లక్షల వరకు పెట్టుబడి మద్దతును అందిస్తుంది.
- C. వెనుకబడిన తరగతులలో సుమారు 70 కులాలలో నైపుణ్యం గల ప్రజలకు పెట్టుబడి మద్దతుకు ఉద్దేశించబడింది.
- D. మంగలి, కమ్మరి, కంసాలి, కుమ్మరి, బేల్దారి (సుతారి), చిన్న వ్యాపారస్థులు ఈ పథకం ద్వారా లాభం పొందుతారు.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B మాత్రమే
- (2) C మరియు D మాత్రమే
- (3) A మరియు D మాత్రమే
- (4) A, B మరియు D మాత్రమే

73. తెలంగాణ రాష్ట్రానికి సంబంధించిన కింది జతలను పరిశీలించండి

- A. టి-హెచ్ఎఆర్టి (T-HART) : తెలంగాణ 'తోటల పెంపకం, వ్యవసాయ పరిశోధన మరియు శిక్షణ.
- B. టి-అసిస్ట్ (T-ASSIST) : చిన్నతరహా పరిశ్రమల నైపుణ్యాల టెక్నాలజీ వేగవంతం చేయటం.
- C. టి-అసిస్ట్(T-ASSIST) : తెలంగాణ అడ్వాన్స్డ్ ఇల్యూమినేషన్ టెక్నాలజీస్. సాలిడ్ సిస్టమ్స్
- D. రిచ్(RICH): హైదరాబాద్ పరిశోధన మరియు ఆవిష్కరణ సర్కిల్.

సరియైన జతలను/జవాబును ఎంపిక చేయండి : -

- (1) A, B మరియు D మాత్రమే
- (2) A, C మరియు D మాత్రమే
- (3) A మరియు C మాత్రమే
- (4) B మరియు D మాత్రమే

74. మిషన్ కాకతీయ గురించి కింద ఇవ్వబడిన వ్యాఖ్యలను పరిశీలించండి :

- A. ఇది తెలంగాణ రాష్ట్రంలో చెరువుల పునరుద్ధరణ పథకం.
- B. సదాశివనగర్లో మార్చి 12, 2015 నాడు రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి తెలంగాణ ప్రారంభించాడు.
- C. ఈ పథకం ద్వారా 46,531 చెరువులను 5 సంవత్సరాలలో పునరుద్ధరణ చేయాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- D. దీనిని మన ఊరు - మన చెరువు అని కూడా పిలుస్తారు.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B, C మరియు D
- (2) A, C మరియు D మాత్రమే
- (3) B మరియు C మాత్రమే
- (4) A మరియు D మాత్రమే

75. కింది వాటిని జతపరచండి:

పథకం/పాలసీ ప్రవేశపెట్టిన / అమలుపరిచిన తేదీ.

A. S-IPASS	1. జనవరి 1, 2015
B. షీ టీం	2. అక్టోబర్
C. ఆరోగ్య లక్షి	3. జూన్ 12, 2014
D. హరితహారం	4. జూన్ 2, 2015
E. షాదీ ముబారక్	5. జులై 3, 2015

సరియైన జతలను/జవాబును ఎంపిక చేయండి:

- (1) A-4, B-5, C-2, D-6, E-3
- (2) A-3, B-5, C-1, D-6, E-2
- (3) A-4, B-3, C-1, D-5, E-2
- (4) A-2, B-5, C-3, D-6, E-1

76. తెలంగాణ గ్రామ జ్యోతి స్కీం గురించి కింద ఇవ్వబడిన వ్యాఖ్యలను పరిశీలించండి:

- A. ఆగస్టు 15, 2015 నాడు ఈ స్కీంను ప్రారంభించారు.
- B. ఈ స్కీం గ్రామాల సాధికారతకు సంబంధించింది.
- C. నిజామాబాద్ జిల్లా మోతె గ్రామంలో తెలంగాణ రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి ప్రారంభించాడు.
- D. ప్రణాళికా రచన మరియు సామూహిక నిర్ణయాలలో ప్రజల భాగస్వామ్యంతో సమ్మిళిత మరియు సంపూర్ణమైన గ్రామ అభివృద్ధి చేయడం ఈ స్కీం యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశాలలో ఒకటి.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు C మాత్రమే
- (2) A, B మరియు C మాత్రమే
- (3) B, C మరియు D మాత్రమే
- (4) A, B మరియు D మాత్రమే

77. బర్రెల పంపిణీ స్కీం గురించి కింద ఇవ్వబడిన వ్యాఖ్యలను పరిశీలించండి:

- A. ఈ స్కీం 'పాడి రైతులకు బర్రెల పంపిణీ తెలంగాణ ప్రభుత్వం ఆమోదం పొంది 2018-19లో ఆచరణ చేయబడుతుంది.
- B. అందరు లబ్ధిదారులకు లబ్ధిదారులకు యూనిట్ ఖర్చుపైన 50 శాతం సబ్సిడీ ఇవ్వబడుతుంది.
- C. సుమారు రెండు లక్షల కుటుంబాలు ఈ పథకం ద్వారా లబ్ధి పొందుతారు.
- D. రవాణా ఖర్చు రూ. 5,000 కాకుండా ఒక్క బర్రె యూనిట్ ఖర్చు రూ. 60,000 కు మించకూడదు.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు C మాత్రమే
- (2) B మరియు D మాత్రమే
- (3) A, B మరియు D మాత్రమే
- (4) B, C మరియు D మాత్రమే

78. కింద ఇవ్వబడిన వ్యాఖ్యలు తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన సబ్సిడీపై గొర్రెలు పెంచే కుటుంబాలకు గొర్రెల పంపిణీకి సంబంధించినవి ?

- A. జూన్ 2, 2017 నాడు ఈ స్కీంను ప్రారంభించారు.
- B. ఈ పథకాన్ని కొండపాక గ్రామం, సిద్దిపేట జిల్లాలో ప్రారంభించారు.
- C. ఈ స్కీంను రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రి ప్రారంభించారు.
- D. గొర్రెలకు సంబంధించి ఆరోగ్యవరమైన సమస్యలకు టోల్ ఫ్రీ హెల్ప్ లైన్ నెంబర్ 2017.

సరియైనవి కాని వ్యాఖ్యలను ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు C మాత్రమే
- (2) B మరియు మాత్రమే
- (3) A మరియు D మాత్రమే
- (4) B, C మరియు D మాత్రమే

79. భౌగోళిక సూచిక టాగ్ ఇవ్వబడిన వ్యాఖ్యలను పరిశీలించండి:

- A. భౌగోళిక సూచిక వస్తువుల నమోదు. మరియు రక్షణ చట్టం తీసుకురాబడింది.
 B. 2004-05లో భారతదేశంలో డార్జిలింగ్ టీ భౌగోళిక సూచిక టాగ్ ఇవ్వబడిన మొదటి వస్తువు.
 C. భౌగోళిక సూచిక టాగ్ తెలంగాణలోని డోక్రాకు 2016-17లో ఆదిలాబాద్ ఇచ్చారు.
 D. ఆదిలాబాద్ డోక్రా అనేది ఒక పురాతన కాలం నాటి బెల్ మెటల్ క్రాఫ్ట్, దీనిని వజీర్ మరీయు ఆటర్స్ అనబడే వజ్ తెగకు చెందినటువంటి వాళ్లు ఆచరిస్తున్నారు.

సరియైనవి కాని వ్యాఖ్యలను ఎంపిక చేయండి :

- (1) B మరియు C మాత్రమే
 (2) A మరియు C మాత్రమే
 (3) A, C మరియు D మాత్రమే
 (4) B మరియు D మాత్రమే

80. 'తెలంగాణ గ్రామీణ సమ్మిళిత అభివృద్ధి పథకం' గురించి కింద ఇవ్వబడిన వ్యాఖ్యలను పరిశీలించండి:

- A. దీనిని 'తెలంగాణ పల్లె ప్రగతి పథకం' అని కూడా పిలుస్తారు.
 B. చిన్న, సన్నకారు రైతులు మరియు ఎస్సీ/ఎస్టీ కుటుంబాలు ఈ స్కీం వల్ల లబ్ధి పొందుతారు.
 C. తెలంగాణ రాష్ట్ర 'సానైటీ 'సానైటీ ఫర్ ఎలిమినేషన్ ఆఫ్ రూరల్ పాపర్టీ' (SERP) ఈ పథకాన్ని అమలు చేస్తుంది.
 D. ప్రపంచ బ్యాంకు ఈ పథకానికి గాను తెలంగాణ రాష్ట్రానికి రుణాన్ని ఇవ్వడానికి అనుమతిని ఇచ్చింది.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు C మాత్రమే
 (2) B, C మరియు D మాత్రమే

- (3) A మరియు D మాత్రమే
 (4) A, B, C మరియు D

81. ఎంత ఆర్థిక వ్యయంతో 'సమీకృత మత్స్య అభివృద్ధి స్కీం' (IFDS) ను తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రారంభించింది?

- (1) రూ. 5,500 కోట్లు (2) రూ. 6,800 కోట్లు
 (3) రూ. 10,000 కోట్లు (4) రూ. 15,600 కోట్లు

82. కింది వాటిని జతపరచండి :

సంస్థ & హెరీదా	వ్యక్తి-
A. ఎన్.డి.ఆర్.ఎఫ్.	1. అర్పింద్ జంకేధర్
డైరెక్టర్ జనరల్	
B. డ్రగ్ కంట్రోలర్	2. ఎస్. ఈశ్వర రెడ్డి
జనరల్ ఆఫ్ ఇండియా	
C. ఐ.సి.హెచ్. ఆర్.	3. ఎస్. సోమనాథ్
	చైర్మన్
D. విక్రమ్ సారాబాయి	4. డాక్టర్ యం. పరిశోధన
అంతరీక్ష	కేంద్రం డైరెక్టర్
	గోవింద్ రావు

- (1) A-4, B-2, C-1, D-3
 (2) A-4, B-5, C-2, D-1
 (3) A-3, B-2, C-5, D-4
 (4) A-2, B-4, C-1, D-5

83. కింది వ్యాఖ్యలను పరిశీలించండి:

- A. భారతదేశ పరిధిలోని వాణిజ్య బ్యాంకుల నుండి భారతీయ రిజర్వు బ్యాంక్ తీసుకునే అప్పుపై చెల్లించే రేటును 'రెపో రేటు' అంటారు.
 B. వాణిజ్య బ్యాంకులకు ఏమైనా నిధుల కొరత ఏర్పడినప్పుడు రిజర్వు బ్యాంక్ ఇచ్చే అప్పుపై విధించే వడ్డీ రేటును 'రివర్స్ రెపో రేటు' అంటారు.
 C. ఆగస్టు 1, 2018 నాడు రిజర్వు బ్యాంకు రెపో రేటును మరియు రివర్స్ రెపో రేటును 25 బేసిస్

పాయింట్ల చొప్పున వరుసగా 6.5% మరియు 6.25% కు పెంచింది.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B మాత్రమే
- (2) B మరియు C మాత్రమే
- (3) A, B మరియు C
- (4) C మాత్రమే

84. ప్రపంచ నీటి (జల) దినం (WWD) నేపథ్యం

(థీం)కు సంబంధించి కింది జతపరచండి:

(WWD) నేపథ్యం	సంవత్సరం
A. జలాన్ని వ్యర్థం చేయడం ఎందుకు	1, 2018
B. జలం మరియు సుస్థిరమైన (నిరంతర) అభివృద్ధి	2, 2017
C. జలం కొరకు ప్రకృతి	3, 2016
D. మంచి నీరు మంచి	4, 2015

- (1) A-2, B-4, C-1, D-3
- (2) A-4, B-3, C-1, D-5
- (3) A-2, B-1, C-5, D-4
- (4) A-3, B-4, C-2, D-1

85. కింది వ్యాఖ్యలను పరిశీలించండి:

- A. 18వ ఆసియా క్రీడల (2018)లో రూపిందర్పాల్ సింగ్ భారత పురుషుల హాకీ జట్టు కెప్టెన్.
- B. ఈ క్రీడలు 8 ఆగస్టు 2018 నుండి జకర్తా మరియు పాలెంబంగ్ అనే నగరాలలో మొదలయ్యాయి.
- C. 18వ ఆసియా క్రీడల ముగింపు ఉత్సవం సెప్టెంబర్ 2, 2018 నాడు జరిగింది. సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి:

- (1) A మరియు B మాత్రమే
- (2) A మరియు C మాత్రమే
- (3) B మరియు C మాత్రమే
- (4) A, B మరియు C

86. కింది వ్యాఖ్యలను పరిశీలించండి:

- A. ప్రధాన మంత్రి పంటల బీమా పథకం 2015లో ప్రారంభించబడింది.
- B. ఆహార పంటలు (ధాన్యాలు, చిరుధాన్యాలు, పప్పులు), నూనె గింజలు, వార్షిక వాణిజ్య పంటలు/ ఉద్యాన పంటలకు ఈ బీమా పథకం వర్తిస్తుంది.
- C. ఈ పథకాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వ వ్యవసాయ మంత్రిత్వ శాఖ నిర్వహిస్తుంది.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B మాత్రమే
- (2) B మరియు C మాత్రమే
- (3) A మరియు మాత్రమే
- (4) A, B మరియు C

87. కింది వ్యాఖ్యలను పరిశీలించండి:

- A. అంతర్జాతీయ ద్రవ్య నిధి తన జులై 2018 ప్రపంచ ఆర్థిక దృక్పథం (వరల్ ఎకనమిక్ ఔట్లుక్) లో భారతదేశ వృద్ధి రేటు 2018లో 7.3% గా, 2019లో 7.5% గా ఉంటుందని అంచనా వేసింది. కేంద్రం B. ఆర్థిక సహకారం, అభివృద్ధి సంస్థ (OECD) వారి అభివృద్ధి భారత

దేశ స్థూల దేశీయోత్పత్తి వృద్ధి రేటు 2018-19లో 7.4% గా, 2019-20లో 7.5% గా ఉంటుందని అంచనా వేసింది.

- C. జనవరి 2018లో భారత ప్రభుత్వం విడుదల చేసిన 'ఆర్థిక సర్వే' ప్రకారం 2018-19 సంవత్సరానికి భారతదేశ వృద్ధి అంచనాలు 7.0 ఉంటాయి. 7.5 శాతం పరిధిలో

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B మాత్రమే
- (2) B మరియు C మాత్రమే
- (3) A మరియు C% మాత్రమే
- (4) A, B మరియు C

88. 'దీ గోల్డెన్ మ్యాన్ బుకర్ ప్రైజ్ 2018' ను ఏ పుస్తకం గెలుచుకుంది ?

- (1) ది ఇంగ్లీష్ పేషెంటు (2) ఇన్ ఎ ఫ్రీ స్టేట్
(3) లింకన్ ఇన్ ది బార్డ్ (4) వోల్ఫ్ హాల్

89. కింది సంస్థలలో ఏ సంస్థను ఇజ్రాయెల్ వ్యతిరేక పక్షపాత ధోరణి అని ఆరోపిస్తూ యుఎన్ఎ వదిలివెళ్లగా ఖాళీ అయినసీటుకు ఐస్లాండ్ 13 జూలై 2018 నాడు ఎన్నుకోబడింది ?

- (1) ఇంటర్నేషనల్ బ్యాంక్ ఫర్ రీకన్స్ట్రక్షన్ అండ్ డెవలప్మెంట్ (IBRD)
(2) ఇంటర్నేషనల్ మానిటరీ ఫండ్ (IMF) .
(3) యూనైటెడ్ నేషన్స్ హ్యూమన్ రైట్స్ కౌన్సిల్ (UNHRC)
(4) వరల్డ్ ట్రేడ్ ఆర్గనైజేషన్ (WTO)

90. 'ఇండియా స్టార్ట్ సిటీస్ అవార్డ్స్ 2018' కింద అమలులో ప్రాజెక్టుల గొప్ప పండుకుంటున్నందుకు కింది నగరాల్లో 'సిటీ అవార్డు' కోసం ఎంపిక చేయబడిన నగరం ఏది ?

- (1) లూథియానా (2) సూరత్
(3) కొచ్చి (4) జబల్పూర్

91. ఆదివాసీ ప్రజల సమగ్ర అభివృద్ధి మరియు సంక్షేమం కోసం భారత ప్రభుత్వం 'వనబంధు కళ్యాణ యోజన' అను పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. పైలెట్ ప్రాజెక్టు తరహాలో ఈ పథకాన్ని జిల్లాకు ఒక బ్లాక్ చొప్పున కింది ఏ రాష్ట్రాల్లో ప్రారంభించారు ?

- A. మధ్యప్రదేశ్ B. చత్తీస్ గఢ్
C. తమిళనాడు D. తెలంగాణ
E. ఉత్తరప్రదేశ్

సరియైన జిల్లాలను/జిల్లాలను ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు D మాత్రమే
(2) A, B మరియు E మాత్రమే
(3) C, D మరియు E మాత్రమే
(4) B,C, D మరియు E మాత్రమే

92. 2019 గణతంత్ర దినోత్సవ పరేడ్ మరియు వేడుకలకు భారత ప్రభుత్వం ఎవరిని ముఖ్య అతిథిగా ఆహ్వానించింది ?

- (1) చైనా దేశపు లీ కెఖియంగ్
(2) దక్షిణ కొరియాకు చెందిన మూన్ జే-ఇన్
(3) యునైటెడ్ కింగ్డమ్కు చెందిన థెరిసా మే
(4) అమెరికా దేశపు డొనాల్డ్ ట్రంప్

93. జూలై 6, 2018 నాడు భారత ప్రభుత్వం 'ముదుమలై టైగర్ రిజర్వ్' (MTR) చుట్టూ 438 చదరపు కిలోమీటర్ల ప్రాంతాన్ని ఎకో- సెన్సిటివ్ జోన్ (ES) గా ప్రకటించింది. ముదుమలై టైగర్ రిజర్వ్ ఎక్కడ ఉంది?

- (1) అండమాన్ మరియు నికోబార్ ద్వీపాలు
(2) కర్నాటక
(3) కేరళ
(4) తమిళనాడు

94. ప్రపంచ న్యాయ ప్రాజెక్టు యొక్క 'న్యాయ నియమావళి సూచిక 2017-2018' 113 దేశాలను అధ్యయనం చేసింది. దీని ప్రకారం భారతదేశం యొక్క ప్రపంచ ర్యాంకు ఎంత ? మరియు సున్నా (0) నుంచి ఒకటి (1) మధ్యలో ఎంత స్కోరు?

- (1) 58వ ర్యాంకు మరియు 0.53 స్కోరు
(2) 59వ ర్యాంకు మరియు 0.52 స్కోరు
(3) 62వ ర్యాంకు మరియు 0.52 స్కోరు
(4) 91వ ర్యాంకు మరియు 0.41 స్కోరు

95. 'ప్రపంచ జల దినోత్సవం' కు సంబంధించి కింది వ్యాఖ్యలను పరిశీలించండి:

- A. ప్రతి సంవత్సరం మార్చి 22 నాడు 'ప్రపంచ జల దినోత్సవం' ను జరుపుతారు.
 B. 2018 వ సంవత్సరపు దాని నేవధ్యం (థీం'అందరికీ సురక్షితమైన నీరు.
 C. 1993 లో ఐక్యరాజ్య సమితి జనరల్ అసెంబ్లీ మార్చి 22ను 'ప్రపంచ జల దినోత్సవం' గా ప్రకటించింది.

- (1) A, B మరియు C మాత్రమే
 (2) B, C మరియు D మాత్రమే
 (3) A, C మరియు D మాత్రమే
 (4) A మరియు D

96. 21వ శతాబ్దపు అతి సుదీర్ఘమైన సంపూర్ణ చంద్రగ్రహణం ఎప్పుడు ఏర్పడింది ?

- (1) జులై 21-22, 2018
 (2) జులై 26 27, 2018
 (3) జులై 27-28, 2018
 (4) జులై 28-29, 2018

97. డిసెంబరు 1991 లో సోవియట్ యూనియన్ కాలిఫోర్నియానికి కింది వాటిలో ఏవి కారణభూతమయ్యాయి ?

- A. ఆర్థిక వ్యవస్థ స్తంభించటం.
 B. గ్లాసునోస్తు విధానాల కారణంగా పోటీతత్వ రాజకీయ పార్టీలు పుట్టగొడుగుల్లా అవతరించడం.
 C. సైనిక వ్యవస్థ అత్యధిక దృష్టి పెట్టటం.
 D. జాతులు విడిపోవడం.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు C మాత్రమే
 (2) B, C మరియు D మాత్రమే

(3) A, C మరియు D మాత్రమే

(4) A మరియు D మాత్రమే

98. 1789-90 ఫ్రెంచి విప్లవానికి సంబంధించి కింది వివరణలలో (వ్యాఖ్యలలో) సరియైనవి ఏవి ?

- A. నిరంకుశ పాలనపై ప్రజాస్వామ్య గెలుపుకు సంకేతం.
 B. భూస్వామ్య వ్యవస్థపై పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ గెలుపుకు సంకేతం.
 C. యూరప్ లో వరస్పర రక్షణ కూటముల పెరుగుదలకు దోహదం.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B మాత్రమే
 (2) B మరియు మాత్రమే
 (3) A మరియు మాత్రమే
 (4) A, B మరియు C

99. ఫాక్లాండ్స్ యుద్ధంలో కింది వాటిలో ఏ దేశాలు పోరాడాయి ?

- A. అర్జెంటీనా   B. ఆస్ట్రేలియా
 C. ఫ్రాన్స్   D. జర్మనీ
 E. యూనైటెడ్ కింగ్డమ్

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు D మాత్రమే
 (2) C, D మరియు E మాత్రమే
 (3) B మరియు D మాత్రమే
 (4) A మరియు E మాత్రమే

100. యూరోపియన్ యూనియన్ ఏర్పాటు మూలంగా సభ్య దేశాలు ఏ అంశంలో అత్యధికంగా లాభపడ్డాయి ?

(1) వర్తకం (వాణిజ్యం). అవరోధాలు తగ్గించటం. ప్రయాణం

(2) ఉమ్మడి రక్షణ వ్యయాన్ని సమిష్టిగా భరించటం వల్ల.

(3) ఉమ్మడి భాష ఉపయోగాన్ని సమిష్టిగా పెంపొందించటం వల్ల.

(4) విద్యకు నిధులు, వనరులు సమకూర్చటం వల్ల. సరియైన జతలను/జవాబును ఎంపిక చేయండి : -

(1) A-2, B-3, C-4, D-1

(2) A-4, B-3, C-5, D-2

(3) A-3, B-2, C-4, D-5

(4) A-3, B-4, C-5, D-1

101. కింది వాటిని జతపరచండి :

జాబితా -I

జాబితా - II

A. క్రయోజనిక్స్

1. శిలాజాల అధ్యయనం

B. సైటాలజి

2. అతిశీతల ఉష్ణోగ్రతల అధ్యయనం

C. నెఫ్రాలజీ

3. కణాల అధ్యయనం

D. పురాజీవ శాస్త్రం

4. మూత్రపిండాల అధ్యయనం

5. నాడీ వ్యవస్థ అధ్యయనం

సరియైన జతలను/జవాబును ఎంపిక చేయండి : -

(1) A-2, B-3, C-4, D-1

(2) A-4, B-3, C-5, D-2

(3) A-3, B-2, C-4, D-5

(4) A-3, B-4, C-5, D-1

102. యంగ్ ఇటలీ ఉద్యమానికి ఇద్దరు విప్లవకారులు సారథ్యం వహించారు ? అందులో ఒకరు గారిబాల్డి కాగా మరో విప్లవ కారుడు ఎవరు ?

(1) నెపోలియన్ బోనపార్ట్

(2) గుసెప్పెమాజిని

(3) మాకియవెల్లి

(4) విక్టర్

103. పిఎస్ఎల్వి ప్రయోగించగల ఉపగ్రహాలు ఏవి ?

A. రిమోట్ సెన్సింగ్ ఉపగ్రహాలు

B. నక్షత్రాంతర ప్రోబ్స్

C. సమాచార ఉపగ్రహాలు

D. దిక్సూచి ఉపగ్రహాలు

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

(1) A మరియు B మాత్రమే

(2) A, B మరియు C మాత్రమే

(3) C మరియు D మాత్రమే

(4) A, B, C మరియు D

104. కింది జతలను పరిశీలించండి:

A. రామ్ డియో మిశ్రా భారతదేశంలో జీవావరణ

శాస్త్ర పితామహుడు సూక్ష్మజీవ శాస్త్ర పితామహుడు

B. రాబర్ట్ బ్రౌన్ సూక్ష్మ జీవ శాస్త్ర పితామహుడు

C. ఆంటోన్ వాన్ కేంద్రకంను ఆవిష్కరించిన వ్యక్తి

ల్యూవెన్ హుక్

D. న్యూటన్ సార్వత్రిక గురుత్వాకర్షణ సూత్రం

సరియైనవికాని జతలను ఎంపిక చేయండి :

(1) A, B మరియు D మాత్రమే

(2) B, C మరియు D మాత్రమే

(3) B మరియు C మాత్రమే

(4) A మరియు D మాత్రమే

105. కింది వాటిని జతపరచండి ?

జాబితా - I

జాబితా -II

A. గాయిటర్

1. శిలాజాల అధ్యయనం

B. హిమోఫిలియ

2. కళ్ళు పచ్చబుడబుట్ట

C. డిస్

3. విటమిన్ - కె

D. రే చీకటి

4. అయోడిన్ లోపం

సరియైన జతలను/జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A-1, B-2, C-3, D-4
- (2) A-4, B-3, C-1, D-2
- (3) A-3, B-4, C-2, D-1
- (4) A-4, B-3, C-2, D-1

106. 'రాడాల్' ను ఎందుకు ఉపయోగిస్తారు ?

- (1) కాంతి తరంగాల చేత వస్తువులను శోధించడానికి.
- (2) ధ్వని తరంగాల పరావర్తనం ద్వారా. వస్తువులను శోధించడానికి.
- (3) రేడియో తరంగాల వలన వస్తువులను గుర్తించడానికి మరియు ప్రదేశాలను గుర్తించడానికి.
- (4) వర్షం కురిపించే మేఘాలను గుర్తించడానికి

107. కింది వాటిలో దేనిని కణం యొక్క 'పవర్ హౌస్' అని పిలుస్తారు ?

- (1) హరిత రేణువు
- (2) మైటోకాండ్రీయా
- (3) గోల్జీ మృతదేహాలు
- (4) కేంద్రకం

108. కింది వాటిని జతపరచండి:

వ్యాధి	కారణభూత సూక్ష్మజీవి
A. కలరా	1. శీలింధ్రం
B. అమ్మోరు	2. వైరస్
C. మలేరియా	3. బాక్టీరియా
D. గోధుమ పొట్టు	4. ప్రోటోజోవా

సరియైన జతలను/జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A-3, B-2, C-4, D-1
- (2) A-4, B-1, C-3, D-2
- (3) A-2, B-3, C-1, D-4
- (4) A-3, B-4, C-2, D-1

109. కింది వాటిని జతపరచండి:

జాబితా-I	జాబితా-II
A. గగన్	1. సమాచార ఉపగ్రహం
B. జీసాట్	2. భూపరిశీలనా ఉపగ్రహం
C. కార్టోసాట్	3. మీథేన్ జాడను కనుగొనుటకు
D. మంగళయాన్	4. దిక్సూచి ఉపగ్రహం

సరియైన జతలను/జవాబును ఎంపిక చేయండి

- (1) A-3, B-4, C-1, D-2
- (2) A-4, B-1, C-2, D-3
- (3) A-4, B-2, C-1, D-3
- (4) A-4, B-3, C-2, D-1

110. అత్యధిక ఉష్ణోగ్రతను కొలవడానికి ఉపయోగించే పరికరం ఏది ?

- (1) పైరోస్కోప్
- (2) పైరోమీటర్
- (3) సిస్మోగ్రాఫ్
- (4) కె.లోమీటర్

111. గాలిలో కార్బన్ డయాక్సైడ్ గాఢత అధికమగుట వలన ఏమి జరుగుతుంది ?

- (1) ఆమ్ల వర్షం
- (2) అటవీ నిర్మూలన
- (3) గ్లోబల్ వార్మింగ్
- (4) జ్వలనీకరణం

112. ఒక పదార్థం ఆక్సిజన్ తో చర్య జరపటం వలన ఉష్ణం ఏర్పడు ప్రక్రియను ఏమంటారు ?

- (1) దహనం
- (2) వికిరణం/రేడియేషన్
- (3) ప్లెమింగ్/జ్వలనం
- (4) దహనం కానిది

113. భారతదేశ శాస్త్రీయ రంగంలో కాలక్రమానుసారంగా కింది సంఘటనల సరియైనది?

- A. రోహిణి-1 ఉపగ్రహ ప్రారంభం
- B. పోఖ్రాన్ న్యూక్లియర్ పరీక్ష ఏది
- C. భారత అంతరిక్ష పరిశోధనా సంస్థ ప్రారంభం
- D. కల్పకం న్యూక్లియర్ పవర్ స్టేషన్ మొదటి యూనిట్ క్లిష్ట దశ చేరుకోవడం

సరియైన క్రమంను/జవాబును ఎంపిక చేయండి:

- (1) A, B, D, C (2) B, C, D, A
(3) C, B, A, D (4) D, A, C, B

114. కింది హార్మోన్లలో ఉద్వేగంలో ఉన్నప్పుడు అధిక మోతాదులో ఉత్పత్తి అయ్యే హార్మోను ఏది ?

- (1) అడ్రినలిన్ (2) నారాడ్రినలిన్
(3) కార్టిసోన్ (4) థైరాక్సిన్

115. ఆక్సిటోసిన్ను ప్రవించునది ఏది ?

- (1) మూత్రపిండాలు (2) ఎముక మజ్జ
(3) గర్భాశయం (4) కాలేయం

116. కింది వాటిలో దేనికి సరిహద్దులు పరిమితమై ఉండవు ?

- (1) బయోస్ఫియర్ రిజర్వు (2) కాలనీ పార్కు
(3) జాతీయ పార్కు (4) అభయారణ్యం

117. విటమిన్ "సి" లోపం వలన కలిగే వ్యాధి ఈ క్రింది వాటిలో ఏది?

- (1) బెరీ బెరీ (2) గాయిటర్
(3) ష్కర్వీ (4) ఎనిమియా

118. పర్యావరణ వ్యవస్థలో ప్రధానంగా శిథిలం (డీ కంపోజ్) చేసేవి ఏవి ?

- A. శిలీంధ్రాలు (ఫంగి)
B. కీటకాలు
C. ప్రోకారియోట్స్

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B మాత్రమే
(2) A మరియు C మాత్రమే
(3) B మరియు C మాత్రమే
(4) A, B మరియు C

119. హైడ్రోలాజికల్ సైకిల్ ద్వారా అనుసంధానించబడిన క్రమంలో ఆధారాలను అమర్చండి:

- A. వాతావరణం (ఆటోస్ఫియర్)
B. జీవావరణం (బయోస్ఫియర్)
C. జలావరణం (హైడ్రోస్ఫియర్)
D. శిలావరణం (లిథోస్ఫియర్)

సరియైన క్రమంను/జవాబును ఎంపిక చేయండి:

- (1) A, B, C, మరియు D
(2) C, A, D, మరియు B
(3) D, A, B మరియు C
(4) B, C, D మరియు A

120. కింది వాటిని జతపరచండి :

కరువు రకం	హాని రకం కారకం
A. వాతావరణ సంబంధ కరువు	1. నేల తేమను తక్కువగా కాపాడే సామర్థ్యం
B. జల సంబంధ కరువు	2. పేలవమైన నీటి నిర్వహణ
C. వ్యవసాయ సంబంధ కరువు	3. అటవీ నిర్మూలన

- (1) A-3, B-2, C-1
(2) A-2, B-3, C-1
(3) A-1, B-2, C-3
(4) A-3, B-1, C-2

121. కింది వాటిని జతపరచండి :

రకం	విపత్తు
A. భూగర్భ విపత్తు	1. రసాయనిక, అణు
B. వాతావరణ విపత్తు	2. భూకంపం, సునామీ
C. జీవపరమైన విపత్తు	3. తుఫాను, కరువు
D. పారిశ్రామిక విపత్తు	4. అగ్ని ప్రమాదం

సరియైన జతలను/జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A-2, B-5, C-3, D-4
- (2) A-3, B-2, C-5, D-4
- (3) A-2, B-3, C-5, D-1
- (4) A-3, B-4, C-2, D-1

122. కింది వాటిని జతపరచండి:

జాబితా - I	జాబితా - II
A. సెంట్రల్ రైస్ రీసర్చ్ ఇనిస్టిట్యూట్	1. అరుణాచల్ ప్రదేశ్
B. కోర్పా బొగ్గు గనులు	2. చత్తీస్ గఢ్
C. మిష్మి హిల్స్	3. జార?ండ్
D. యురేనియం కార్పోరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా	4. ఓడిషా
	5. పశ్చిమ బెంగాల్

సరియైన జతలను/జవాబును ఎంపిక చేయండి:

- (1) A-4, B-2, C-1, D-3
- (2) A-5, B-2, C-3, D-4
- (3) A-2, B-3, C-1, D-5
- (4) A-1, B-5, C-2, D-3

123. కింది జతలను పరిశీలించండి :

కర్మాగారం/ప్రాజెక్టు	ప్రదేశం
A. ఉకై జల విద్యుత్ ప్రాజెక్టు	రాజస్థాన్
B. కోయలి చమురు శుద్ధి కర్మాగారం	గుజరాత్
C. భారతదేశంలోని జల విద్యుత్ కర్మాగారం	తమిళనాడు

సరియైనవి కాని జతలను ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B మాత్రమే
- (2) A మరియు C మాత్రమే
- (3) B మరియు C మాత్రమే
- (4) A, B మరియు C

124. కింది వాటిని జతపరచండి:

పరిశ్రమ/ప్రాజెక్ట్	రాష్ట్రం/ ప్రదేశం
A. భారతదేశంలో పట్టు పరిశ్రమకు ప్రసిద్ధి	1. కర్ణాటక
B. భారతదేశంలో ఆధునిక వస్త్ర పరిశ్రమకు ఆది	2. సూరత్
C. భారతదేశంలో అత్యధిక ముడి మైకా ఉత్పత్తి రాష్ట్రం	3. ఆంధ్రప్రదేశ్
D. భారతదేశంలో మొట్టమొదటి జనపనార కర్మాగారం	4. రిశ్రా

సరియైన జతలను/జవాబును చేయండి:-

- (1) A, B మరియు C మాత్రమే
- (2) C మరియు D మాత్రమే
- (3) A, B మరియు D మాత్రమే
- (4) A, C మరియు మాత్రమే

125. కింది జతలను పరిశీలించండి :

వ్యవసాయ యోగ్యమైన కమాండ్ ప్రాంతం	ప్రాజెక్టు/పథకం
A. 10,000 హెక్టార్లకు మించి సాగు ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టు చేయగల భూమి	మేజర్
B. 10,000 నుండి 25,000 మీడియం ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టు ఎకరాల వరకు సాగు చేయగల భూమి	మైనర్
C. 10,000 ఎకరాల వరకు సాగు ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టు చేయగల భూమి	

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B మాత్రమే
- (2) C మరియు D మాత్రమే
- (3) A మరియు D మాత్రమే
- (4) B మరియు మాత్రమే

126. సింధూ (ఇండస్) నది యొక్క ఉపనదులు కింద ఇవ్వబడ్డాయి:

A. జీలం B. సట్లెజ్ C. చేనాబ్ D. రావి ఉత్తరం నుండి దక్షిణానికి సింధూ నది యొక్క ఉపనదుల సరియైన క్రమాన్ని ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, C, D మరియు B
- (2) A, D, B మరియు C
- (3) B, A, C మరియు D
- 4) C, A, D మరియు B

127. కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

A. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో అత్యంత ఎత్తైన జలపాతం దాదాపు 150 అడుగుల ఎత్తుతో కడెం నది మీద ఉంది.

B. మల్లెల తీర్థం జలపాతం ప్రాణహిత నదిపై ఉంది.

C. కావేరి నదికి భీమా ఒక ఉపనది.

D. హైదరాబాద్ శివారులో వనస్థలిపురం వద్ద గల మహావీర్ వనస్థలి పార్కు జింకలకు ప్రసిద్ధి చెందింది.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B మాత్రమే
- (2) C మరియు D మాత్రమే
- (3) A మరియు D మాత్రమే
- (4) B మరియు C మాత్రమే

128. భారత ప్రభుత్వంచే ప్రభుత్వంచే జూన్ 2015 లో ప్రారంభించబడిన 'అమృత్' (AMRUT) పథకంలో కింద ఇచ్చిన తెలంగాణలోని పట్టణాలలో ఏవి చేర్చబడలేదు ?

A. ఆదిలాబాద్	B. కరీంనగర్
C. మెదక్	D. నిజామాబాద్
E. సంగారెడ్డి	F. సూర్యాపేట్

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు మాత్రమే
- (2) C మరియు E మాత్రమే
- (3) E మరియు F మాత్రమే
- 4) A C, E మరియు F మాత్రమే

129. హైదరాబాద్ నగరానికి మంచినీటి సరఫరా కోసం మొట్టమొదటి ఆధారమైన ఉస్మాన్ సాగర్ను ఏ సంవత్సరంలో నిర్మించారు ?

- (1) 1918
- (2) 1920
- (3) 1937
- (4) 1924

130. కింద పేర్కొనబడిన సాగునీటి పథకాలలో ఏవి అదిలాబాద్ జిల్లాలో ఉన్నాయి?

A. చనాకా-కొరాటా ప్రాజెక్టు (నిర్మాణంలో ఉన్నది)	
B. మత్తడి వాగు ప్రాజెక్టు	C. నీల్వాయి ప్రాజెక్టు
D. సదర్మత్ ప్రాజెక్టు	E. సాత్నాల ప్రాజెక్టు

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B, D మరియు E మాత్రమే
- (2) A, B మరియు E మాత్రమే
- (3) C, D మరియు E మాత్రమే
- (4) A, B మరియు C మాత్రమే

131. స్వాతంత్ర్యం సాధించిన తరువాత భారత ప్రభుత్వం జాతీయాదాయ అంచనాలను అధికారికంగా సంకలనం చేయడానికి 1949 లో 'జాతీయాదాయ కమిటీ' ని స్థాపించింది. ఆ కమిటీలో సభ్యులు ఎవరు ?

A. డాక్టర్ బి.ఆర్. అంబేద్కర్
B. ఆచార్య ఆర్.సి. దత్త
C. ఆచార్య పి.సి. మహాలనోబిస్
D. ఆచార్య డి.ఆర్. గాఢీల్

E. ఆచార్య సుఖమోయ్ చక్రవర్తి

F. ఆచార్య వి.కె.ఆర్.వి. రావు

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి:

- (1) A, E మరియు F మాత్రమే
- (2) B, D మరియు E మాత్రమే
- (3) A, B మరియు C మాత్రమే
- (4) C, D మరియు F మాత్రమే

132. శ్రీరాంసాగర్ ప్రాజెక్టు ద్వారా తాగునీటి సప్లయ్ చేయబడని నగరాలు/పట్టణాలు

- A. ఆదిలాబాద్   B. మంచుర్యాల
C. మెదక్   D. నిజామాబాద్
E. వరంగల్

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు C మాత్రమే
- (2) A, B, C మరియు D మాత్రమే
- (3) C, D మరియు E మాత్రమే
- (4) B మరియు మాత్రమే

133. డాక్టర్ ఎన్.సి. సక్సేనా వివరణలను పరిశీలించండి:

- A. 2008 అక్టోబరు 2న భారత ప్రభుత్వ గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వశాఖ డాక్టర్ ఎన్.సి సక్సేనా కమిటీని నియమించింది.
- B. ఆ కమిటీ తన రిపోర్టును 2009 ఆగస్టు 21న సమర్పించింది.
- C. బి.పి.ఎల్. జాబితా నుండి గ్రామీణ గృహాలను ఆటోమేటిక్ గా మినహా- యించడానికి మోటారు వాహనాలు యాంత్రిక వ్యవసాయ సామాగ్రి కలిగి వుండటాన్ని ఒక ప్రామాణికంగా ఈ కమిటీ సూచించింది. చేర్చుకోవడానికి
- D. బి.ఎ.పి.ఎల్. జాబితాలోకి గ్రామీణ గృహాలను ఆటోమేటిక్ గా కమిటీ చేసిన సిఫార్సులలో ఒకటి

ఏమిటంటే 'ఒంటరి మహిళలు నేతృత్వం వహించే గృహాల' ను ఆటోమేటిక్ గా చేర్చుకోవాలి.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు C మాత్రమే
- (2) B, C మరియు D మాత్రమే
- (3) A, C మరియు D మాత్రమే
- (4) A మరియు D మాత్రమే

134. జాతీయాదాయ విశ్లేషణలో భాగంగా, వైయక్తిక ఆదాయంలో ఇమిడి ఉండే అంశాలు కింది వాటిలో ఏవి ?

- A. ప్రత్యక్ష పన్నులు   B. పరోక్ష పన్నులు
C. తరుగుదల   D. బదిలీ చెల్లింపులు
E. ఎగుమతులు, దిగుమతులు
F. మధ్యంతర వస్తువులు

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- 1) A, B మరియు C మాత్రమే
- 2) B, D మరియు E మాత్రమే
- 3) A మరియు D మాత్రమే
- 4) A, C, E మరియు F మాత్రమే

135. మొదటి పంచవర్ష ప్రణాళికలో ప్రణాళికా సంఘం కింది వాటిలో ఒక లక్షణం దృష్ట్యా వెనుకబడిన దేశంను నిర్వచించింది.

అది ఏమిటి ?

- (1) మానవ వనరుల అనుపయోగిత లేదా అల్ప ఉపయోగితా మరియు శోధింపబడని సహజ వనరులు కలిసి ఉండడం.
- (2) పారిశ్రామిక, వ్యవసాయ రంగాలు కలిసి ఉండటం.
- (3) అవస్థాపనా సౌకర్యాలు అధికంగా అభివృద్ధి చెంది

ఉండటం మరియు పేదరికం, నిరుద్యోగిత కలిసి ఉండటం.

(4) అల్ప ఎగుమతులు, అధిక దిగుమతులు కలిసి ఉండటం.

136. అర్థశాస్త్రంలో 1998 నోబెల్ పురస్కారాన్ని భారతీయ ఆర్థికవేత్త ఆచార్య ఆమర్త్య సేనక్కు బహుకరించారు. కింది గ్రంథాలలో ఆమర్త్య సేన్ (ఆంగ్లంలో) రచించినవి ఏవి?

- A. ద ఐడియా ఆఫ్ జస్టిస్
- B. ఎస్సేస్ ఆన్ ఇంక్లాజివ్ గ్రోత్ అండ్ సమ్ రెమినిసెన్సెస్
- C. ద ఆర్జ్యుమెంటేటివ్ ఇండియన్
- D. ద కంట్రీ ఆఫ్ ఫస్ట్ బోయిస్ అండ్ అదర్ ఎస్సేస్
- E. వేస్ట్ ఆఫ్ ఏ నేషన్: గ్రోత్ అండ్ గార్బేజ్ ఇన్ ఇండియా

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B , D మరియు E మాత్రమే
- (2) A,C మరియు D మాత్రమే
- (3) C మరియు E మాత్రమే
- (4) B , C మరియు E మాత్రమే

137. భూ పంపిణీ, భూ శాసనం అమలును సమీక్షించడానికి 2004 ఆండ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఏ కమిటీని నియమించింది ?

- (1) రోశయ్య కమిటీ
- (2) కోనేరు రంగారావు కమిటీ
- (3) సిహెచ్. హనుమంతరావు కమిటీ
- (4) జయతి ఘోష్ కమిటీ

138. 2011 జనాభా లెక్కలు మరియు తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రకారం 'జనాభా లింగ నిష్పత్తి' గురించి కింది వివరణలను పరిశీలించండి:

- A. తెలంగాణలో 2011 లో లింగ నిష్పత్తి 988. అంటే అది స్త్రీలకు అనుకూలంగా లేదని సూచిస్తుంది.
- B. జిల్లాల వారీ లైంగిక నిష్పత్తి ప్రకారం, తెలంగాణలోని 11 జిల్లాల్లో పురుష జనాభా కంటే స్త్రీ జనాభా అధికంగా ఉంది.
- C. పదమూడు జిల్లాల్లో లైంగిక నిష్పత్తి రాష్ట్ర సగటు కంటే తక్కువగా ఉంది.
- D. 21 జిల్లాల్లో లైంగిక నిష్పత్తి రాష్ట్ర సగటు కంటే ఎక్కువగా ఉంది.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు D మాత్రమే
- (2) A మరియు C మాత్రమే
- (3) B మరియు మాత్రమే
- (4) A, B మరియు C మాత్రమే

139. సాలార్ జంగ్ సంస్కరణలకు పూర్వం నిజాం పాలనలో 1853 వరకు తాలుకాదారులు వసూలు చేసే శిస్తులో ఎంత భాగం వేతనంగా చెల్లించడానికి ప్రభుత్వం అనుమతించింది ?

- (1) భూమి శిస్తులో 1/6 వ వంతు
- (2) భూమి శిస్తులో 1/5 వ వంతు
- (3) భూమి శిస్తులో 1/8 వ వంతు
- (4) భూమి శిస్తులో 1/4 వ వంతు

140. 2011 జనాభా గణాంకాలు మరియు తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రకారం తెలంగాణలోని కింది జిల్లాల్లో ప్రస్తుత ధరలలో తలసరి ఆదాయం 2016-17 (FRE) రాష్ట్ర సగటు తలసరి ఆదాయం కంటే

అధికంగా ఉంది. ప్రస్తుత ధరలలో తలసరి ఆదాయం ఆధారంగా ఈ జిల్లాలను అవరోహణ క్రమంలో అమర్చండి

- A. హైదరాబాద్   B. మేడ్చల్-మల్కాజిగిరి
C. రంగారెడ్డి   D. సంగారెడ్డి

సరియైన క్రమంను/జవాబును ఎంపిక చేయండి ?

- (1) A,C, B మరియు D
(2) B,A, C మరియు D
(3) D, B, A మరియు C
(4) C,A, B మరియు D

141. కింది పదవులలో దేనితో పదవిని పోల్చి చూడవచ్చు ?

- A. క్యాబినెట్ అధినేత
B. విదేశీ సంబంధాల విషయాలపై ముఖ్య ప్రతినిధి
C. రాజ్య అధిపతి
D. పార్లమెంట్ నాయకుడు

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు మాత్రమే
(2) C మరియు D మాత్రమే
(3) A, B మరియు C మాత్రమే
(4) A, B మరియు D మాత్రమే

142. కింద ఇవ్వబడిన భౌగోళిక సూచన (GI) ట్యాగ్ను వాటి సంబంధిత ప్రదేశాలతో జతపరచండి

GI ట్యాగ్	ప్రదేశం
A. సిల్వర్ ఫిలిగ్రీ	1. నిబంధనలు
B. స్కోల్ పెయింటింగ్	2. పోచంపల్లి
C. ఇక్కత్	3. నిర్మల్
D. దుగ్రీలు	4. కరీంనగర్,
	5. చెరియాల్

- (1) A,C, B మరియు D
(2) B, A, C మరియు D
(3) D, B, A మరియు C
(4) C, A, B మరియు D

143. శాసన మండలి సభ్యులు ఎన్నుకోబడే విధానం ఏది ?

- A. ప్రత్యక్ష ఎన్నిక ద్వారా
B. పరోక్ష ఎన్నిక ద్వారా
C. నియామకం ద్వారా

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు C
(2) A మరియు మాత్రమే
(3) B మరియు మాత్రమే
(4) A మరియు B మాత్రమే

144. భారతదేశ సుప్రీం కోర్టుకు సంబంధించి కింది వివరణలలో ఏది సరియైనది కాదు?

- 1) దీనిని 1950 లో స్థాపించారు.
(2) ఇది దేశంలో అత్యున్నత అప్పీల్ గల న్యాయస్థానం.
(3) ఇది ఏదైనా కోర్టు లేదా ట్రిబ్యునల్స్ అలాగే కోర్టు మార్షల్ నుండి వాదనలు వినవచ్చు.
(4) ఇది కోర్టు మార్షల్ మినహాయించి ఏదైనా కోర్టు లేదా ట్రిబ్యునల్స్ నుండి వాదనలు వినవచ్చు.

145. రాజ్యాంగంలోని కింది నిబంధనలలో ఏది నవంబరు 26, 1949 నుండి అమలులోకి వచ్చింది?

- A. పౌరసత్వానికి సంబంధించిన నిబంధనలు
B. ఎన్నికలకు సంబంధించిన నిబంధనలు
C. తాత్కాలిక పార్లమెంటుకు సంబంధించిన

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు C మాత్రమే
- (2) A, C మరియు D మాత్రమే
- (3) A, B మరియు C మాత్రమే
- (4) B మరియు D మాత్రమే

146. 73 వ రాజ్యాంగ సవరణ అధికరణానికి సంబంధించి కింది వ్యాఖ్యలను పరిశీలించండి:

- A. పంచాయతీలలో మహిళలకు రిజర్వేషన్లు.
- B. నిర్ణీత గడువుకు ముందే పంచాయతీలను రద్దు చేయకూడదు.
- C. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రతి ఐదు సంవత్సరాల కొకసారి ఫైనాన్స్ కమిషన్ ను నియమిస్తుంది.
- D. ఆర్థిక అభివృద్ధికై మరియు సామాజిక కోసం ప్రణాళికలు రూపొందించేటట్లు పంచాయతీలను పరిపుష్టి చేయడం.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B మాత్రమే
- (2) C మరియు D మాత్రమే
- (3) A, B మరియు C మాత్రమే
- (4) A, C మరియు D మాత్రమే

147. కింది ఏ పరిస్థితులలో కో-వారెంట్ రిట్ జారీ చేయబడుతుంది?

- A. కార్యాలయం ప్రభుత్వందై ఉండాలి. అలాగే రాజ్యాంగం యొక్క శాసనం ద్వారా లేదా రాజ్యాంగం ద్వారా రూపొందించబడాలి.
- B. కార్యాలయం అనేది కేవలం విధి మరియు కార్యచరణతో పాటు ఇతరుల ఇచ్చే మరియు ఆవోదంతో కూడినది మాత్రమే కాకుండా యదార్థమైనదై ఉండాలి.
- C. ఒక వ్యక్తి నియామకం రాజ్యాంగం లేదా శాసనానికి విరుద్ధంగా జరిగినట్లయితే.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు C
- (2) B మరియు C మాత్రమే
- (3) A మరియు C మాత్రమే
- (4) A, మరియు B మాత్రమే

148. క్రింది వాటిలో ఏ స్కీంలు జన్ సురక్షా యోజనలోకి వస్తాయి?

- A. ప్రధాన మంత్రి జన్ ధన్ యోజన
- B. ప్రధాన మంత్రి సురక్షా భీమా యోజన
- C. ప్రధాన మంత్రి జీవన్ జ్యోతి బీమా యోజన
- D. అటల్ పెన్షన్ యోజన

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A, B మరియు C మాత్రమే
- (2) B, C మరియు D మాత్రమే
- (3) A, C మరియు D మాత్రమే
- (4) A, B, C మరియు D

149. క్రింది వాటిలో విద్యా హక్కు గురించి రాజ్యాంగపరమైన హామీ ఉన్నది అనటంలో నిజం ఎంతవరకు ఉంది?

- (1) ఈ హక్కు 6-14 వయస్సుకు సంబంధించిన పిల్లలకు విద్య నిమిత్తం 2014 లో అమలులోకి తేబడింది.
- (2) ఈ హక్కు పిల్లలు మరియు వయోజనులకు సంబంధించింది కనుక ఇది అందరి పౌరులకు విద్యను హామీ ఇస్తుంది.
- (3) ఈ హక్కు భారత బాలలైన 6-14 వయస్సు గల వారికి 86వ రాజ్యాంగ సవరణ ద్వారా ఈ అవకాశం కల్పించబడింది
- (4) ఈ హక్కు ప్రపంచంలో మొదటి సంక్షేమ రాజ్యమైన బ్రిటిష్ రాజ్యాంగం నుండి తీసుకోబడింది.

150. క్రింది వాటిలో ప్రాథమిక విధుల గురించి సరియైనవి ఏవి ?

- A. ఇవి అమలు చేయబడలేవు.
 B. ఇవి ఎటువంటి చట్టపరమైన హక్కులు కావు.
 C. ఇవి ప్రాథమికంగా నైతిక విధులు.

సరియైన జవాబును ఎంపిక చేయండి :

- (1) A మరియు B మాత్రమే
 (2) A మరియు C మాత్రమే
 (3) B మరియు C మాత్రమే
 (4) A, B మరియు C

జవాబులు			
Q.No	Ans	Q.No	Ans
1	1	31	4
2	2	32	2
3	4	33	4
4	3	34	4
5	3	35	3
6	2	36	1
7	4	37	3
8	1	38	1
9	3	39	4
10	3	40	3
11	2	41	2
12	4	42	1
13	3	43	4
14	2	44	3
15	2	45	4
16	4	46	1
17	4	47	3
18	4	48	3
19	2	49	4
20	4	50	2
21	3	51	3
22	2	52	4
23	1	53	1
24	1	54	2
25	4	55	2
26	4	56	3
27	3	57	2
28	2	58	1
29	3	59	2
30	1	60	1

Q.No	Ans	Q.No	Ans
61	3	106	3
62	2	107	2
63	4	108	1
64	1	109	2
65	2	110	2
66	3	111	3
67	4	112	1
68	2	113	3
69	3	114	1
70	1	115	3
71	2	116	4
72	3	117	3
73	4	118	4
74	1	119	2
75	2	120	1
76	4	121	3
77	1	122	1
78	3	123	2
79	2	124	4
80	4	125	3
81	3	126	1
82	1	127	3
83	4	128	2
84	1	129	2
85	3	130	2
86	2	131	4
87	4	132	2
88	1	133	2
89	3	134	3
90	2	135	1
91	1	136	2
92	4	137	2
93	4	138	1
94	3	139	3
95	2	140	4
96	3	141	4
97	3	142	1
98	1	143	1
99	4	144	3
100	1	145	3
101	1	146	4
102	2	147	1
103	4	148	2
104	3	149	3
105	4	150	4

రాబోయే పోటీ పరీక్షల నోటిఫికేషన్స్

1.SSC CHSL (10+2) 2022 : 4500

సంక్షిప్త సమాచారం

స్టాఫ్ సెలక్షన్ కమీషన్ (SSC) లోయర్ డివిజన్ క్లర్క్ (LDC)/ జూనియర్ సెక్రటేరియట్ అసిస్టెంట్ (JSA), పోస్టల్ అసిస్టెంట్/ సార్టింగ్ అసిస్టెంట్, డేటా ఎంట్రీ ఆపరేటర్ (Data Entry Operator) రిక్రూట్మెంట్ కోసం కంబైన్డ్ హ్యూరర్ సెకండరీ లెవెల్ (10+2) పరీక్ష 2022 నిర్వహించడానికి నోటిఫికేషన్ ప్రచురించింది. (DEO) ఖాళీ. కింది ఖాళీకి ఆసక్తి ఉన్న అభ్యర్థులు మరియు అన్ని అర్హత ప్రమాణాలను పూర్తి చేసిన అభ్యర్థులు నోటిఫికేషన్ను చదివి ఆన్లైన్లో దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు.

- ◆ ఆన్లైన్లో దరఖాస్తు చేయడానికి ప్రారంభ తేదీ : 06-12-2022.
- ◆ ఆన్లైన్లో దరఖాస్తు చేసుకోవడానికి చివరి తేదీ : 04-01-2023.

2. TSPSC Jr Lecturer 2022 : 1392

సంక్షిప్త సమాచారం

తెలంగాణ స్టేట్ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ (TSPSC) జూనియర్ లెక్చరర్ ఖాళీల భర్తీకి నోటిఫికేషన్ను ప్రచురించింది. ఖాళీ వివరాలపై ఆసక్తి ఉన్న అభ్యర్థులు మరియు అన్ని అర్హత ప్రమాణాలను పూర్తి చేసిన అభ్యర్థులు నోటిఫికేషన్ను చదివి ఆన్లైన్లో దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు.

- ◆ ఆన్లైన్లో దరఖాస్తు చేయడానికి ప్రారంభ తేదీ : 16-12-2022
- ◆ ఆన్లైన్లో దరఖాస్తు చేసుకోవడానికి & ఫీజు చెల్లించడానికి చివరి తేదీ: 06-01-2023.

3. TSPSC Group IV Service: 9168

సంక్షిప్త సమాచారం

తెలంగాణ స్టేట్ పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ (TSPSC) జనరల్ రిక్రూట్మెంట్ ఆధారంగా గ్రూప్ IV ఖాళీల భర్తీకి నోటిఫికేషన్ ఇచ్చింది. ఖాళీ వివరాలపై ఆసక్తి ఉన్న అభ్యర్థులు మరియు అన్ని అర్హత ప్రమాణాలను పూర్తి చేసిన అభ్యర్థులు నోటిఫికేషన్ను చదివి ఆన్లైన్లో దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు.

- ◆ ఆన్లైన్లో దరఖాస్తు చేయడానికి ప్రారంభ తేదీ : 30-12-2022.
- ◆ ఆన్లైన్లో దరఖాస్తు చేసుకోవడానికి & ఫీజు చెల్లించడానికి చివరి తేదీ : 19-01-2023

4. MHSRB, Telangana Assistant Professor 2022: 1147

సంక్షిప్త సమాచారం

మెడికల్ హెల్త్ సర్వీసెస్ రిక్రూట్మెంట్ బోర్డ్ (MHSRB), తెలంగాణలో డైరెక్టర్ ఆఫ్ మెడికల్ ఎడ్యుకేషన్ కింద అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ ఖాళీల భర్తీకి నోటిఫికేషన్ విడుదల చేసింది. ఖాళీ వివరాలపై ఆసక్తి ఉన్న అభ్యర్థులు మరియు అన్ని అర్హత ప్రమాణాలను పూర్తి చేసిన అభ్యర్థులు నోటిఫికేషన్ను చదివి ఆన్లైన్లో దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు.

- ◆ ఆన్లైన్లో దరఖాస్తు చేయడానికి ప్రారంభ తేదీ : 06-12-2022.
- ◆ ఆన్లైన్లో దరఖాస్తు చేసుకోవడానికి చివరి తేదీ : 04-01-2023.

తెలంగాణ రాష్ట్ర బి.సి. స్టడీ సర్కిల్స్
పాఠీ పరీక్షలలో విజయం కోసం 20 సూత్రాలు - 2022

1. ప్రతి సబ్జెక్టులోని మైక్రో టాపిక్ల సెలబ్షన్ను అర్థం చేసుకోండి.
2. సివిల్స్, గ్రూప్ I, II మరియు SI మొదలైన మునుపటి సంవత్సరం పాఠీ పరీక్ష పత్రాలను పరిష్కరించండి.
3. ప్రతి సబ్జెక్టు కోసం ప్రచురణలు/రచయిత ఎవరి నుండి అయినా పుస్తకాలను ఎంచుకుని చదవండి.
4. షెడ్యూల్ ప్రకారం అన్ని పుస్తకాలను చదవండి మరియు ముఖ్యమైన పాయింట్లను అండర్లైన్ చేయండి.
5. 40 రోజులలో ప్రతి సబ్జెక్టు మరియు సబ్ సబ్జెక్టు కంప్లీట్ సెలబ్షన్ విడిగా నాట్ బుక్ని తయారు చేయండి.
6. వార్తాపత్రికలను ప్రతిరోజూ ఒక గంట పాటు చదవండి మరియు ముఖ్యమైన కరెంట్ ఎఫైర్స్ వార్తలను నాట్ చేసుకోండి.
7. ముగ్గురు లేదా నలుగురు విభిన్న విషయ నిపుణులతో / ఇప్పటికే స్నేహితుల సమూహాలను రూపొందించండి.
8. తరగతిలోని నాట్లు నాట్ చేసుకోండి మరియు బ్యాలెన్స్ సబ్జెక్టుల కోసం టైమ్ టేబుల్ సిద్ధం చేయండి.
9. నాట్ తయారు చేసేటప్పుడు పాయింట్లను గుర్తుంచుకోండి.
10. మీ గ్రూప్లో మీరు సిద్ధం చేసిన ప్రశ్నలను చర్చించండి.
11. అబ్స్యర్వేల బృందాలను తయారు చేయండి మరియు వారికి సబ్జెక్టులను కేటాయించండి.
12. ధ్యానం యొక్క ప్రాముఖ్యత మరియు దాని లాభాలను తెలుసుకోండి.
13. ఒత్తిడి, ఆందోళన మరియు పరీక్ష పోల్లో కూల్గా ఎలా ఉండాలి క్లుప్తంగా తెలుసుకోండి.
14. పరీక్ష పోల్లో నెరీటివ్ మార్కులు మరియు చిన్న చిన్న తప్పులను ఎలా నివారించాలి మెలకువలను తెలుసుకోండి.
15. SWOT విశ్లేషణ ఎలా చేయాలి నేర్చుకోండి అంటే విజయం, బలహీనత మొదలైనవి.
16. లైబ్రరీలోని తాజా పుస్తకాలను చదవండి మరియు YOUTUBEలో ఆన్లైన్ తరగతులను కూడా చూడండి.
17. పరీక్షల్లో అడిగే ప్రశ్నల ట్రెండ్ని ఎలా క్యాచ్ చేయాలి తెలుసుకోండి.
18. ఎగ్జామ్ పోల్లో అర్థమేటిక్ మరియు రిజనింగ్ ప్రశ్నల చిక్కుముడులను ఎలా పరిష్కరించాలి తెలుసుకోండి.
19. చరిత్ర, అర్థమేటిక్ మొదలైన ప్రశ్నలను గుర్తుంచుకోవడానికి షార్ట్ నోట్స్ ఏర్పాటు చేయండి.
20. నిపుణులైన వ్యక్తుల మరియు సివిల్ సర్కిస్ అధికారుల ప్రేరణ తరగతులకు పోజరవ్వండి.

కె. అలక్ కుమార్

డైరెక్టర్,

బి.ఎన్.బి.సి. స్టడీ సర్కిల్స్, హైదరాబాద్.

టి. ఎస్. బి. సి. స్టడీ సర్కిల్స్ స్టడీ మెటీరియల్ & MCQS కాగితం
సోషల్ మీడియా లింక్ లు

- 1.Website link : tsbcstudycircles.cgg.gov.in (Study Material)
- 2.YouTube Link : <https://www.youtube.com/channel/tsbcstudycircle>
(Online Video Classes Live & Recorded)
- 3.Facebook Link : <https://www.facebook.com/TS-BC-Study-Circles>.
(Follow for latest news about Ts BC Study Circles).

